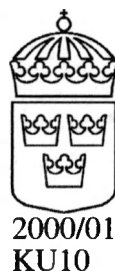

Konstitutionsutskottets betänkande

2000/01:KU10

Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Inledning

Enligt 12 kap. 1 § regeringsformen skall konstitutionsutskottet granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. Utskottet har rätt att för detta ändamål få ut protokollen över beslut i regeringsärenden och de handlingar som hör till dessa ärenden.

Det åligger konstitutionsutskottet att när skäl föreligger till det, dock minst en gång om året, meddela riksdagen vad utskottet vid sin granskning har funnit förtjäna uppmärksamhet. I det betänkande som nu läggs fram behandlar utskottet vissa allmänna, administrativt inriktade granskningsuppgifter angående regeringsarbetet.

Utöver konselj-, regerings- och statsministerprotokoll har vid granskningen funnits att tillgå material som tagits fram av utskottets kansli och av Regeringskansliet. Ett antal akter i regeringsärenden har varit tillgängliga. Väsentliga delar av det material som funnits att tillgå återges i *bilaga 1.1–6.8*.

I betänkandet redovisar utskottet även behandlingen av regeringens redogörelse för sin behandling av riksdagens skrivelser (regeringens skrivelse 1999/2000:75).

Sammanfattning

Utskottets granskning av Regeringskansliet som myndighet har fortsatt. Antalet anställda i Regeringskansliet ökar stadigt sedan lång tid. Utskottet anser att denna tendens inte utan vidare kan anses vara gynnsam och kommer att fortsätta att följa utvecklingen. Vad som kommit fram vid årets granskning visar också att förhållandena i fråga om jämställdheten mellan kvinnor och män inom Regeringskansliet fortfarande ger anledning till skärpt uppmärksamhet. Utskottet följer noga det arbete som bedrivs på detta område inom Regeringskansliet.

En samlad bild av effekterna av 1997 års reform, genom vilken Regeringskansliet blev en myndighet, har inte kommit fram vid årets granskning. Inte heller har frågan om Regeringskansliets resultatredovisning förts framåt. Utskottet kommer att fortsätta sin granskning på dessa områden.

Utskottet har granskat hur Regeringskansliet har organiserats för ett antal särskilda projekt såsom Östersjömiljarderna, Kunsapslyftet m.fl. Utskottet

noterar att regeringen enligt de uppgifter som lämnats till utskottet är nogga med att på ett tidigt stadium lägga fast tydliga mål och en klar organisation och ansvarsfördelning för projekt av detta slag. Utskottet erinrar om att flera av de särskilda projekten inte har fungerat utan problem. Det återstår att se om de åtgärder som regeringen vidtar är tillräckliga för att projekt av detta slag skall fungera tillfredsställande.

Granskningen av regeringens protokoll har inte givit anledning till någon kritik.

Utskottet går vid sina granskningar som regel igenom någon eller några grupper av förvaltningsärenden som avgjorts av regeringen. Årets granskning har gällt vissa ärenden om dispenser enligt skattelagstiftningen och om undantag från föreskrifterna om upphandling. Granskningen har inte givit anledning till någon kritik i fråga om den formella handläggningen av regeringsärendena. Utskottet understryker dock betydelsen av att man inom Regeringskansliet ger akt på utvecklingen så att onödig tidsutdräkt inte förekommer.

Mot bakgrund av vad som kommit fram i samband med utskottets tidigare granskning av regeringens underlåtenhet att överlägga med Utrikesnämnden i frågan om förbindelserna med Österrike (1999/2000:KU20) har utskottet inlett en granskning av formerna för utrikespolitiska beslut. Frågan aktualiserar komplicerade överväganden kring vad som faktiskt kan anses reglerat i regeringsformen å ena sidan och vad som snarare får anses vara konstitutionell praxis å den andra. Utskottet avser att under våren 2001 fortsätta den nu inledda granskningen.

Redovisningen av riksdagens uppföljning av regeringens behandling av riksdagens skrivelser lämnas med anledning av regeringens skrivelse 1999/2000:75. Utskottet konstaterar att det ofta är nödvändigt att upprepa anmärkningar vad gäller regeringens redogörelse. Enligt utskottets mening borde detta inte vara nödvändigt.

1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

2000/01:KU10

I tidigare granskningsbetänkanden har utskottet beskrivit viktigare förändringar i regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation. Den senaste redogörelsen avsåg i huvudsak år 1999. I det följande redogör utskottet för vad som ägt rum i detta hänseende från december 1999 till december 2000. Utskottets granskning av Regeringskansliet som myndighet redovisas i ett annat avsnitt av detta betänkande (avsnitt 2).

1.1 Regeringen

Enligt 7 kap. 5 § regeringsformen utser statsministern bland statsråden chefer för departementen. Enligt samma bestämmelse kan han förordna att ärende eller grupp av ärenden, som hör till visst departement, skall föredras av annat statsråd än departementschefen.

Statsministern förordnade statsrådet och chefen för Utbildningsdepartementet Thomas Östros att fr.o.m. den 22 mars 2000 i respektive departementschefs ställe föredra ärenden om samordning av forskning och därmed sammanhängande budgetfrågor. Statsministern beslutade vidare att vissa myndigheter och organ skall hör till Thomas Östros ansvarsområde.

Statsministern entledigade den 21 september 2000 statsrådet och chefen för Justitiedepartementet Laila Freivalds. Som chef för Justitiedepartementet förordnades Lena Hjelm-Wallén genom beslut av statsministern samma dag.

Statsministern entledigade den 11 oktober 2000 statsrådet och chefen för Justitiedepartementet Lena Hjelm-Wallén från uppdraget att vara chef för Justitiedepartementet och förordnade Thomas Bodström att vara statsråd och chef för Justitiedepartementet. Båda besluten gäller fr.o.m. den 16 oktober 2000.

Statsministern förordnade den 16 oktober 2000 statsrådet Lena Hjelm-Wallén att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller de grundlagsfrågor som behandlas av kommittén (Ju 1999:13) om vissa frågor som rör regeringsformen.

Med ändring av tidigare förordnande av den 22 december 1998 förordnade statsministern den 16 oktober 2000 statsrådet Britta Lejon att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

Statsministern förordnade den 16 oktober 2000 statsrådet Britta Lejon att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden samt i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden.

Med ändring av tidigare förordnande av den 21 december 1999 förordnade statsministern den 16 oktober 2000 statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

Med ändring av tidigare förordnande av den 21 december 1999 förordnade statsministern den 16 oktober 2000 statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

Statsministern förordnade den 16 oktober 2000 statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

Med ändring av tidigare förordnande av den 22 december 1998 förordnade statsministern den 16 oktober 2000 statsrådet Ulrica Messing att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra vissa förvaltningsärenden som gäller idrott.

Statsministern förordnade den 16 oktober 2000 statsrådet Ulrica Messing att fr.o.m. den 16 oktober 2000 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

De förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som omtalas i det föregående återfinns i *bilaga 1.1*.

2 Regeringskansliet

2.1 Personal

Konstitutionsutskottet har under en följd av år i sina granskningsbetänkanden redogjort för personalutvecklingen i Regeringskansliet. Vid de senaste granskningarna har utskottet bl.a. riktat uppmärksamheten mot frågor som gäller andelen politiskt tillsatta tjänstemän, jämställdhetsfrågor och personalutvecklingen inom Regeringskansliet.

Liksom föregående år gäller utskottets nu aktuella granskning till viss del Regeringskansliet utom Utrikesdepartementet. Så som personaluppgifterna presenteras i det material utskottet lägger till grund för sin granskning finns inte möjlighet att skilja mellan Utrikesdepartementets personal i Sverige och de anställda vid utrikesförvaltningen. Den inledande redovisningen av antalet anställda inom Regeringskansliet omfattar därför liksom tidigare år inte de anställda inom Utrikesdepartementet. Vad beträffar Regeringskansliets personalpolitik med avseende på politiskt tillsatta tjänstemän, jämställdhet och integration omfattas dock även Utrikesdepartementet av granskningen. Granskningen avser tiden från den 30 juni 1999 till den 30 juni 2000.

Antalet tjänstgörande i Regeringskansliet utom UD var den 30 juni 2000 2 435 personer. Finansdepartementet är det departement som har flest anställda. Förvaltningsavdelningen har från den 30 juni 1999 till den 30 juni 2000 ökat antalet anställda med 75 personer. Den främsta orsaken till denna ökning var att UD:s och Regeringskansliets IT-organisationer slogs samman och att UD:s IT-enhet (92 personer) överfördes till förvaltningsavdelningen. En sammanställning av personalutvecklingen under perioden 30 juni 1999 till 30 juni 2000 visar följande personalfördelning:

	1999-06-30	2000-06-30
Statsrådsberedningen	55	54 (-1)
Justitiedepartementet	219	243 (+24)
Försvarsdepartementet	118	114 (-4)
Socialdepartementet	180	168 (-12)
Finansdepartementet	392	388 (-4)
Utbildningsdepartementet	160	164 (+4)
Jordbruksdepartementet	119	127 (+8)
Kulturdepartementet	116	120 (+4)
Näringsdepartementet	328	348 (+20)
Miljödepartementet	150	164 (+14)
Regeringskansliets förvaltningsavdelning	470	545 (+75)
Totalt	2 307	2 435 (+128)

Som framgår av sammanställningen har Regeringskansliets personal ökat under perioden. De största ökningarna har skett på Justitiedepartementet, Näringsdepartementet och på Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Detta överensstämmer med den uppåtgående trend som personalutvecklingen uppvisar även i ett längre tidsperspektiv. Utskottets tidigare granskningar visar att Regeringskansliets personal från år 1956 till 1974 ökat med 90 % (1997/98:KU10 s. 4). Ökningen från 1974 till 1999 är även den avsevärd: 85 %. Med ledning av tidigare granskningar kan konstateras att antalet anställda i Regeringskansliet utvecklat sig på följande sätt:

År	Antal
1974	1 250
1982	2 022
1984	1 942
1986	1 856
1987	1 799
1988	1 782
1990	1 786
1991	1 803
1992	1 720
1993	1 849
1994	1 846
1996	2 157
1997	2 233
1999	2 307
2000	2 435

Granskningen omfattar i detta avsnitt även Utrikesdepartementet. I den följande redogörelsen anges för enkelhetens skull hela tal, oavsett att det i verkligheten kan vara fråga om personer som arbetar mindre än heltid och att följaktligen fler personer kan vara anställda och antalet tjänstgörande beräknat efter tjänstgöringens omfattning kan uppgå även till delar av hela tal.

I juli 1999 fanns inom Regeringskansliet 155 politiskt tillsatta tjänstemän. Den 30 juni 2000 var antalet 153. Utvecklingen gestaltar sig på följande sätt:

	1999-07	2000-06-30
Assistenter	6	13
Kabinettssekreterare	1	1
Planeringschefer	3	5
Politiskt sakkunniga	75	68
Pressekreterare	20	22
Sakkunniga	0	2
Statsminister	1	1
Statsråd	18	16
Statssekreterare	29	24
Biträdande statssekreterare	2	1
Totalt	155	153

Jämställdhetsfrågor

I regeringsformen finns föreskrifter vilkas ändamål bl.a. är att jämställdhet mellan män och kvinnor skall tillförsäkras (1 kap. 2 §, 2 kap. 16 § och 11 kap. 9 § andra stycket). Bland de vanliga lagarna är det jämställdhetslagen (1991:433) som syftar till att främja jämställdheten i arbetslivet. Det är framför allt kvinnornas arbetsvillkor som jämställdhetslagen inriktar sig på att förbättra.

Konstitutionsutskottet har i sin granskning av personalutvecklingen inom Regeringskansliet berört frågan om jämställdhet ett antal gånger (1991/92: KU30 s. 39, 1993/94:KU30 s. 9, 1994/95:KU30 s. 30, 1997/98:KU10 s. 5 samt 1999/2000:KU10 s. 6). Även i årets granskning tas frågan upp.

Med början tredje kvartalet 1995 gav Regeringskansliet ut en tryckt skrift med statistiska uppgifter beträffande tjänstgörande inom Regeringskansliet (jfr 1997/98:KU10 s. 2). Utgivningen av denna skrift har numera upphört. Under årets granskning har utskottet inhämtat vissa uppgifter från Regeringskansliet. Uppgifterna gäller bl.a. könsfördelningen inom olika tjänstekategorier samt medianlönen inom respektive kategorier. Av de uppgifter som utskottet inhämtat framgår följande.

Av Regeringskansliets anställda är 2 481 kvinnor och 1 951 män (september 2000). Av sammanlagt 492 personer med chefsbefattningar är 360 män och 132 kvinnor. Chefernas medianlön är 40 000 kr. Befattningshavarna på

handläggarnivå är 2 656, varav 1 286 män och 1 370 kvinnor. Handläggarna hör till två grupper, specialister och övriga. Medianlönen är 30 000 kr för specialister och 25 500 kr för övrig handläggande personal. Kategorin baspersonal består av 1 150 personer, varav 241 män och 909 kvinnor. För baspersonalen är medianlönen 17 625 kr.

Jämförelsen mellan lönerna för kvinnor och män inom de olika personalkategorierna kan numera göras med stöd av statistik som förs av Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Denna statistik redovisas internt inom Regeringskansliet enligt nomenklatorsystemet TNS (Tjänste Nomenklatur Staten), som utvecklats gemensamt av parterna på det statliga avtalsområdet. Meningen är att varje departement vid kartläggning av skillnader i lön mellan män och kvinnor i ett första steg skall utgå från statistiken. I de fall där skillnader i medellön existerar mellan kvinnor och män i en TNS-nivå och åldersgrupp skall orsaken till detta undersökas. En inom Regeringskansliet upprättad skrift med titeln "Verktyg för kartläggning och analys av löneskillnader" skall användas som ett hjälpmedel åt departementen vid analys av löneskillnader mellan könen i de fall sådana finns.

Inom de olika tjänstekategorierna finns vissa skillnader i lön. Konstitutionsutskottet har dock inte underlag för att närmare bedöma i vad mån skillnaderna kan motiveras av sakliga skäl. En iakttagelse som utan vidare kan göras är dock att kvinnor liksom tidigare är starkt överrepresenterade i den lägsta lönekategorien och underrepresenterade på chefsnivå. På handläggarnivå är däremot kvinnorna fler än männen.

Jämställdhetsarbetet inom Regeringskansliet är enligt vad utskottet har inhämtat fokuserat på de områden som är mest angelägna. Dessa är det låga antalet kvinnliga chefer, svårigheter att kombinera arbete och föräldraansvar samt stress och andra problem relaterade till arbetsmiljön i nuläget. Arbetet är vidare inriktat på att fortlöpande uppmärksamma osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män samt att bevaka kvinnors och mäns löneutveckling.

När det gäller jämställdheten har Regeringskansliet genomfört två attitydundersökningar, åren 1997 och 1999. En utveckling i positiv riktning har skett mellan mätningarna beträffande måltänkandet, ledarskapet, den organisatoriska effektiviteten, utvecklings- och förändringsklimatet, den fysiska arbetsmiljön, löner och förmåner samt uppfattningen om Regeringskansliet som arbetsgivare. Tillfredsställelsen med nuvarande arbetssituation och jämställdhet är oförändrad, vilket innebär att cirka hälften av de anställda är nöjda med arbetssituationen och att Regeringskansliet vid en jämförelse med förvärvsarbetande i allmänhet får bättre betyg vad gäller jämställdhet. En negativ utveckling har skett avseende stress och arbetsbelastning.

En ny jämställdhetsplan för Regeringskansliet år 2000–2002 har antagits i december 2000.

Utskottets bedömning

Det sammanlagda antalet anställda i Regeringskansliet ökar stadigt sedan lång tid. En allmän förklaring kan givetvis vara att de arbetsuppgifter som

skall utföras av Regeringskansliet utvecklas oavbrutet. Det står klart för utskottet att Regeringskansliets organisation varken kan eller bör vara statisk.

Inte desto mindre finns det enligt utskottets mening skäl att ge noga akt på hur Regeringskansliets resurser och organisation utvecklas. Den fortgående ökningen av antalet anställda i Regeringskansliet kan inte utan vidare ses som en gynnsam tendens. Utskottet kommer att fortsätta att som ett led i sin granskning följa utvecklingen på detta område.

Utskottet har tidigare iakttagit att jämställdheten inom Regeringskansliet brister med avseende på könsfördelningen inom de lägsta och de högsta lönekategorierna (1999/2000:KU10). Vad som kommit fram vid årets granskning visar inte annat än att förhållandena fortfarande ger anledning till skärpt uppmärksamhet. Utskottet följer noga det arbete som bedrivs på detta område inom Regeringskansliet.

2.2 Regeringskansliet som myndighet

Allmän bakgrund

Den 1 januari 1997 omorganiserades Regeringskansliet till en myndighet bestående av Statsrådsberedningen, 13 departement samt Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Utrikesförvaltningen består av Utrikesdepartementet och utrikesrepresentationen. Utrikesrepresentationen lyder under Regeringskansliet. Senare har Regeringskansliet, med verkan från den 1 januari 1999, ytterligare omorganiserats genom att fyra departement slagits samman till ett nytt departement, som benämns Näringsdepartementet. I Regeringskansliet ingår numera således 10 departement.

Med anledning av 1997 års omorganisering av Regeringskansliet uttalade KU (1996/97:KU1) att det fanns anledning för utskottet att vid kommande granskningar uppmärksamma de organisatoriska förändringarnas betydelse för regeringsarbetet. Utskottet erinrade i sitt granskningsbetänkande våren 1997 om detta uttalande (1996/97:KU25). Vid sin granskning hösten 1998 (1998/99:KU10) anförde utskottet att ett skäl för utskottets intresse för Regeringskansliets fortsatta utveckling är att riksdagen med den ordning för anslagstilldelningen som numera råder inte har något direkt inflytande över Regeringskansliets organisation och verksamhet. Utskottet anförde vidare att det finns anledning för utskottet att även framgent följa Regeringskansliets verksamhet, eftersom det enligt utskottets mening är viktigt att Regeringskansliet fungerar väl oavsett vilken den sittande regeringen är.

Tidigare granskning av Regeringskansliet

Utskottets granskning 1998/99 (bet. 1998/99:KU10) inriktades på vilka åtgärder som vidtagits inom Regeringskansliet med anledning av den nya ordning som infördes den 1 januari 1997, vilken roll det pågående förändrings- och förnyelsearbetet spelat i detta sammanhang, i vilken omfattning det uppgivna syftet med förändringen uppnåts samt vilken utvecklingen varit sedan den 1 januari 1997 på vissa områden.

I den fortsatta granskningen av Regeringskansliet 1999/2000 (bet. 1999/2000:KU10) breddades perspektivet i granskningen till att avse Regeringskansliet som myndighet. I detta sammanhang ställde KU vissa skriftliga frågor till Regeringskansliet. Utskottet frågade dels om det pågående förändringsarbetet blivit föremål för någon utvärdering och vilket resultatet i så fall varit, dels vilka åtgärder som vidtagits beträffande en översyn av kompetensförsörjningen i Regeringskansliet, dels också vilka åtgärder som vidtagits med anledning av riksdagens tillkännagivande (1997/98:KU31, rskr. 1997/98:295) om Regeringskansliets resultatredovisning.

I en promemoria från Statsrådsberedningen redovisades svar på utskottets frågor som utarbetats inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Av promemorian framgick att det pågående förändringsarbetet inte skulle ses som en engångsinsats utan som ett kontinuerligt arbete syftande till att effektivisera verksamheten och höja kompetensen hos Regeringskansliets medarbetare. Flera uppföljningsinsatser hade genomförts och olika åtgärder vidtagits med anledning härav.

Vad gäller den nämnda översynen av kompetensförsörjningen anfördes i promemorian att denna verksamhet sträcker sig fram till år 2003 och att ett stort antal åtgärder planerats och genomförts med anledning av denna översyn. I frågan om Regeringskansliets resultatredovisning anfördes i promemorian att det var svårt att praktiskt och teoretiskt skilja på Regeringskansliets resultat och regeringens, vilket gör att de regelverk som tillskapats för regeringens styrning och dialog med statliga myndigheter i många avseenden inte passar in på Regeringskansliet. Därför finns också bestämmelsen i 45 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet att Regeringskansliet inte skall lämna resultatredovisning enligt förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m. Mot denna bakgrund var det enligt promemorian motiverat att Regeringskansliet inte åläggs att till regeringen lämna resultatredovisning. Däremot var det enligt promemorian naturligt att Regeringskansliet utvecklar och sedan redovisar vissa resultatmått för riksdagen inom ramen för budgetpropositionen och Regeringskansliets årsbok. Årsboken för 1999 avsågs utökas med ytterligare nyckeltal och statistiska uppgifter.

I sin bedömning anförde utskottet att det inte efter tre års uppföljning varit möjligt att få fram en samlad bild av effekterna av 1997 års reform genom vilken Regeringskansliet blev en myndighet. Vid nästa års granskning borde Regeringskansliet enligt utskottet kunna tillhandahålla en sådan samlad bild som utskottet efterlyste.

När det särskilt gällde frågan om resultatrapporteringen konstaterade utskottet att det fanns i grunden två skilda uppfattningar: dels utskottets uppfattning att Regeringskansliet borde kunna lämna resultatredovisning som andra myndigheter, dels uppfattningen att Regeringskansliet inte bör ha en sådan skyldighet. När Regeringskansliet inom ramen för den aktuella granskningen lämnat besked om att sådan information inte var att vänta, ansåg utskottet, som inte fann skäl att frångå sin tidigare redovisade uppfattning om behovet av redovisning av resultat också från Regeringskansliet, att

frågan borde bli föremål för en mera utförlig, principiell analys vid nästa års granskning.

2000/01:KU10

Uppgifter i Regeringskansliets årsbok 1999

I den andra årgången av Regeringskansliets årsbok avseende verksamheten 1999 har appendixet med statistiska uppgifter utvidgats med uppgifter om antalet interpellationssvar och frågesvar till riksdagen, vidare antalet registrerade ärenden/handlingar per departement samt personalsammansättningen i Regeringskansliet. Det särskilda kapitlet om förändringsarbetet i Regeringskansliet i föregående årsbok har tagits bort.

De frågor som är av intresse för KU och dess granskning berörs i anslutning till redovisningen av förvaltningsavdelningens verksamhet. Arbetet vid förvaltningsavdelningen präglades enligt denna redovisning år 1999 av arbetet med de praktiska konsekvenserna av den departementsombildning som beslutades hösten 1998 samt av arbetet med att utveckla Regeringskansliet till en samlad myndighet. Det fortsatta utvecklingsarbetet har enligt regeringens beslut givits en inriktning på styrning och ledning, kompetensförsörjning, information och kommunikation samt Regeringskansliets dimensionering.

En central del av förändringsarbetet utgörs enligt redovisningen av arbetet med att utveckla Regeringskansliets interna styrningsprocess, vilket innebär att verksamheten skall målstyras genom en gemensam verksamhetsplanering och ett system för uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat. Verksamhetsplaneringen genomförs nu av alla departement och utgör grund för departementens interna styrning samtidigt som den bidrar till att regeringens politiska program genomsyrar arbetet i Regeringskansliet. Verksamhetsplaneringen utgör också underlag för fördelningen av anslaget till Regeringskansliets förvaltning.

Uppgifter i budgetpropositionen för 2001

I budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1) utgiftsområde 1 lämnas beträffande Regeringskansliet (s. 43 f.) resultatinformation av väsentligen samma slag som i Regeringskansliets årsbok 1999 med korta kommentarer om förändringar i vissa fall i förhållande till föregående år.

Under rubriken Förändringsarbetet redovisas rapporten Vad kostar det att regera? En studie av Regeringskansliets dimensionering nu och i framtiden (Ds 2000:27). Den utomstående utredarens slutsats i rapporten är att Regeringskansliet med nuvarande arbetsuppgifter är underfinansierat. Enligt rapporten är resursgapet ca 300–400 årsarbetskrafter. Rapporten kommer att analyseras under hösten, och regeringen avser att återkomma med en samlad bedömning och förslag om dimensionering i den ekonomiska vårpropositionen 2001.

Beträffande Regeringskansliets resultatredovisning m.m. hänvisas i propositionen till det svar som lämnades till konstitutionsutskottet i samband med utskottets granskning hösten 1999. Som framgått ovan var innehållet i detta svar att Regeringskansliet inte bör lämna resultatredovisning till regeringen.

Ett utkast till en förstudie om Regeringskansliet som avses utföras av Riksdagens revisorer har varit föremål för överläggningar mellan representanter för KU:s kansli och revisorernas kansli. Revisorerna har den 12 oktober 2000 fattat beslut om att förstudien skall genomföras.

I några avseenden tangerar ansatsen i den undersökning som riksdagsrevisorerna eventuellt kommer att genomföra den ansats som KU hittills tillämpat. Enligt den plan till förstudie som KU:s kansli tagit del av skall granskningen utformas som en uppföljning av besluten 1997 och 1999 om inriktningen av arbetet med Regeringskansliets förändring och förnyelse. Granskningen skall beskriva resultatet av vissa åtgärder som regeringen beslutade om. Frågan om i vilken grad som regeringens arbete bidragit till att uppfylla de mål och motverka de problem regeringen angav som motiv till sammanslagningen av departementen skall besvaras. Denna frågeställning ligger relativt nära de frågor som aktualiserats i KU:s hittillsvarande granskning.

Revisorernas granskning kommer också att beröra frågan om vad som utmärker en effektiv förvaltning och kommer i denna del att inriktas mot Regeringskansliets produktivitet och effektivitet. Granskningen skall enligt planen inte omfatta frågan om politisk effektivitet, dvs. huruvida en åtgärd som regeringen beslutat om varit den bästa sett ur ett samhällsperspektiv. Även frågan om Regeringskansliets produktivitet och effektivitet tangerar en del av de frågor KU hittills ställt inom ramen för Regeringskansliets resultatredovisning.

Granskningen skall också omfatta Regeringskansliets personalpolitik. I granskningen skall också ingå en analys av Regeringskansliets administrativa stöd, som lämnas av förvaltningsavdelningen respektive administrativ personal på departementen. Frågeställningen är här om sammanslagningen av departementen inneburit att det administrativa stödet utvecklats i enlighet med vad som anfördes i regeringens beslutsunderlag. Också denna frågeställning kan sägas ha visst samband med vad som kan vara av intresse i KU:s fortsatta granskning av Regeringskansliet.

Utgångspunkter för årets granskning

Begreppet kostnadseffektivitet

Det finns skäl att inledningsvis beröra vissa grundläggande förhållanden och begrepp som har att göra med effektivitet och mätning av effektivitet i organisationer. I den nämnda studien Vad kostar det att regera? (Ds 2000:27) diskuteras frågor av detta slag med direkt referens till Regeringskansliet och dess verksamhet.

Det konstateras i studien att ingen i dag vet om kostnadseffektiviteten i Regeringskansliet är hög eller låg eller hur den förändras. I det omfattande material som studien stöder sig på finns inte någon enda exakt precisering av begreppet kostnadseffektivitet, och därmed saknas empirisk grund. Det finns, anser rapportens författare, en påtaglig risk att beslut som fattas utifrån vagt

definierade begrepp leder till felaktiga och inte tillräckligt underbyggda administrativa beslut.

2000/01:KU10

Begreppet *kostnadseffektivitet* brukar inom företagsekonomin delas upp i inre och yttre effektivitet, där *inre effektivitet* innebär uppnående av mål till lägsta möjliga kostnad, medan *yttre effektivitet* står för förmågan att välja rätt mål eller göra rätt saker i rätt syfte och att använda resurser ändamålsenligt. Den inre effektiviteten mäter man genom att relatera kostnaderna till något mätbart i arbetsprocessen eller till intäkterna om sådana finns. Yttre effektivitet mäter man genom att ställa kostnaderna i relation till något yttre värde, t.ex. politiska mål eller myndighetens operationella mål. Kostnaderna kan också relateras till samhällsekonomin. Vad man än försöker mäta i detta hänseende ställs man erfarenhetsmässigt inför svåra mätproblem.

I studien framhålls att det finns ganska många debattörer som anser att Regeringskansliets yttre effektivitet är låg. Kritiken riktas främst mot fyra områden: myndighetsstyrning, representationen vid EU-organ samt Regeringskansliets kapacitet och dess arbetsuppgifter. En mätning visar att antalet regeringsbeslut minskat med 50 % under tiden 1990–98, medan antalet anställda och budgetomslutningen samtidigt ökat. Att antalet prestationer minskat i vissa avseenden säger i sig ingenting om produktiviteten, enligt de slutsatser som dras i studien. Ett exempel på ökade prestationer är att antalet svar på frågor och interpellationer från riksdagen ökat med 60 % under motsvarande tidsrymd.

Även om det är komplicerat att bedöma Regeringskansliets effektivitet, är det enligt studien troligt att det går att öka den inre effektiviteten, t.ex. genom att effektivisera arbetsprocesser. Den yttre effektiviteten kan man inte bedöma utan hänsyn till politiska prioriteringar och omvärldsförändringar.

Det framstår som naturligt att de uttalanden som KU gjorde i samband med förra årets granskning bildar utgångspunkt för årets granskning. Uttalandena avsåg som framgått ovan dels en samlad bedömning av effekterna av 1997 års organisatoriska reform, dels Regeringskansliets resultatredovisning. Litet förenklat uttryckt kan båda frågorna anses falla under vad som i det föregående betecknats inre effektivitet.

Effekterna av 1997 års reform

Utskottet uttalade vid förra årets granskning att Regeringskansliet inom ramen för den nu aktuella granskningen borde kunna tillhandahålla en samlad bedömning av effekterna av 1997 års reform genom vilken Regeringskansliet blev en myndighet. Som framgått av beskrivningar i samband med förra årets granskning finns ett omfattande råmaterial för en sådan redovisning och bedömning i t.ex. interna mätningar som gjorts och som redovisats utan angivande av eventuellt inbördes samband och eventuellt samband med organisationsförändringen. Om KU vill gå vidare med sin granskning i denna del, bör utskottet närmast efterfråga en sammanställning och en analys av sådana mätningar och bedömningar av resultatet av det pågående förändrings- och förnyelsearbetet som kan antas ha samband med organisationsförändringen. Möjliga frågeställningar för en sådan samlad bedömning är: Har den nya organisationen befrämjat interdepartemental samverkan? Har styr-

ningen av organisationen blivit effektivare? Har ledningsfunktionen blivit bättre? Har på det hela taget Regeringskansliet som serviceorganisation till regeringen presterat bättre jämfört med vad som var fallet före organisationsförändringen? Sådana frågor bör kunna ställas utan att svaren skall anses föregripa den granskning som Riksdagens revisorer planerar genomföra. KU:s granskning avser främst allmänna bedömningar på grundval av den empiri som finns i dagsläget. Revisoremas granskning blir såvitt kan bedömas av den plan som redovisats i det föregående både bredare och mera djupgående. Inget hindrar att KU återkommer med ytterligare frågor då resultatet av revisoremas granskning föreligger.

Regeringskansliets resultatredovisning

När det gäller resultatredovisningen inhämtade utskottets kansli vid arbetet med betänkande 1997/98:KU31 uppgifter om att det inom Regeringskansliet våren 1998 hade tagits fram en prototyp för resultatredovisning. I samband med förra årets granskning meddelade Statsrådsberedningen emellertid till utskottet att Regeringskansliet inte borde åläggas att lämna resultatredovisning till regeringen men att man var beredd att redovisa vissa resultatmätt inom ramen för budgetpropositionen och Regeringskansliets årsbok. Om KU vill gå vidare i denna del, ligger det nära till hands att ta upp en diskussion om rimligheten i den förordning som säger att Regeringskansliet inte skall lämna en resultatredovisning till regeringen.

I denna senare del har i Statsrådsberedningens promemoria 1999-11-02 till KU redovisats motiven till att Regeringskansliet inte bör åläggas att lämna resultatredovisning. I promemorian anförts som motiv dels svårigheterna att skilja på Regeringskansliets resultat och regeringens, dels att de regelverk som tillskapats för regeringens styrning och dialog med statliga myndigheter i många avseenden inte passar in på Regeringskansliet. Detta synsätt kan ifrågasättas. Det är t.ex. inte självklart att det är just de regelverk som åberopas som skall användas vid en bedömning av Regeringskansliets prestationer som stöd- och serviceorganisation till regeringen. Snarare krävs det en anpassning av de generella reglerna till de speciella förhållanden som råder mellan regeringen och Regeringskansliet. Den tidigare nämnda studien (Ds 2000:27) ger ett rikhaltigt teoretiskt och empiriskt underlag för att formulera sådana konkreta mål för Regeringskansliet som skulle göra det möjligt att på ett meningsfullt sätt beskriva, mäta och bedöma dess prestationer.

Redovisning av det slags resultatmätt som Regeringskansliet sagt sig vara berett att lämna har också kommit till stånd i viss omfattning. Denna redovisning av antalet regeringsärenden, propositioner etc. framstår emellertid som alltför begränsad. Det borde vara möjligt för Regeringskansliet att lämna en mer sofistikerad redovisning inte bara avseende antalet produkter som kommit ut av verksamheten utan, som framhållits i det föregående, även vad Regeringskansliet som stöd- och serviceorganisation till regeringen åstadkommit i denna egenskap. Det bör t.ex. vara möjligt att sätta de utförda prestationerna i relation till insatta resurser i form av tid och pengar, att göra vissa bedömningar av kvaliteten hos det som producerats, att anställa vissa jämförelser med motsvarigheten till Regeringskansliet i andra länder etc.

Ytterst är detta en fråga om de enskilda statsrådets eller regeringens eller statsministerns bedömning av det stöd som Regeringskansliet levererar till regeringens politiska verksamhet.

Båda här nämnda aspekter på resultatredovisning bör kunna anses ligga inom ramen för en sådan ”mera utförlig, principiell analys vid nästa års granskning” som KU uttalade sitt intresse för i förra årets granskning. En sådan diskussion bör kunna föras utan att den skall anses intervensera i Riksdagens revisorers planerade, mera djupgående undersökning och utan att föregripa resultatet av denna.

Frågor till Regeringskansliet

Utskottet har beslutat att genom en skrivelse till Regeringskansliet ställa följande frågor med anledning av vad som redovisats i det föregående.

Beträffande effekterna av 1997 års reform

1. Har den nya organisationen med Regeringskansliet som en myndighet befrämjat samverkan mellan departementen?
2. Hur har Regeringskansliets interna styrningsprocess (RISP) utvecklats?
3. Har Regeringskansliet som stöd- och serviceorganisation till regeringen på det hela taget presterat ett bättre resultat i jämförelse med ordningen före den 1 januari 1997?

Beträffande Regeringskansliets resultatredovisning

1. Hur bör man principiellt se på frågan om Regeringskansliets resultatredovisning i belysningen av de synpunkter som framförs i studien Vad kostar det att regera? (Ds 2000:27)?
2. Är det möjligt att anpassa regelverket för styrning och dialog mellan regeringen och Regeringskansliet på ett sådant sätt att Regeringskansliets verksamhet kan redovisas och bedömas med avseende på inre effektivitet, dvs. Regeringskansliets användbarhet för att genomföra en regerings politiska avsikter?

Promemoria från Regeringskansliet

De ovan redovisade frågorna har den 19 oktober 2000 sänts till Regeringskansliet för besvarande. Ett svar på frågorna i form av en promemoria, som upprättats inom förvaltningschefens och rättschefens kanslier, har avsänts från Statsrådsberedningen den 9 november 2000 (*bilaga 2.2.1*).

Svar på frågor på temat effekterna av 1997 års reform

På frågan om den nya organisationen med Regeringskansliet som en myndighet befrämjat samverkan mellan departementen är svaret att sammanslag-

ningen 1997 av departementen, Statsrådsberedningen och dåvarande förvaltningskontoret har skapat förutsättningar för samordning och samarbete inom Regeringskansliet. Förvaltningschefen kan besluta och utfärda föreskrifter i administrativa frågor som berör mer än ett departement. Förvaltningschefen har också fått i uppdrag att driva förnyelse- och förändringsarbetet i Regeringskansliet. Arbetet har rapporterats till regeringen våren 1999. Samverkan mellan departementen har enligt promemorian främjats bl.a. genom den gemensamma verksamhetsplaneringen, översynen av Regeringskansliet och utrikesförvaltningens planeringsprocess inför sammanslagningen av förvaltningsanslagen, vidare det gemensamma chefsutvecklingsprogrammet och den gemensamt ordnade utbildningen för olika anställda. Vissa effektivitetsvinster på områdena data, bibliotek och tryckeri rapporteras. Samordningen av upphandling, arbetsgivarpolitiken och informationsverksamheten och inrättandet av en särskild kommittéservice har också enligt promemorian främjat samverkan. Sammanslagningen av Regeringskansliet och utrikesförvaltningens anslag framhålls som ett viktigt steg i arbetet med att sammansmälta departementen till en myndighet.

KU ställde en fråga om hur den interna styrprocessen (RISP) har utvecklats. Av promemorian framgår att arbetet pågår med att skapa rutiner för uppföljning av den utförda verksamhetsplaneringen. Denna syftar till en planeringsprocess som gör att regeringens prioriteringar genomsyrar arbetet i Regeringskansliet och avser också underlätta den interna styrningen av de enskilda departementen. En översyn av verksamhetsplaneringen skall vara avslutad i november månad innevarande år. Den syftar till att skapa en gemensam, effektiv och verksamhetsanpassad planeringsprocess inför sammanslagningen av förvaltningsanslagen.

En tredje fråga från KU gällde om Regeringskansliet på det hela taget presterat ett bättre resultat i jämförelse med ordningen före sammanslagningen till en myndighet. Enligt promemorian har organisationen blivit mer effektiv och kan ge en förbättrad service genom inrättandet av förvaltningsavdelningen och genom att vissa stödfunktioner förts över till denna avdelning. Redovisningen av det pågående arbetet som syftar till att Regeringskansliet skall vara ett effektivt och kompetent stöd till regeringen har givit regeringen en möjlighet att bedöma vidtagna åtgärder och att ge riktlinjer för det fortsatta arbetet. Förändringarna i organisation och verksamhet gör det enligt promemorian knappast möjligt att jämföra de nuvarande resultaten i förhållande till dem som uppnåddes före 1997 års reform. Enligt promemorian utvecklas vissa resultatmått inom den administrativa verksamheten på förvaltningsavdelningen, och dessa mått används vid utvecklingen av verksamhet och som underlag för resursfördelningen.

Svar på frågor på temat Regeringskansliets resultatredovisning

Den första frågan gällde hur man principiellt bör se på frågan om Regeringskansliets resultatredovisning i perspektivet av de synpunkter som framförts i studien Vad kostar det att regera? (Ds 2000:27). Regeringen avser att i vårpropositionen 2001 återkomma med ett förslag om Regeringskansliets dimensionering. Enligt promemorian ändrar den nämnda utredningen inte

regeringens ställningstagande i fråga om Regeringskansliets resultatredovisning till regeringen. Innebörden av detta är att Regeringskansliet inte bör åläggas att till regeringen lämna resultatredovisning, ett motiv som redovisades för KU redan i förra årets granskning. Motivet för ståndpunkten var främst att det är svårt att praktiskt och teoretiskt skilja på Regeringskansliets och regeringens resultat.

I en annan fråga undrade KU om det är möjligt att anpassa regelverket för styrning och dialog mellan regeringen och Regeringskansliet så att Regeringskansliets verksamhet kan redovisas och bedömas med avseende på inre effektivitet. Enligt promemorian skulle en sådan förändring av regelverket inte bidra till att möjliggöra en bättre bedömning av Regeringskansliets användbarhet för att genomföra en regerings politiska avsikter.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att den förhoppning som KU gav uttryck för i förra årets granskning om att Regeringskansliet borde kunna tillhandahålla en samlad bild av effekterna av 1997 års reform inte kunnat infrias vid årets granskning. I svaren på KU:s frågor lämnas visserligen uppgifter om att samverkan mellan departementen främjats på vissa områden och att vissa effektivitetsvinster gjorts, men viktigare är att Regeringskansliet anser att det knappast är möjligt att jämföra prestationerna nu och då, dvs. före den 1 januari 1997. Utskottet inser svårigheterna med detta men anser ändå att tydligare svar på utskottets frågor kunnat ges.

Utskottet konstaterar också att frågan om Regeringskansliets resultatredovisning inte förts framåt vid årets granskning, trots att rapporten Vad kostar det att regera? ger goda möjligheter till en sådan mer utförlig, principiell analys som KU efterlyste i samband med förra årets granskning.

Utskottet avvaktar nu resultatet av dels den aviserade redovisningen om Regeringskansliets dimensionering i vårpropositionen med anledning av rapporten Vad kostar det att regera?, dels den studie som Riksdagens revisorer kommer att genomföra på områden som KU uppmärksammat i sin hitillsvarande granskning. Utskottet avser att nästa år mot denna bakgrund fortsätta sin granskning av Regeringskansliet som myndighet.

2.3 Regeringskansliets organisering för särskilda projekt

2.3.1 Inledning

Konstitutionsutskottet har under senare år uppmärksammat frågor av skilda slag som rör Regeringskansliets organisering för särskilda projekt och anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition.

I en granskning av anslag till regeringens disposition 1996/97 gjorde utskottet ett antal kritiska anmärkningar (bet. 1996/97:KU25 s. 12 f.). Utskottet erinrade om Statsrådsberedningens anvisningar i Gula boken (Handläggning-

en av ärenden i Regeringskansliet, då Ds 1994:70¹) om att i princip får endast sådana anslag disponeras av Regeringskansliet som gäller Regeringskansliets, utrikesförvaltningens eller kommittéväsendets administration eller som avser beredning eller uppföljning av ett regeringsärende. Andra anslagsdispositioner bör beslutas av regeringen, om beslutet kräver ett ställningstagande från regeringen som politiskt organ, och annars av myndighet under regeringen. Utskottets genomgång visade att anvisningarna i Gula boken inte till fullo hade följts. Flera anslagsposter disponerades av departement för ändamål som låg utanför den interna verksamheten, berednings- och uppföljningsarbete eller informationsinsatser.

I granskningen av vissa frågor i samband med regeringens Sydafrikasatsning tog utskottet upp frågan om organisationen inom Regeringskansliet inför satsningen (bet. 2000/01:KU2). Utskottet ansåg att beslutsordningen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet genom den valda organisationen hade blivit svår att följa. Utskottet anförde vidare att samarbete över departementsgränserna självfallet är en normal del i Regeringskansliets arbete. Utskottet hade också förståelse för att särskilda projekt kräver en organisation som berör flera departement. Vid sådana projekt måste emellertid organisationen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet vara klar och tydlig. Behovet av en tydlig organisation och ansvarsfördelning bör uppmärksammas särskilt vid nyskapande av projekt av den omfattning som Sydafrikasatsningen är ett exempel på.

Utskottet har vidare granskat upphandlingar av konsulttjänster med anledning av det så kallade Polenåret och en IT-satsning i Östersjöregionen (bet. 1999/2000:KU20 s. 72 f.). I granskningen av de båda fallen framkom att tjänster i vissa fall köpts utan att ett regelrätt upphandlingsförfarande genomförts. Utskottet anförde vidare att otillräcklig dokumentation om vad som förekommit också hade medfört att det fanns oklarheter som försvårade en bedömning i efterhand. Enligt utskottets mening gav granskningen anledning till kritik mot det sätt som dessa upphandlingar skötts på (bet. 1999/2000:KU20 s. 91).

Riksdagens revisorer genomför för närvarande en granskning av förvaltningspolitisk karaktär av ett tiotal anslag till regeringens disposition samt gör en s.k. förstudie av Östersjömiljarderna.

2.3.2 Projekt

Det finns ingen entydig avgränsning av den typ av projekt och program som här står i fokus. I en studie av Regeringskansliets dimensionering används fyra kriterier för att beskriva en ny typ av politisk verksamhet och för att skilja dessa särskilda projekt och program för ordinarie kommittéarbete (Ds 2000:27 s. 126). Det första kriteriet innebär att verksamheten kan, men inte måste, ägna sig åt att fördela anslag och projektmedel. Vidare kan, men måste inte, verksamheten utgöra en plattform för debatt och opinionsbild-

¹ Den senaste versionen av Gula boken är Ds 1998:39. Det här aktuella avsnittet är oförändrat (s. 54).

ning. Det tredje kriteriet tar sikte på att verksamheten bygger på intensiv samverkan med andra delar av förvaltningen och andra intressenter i samhället. Det sista kriteriet avser att verksamheten är relativt kortlivad och förväntas efter några år upplösas eller övergå i en annan organisationsform.

I studien av Regeringskansliets dimensionering påpekas att tidsbegränsade förvaltningsorganisationer inte är något nytt fenomen. Till exempel tillsattes Glesbygdsdelegationen 1977 i syfte att samordna statens stödsatser i glesbygden och var en mycket liten organisation i Regeringskansliet. Efter 14 år omvandlades denna delegation till Glesbygdsverket. Enligt studien pågick under 1998 och 1999 sammanlagt ca 15 projekt av detta slag inom Regeringskansliet.

Utskottet har valt följande projekt och program:

- Lokala investeringsprogram
- Kretsloppsmiljarden
- Östersjömiljarderna
- Kunskapslyftet
- Levande historia.

I det följande redovisas inledningsvis några generella iakttagelser som några myndigheter gjort av detta slags projekt. Därefter redogörs för vart och ett av de fem projekten. Där redovisas också Regeringskansliets skriftliga svar på frågor som utskottet ställt i ärendet. Därefter redovisas Regeringskansliets mer övergripande svar på några av utskottets frågor.

En promemoria i ärendet som legat till grund för frågorna till Regeringskansliet återfinns i *bilaga 2.3.1*. Frågorna och Regeringskansliets svar återges i sin helhet i *bilaga 2.3.2 och 2.3.3*.

Synpunkter från några myndigheter

Några myndigheter har i sina remissyttranden över studien av Regeringskansliets dimensionering lämnat synpunkter på Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och anslag som står till regeringens och Regeringskansliets förfogande.

Ekonomistyrningsverket (ESV) påpekar att Regeringskansliet har operativa uppgifter genom anslag som det disponerar för bidrag till kommuner och andra aktörer, till exempel för projekten Kretsloppsmiljarden, Kommunakuten, Kunskapslyftet med flera. Ansvar för denna typ av uppgifter ligger normalt på myndighetsnivå. Samtliga utredningar visar, som utredningen om Regeringskansliets dimensionering anför, att Regeringskansliet inte riktigt har den kompetens och de ledningssystem som krävs för sådana uppgifter. Dessa uppgifter bör därför enligt ESV:s uppfattning i största möjliga utsträckning decentraliseras till myndigheterna.

Statskontoret pekar i sitt remissyttrande på olika inslag i den nuvarande organiseringen av Regeringskansliet som är svårförenliga med den grundläggande svenska förvaltningsmodellen. Ett exempel som Statskontoret fram-

håller är att Regeringskansliet har tagit på sig handläggning av bidragsärenden i stor omfattning (Kretsloppsmiljarden, Östersjömiljarden).

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) pekar också på projekt- och programverksamhet inom regeringen där resurser disponeras för särskilda politiska ändamål, t.ex. Östersjömiljarden. Det innebär att myndighetsutövning bedrivs i allt större utsträckning inom regeringen. NUTEK håller med Statskontoret i dess förvaltningspolitiska invändning att detta kan leda till gråzoner mellan myndigheter och myndighetsliknande organ inom Regeringskansliet. En alternativ lösning vore att i tydliga uppdrag med väl avgränsade resurser lägga mer av pilotprojekt och pilotprogram direkt hos myndigheterna. Kompetens inom olika sakområden finns oftast ute hos myndigheterna.

Sida anser att en större renodling bör ske när det gäller den rollfördelning som växt fram mellan Regeringskansliet och övriga myndigheter. Operativa förvaltningsuppgifter av typen bidragsgivning, kontroll, egendomsförvaltning (t.ex. förvaltning av statens aktier) och åtskilliga av de "särskilda projekt och program" som beskrivs i studien bör normalt överlämnas åt myndigheter med erfarenhet och kompetens på dessa områden. På så sätt kan Regeringskansliet koncentrera resurserna på sina kärnområden och därmed åstadkomma mer kostnads- och ändamålseffektiv verksamhet.

Det statliga stödet till de lokala investeringsprogrammen

Projektet

Stödet till de lokala investeringsprogrammen omfattar 6,77 miljarder kronor under perioden 1998–2001, och beslut om utbetalning av stöd fattas av regeringen efter beredning av Miljödepartementet.

Delegationen för ekologiskt hållbar utveckling tillsattes 1997, med ambitionen att Sverige skall vara pådrivande i fråga om ekologiskt hållbar utveckling. Delegationens uppgift var att bereda förslag till regeringsbeslut om fördelning av statsbidrag till lokala investeringsprogram. Delegationen bestod av fem statsråd, en beredningsgrupp bestående av tjänstemän som svarar för ärendehandläggningen och en grupp statssekreterare (Ds 2000:27 s. 125). Delegationen finns inte längre.

Tidigare studier

Riksdagens revisorer konstaterar i en rapport (rapport 1998/99:8) att åtgärder inom områdena byggande, boende och energi var dominerande under 1998. Revisorerne anser att målen för arbetet mot en ekologiskt hållbar utveckling bara har varit definierade på övergripande nivå, vilket försvårar möjligheterna till uppföljning. Man menar att det har varit svårt att identifiera entydiga kriterier för hur stödet bestäms. Kommunala förvaltningar och kommunala bolag har beviljats stöd i större utsträckning än företag och föreningar. Revisorerne menar även att det förhållandet att kommunerna har konkurrerat om stöd har missgynnat gemensamma satsningar.

I rapporten påpekas att Regeringskansliet åtagit sig ärendehantering av förvaltningskaraktär. Konsekvensen har blivit att den ordinarie förvaltningen till viss mån ställs vid sidan om fördelningsprocessen. Revisorerna menar att utvecklingen strider mot den renodling av rollerna mellan myndigheterna och Regeringskansliet som eftersträfvats under 1990-talet. I rapporten påpekas också att sökande inte har fått veta skälen till att ansökningarna har fått avslag.

Även Svenska Naturskyddsföreningen har granskat de lokala investeringsprogrammen. I rapporten *Konsten att använda 5,4 miljarder – En kritisk granskning av stödet till de lokala investeringsprogrammen för hållbar utveckling* (rapport 9423/98) kritiserar användningen av medlen på ett flertal punkter. Svenska Naturskyddsföreningen menar att mycket talar för att omkring hälften av projekten skulle ha genomförts även utan stöd. Dock kan stödet ha medverkat till en tidigareläggning av redan planerade åtgärder. Svenska Naturskyddsföreningen anser att om stöd används som komplement till lagstiftning och skatter bör bidragen vara generella och hanteras av fackmyndigheterna snarare än av Miljödepartementet.

I Riksrevisionsverkets rapport *De lokala investeringsprogrammen i praktiken – en uppföljning av kommunernas arbete* (1999:37) kritiseras också tillämpningen av bidragen. RRV anger att departementets organisation för beredning av bidragsärenden är mycket liten i förhållande till de stora bidragssummorna och den stora mängden projekt. Den särskilda kompetens som krävs för att bedöma projekten i ansökningarna finns enligt RRV främst hos sektorsmyndigheterna. RRV är kritiskt till att departementet inte inhämtat behövliga upplysningar från sektorsmyndigheterna. Förordningen (1998:23) om statliga bidrag till lokala investeringsprogram lämnar enligt RRV stort utrymme för tolkning. Centrala begrepp har oprecisa definitioner. RRV anser att uppföljningen och kontrollen är otillräcklig. Regeringen förlitar sig på att kommunerna skall kontrollera de enskilda projekten trots att kommunerna saknar oberoende revision. RRV har funnit spekulativa program eller projekt som verket menar saknar substans. Syftet har varit att tillägna sig statliga bidrag.

Regeringskansliets svar

I Regeringskansliets svar på utskottets frågor påpekas att inriktningen av stödet och den huvudsakliga organisationen redovisades i budgetpropositionen 1998 i samband med att stödet infördes. Regeringen och Regeringskansliets arbete med stödet styrs genom en särskild förordning som regeringen har beslutat, nämligen förordningen (1998:23) om statliga bidrag till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället. Förordningen innehåller regler om förutsättningar för bidrag, förfarandet i bidragsärenden, återrapportering om miljö- och sysselsättningseffekter m.m. Regeringen prövar ansökningar om stöd. Bedömningskriterierna framgår av förordningen och den praxis som regeringen skapar genom sina beslut.

Stödet till lokala investeringsprogram skiljer sig från andra statliga bidrag genom det lokala perspektivet och det kommunala ansvaret. Det är kommunerna som avgör vilka åtgärder som skall ingå i programmet mot bakgrund

av de lokala förutsättningarna. Om ansökan bifalls innebär det att staten ger kommunerna rätt att besluta om bidrag till åtgärder i lokala investeringsprogram. Huvudansvaret för såväl granskning av projekt som genomförande och uppföljning ligger hos kommunerna, inte hos någon statlig myndighet. Detta hindrar dock givetvis inte att staten på olika sätt följer upp och utvärderar resultaten.

För beredning och uppföljning av dessa regeringsärenden och för uppföljning av regeringsärenden om stöd för Kretsloppsmiljarden finns en särskild enhet inom Miljödepartementet. Enheten har 13 tjänstemän med kompetens i miljöfrågor, juridik, teknik, samhällsplanering, ekonomi m.m. Vid beredningen sker samråd med sektorsmyndigheter och länsstyrelser. Beredningen inom Regeringskansliet sker i en beredningsgrupp med tjänstemän från Miljö-, Finans-, Utbildnings-, Jordbruks-, Kultur- och Näringsdepartementet.

Varje åtgärd som får bidrag finns registrerad i en databas som innehåller uppgifter om kostnaderna för åtgärden och vilka miljö- och sysselsättningseffekter som kommunen åtagit sig att åstadkomma. Eventuella förändringar av åtgärderna skall anmälas till regeringen för godkännande.

Kommunerna är skyldiga att varje år lämna en verksamhetsrapport med redovisning av hur tidsplanen följs, vilka miljö- och sysselsättningseffekter som uppkommit och hur mycket bidrag som betalats ut till olika projektägare. När investeringsprogrammet är slutfört skall kommunen ge in en slutrapport till regeringen. Rapporten skall innehålla en noggrann beskrivning av hur programmet genomförts samt vilka miljö- och sysselsättningseffekter som uppkommit och som bedöms uppkomma på längre sikt som en följd av de olika åtgärderna. En redovisning av kostnader och intäkter för varje åtgärd skall också ingå. När slutrapporten granskats avgör regeringen om återstående bidragsmedel skall betalas ut eller om kommunen är återbetalningsskyldig. Ännu har inget program slutredovisats. Ett tiotal kommuner väntas lämna sina slutredovisningar i början av 2001.

Regeringskansliet påpekar i svaret att de kritiska synpunkterna från Riksdagens revisorer, Svenska Naturskyddsföreningen och Riksrevisionsverket som återgivits ovan i huvudsak gällde den första beslutsomgången, dvs. de beslut som fattades våren 1998. Efter dessa synpunkter har följande åtgärder vidtagits för att främja kvalitet i handläggningen:

- Kraven har skärpts i fråga om lönsamhets- och konkurrensbedömningar i kommunernas investeringsprogram.
- Samarbetet mellan Miljödepartementet och sektorsmyndigheterna har stärkts.
- Länsstyrelserna har fått en viktigare roll i beredningen av ansökningarna. Det gäller såväl samråd inför ansökan som löpande uppföljning av genomförandet och granskning av verksamhets- och slutrapporter.
- Inför ansökan om bidrag för perioden 2000–2002 har en dialog genomförts med alla kommuner som så önskat. Cirka 200 kommuner har diskuterat sina investeringsprogram med Miljödepartementet och länsstyrelsen.
- Miljödepartementet har kontinuerligt utvecklat informationen om hur en ansökan bör utformas och vad den bör innehålla, bl.a. med hjälp av en ansökningsfolder och via webbplatsen "Hållbara Sverige".

- På Miljödepartementet har en databas byggts upp med information om de investeringsprogram som beviljats bidrag. Databasen är ett viktigt redskap vid uppföljningen.
- Regeringens skäl för att avslå ansökningar om stöd till lokala investeringsprogram redovisas sedan våren 2000 på ett tydligare sätt i regeringens beslut.

Kretsloppsmiljarden

Projektet

Riksdagen avsatte 1996 en miljard kronor för ett femårigt program för kretsloppsanpassning, den s.k. Kretsloppsmiljarden. Programmet syftade till att driva på den tekniska utvecklingen och att skapa sysselsättning, främst genom kretsloppsanpassning av byggnader och teknisk infrastruktur (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15). Regeringen har prövat större ansökningar medan länsstyrelserna har beslutat om bidrag till mindre projekt. Regeringsärenden har beretts inom Miljödepartementet, med hjälp av en beredningsgrupp från Regeringskansliet och en expertgrupp. Expertmyndigheterna har använts i mycket liten omfattning (Ds 2000:27 s. 125).

Tidigare studier

Riksrevisionsverket har i en granskning av projektet Kretsloppsmiljarden dragit slutsatsen att Regeringskansliet inte var särskilt väl lämpat för denna typ av myndighetsuppgifter, eftersom det är bemannat och organiserat utifrån helt andra utgångspunkter. Miljödepartementet har således inte systematiskt följt upp beviljade bidrag, och det är heller inte någon sedvanlig uppgift inom Regeringskansliet. RRV påpekar att det finns problem med prövning av bidragsansökningar inom Regeringskansliet, vilket inte lyder samma regelverk och kontrollsystem som vanliga förvaltningsmyndigheter. När regering-
en fattar beslut som första instans, kan besluten inte överklagas (RRV 1998:28. Miljarden som försvann. En granskning av kretsloppsprogrammet).

Regeringskansliets svar

Regeringen har beslutat en särskild förordning om bidrag från Kretsloppsmiljarden (1996:1378). Enligt denna förordning prövade regeringen ansökningar om bidrag när de miljörelaterade kostnaderna för den investering som ansökan gällde uppgick till mer än 8 miljoner kronor. I övriga fall var länsstyrelsen prövningsmyndighet. De flesta ärenden där ansökan bifölls avgjordes genom länsstyrelsebeslut. Beredningen av regeringsärendena sköttes av ett särskilt kansli inom en enhet på Miljödepartementet.

Det är inte längre möjligt att bevilja stöd av detta slag. Återstående medel drogs in av regeringen i april 1999. Uppföljning och utvärdering av de bidrag som regeringen beviljat sköts nu inom Miljödepartementets enhet för lokala investeringsprogram.

Projektet

Samtidigt som medel avsattes för kretsloppsmiljarden beslutade riksdagen om den s.k. första Östersjömiljarden (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96: FiU15). Syftet var att stärka tillväxt och sysselsättning genom att anvisa medel inom bl.a. områdena livsmedel, energisystem, kunskapsutbyte, infrastruktur och miljö.

Tidigare studier

Den första Östersjömiljarden har, liksom den s.k. andra Östersjömiljarden som anslogs hösten 1998, varit föremål för olika studier. Som nämnts ovan har KU granskat upphandlingen av en konsulttjänst för en IT-satsning i Östersjöregionen.

Riksdagens revisorer beskriver bl.a. arbetet för stärkt samarbete och utveckling genom Östersjömiljarden i en granskningspromemoria – *Svenska miljöinsatser i Baltikum* (1998/99:1). Insatser inom ramen för Östersjömiljarden bereds i Regeringskansliet och regeringen beslutar om varje projekt för sig. Revisorerne konstaterar att ansvaret för olika led i hanteringen av insatser har varit fördelat på olika departement, myndigheter och andra organ. Det har inte funnits någon självklar instans att vända sig till för den som vill få information om insatser inom Östersjömiljarden. Revisorerne menar att möjligheterna att kontrollera och överblicka verksamheten därmed har varit något begränsade.

Regeringskansliets svar

Regeringen beslutar om stöd från den första Östersjömiljarden inom de ramar som riksdagen lagt fast genom budgetreglering. Ett stort antal ansökningar om stöd har kommit in till Regeringskansliet från företag, organisationer och statliga organ. Hittills har ett 70-tal projekt beviljats stöd med sammanlagt cirka 840 miljoner kronor.

Organisationen i Regeringskansliet för beredning och uppföljning av dessa regeringsärenden ses över fortlöpande och anpassas till olika projekt allteftersom dessa prövas och följs upp.

En samordningsfunktion låg först hos Statsrådsberedningen. Den överfördes i december 1997 till dåvarande Närings- och handelsdepartementet, därefter under hösten 1998 till Utrikesdepartementets enhet för exportfrämjande och inre marknaden och sedan vidare till Utrikesdepartementets enhet för Central- och Östeuropa. Under hösten 1999 bildades inom Utrikesdepartementet ett särskilt Östersjömiljardsekretariat som samordnar uppföljning och avslutning av den första Östersjömiljarden.

Beredningen av ärenden om stöd fördelas mellan departementen efter samma regler som för andra regeringsärenden. Samtliga departement har deltagit i beredningen av stödärenden. Det departement som har haft huvudansvaret för beredningen har också ansvarat för uppföljningen. Departementen skall årligen rapportera till Utrikesdepartementet, som gör sammanställ-

ningar och svarar för rapportering till riksdagen. En heltäckande lägesrapport om den första Östersjömiljarden håller på att utarbetas i Regeringskansliet och väntas bli färdigställd inom kort. En utvärdering av hela anslaget kommer att göras i samband med att samtliga insatser är slutförda.

När det gäller IT-projekt har konsultinsatser köpts från Swedfund International AB (Swedfund). Det har gällt insatser för att ta emot och utvärdera ansökningar om projektmedel och för att lämna förslag på projekt som lämpar sig för stöd. Dåvarande Kommunikationsdepartementet och Näringsdepartementet har sedan svarat för den fortsatta beredningen. Uppföljning och administration av projekten har skötts av Swedfund, som även två gånger årligen avrapporterat uppföljningen av projekten och medelsanvändningen till regeringen. Uppföljning och granskning av Swedfunds rapportering sker i Näringsdepartementet. Rapporterna sänds även till Utrikesdepartementet.

Kunskapslyftet

Projektet

I sysselsättningspropositionen sommaren 1996 föreslogs en särskild satsning på vuxenutbildning under fem år. Förslaget härstammade från den så kallade Kunskapslyftskommittén, som bildades 1995. Ansvaret för att genomföra åtgärderna föll på kommunerna, men Delegationen för Kunskapslyftet ledde arbetet i början genom att fördela medel mellan kommunerna och följa verksamheten. Kommittén fick ett förlängt förordnande för att bland annat utvärdera verksamheten. Delegationen bestod av företrädare för Utbildnings-, Finans-, Arbetsmarknads- samt Närings- och handelsdepartementet. Till delegationen adjungerades också representanter för Statens skolverk, Arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Kunskapslyftskommittén.

Tidigare studier

Statskontoret menade i en utvärdering att en särskilt tillskapad organisation kan var lämplig som startmotor när den politiska ambitionen finns, men att metoden inte är självklar. Regeringen kan då tillfälligt behålla frågan för att pröva sig fram till en ny praxis. Statskontoret ansåg också att en särskilt tillskapad organisation kan vara lämplig om inslaget av experiment, förhandlingar och skönsmässighet är stort, och förutsättningarna för regelstyrning och likabehandling är små. En sådan organisation kan också motiveras när intressentmedverkan är önskvärd och legitim, till exempel när avgränsade program samfinansieras av flera parter.

Enligt Statskontorets studie har Delegationen för Kunskapslyftet arbetat effektivt, och dess sekretariat har, trots mycket begränsade resurser, bidragit till det snabba genomslaget. Dialogen med kommunerna har varit intensiv. Men i utvärderingen riktas det också förvaltningspolitiska invändningar mot modellen. Myndighetsutövningen får inte påverkas av regeringen och än mindre av enskilda statsråd. Något formellt problem uppstår visserligen inte så länge regeringen själv genom sina beslut är den utövande myndigheten,

men Statskontoret menar ändå att det finns skäl att undvika gråzonen med myndigheter eller myndighetsliknande organ inom Regeringskansliet (Statskontoret 1998:20 Kunskapslyftet som modell och metod – adhocrati och byråkrati).

Regeringskansliets svar

Medel för satsningen fördelades genom regeringsbeslut efter förslag från Delegationen för Kunskapslyftet. Regler om detta fanns i förordningen (1996:1052) om statligt stöd till särskilda satsningar på gymnasial utbildning av vuxna.

Inom Utbildningsdepartementets enhet för vuxenutbildning skapades ett sekretariat till delegationen. Sekretariatet bestod inledningsvis av fyra handläggare och en assistent och utökades senare med en informatör.

Denna organisation fanns under cirka ett och ett halvt år. Sedan fördes beslutanderätten och beredningsansvaret över till Statens skolverk. Det skedde genom att regeringen beslutade en förordning (1998:276).

Levande historia

Projektet

Projektet *Levande Historia* är ett projekt som skiljer sig från dem som redovisats ovan, vilka huvudsakligen tar sikte på att fördela medel. Projektet initierades 1997 i syfte att sprida kunskap om Förintelsen och andra världskriget. Det var ett opinionsbildande arbete, som ville väcka diskussioner om demokrati, tolerans, medmänsklighet och människors lika värde.

Projektet styrdes från Statsrådsberedningen, men det genomfördes till största delen av en projektgrupp inom Information Rosenbad. Exempel på aktiviteter var en webbplats med information om Förintelsen, en konsert i Berwaldhallen till minne av dem som dog och en bok om Förintelsen, "Om detta må ni berätta", som gavs ut i cirka 900 000 exemplar. Skolorna erbjöds ett särskilt filmprojekt, och lärarseminarier anordnades för tusentals läsare varje år. Ett centrum för studier om Förintelsen och andra folkmord inrättades vid Uppsala universitet. I maj 1998 hölls en första internationell konferens, och i januari 2000 ägde Stockholms Internationella forum om Förintelsen rum, med flera hundra deltagare från flera länder.

Under 1999 fanns det två arbetsgrupper: en för informationsprojektet *Levande Historia* och en för konferensen. Båda har under 1999 haft sex personer anställda. Det finns inte någon särskild kostnadsredovisning för de två projekten än, men arbetet kring Förintelsekonferensen har budgeterats till cirka 15 miljoner kronor (Ds 2000:27 s. 122 f.).

Regeringskansliets svar

Projektet har letts av vice statsministern med hjälp av tjänstemän i Statsrådsberedningen och Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Kostnaderna har betalats från anslaget Regeringskansliet m.m., anslagsposten Gemensamma

ändamål. Statsrådsberedningen har svarat för beredningen av de regerings- ärenden som gäller projektet.

2000/01:KU10

Frågan om hur detta projekt skall föras vidare behandlas av Kommittén Forum för Levande historia (KU 1999:09). Av kommittédirektiven (dir. 1999:75) framgår att verksamhet som bedrivits inom ramen för projektet har inordnats i kommitténs verksamhet. Övriga delar av projektet leds även fortsättningsvis av vice statsministern.

Regeringskansliets generella kommentarer

I detta avsnitt redovisas Regeringskansliets svar på utskottets mer generella frågor om den arbetsform som här behandlas.

Sådana arbetsformer som här kallas särskilda projekt har visat sig vara ändamålsenliga när regeringen vill arbeta intensivt med en fråga under en begränsad tid. Det gäller framför allt frågor som spänner över flera departements områden. Rätt använda är dessa arbetsformer smidiga och viktiga verktyg i en politik för ekologiskt hållbar utveckling, internationellt utvecklingssamarbete i Östersjöregionen, kompetensutveckling, motverkande av arbetslöshet, bekämpande av rasism och främlingsfientlighet osv.

Att regeringen sköter dessa projekt skall ses i ljuset av att projekten omfattar frågor som kräver ställningstaganden från regeringen eller någon i regeringskretsen. Regeringskansliet skall inte bara bereda regeringsärenden utan också i övrigt biträda regeringen och statsråden i deras verksamhet. Regler om detta finns i 7 kap. 1 § regeringsformen och 1 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Behovet av att regeringen som politiskt organ styr ett projekt genom formliga beslut eller formlösa ställningstaganden kan emellertid växla med tiden. Regeringen prövar därför fortlöpande om verksamheten bör överföras till någon annan myndighet. Enligt 26 § förordningen med instruktion för Regeringskansliet är det en särskild uppgift för rättschefen i Statsrådsberedningen att uppmärksamma möjligheten att delegera ärenden till myndigheter under regeringen. Kunskapslyftet är ett exempel på ett projekt där verksamheten efter en tid fördes över till en annan myndighet. Frågan om att föra över verksamhet inom projektet Levande historia till en ny myndighet övervägs av Kommittén Forum för Levande historia.

En annan sak är att ett projekt kan ha inslag som inte behöver eller som inte skall styras av regeringen som politiskt organ, t.ex. inslag av upphandling. Detta utesluter inte att ekonomiska och praktiska skäl ibland motiverar att projektet ändå sköts av regeringen odelat i stället för att delas upp på flera myndigheter.

I upphandlingsfrågor får departementen stöd och hjälp av den grupp specialister på upphandling som finns i Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Samordningen i upphandlingsfrågor har nyligen skärpts genom interna föreskrifter beslutade av förvaltningschefen.

Förvaltningschefen leder också ett arbete med att utveckla projektarbetsformen i Regeringskansliet.

Erfarenheten visar att det kan uppstå oklarheter, missförstånd och andra oönskade effekter, om man driver ett departementsövergripande projekt i

Regeringskansliet utan att ha gjort klart vem i Regeringskansliet som leder och ansvarar för projektet. Regeringen är därför noga med att på ett tidigt stadium lägga fast tydliga mål och en klar organisation och ansvarsfördelning för projekt av detta slag. Regeringsbeslut i form av förordningar av den typ som finns eller har funnits för lokala investeringsprogram, Kretsloppsmiljarden och Kunskapslyftet är en möjlighet. Ibland är det lämpligare med regeringsbeslut i annan form för att målen, organisationen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet skall bli klara och tydliga.

När det gäller projekt som Östersjömiljarden består Regeringskansliets arbete väsentligen i att bereda och följa upp regeringsärenden. Då följer det av allmänna regler om Regeringskansliets uppgifter och organisation vem i Regeringskansliet som ansvarar för projektet.

Utskottet har frågat om möjligheterna att överblicka omfattningen av verksamheten och möjligheterna att värdera verkningarna av projekt av det aktuella slaget.

I svaret anförs att regeringen har god kontroll över projektens omfattning och verkningar. En rad åtgärder vidtas som borgar för detta, t.ex.

- förordningsreglering eller andra skriftliga beslut när så är lämpligt för att målen, organisationen och ansvarsfördelningen skall bli klara och tydliga,
- budgetstyrning,
- fortlöpande samråd externt och internt,
- registrering och annan dokumentation som säkerställer överblick, ordning och reda,
- rapportering och redovisning av resultat.

Utskottets bedömning

Utskottet kan konstatera att i flera olika sammanhang har kritik riktats mot organiseringen av den typ av projekt som här är aktuell. Regeringskansliets svar i den nu aktuella granskningen visar att åtgärder har vidtagits för att minska de problem som har framkommit. Utskottet vill här framhålla två aspekter som utskottet tidigare ägnat uppmärksamhet.

För det första har utskottet tidigare granskat upphandlingar av konsulttjänster med anledning av det så kallade Polenåret och en IT-satsning i Östersjöregionen. I granskningen av de båda fallen framkom att tjänster i vissa fall köpts utan att ett regelrätt upphandlingsförfarande genomförts. Utskottet anförde vidare att otillräcklig dokumentation om vad som förekommit också hade medfört att det fanns oklarheter som försvårade en bedömning i efterhand. Enligt utskottets mening gav granskningen anledning till kritik mot det sätt som dessa upphandlingar skötts på (bet. 1999/2000:KU20 s. 91). Regeringskansliet redovisar nu i sitt svar att samordningen i upphandlingsfrågor nyligen har skärpts genom att interna föreskrifter om Regeringskansliets upphandlingar har utfärdats.

För det andra anförde utskottet i granskningen av vissa frågor i samband med regeringens Sydafrikasatsning att vid sådana projekt måste organisationen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet vara klar och tydlig.

Utskottet ansåg att beslutsordningen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet genom den valda organisationen hade blivit svår att följa. Utskottet anförde vidare att samarbete över departementsgränserna självfallet är en normal del i Regeringskansliets arbete. Utskottet hade också förståelse för att särskilda projekt kräver en organisation som berör flera departement (bet. 2000/01:KU2). Som Regeringskansliet påpekar i sitt svar i den nu aktuella granskningen visar erfarenheten att det kan uppstå oklarheter, missförstånd och andra oönskade effekter, om man driver ett departementsövergripande projekt i Regeringskansliet utan att ha gjort klart vem i Regeringskansliet som leder och ansvarar för projektet.

Utskottet noterar att regeringen, enligt Regeringskansliets svar, är nogga med att på ett tidigt stadium lägga fast tydliga mål och en klar organisation och ansvarsfördelning för projekt av detta slag. Utskottet vill erinra om att flera av de särskilda projekten inte har fungerat utan problem. Det återstår att se om de åtgärder som regeringen vidtar är tillräckliga för att projekt av detta slag skall fungera tillfredsställande.

Utskottet har mottagit anmälningar om regeringens hantering av det statliga stödet till lokala investeringsprogram respektive Östersjömiljarden. Dessa anmälningar kommer att behandlas i vårens granskningsbetänkande.

Granskningen av Regeringskansliets organisering för särskilda projekt föranleder i övrigt inget uttalande från utskottets sida.

3 Regeringsprotokollen

3.1 Statistik

Antalet registrerade ärenden som avgjorts vid regeringssammanträde minskade från 9 946 år 1998 till 9 007 år 1999. Som framgår av nedanstående uppställning har antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträde mer än halverats under den senaste tolvårsperioden. En väsentlig orsak till denna nedgång torde vara det sedan lång tid pågående arbetet med att föra över ärenden om överprövning av förvaltningsärenden från regeringen till allmän förvaltningsdomstol (se bet. 1998/99:KU10).

1988	20 279
1989	19 293
1990	20 650
1991	21 394
1992	19 990
1993	13 992
1994	12 981
1995	11 691
1996	10 241
1997	9 373
1998	9 946
1999	9 007

I bilaga 3.1 redovisas i tabellform antalet avgjorda regeringsärenden under år 1999 och deras fördelning på ärendegrupper. Av tabellen framgår att de

största ärendegrupperna var dispensärenden och övriga partsärenden (2 158) följt av regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden (2 038), anställningsärenden (1 809), överklaganden (993) och författningar (865).

I likhet med tidigare år handlade Justitiedepartementet det största antalet av de avgjorda ärendena också under år 1999 (1 766, en ökning med 65 jämfört med 1998 års 1 701 ärenden). Därefter kommer Näringsdepartementet med 1 398 ärenden. Den 1 januari 1999 avvecklades Arbetsmarknads-, Närings- och handels-, Kommunikations- samt Inrikesdepartementen och ett nytt större Näringsdepartement skapades. Av de under år 1998 avgjorda ärendena handlades 480 i Arbetsmarknadsdepartementet, 693 i Närings- och handelsdepartementet, 629 i Kommunikationsdepartementet och 907 i Inrikesdepartementet. Det innebär att av de under år 1998 avgjorda ärendena handlades sammanlagt 2 709 i de fyra departement som sedermera blev ett, dvs. nästan dubbelt så många som i det nya Näringsdepartementet under år 1999. Utskottet förutsätter att detta följs upp såväl i det fortlöpande förändrings- och förnyelsearbetet som i arbetet med Regeringskansliets dimensionering. I övrigt kan noteras en markant ökning av antalet avgjorda ärenden i Socialdepartementet, från 674 år 1998 till 935 år 1999.

3.2 Formell granskning av regeringsprotokollen

I likhet med tidigare år har protokollen över samtliga regeringsbeslut under det föregående året (1999) begärts in från departementen. Protokollen har översiktligt gått igenom inom utskottets kansli för att sedan återställas till departementen. Genomgången har omfattat även statsministerns protokoll. I övrigt har den till väsentlig del avsett ärenden som redovisats i underprotokoll B för de skilda departementen, dvs. protokoll som kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess, samt underprotokollen från vissa departement, nämligen Finansdepartementet, Jordbruksdepartementet och Näringsdepartementet.

Granskningen har inte gett anledning till några uttalanden av utskottet.

4 Vissa förvaltningsärenden

4.1 Utskottets granskning

Trots att regeringen inte är en förvaltningsmyndighet i förvaltningslagens mening har det ansetts viktigt att även i regeringsärenden följa de principer som förvaltningslagen ger uttryck för. Utskottet går vid sina granskningar som regel igenom någon eller några grupper av förvaltningsärenden som avgjorts av regeringen. Årets granskning har gällt vissa ärenden om dispenser enligt skattelagstiftningen och om undantag från föreskrifterna om upphandling. Granskningen har i första hand riktats in på handläggningen av dessa regeringsärenden i formellt hänseende.

4.2 Resultat av genomgången av ärenden som gäller dispens från arvs- och gåvoskatt

2000/01:KU10

Skatt till staten utgår enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt för egendom som förvärfvas genom arv eller testamente (arvsskatt) eller genom gåva (gåvoskatt). Har fast egendom nedgått väsentligt i värde på grund av allmän förändring i det ekonomiska läget eller har t.ex. aktie noterad på börs nedgått i värde med en fjärdedel eller mera och uppgår skatten för sådana lotter i boet till sammanlagt minst 3 000 kr kan regeringen, enligt 27 § arvs- och gåvoskattelagen, om det är uppenbart att utgörande av skatt skulle verka oskäligt betungande, medge att skatten skall utgå efter lägre värde än det till vilket egendomen annars skulle ha uppskattats. Enligt 58 a § äger regeringen eller den myndighet som regeringen förordnar medge befrielse från eller nedsättning av skatt, när synnerliga skäl föreligger.

Konstitutionsutskottet har gått igenom de 15 ärenden som regeringen avgjort under åren 1997–1999 och som gäller fråga om regeringens medgivande till att arvs- eller gåvoskatt skall utgå med lägre belopp eller helt efterges. Vid granskningen av de 15 ärendena har konstitutionsutskottet inte gjort några iakttagelser som föranleder anmärkning när det gäller regeringens handläggning.

4.3 Resultat av genomgången av ärenden som gäller dispens från stämpelskatt

Stämpelskatt skall, enligt 1 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, erläggas till staten för förvärv av fast egendom och tomt-rätt samt vid beviljande av inteckningar. Föreligger synnerliga skäl kan, enligt 42 §, regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall medge nedsättning av eller befrielse från skatt liksom återbetalning helt eller delvis av skatt.

Konstitutionsutskottet har gått igenom 31 ärenden som regeringen avgjort under åren 1997–1999 och som gäller fråga om regeringens medgivande enligt 42 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter. Vid granskningen av ärendena kan utskottet konstatera att behandlingen i Regeringskansliet av överklagande i några fall har tagit ca tre år. Konstitutionsutskottet kan också konstatera att det ibland synes ha gått över två år utan att något har hänt i vissa ärenden. I övrigt har utskottet inte gjort några iakttagelser som föranleder anmärkning när det gäller regeringens handläggning.

4.4 Undantag enligt 6 kap. 17 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling

Som huvudregel för all offentlig upphandling gäller affärsmässighet. I 1 kap. 4 § LOU stadgas att upphandling skall göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn. LOU innehåller allmänna bestämmelser om offentlig upphandling

(1 kap.), särskilda bestämmelser om offentlig upphandling av varor (2 kap.), av byggtreprenad (3 kap.), inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationsområdena (4 kap.), av tjänster (5 kap.) samt bestämmelser om upphandling i de fall upphandlingen understiger de tröskelvärden som anges i 2–5 kap. och i vissa andra fall (6 kap.). Lagen innehåller också bestämmelser om överprövning, skadestånd, m.m. (7 kap.). I lagen finns bestämmelser till uppfyllande av de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

För vissa i 1 kap. 3 § andra stycket LOU uppräknade upphandlingar gäller emellertid endast reglerna i 6 kap., nämligen

1. upphandling som omfattas av sekretess eller andra särskilda begränsningar med hänsyn till rikets säkerhet och

2. upphandling av försvarsprodukter och tjänster som inte har civil användning och som omfattas av artikel 223 i Romfördraget.

Vid upphandling enligt 6 kap. LOU skall upphandlingen göras genom förenklad upphandling, dvs. upphandling genom annonser eller skrivelser där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer skall lämna skriftligt anbud och den upphandlande enheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare. Direktupphandling – upphandling utan infordrande av skriftligt anbud – får dock användas om upphandlingens värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl (6 kap. 2 §).

Utgångspunkten är således att ett lagreglerat upphandlingsförfarande med huvudregeln om affärsmässighet som grund skall äga rum också vid sådana upphandlingar som är känsliga ur säkerhetssynvinkel. I förarbetena gjordes bedömningen att känsliga uppgifter i upphandlingsärendet skulle kunna skyddas med stöd av tillämpliga bestämmelser i sekretesslagen (prop. 1993/94:78 s. 19 f.). Regeringen menade att det låg ett värde i att även upphandling av produkter och tjänster utan civil användning (försvarsupphandling) följde gängse regler i så stor utsträckning som möjligt. Samtidigt framhöll regeringen dock att det kan finnas skäl för avvikelser i särskilda fall. Försvarsupphandlingar måste, enligt regeringen, kunna styras av särskilda överväganden avseende t.ex. ett säkerhetsbetingat behov av att viss kompetens, viss tillverkning m.m. befinner sig inom landets gränser och alltså är tillgänglig även i en krissituation. Regeringen pekade också på att en försvarsupphandling ofta ställde särskilda krav på insyn och på kontraktsvillkor gällande monopolupphandling hos den nationella försvarsindustrin. Det ansågs därför lämpligt att LOU kompletterades med en möjlighet att göra sådana undantag från bestämmelserna som är nödvändiga med hänsyn till försvars- och säkerhetspolitiska intressen. – De överväganden som måste göras i sådana sammanhang ansågs vara av det slaget att de i princip borde göras av regeringen. Regeringen borde dock ha möjlighet att överlåta till en upphandlande enhet att för vissa situationer, t.ex. upphandlingsärenden som är av en mer rutinmässig karaktär, själv besluta om avsteg från lagens bestämmelser (prop. 1993/94:227 s. 19).

I fråga om upphandling som rör rikets säkerhet m.m. stadgas därför i 6 kap. 17 § LOU följande.

Vid upphandling som avses i 1 kap. 3 § andra stycket får regeringen besluta om sådana undantag från bestämmelserna i detta kapitel som är nödvändiga med hänsyn till försvars- och säkerhetspolitiska intressen.

Regeringen får överlåta till en upphandlande enhet att själv besluta om sådana undantag som avses i första stycket.

I proposition 1999/2000:128 Offentlig upphandling i informationssamhället konstaterade regeringen att vad som utgör försvars- och säkerhetspolitiska intressen kan variera över tiden. Regeringen gjorde i propositionen bedömningen att undantagsbestämmelsen är utformad på ett sådant sätt att den kan tillgodose även de krav som internationellt samarbete ställer och att det därför inte fanns anledning att föreslå någon ändring av bestämmelsen.

En genomgång har gjorts av de åtta ärenden om undantag enligt 6 kap. 17 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU) i vilka beslut meddelats under år 1999. Ärendena har handlagts i Försvarsdepartementet. Gemensamt för ärendena är vidare att såväl akter som beslut belagts med sekretess jämlikt 2 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100). I sex av ärendena har regeringen funnit att upphandlingen av hänsyn till försvars- och säkerhetspolitiska intressen bör styras till svenska företag/svensk industri. Ett ärende rör upphandling av vissa studier och ett ärende den sekretessbelagda verksamheten vid Försvarsmaktens militära underrättelse- och säkerhetstjänst. I samtliga fall har regeringen överlåtit till den upphandlande enheten att själv besluta om undantag från bestämmelserna i 6 kap. LOU.

Akternas innehåll har inte givit anledning till någon vidare granskning från formella utgångspunkter.

Utskottets bedömning

Granskningen har inte givit anledning till någon kritik i fråga om den formella handläggningen av de regeringsärenden som utskottet har tagit upp i detta betänkande. Utskottet vill understryka betydelsen av att man inom Regeringskansliet ger akt på utvecklingen så att onödig tidsutdräkt inte förekommer.

5 Formerna för utrikespolitiska beslut

Ärendet

Våren 2000 granskade konstitutionsutskottet regeringens underlåtenhet att överlägga med Utrikesnämnden i en fråga som gällde förbindelserna med Österrike. Bakgrunden var att statsminister Göran Persson under ett besök i Aten i slutet av januari 2000 efter kontakt med utrikesminister Anna Lindh beslutat att Sverige skulle ställa sig bakom ett gemensamt uttalande från 14 EU-länder om följderna av en regeringsbildning i Österrike. Utskottet aviserade sin avsikt att vid ett senare granskningstillfälle närmare gå in på formerna för beslut i frågor av det aktuella slaget (bet. 1999/2000:20 s. 18).

Gällande regler

Enligt 1 kap. 6 § regeringsformen styr regeringen riket. Enligt 7 kap. 3 § regeringsformen avgörs regeringsärenden av regeringen vid regeringssammanträde. Av 7 kap. 4 § regeringsformen framgår att minst fem statsråd måste vara närvarande vid ett sammanträde för att regeringen skall vara beslutsför.

Under arbetet med 1974 års regeringsform diskuterades frågan om regeringens beslutsformer. För ett kollektivt beslutsfattande talade bl.a. vikten av samarbete över departementsgränserna, möjligheterna att utkräva politiskt ansvar och behovet av regeringens sammanhållning (SOU 1972:15 s. 79 f., 148 f.). Grundlagberedningen ansåg att systemet med kollektiva regeringsbeslut kunde väl te sig som onödigt formbundet med avseende på åtskilliga ärenden av mindre räckvidd och betydelse. Det har emellertid stora företräden som underlag för det samarbete som ständigt pågår i ärenden av varierande art. Särskilt under tider med koalitions- eller samlingsregering ligger det ett värde i ett gemensamt ansvar för ministrarna, ett ansvar som kan åberopas som motiv för insyn och medverkan över departementsgränserna. Det är också bäst förenligt med systemet med självständiga ämbetsverk att rätten att ge direktiv för förvaltningsmyndigheterna läggs hos regeringen som sådan.

I grundlagspropositionen (prop. 1973:90 s. 182 f.) framhölls att enligt ett parlamentariskt synsätt bör alla regeringsärenden färgas av eller åtminstone vara förenliga med värderingar gemensamma för hela regeringen. Vad som är ett regeringsärende får i första hand bestämmas formellt. Ärende som hänskjuts till regeringens avgörande är regeringsärende. Alla regeringsbeslut – med undantag för vissa beslut inom Försvarsdepartementets område (SFS 1974:613) – fattas av regeringen kollektivt. Enligt grundlagspropositionen (s. 184) är det uppenbart att regeln om kollektiv beslutsform inte får kringgå på så sätt att ärenden förklaras vara departementschefsärenden. Principen måste vara att alla frågor som anses kräva ett ställningstagande från någon i regeringsskretsen skall behandlas som regeringsärende.

Bestämmandet i grundlag av regeringens arbetsformer måste ses mot bakgrund av att regeringen är ett kollektiv, uppbyggt kring statsministerns person och får förutsättas hållas samman av gemensamma politiska värderingar och målsättningar. Arbetsformerna måste vara anpassade till regeringens funktioner och till dess karakteristiska uppbyggnad. De fick inte göras till föremål för ingående grundlagsreglering som tyngde regeringsarbetet med formaliteter och hindrade anpassning av arbetet till växlande förhållanden. En allmän utgångspunkt borde vara att man visade återhållsamhet med att binda regeringens arbetsformer i grundlag (prop. 1973:90 s. 179).

Regeringskansliärenden och departementsärenden

Att ett ärende kan avgöras som ett regeringskansliärende framgår oftast av någon bestämmelse i lag eller annan författning. I de flesta fall pekas Regeringskansliet då ut som beslutande myndighet, men rester av en gammal

ordning där departementen och enskilda befattningshavare har en egen beslutanderätt finns i några fall. Så beslutar regeringskansliet om sin egen administration bortsett från vissa tjänstetillsättningar. Regeringskansliet får avskriva återkallade ärenden. Regeringskansliet beslutar om vissa tillstånd inom Försvarsdepartementets verksamhetsområde. UD beslutar om återbetalningsskyldighet i fråga om ekonomiskt bistånd till medborgare i utlandet. Rättshjälpsfrågor liksom frågor om utlämnande av allmänna handlingar beslutas inom Regeringskansliet. Anslagsbemyndiganden som kan rymmas inom ramen för regeringskanslibeslut är sådana som tar sikte på anordnande av eller deltagande i konferenser och andra möten, konsult hjälp med utredningar av teknisk karaktär och information till allmänheten om ny lagstiftning och andra beslut av regeringen och riksdagen. Efter bemyndigande av regeringen i varje särskilt fall tillkallar statsråd särskilda utredare och ledamöter i kommittéer och beslutar om sakkunniga, experter, sekreterare och annat biträde åt utredaren eller kommittén. En liknande beslutstyp är den där ett statsråd efter ett särskilt bemyndigande av regeringen uppdrar åt en departementstjänsteman att underteckna avtal.

Beslut som statsministern fattar i sin egenskap av chef för Regeringskansliet skall tas in i Regeringskansliets protokoll och statsråds regeringskanslibeslut tas in i departementets protokoll. På det sättet får man enligt Gula boken – Handläggningen inom Regeringskansliet (Ds 1998:39, s. 55) en god överblick över vilka beslut som fattats och samtidigt underlättas konstitutionsutskottets granskning.

Varje brev som kommer in till Regeringskansliet måste leda till ett formellt beslut, om man rimligen kan anse att brevet innehåller något slags framställning till regeringen eller ett departement. För brev som är ställda till Regeringskansliet, ett statsråd, ett departement eller en tjänsteman gäller att de bör behandlas på samma sätt som om de varit ställda till regeringen om inte brevet rör en fråga där författningen enligt Regeringskansliet, ett statsråd eller en tjänsteman har beslutanderätten, om det rimligen kan förutsättas att avsändarens avsikt är att rikta sig till annan än beslutsfattaren eller om skrivelsen saknar anknytning till regeringsärende och inte rimligen kan tolkas som riktad till beslutsmyndighet.

Ärendehantering eller s.k. faktiskt handlande

Frågan om vad som bör beslutas i formell ordning berördes av Verksamhetskommittén (SOU 1985:40). Gränsen mellan ärendehandläggning och faktiskt handlande är oklar. Verksamhet som består i företagande av faktiska handlingar förekommer ofta i utbildnings-, vård-, forsknings- och service-sektorerna. Gränsen mellan handläggning av ärende och faktiskt handlande får enligt förarbetena till förvaltningslagen avgöras från fall till fall. Skillnaden mellan de olika typerna av verksamhet har belysts i propositionen Förvaltningsrättsreform (1971:30) genom några exempel. Hållande av en lektion i en skola eller utförandet av en operation på ett sjukhus kan enligt normalt språkbruk inte betecknas som handläggning av ett ärende. Uppkommer däremot fråga om disciplinär bestraffning av en skolelev eller om patients debitering för sjukhusvård föreligger ett ärende som skall behandlas av förvalt-

ningsmyndigheten. Ytterligare exempel på faktiska handlingar som företas av företrädare för det allmänna utgör polismans trafikdirigeringar på en gata och konduktörers kontroll av resenärs färdbiljett på tåg.

2000/01:KU10

Former för samråd inom Regeringskansliet

Genom olika former av samråd inom Regeringskansliet (gemensam beredning, allmän beredning, lunchberedning och delning) säkerställs att principen om kollektivt beslutsfattande får ett reellt innehåll, och alla statsråd får faktisk möjlighet att utöva det inflytande i regeringsärenden som deras ansvar motiverar. Enligt statsrådsberedningens riktlinjer (Ds 1998:52, PM nr 1997:4) är det därför synnerligen angeläget att gällande regler om samråd verkligen följs. De formella reglerna om gemensam beredning finns i 13 och 15 §§ instruktionen för Regeringskansliet (SFS 1996:1515). Där föreskrivs att ett ärende som rör flera departements verksamhetsområden skall handläggas inom det departement till vilket det huvudsakligen hör och beredas i samråd med övriga berörda statsråd. Av statsministerns särskilda ställning i regeringen får anses följa en allmän skyldighet för departementen att i god tid informera statsrådsberedningen om regeringsärenden av större vikt. Vidare föreskrivs det i 10 kap. 8 § regeringsformen att utrikesministern skall hållas underrättad när det hos en annan statlig myndighet uppkommer frågor av betydelse för förhållandet till andra stater eller mellanfolkliga organisationer. Gemensam beredning med Utrikesdepartementet skall alltså ske i ärenden av detta slag. Också svenska ståndpunkter och instruktioner i EU-frågor och andra internationella frågor omfattas av kraven på gemensam beredning. Syftet är att samtliga berörda departement skall ha möjlighet att delta i beredningen inför såväl dessa ställningstaganden som inför svenska initiativ och utspel i EU. Svar på frågor och interpellationer, meddelanden vid informationsstunder i riksdagen, liksom sådana övriga anföranden, uttalanden och tidningsartiklar som innehåller ställningstaganden till riktlinjer, principer eller förhållningssätt skall också beredas gemensamt eftersom de på samma sätt som regeringsbesluten är ett uttryck för regeringens gemensamma ståndpunkt. När det gäller förfarandet sägs allmänt att det inte får råda någon oklarhet om vad som överenskommits (t.ex. att det verkligen rör sig om gemensam beredning och inte samråd eller förfrågan).

Politiskt betydelsefulla frågor tas upp vid s.k. allmän beredning med i princip samtliga regeringsledamöter som deltagare, och denna överläggning utmynnar ofta i faktiska beslut. Ärenden på allmän beredning kan vara av olika slag. Så kan tvister mellan berörda statsråd lösas under allmän beredning. Allmän beredning kan användas som ett forum för information om ett snart förestående regeringsbeslut, för vägledande diskussioner och viktigare utnämningsfrågor. Lunchberedning används för information, vissa vägledande diskussioner samt avstämning av utnämningsfrågor.

Sverige deltar i en mängd olika mellanstatliga förhandlingar. Enligt utredningen om statsförvaltningen och EG sker deltagandet i sådana förhandlingar inom ramen för vad som brukar benämnas regeringens faktiska handlande (SOU 1993:80 s. 32). Vissa förhandlingar leder enligt utredningen inte fram till några folkrättsliga förpliktelser för Sverige, och i de fallen blir det ur konstitutionell synvinkel inte fråga om annat än faktiskt handlande. Instruktionsgivningen till den som företräder Sverige vid mellanstatliga förhandlingar jämförs med de direktiv för beredningen av ett ärende som ges av det ansvariga statsrådet eller på lägre nivå i ett departement. Något avgörande i formell mening är det inte fråga om på detta stadium. Regeringen behöver inte engageras, men inget hindrar att statsrådet för upp frågan om instruktionens utformning till regeringen om instruktionen bedöms ha stor betydelse.

Europeiska rådet

Europeiska rådet, dvs. möten med EU:s stats- och regeringschefer och kommissionens ordförande, nämndes först i Europeiska enhetsakten 1987 som inte är en del av EG-fördraget. I EU-fördraget (1993) fastslås Europeiska rådets mål, sammansättning och arbetsmetoder. I artikel 4 slås fast att rådet skall ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och fastställa allmänna politiska riktlinjer för dess utveckling

Europeiska rådet är inte en EU-institution i formell mening och fattar ytterst få juridiskt bindande beslut. Inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik skall Europeiska rådet fatta beslut i ett avseende, nämligen när det gäller gemensamma strategier som skall genomföras av EU på områden där medlemsstaterna har viktiga gemensamma intressen. Principerna och de allmänna riktlinjerna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive försvarsfrågor, bestäms också av Europeiska rådet. Samarbetet i Europeiska rådet kan enligt förarbetena närmast beskrivas som mellanstatligt, och dess beslut får senare, om det behövs, omsättas till sekundärrätt genom beslut i ministerrådet. Regeringen har framhållit att det är naturligt att riksdagen informeras om de ståndpunkter som Sverige skall inta i Europeiska rådet, främst med tanke på de politiska bindningar som uppstår i detta råd (prop. 1994/95:19 s. 38 f.). Samråd i EU-nämnden har också regelmässigt ägt rum med statsministern inför rådets möten. Europeiska rådets slutsatser redovisas för EU-nämndens ledamöter. De bifogas också regeringens årliga EU-skrivelse.

Tidigare granskning

Våren 1983 granskade utskottet regeringens handläggning av ett förslag som behandlats inom den s.k. Palmekommissionen om en europeisk zon fri från slagfältskärnvapen (bet. KU 1982/83:30 s. 14). Statsminister Olof Palme hade enligt överenskommelse fått ett brev från kommissionsmedlemmen Egon Bahr från förbundsrepubliken Tyskland med ett förslag till not om

känvapenfri zon. En slutgiltigt fastställd not översändes sedermera från Utrikesdepartementet till de svenska ambassaderna i berörda länder och överlämnades av ambassaderna till de olika ländernas regeringar. Något formellt regeringsbeslut om de aktuella sonderingarna hade inte fattats. I massmedierna framfördes kritik mot Egon Bahrs inflytande på svenskt agerande. Utskottet framhöll att det i det aktuella skedet inte var fråga om ett konkret förslag till internationell överenskommelse, internationella förhandlingar eller dylikt som förelades de utländska regeringarna. Mot den bakgrunden kunde inte någon kritik från konstitutionell synpunkt riktas mot handläggningen. I en reservation (m, c och fp) framfördes allvarlig kritik mot handläggningen eftersom inget regeringsbeslut förelåg, frågan inte tagits upp vid allmän beredning och anmälades sent i Utrikesnämnden.

Konstitutionsutskottet granskade i betänkandet KU 1983/84:30 (s. 29 f.) en skrivelse vari regeringen kritiserade Carl Bildt för hans resa till USA i omedelbar anslutning till publiceringen av Ubåtsskyddskommissionens rapport den 26 april 1983. Skrivelsen hade formulerats efter allmän beredning den 25 och 26 maj. Enligt utskottets mening kunde från konstitutionella synpunkter inte någon erinran riktas mot regeringens uttalanden. Någon skyldighet att ta upp frågan i regeringsprotokoll e.d. fanns inte. Det hade under skilda regeringar förekommit att regeringen gjort uttalanden i ett stort antal frågor utan att något formellt regeringsbeslut fattats. Det aktuella uttalandet uppfattades av utskottet som en politisk markering från regeringens sida av dess syn på det olämpliga i att en ledamot av Ubåtsskyddskommissionen i ett känsligt utrikespolitiskt läge i förhållande till Sovjetunionen i omedelbar anslutning till kommissionens redovisning av sitt arbete deltog i ett samtal med bl.a. den andra supermaktens militära säkerhetstjänst. Granskningen föranledde därutöver inte något utskottets uttalande. I en reservation (m, c, och fp) anfördes att regeringsuttalandet var anmärkningsvärt från formella utgångspunkter. Till exempel var det oklart om regeringen i sin helhet stod bakom uttalandet.

Våren 1987 granskade utskottet handläggningen av vissa frågor inom Utrikesdepartementet (bet. KU 1986/87:33 s. 64 f). En fråga gällde en non grata-förklaring av bl.a. fyra tjeckiska diplomater. Sedan Rikspolisstyrelsen aktualiserat saken beslöts efter föredragning av ärendet inför statsministern, justitieministern, utrikesministern och försvarsministern att fem av de sex då aktuella personerna skulle förklaras non grata. I ärendet redovisades en promemoria av Utrikesdepartementets rättschef Hans Corell rubricerad År frågor om utvisning av diplomater regeringsärenden? En av Hans Corells slutsatser var att handläggningen av frågor om non grata-förklaring inte behövde betraktas som handläggning av ärenden utan som ett inslag i regeringens s.k. faktiska handlande som inte krävde ett formellt beslutsfattande. Han framhöll dock att frågan om gränsdragningen mellan förvaltningsärenden och s.k. faktiskt handlande är komplicerad. Om man intog ståndpunkten att det inte var fråga om faktiskt handlande kunde den slutsatsen dras att en ändamålsenlig reglering borde åstadkommas genom förordningsbestämmelser om att ärenden av det aktuella slaget (det blev då fråga om ärenden i stats- och förvaltningsrättslig bemärkelse) borde föredras i regeringen. Utskottet uttalade att det som framgick av rättschefens promemoria fanns skäl som talade för att hanteringen av non grata-frågor skulle ses som ett inslag i regeringens

s.k. faktiska handlande och skäl som talade för att frågorna borde behandlas som regeringsärenden. Enligt utskottet var det påkallat med en översyn i fråga om rutinerna för beslutsfattande och dokumentation i såväl berörda ärenden som i andra frågor inom Utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Våren 1989 tog utskottet till granskning upp frågan om handläggning av viseringsfrågor m.m. inom Utrikesdepartementet (bet. 1988/89:KU30 s. 22). Granskningen gav inte anledning till kritik mot regeringens handläggning. Utskottet redovisade uppgifter från Utrikesdepartementet om att en översyn av regelsystemet inom Utrikesdepartementet påbörjats under 1985. Reglerna om non-grata-förklaring skulle övervägas ytterligare. Saken komplicerades emellertid enligt Hans Corell av att stor försiktighet måste iakttas i regelgivningen så att inte onödig byråkrati tillskapades. Svårigheterna att finna en klar gräns mellan faktiskt handlande och handläggning av förvaltningsärenden var stor. I det kommande regleringsarbetet blev det därför en huvuduppgift att finna en rimlig handläggningsordning som tillgodosåg kravet på att olika frågor handlades på ett så rättssäkert och smidigt sätt som möjligt. Utskottet ansåg att det var värdefullt att översynen snart skulle vara avslutad. I påföljande granskningsbetänkande (bet. 1989/90:KU30, s. 17) konstaterade utskottet att översynen nu var avslutad och noterade som positivt att den nya regleringen syftade till att undanröja den tidigare tveksamheten. I förordningen (1982:1282) med instruktion för Utrikesdepartementet hade införts en ny bestämmelse, vari föreskrevs att Utrikesdepartementet beslutar i en rad angivna frågor, bl.a. om non-grata-förklaring och ett sådant ärende kunde hänskjutas till regeringens prövning. Genom den nya regleringen hade enligt en underliggande promemoria från Hans Corell slagits fast att ifrågasvarande ärende skulle handläggas som förvaltningsärende hos Utrikesdepartementet.

Våren 1991 granskade utskottet ett brev från statsminister Ingvar Carlsson till Iraks president i syfte att få en gisslan fri (bet. 1990/91:KU30 s. 60 f.). Utskottet framhöll att ett brev som det aktuella inte var att anse som regeringsärende i den meningen att beslut i frågan måste fattas av regeringen samfällt. Som en följd därav fanns inte heller något formellt krav på gemensam beredning. Utrikesministern skulle dock hållas underrättad i enlighet med 10 kap. 8 § regeringsformen. Så fick anses ha varit fallet.

Promemoria från Regeringskansliet

I en promemoria från Regeringskansliet besvaras vissa frågor som konstitutionsutskottet ställt. Promemorian finns som *bilaga 5.1*.

Utskottet har bl.a. ställt frågan hur förhållandet att det – framför allt i utrikespolitiska frågor – kan behövas ställningstagande av någon i regeringskretsen överensstämmer med principen om regeringens kollektiva beslutsfattande.

Frågan aktualiserar enligt promemorian komplicerade överväganden kring vad som faktiskt kan anses reglerat i regeringsformen å ena sidan och vad som snarare får anses vara konstitutionell praxis andra sidan. Var går i detta sammanhang gränsen mellan formella regeringsärenden som skall avgöras i viss ordning, och s.k. faktiskt handlande?

I promemorian hänvisas till att det enligt 1 kap. 6 § regeringsformen är regeringens uppgift att styra riket, varmed avses summan av de funktioner som tillkommer regeringen enligt regeringsformen och andra författningar. Den styrande makten kan också uppfattas som en restfunktion, först och främst i förhållande till riksdagens funktioner.

Uttalandet i grundlagspropositionen om att principen måste vara att alla frågor som anses kräva ett ställningstagande från någon i regeringsskretsen behandlas som regeringsärenden kan, om det inte läses i sitt sammanhang, ge intryck av att alla typer av ställningstaganden från en statsminister eller någon annan i regeringsskretsen måste bli föremål för ett kollektivt beslutsfattande. En sådan tolkning har dock enligt promemorian inget stöd i den politiska verkligheten och skulle av lätt insedda skäl få orimliga konsekvenser. Uttalandet skall i stället ses som ett led i en diskussion om s.k. kollektivärenden och ensamärenden.

Begreppet regeringsärenden har inte något materiellt innehåll. Vad som är ett regeringsärende i den mening som avses i 7 kap. 3 § regeringsformen måste i första hand bestämmas formellt. Ett ärende som hänskjuts till regeringen för avgörande är ett regeringsärende. Om regeringen fattar ett formellt beslut i ett ärende är det enligt promemorian principen om kollektivt beslutsfattande som gäller. Det framhålls i regeringsformens förarbeten att det förhållandet att begreppet principiellt bestäms rent formellt emellertid inte innebär att de regler som avses i 7 kap. 3 § regeringsformen får urholkas genom att viktiga frågor i större mängd delegeras till t.ex. departementschef. Frågor som typiskt sett kräver ställningstagande av det organ som styr riket skall handläggas som regeringsärenden.

I promemorian hänvisas vidare till uttalanden i grundlagspropositionen att regeringssammanträdena i regel torde bli av enbart formellt registrerande natur. De sammanträden med regeringen vid vilka överläggning är avsedd att förekomma och där regeringsbesluten ofta fattas reellt behandlas inte i regeringsformen. För dem kan, enligt uttalandena, termen allmän beredning användas.

Kraven på kollektivt beslutsfattande gäller enligt promemorian inte när regeringen och dess medlemmar vid sidan av regeringsformens bestämmelser om det formella beslutsfattandet agerar rent politiskt genom regeringsförklaringar, tal, tidningsartiklar, interpellationsvar o.dyl. I promemorian hänvisas till att Verksledningskommittén konstaterat (SOU 1985:40 s. 95) att ett uttalande av ett statsråd i en viss fråga förutsätts ge uttryck för uppfattningar som omfattas av hela regeringsskretsen. Uttalandet är inte ett uttryck endast av hans eller hennes personliga uppfattning. Något krav på att följa regeringsformens regler om avgörande i regeringsärenden finns inte vid sådana uttalanden. Bara när det är fråga om att fatta formella beslut, dvs. främst att framträda i regeringens konstitutionella roll som det organ som styr riket eller som högsta förvaltningsmyndighet måste regeringsformens regler om avgörande av regeringsärenden följas. Promemorian hänvisar också till att konstitutionsutskottets uttalande våren 1984 om att det inte fanns någon skyldighet för regeringen att ta upp frågan i regeringsprotokoll e.d. och att det under skilda regeringar förekommit att regeringen gjort uttalanden i ett stort antal frågor utan att något formellt regeringsbeslut fattats. Det granska-

de uttalandet uppfattades av utskottet som en politisk markering från regeringens sida.

2000/01:KU10

I promemorian hänvisas vidare till att man ur 10 kap. regeringsformen kan utläsa att regeringen har omfattande befogenheter i fråga om utrikespolitiken. Begreppet utrikesärenden som används i 10 kap. 6 § regeringsformen om underrättelser till Utrikesnämnden omfattar inte bara sådana ärenden som är förmål för beslutsfattande enligt 7 kap. 3 § regeringsformen utan också andra frågor där regeringen vill politiskt förankra en planerad handlingslinje utan att för den skull fatta ett formellt beslut. I promemorian anges att man måste hålla i minnet att ett utrikespolitiskt agerande måste kunna komma till uttryck på många olika sätt. Statsråden har att verka i en internationell miljö där de måste agera snabbt. Uttalanden som görs av ett statsråd om olika utrikespolitiska förhållanden har ofta formen av tillkännagivanden för politiska syften. Dessa bör kunna jämföras med interpellationsvar etc. som ju har verkan som regeringens ställningstaganden utan att formella beslut fattas.

De beslut där det kan finnas inslag av utrikespolitiska överväganden och som behandlas som regeringsärenden är för Utrikesdepartementets del typiskt sett bl.a. ingående av internationella överenskommelser inkluderande även godkännanden inför EU-beslut om gemensamma åtgärder och andra rådsbeslut inom den s.k. andra pelaren, ärenden om internationellt utvecklingssamarbete, erkännande av stater, väckande av talan eller interventioner i EG-domstolen och förstainstansrätten, utsändande av valövervakare och militärobservatörer, instruktioner vid vissa typer av förhandlingar samt vissa nomineringar m.m. inom EU.

Att ingående av internationella överenskommelser förutsätter regeringsbeslut är enligt promemorian uppenbart med hänsyn till bestämmelsen i 10 kap. 1 § regeringsformen om att överenskommelse med annan stat eller mellanfolklig organisation ingås av regeringen. Det handlar här om i folkrättslig mening bindande beslut.

Med bindande internationell överenskommelse förstås en mängd olika typer av avtal som kan ha olika namn, t.ex. traktater, konventioner, stadgor, akter, pakter, protokoll, deklarationer och skriftväxlingar. Vanligen avses en överenskommelse i skriftlig form, en traktat i den mening som avses i Wienkonventionen om traktaträtten. Även en muntlig överenskommelse är emellertid folkrättsligt riktig. Den enda förutsättningen är att överenskommelsen träffas av behöriga företrädare för staterna såsom förbindande överenskommelse. Det är den manifesterade viljan att bli bunden som är avgörande.

Som ensidiga rättshandlingar betraktas i folkrätten en rad olika företeelser i statslivet. Gemensamt för dem är att de är ägnade att ändra eller påverka bestående rättslägen. De uppfattas som bindande i någon form. Erkännande av en stat räknas också till kategorin ensidiga rättshandlingar. Andra exempel på rättshandlingar är formella beslut om intervention i exempelvis EG-domstolen och beslut om utsändande av valövervakare.

De ensidiga rättshandlingarna skiljer sig principiellt från sådana uttalanden av innehavaren av "treaty making power" som måste uppfattas endast som tillkännagivanden av önskemål, uppfattningar eller politiska syften i allmänhet. Sådana tillkännagivanden är inte förbindande. Det gäller också motsvarande uttalanden av flera makter samtidigt, t.ex. vid eller efter förhandlingar.

Många utrikespolitiska ställningstaganden som görs av företrädare för regeringen kan knappast ses som förbindande och blir inte heller i praxis föremål för regeringsbeslut.

Regeringsbeslut fattas i fråga om vissa instruktioner till förhandlingsdelegationer, men praxis varierar enligt promemorian beroende på vilken instruktion det är fråga om. Den allmänna instruktionen till ombuden vid FN:s generalförsamling har länge ansetts vara av sådan vikt att den fastställs i ett särskilt regeringsbeslut. Detsamma har gällt instruktioner inför UNCTAD-möten. Andra typer av instruktioner till beskickningar och delegationer har i allmänhet inte formen av regeringsbeslut.

I promemorian hänvisas till konstitutionsutskottets granskningsärende våren 1987 om en non grata-förklaring. I det sammanhanget hade dåvarande rättschefen Hans Corell framhållit att en non grata-förklaring inte skiljer sig till sin natur mycket från andra fall då en beskickningschef kallas till departementet för att ta del av synpunkter, påpekanden eller anmodanden som departementet önskar framföra till beskickningschefen. Denna ordning följer långvarig tradition. Att man i det sammanhanget använder formuleringar som innefattar att regeringen uttalar en viss mening är fullt naturligt och i överensstämmelse med internationell praxis och har ingen förvaltningsrättslig betydelse. Hanteringen av frågorna borde enligt Corell ses som s.k. faktiskt handlande inom ramen för mångåriga kontakter mellan Utrikesdepartementet och beskickningarna i Stockholm. Paralleller kunde också dras med de instruktioner som dagligen sänds från Utrikesdepartementet och som riktade sig till beskickningschefer, delegationschefer eller svenska ledamöter i internationella organ. Genom sådana instruktioner bestäms t.ex. att någon skall hålla ett anförande i ett internationellt organ på den svenska regeringens vägnar. I många fall uttalar sig också dessa personer i olika sammanhang på ett sådant sätt att det framstår att regeringen står bakom uttalandena. Det skulle leda till orimliga konsekvenser om varje sådan instruktion skulle behöva fastställas genom regeringsbeslut.

I cirkulärsamling för handläggningen av EU-frågor (UD PM 1999:1-8) framhålls att statsministern har det övergripande politiska samordningsansvaret för EU-frågorna. Statsministern och utrikesministern företräder Sverige vid Europeiska rådet och de möten i övrigt som statsministern bestämmer. Vidare framhålls att det enligt regeringsformen är regeringen som ingår överenskommelser med andra stater eller mellanstatliga organisationer. Det är också regeringen som företräder Sverige i sådana sammanhang enligt bestämmelserna i regeringsformen om att regeringen styr riket. Instruktioner till svenska förhandlare har oftast formen av riktlinjer från det ansvariga statsrådet eller sakansvariga departementet men kan också vara regeringsbeslut. Sådana instruktioner skall alltid beredas gemensamt.

I vissa fall krävs det att regeringen fattar beslut eller att andra internrättsliga åtgärder vidtas före ett ställningstagande eller ett beslut inom EU. Exempel på sådana ställningstaganden eller beslut inom EU som skall ha föregåtts av beslut i regeringen är internationella överenskommelser i form av en gemensam åtgärd enligt artikel 14 i Unionsfördraget. En sådan åtgärd kan t.ex. avse internationella sanktioner. Här nämns också de s.k. rambesluten i Unionsfördraget på tredje pelarens område, s.k. blandade avtal i vilka även

medlemsstaterna är parter, samt beslut om att nominera EU-kommissionen eller utse domare eller generaladvokat i EG-domstolen.

I promemorian framhålls att utrikesdeklarationerna, som traditionellt anger regeringens inställning i en rad olika utrikespolitiska frågor och är föremål för gemensam beredning och delning, inte antas av regeringen som ett formellt beslut vid regeringssammanträden.

När det gäller utvecklingen under de senaste decennierna konstateras i promemorian att ställningstaganden från enskilda statsråds sida varit vanliga i frågor där Sverige haft en särskild utrikespolitisk profil, t.ex. om Vietnamkriget och situationen i Sydafrika. Också de sedan länge återkommande kommunkéerna från de nordiska ministerrådsmötena nämns. I dessa gör utrikesministern som enskilt statsråd tillsammans med sina nordiska kolleger ställningstaganden i en rad aktuella utrikespolitiska frågor.

I promemorian anges avslutningsvis att det när det gäller effekterna av EU-medlemskapet är rimligt att anta att medlemskapet har medfört att ställningstaganden i internationella och mellanstatliga – och stundtals även överstatliga – frågor från enskilda statsråds sida inom sina respektive politikområden förekommer i större utsträckning än tidigare.

Utskottets bedömning

Som anförts i promemorian från Regeringskansliet aktualiserar granskningsfrågan komplicerade överväganden kring vad som faktiskt kan anses reglerat i regeringsformen å ena sidan och vad som snarare får anses vara konstitutionell praxis å andra sidan.

Enligt utskottets mening kräver slutsatser i ärendet ytterligare överväganden baserade på ett bredare underlag. Utskottet avser att under våren 2001 fortsätta den nu inledda granskningen.

6 Regeringens behandling av riksdagens skrivelser

Inledning

Sedan år 1961 lämnar regeringen en redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut. Redogörelsen är knuten till de skrivelser i vilka riksdagen meddelar regeringen sina beslut.

Årets redogörelse

Inom Regeringskansliet har upprättats en ny redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, regeringens skrivelse 1999/2000:75. Den nu aktuella redogörelsen avser huvudsakligen sådana åtgärder som vidtagits under tiden den 1 januari–31 december 1999. För att underlätta riksdagsutskottens möjligheter att vid sitt utvärderings- och uppföljningsarbete få en så aktuell bild som möjligt har redovisningen fått omfatta även vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens

utgång. Detta förfarande har använts om riksdagsskrivelserna därigenom har kunnat rapporteras som slutbehandlade.

2000/01:KU10

Redovisningen omfattar 381 riksdagsskrivelser ställda till regeringen, varav 116 avgetts under riksmötet 1999/2000, 144 under riksmötet 1998/99, 51 under riksmötet 1997/98 och 70 under tidigare riksmöten.

Konstitutionsutskottets granskning

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse i de delar som har samband med respektive utskotts beredningsområde. Yttranden har inkommit från finansutskottet, skatteutskottet, lagutskottet, socialförsäkringsutskottet, socialutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, arbetsmarknadsutskottet och bostadsutskottet, se *bilagorna 6.1–6.8*. Övriga utskott har inte haft något att erinra mot regeringens redogörelse.

Konstitutionsutskottet får inledningsvis för egen del anföra följande. Redogörelsen omfattar 33 riksdagsskrivelser om beslut på grundval av betänkanden av konstitutionsutskottet. Enligt regeringens redogörelse var tolv av dessa inte slutbehandlade när redogörelsen avlämnades, av dessa är två äldre än två år och fyra härrör från 1997/98.

Den äldsta inte slutbehandlade skrivelsern, 1994/95:243, handlar om åtgärder mot våldsskildringar m.m. Konstitutionsutskottet gav, med anledning av ett tiotal motioner om biografcensur m.m., regeringen till känna att de ämnen som togs upp i motionerna borde kunna bli föremål för en samlad analys och bedömning i regeringens brett upplagda arbete mot våldet i samhället. Den 17 december 1998 utfärdade regeringen en lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844) som riksdagen antagit. Lagändringen innebär bl.a. att TV-program med ingående våldsskildringar eller med pornografiska bilder skall föregås av en varningssignal. Den 22 december 1998 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till Rådet mot skadliga våldsskildringar. Rådet har fått i uppdrag att bl.a. informera industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster om innehållet i EU-rekommendationen (98/560/EG) om skydd av minderåriga och den mänskliga värdigheten. Rådet skall följa branschernas självreglerande arbete med dessa frågor och fungera som stöd och samtalspartner om branscherna så önskar. Enligt vad konstitutionsutskottet inhämtat från Kulturdepartementet sker för närvarande en översyn av censurkriteriet "förråande" i granskningslagen. Översynen skall vara färdig den 30 november 2000.

Riksdagsskrivelse 1996/97:171 om kommunala kompetensfrågor gäller ett tillkännagivande till riksdagen beträffande utvidgning av försöksverksamhet med kommunal näringsverksamhet (mom. 2). Utredningen om utvidgad affärsverksamhet med kommunal uppdragsverksamhet överlämnade i september 1998 betänkandet *Kommunal uppdragsverksamhet 1998* (SOU 1998:119). Utredningen konstaterade att det saknas förutsättningar att, inom ramen för en försöksverksamhet, vidga den kommunala kompetensen att bedriva uppdragsverksamhet inom ett eller flera särskilt avgränsade verksamhetsområden. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen beslutade den 25 februari 1999 att tillkalla en särskild utredare för att göra en uppföljning och utvärdering av den pågående försöksverksamheten. Utredningen om

utvärdering av den kommunala uppdragsverksamheten inom kollektivtrafiken överlämnade i oktober 1999 betänkandet Kommunal uppdragsverksamhet inom kollektivtrafiken – utvärdering av försöksverksamheten (SOU 1999:118). Utredningen anför att försökslagstiftningen varken bör förlängas eller permanentas. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen avser, enligt vad utskottet inhämtat från Justitiedepartementet, att återkomma till riksdagen senast under våren 2001.

Riksdagsskrivelse 1997/98:94 med anledning av budgetpropositionen för 1998 gäller fyra tillkännagivanden till regeringen. Mom. 18 gäller vad utskottet anfört beträffande *kvalifikationsgränsen för driftsstöd*. Frågan har enligt regeringen behandlats i en PM (Ku 1999/1913/Me) med förslag om ändringar i presstödsförordningen. I budgetpropositionen för år 2000 lämnade regeringen ett förslag om en mildrad tröskeffekt för lågfrekventa tidningar. Enligt regeringen får momentet därigenom anses vara färdigbehandlat. Mom. 19 gäller ett tillkännagivande om *provexemplar*. Frågan har behandlats i en promemoria från Kulturdepartementet i juni 1999. I promemorian drogs slutsatsen att det inte fanns tillräckliga skäl för en förändring av nuvarande praxis beträffande gratisutdelning. Mot bakgrund härav anser regeringen, i budgetpropositionen för år 2001, att det inte finns skäl att föreslå förändrade regler i detta avseende. Mom. 21 gäller ett tillkännagivande om *begränsat driftsstöd*. Regeringen gav i november 1999 Presstödsnämnden i uppdrag att se över fördelningen av det begränsade driftsstödet. Presstödsnämnden lämnade i mars 2000 en rapport till regeringen med anledning av uppdraget. Nämnden anser, enligt rapporten, det vara tveksamt att behålla det begränsade driftsstödet på Gotland medan det finns skäl att ge fortsatt stöd till tidningarna på övriga orter. Regeringen finner, enligt budgetpropositionen för år 2001, inte tillräckliga skäl för att genomföra några förändringar med anledning av rapporten. Mom. 23 gäller ett tillkännagivande om *samdistribution av endagartidningar*. Regeringen gav i september 1999 Presstödsnämnden i uppdrag att utreda distributionssituationen för tidningar med endagsutgivning. Presstödsnämnden lämnade i april 2000 en rapport till regeringen med anledning av detta uppdrag. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för år 2001 att endagstidningarna ges rätt att ingå i samdistributionen till lika pris som flerdagstidningarna.

Riksdagsskrivelse 1997/98:214 gäller ett tillkännagivande beträffande Statens biografbyrå. Framställningen i en film eller ett videogram skall vara granskad och godkänd av Statens biografbyrå innan den får visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Biografbyrå skall enligt lagen om granskning och kontroll av filmer och videogram endast bevara sådana delar av en framställning som inte godkänts. Det blir aldrig fråga om att hela framställningar sparas utan endast vissa delar. Konstitutionsutskottet ansåg i betänkande 1997/98:KU19 att det borde införas en inskränkning i rätten att få kopior av de delar av en film eller ett videogram som inte godkänts för visning. Regeringen borde enligt utskottet överväga denna fråga och återkomma med förslag. Frågan behandlas i en departementspromemoria som Justitiedepartementet avser att presentera och sända ut på remiss under hösten 2000. Proposition med anledning av promemorian planeras att överlämnas till riksdagen senast i mars 2001.

Riksdagsskrivelse 1997/98:280 gäller ett tillkännagivande beträffande lydelsen av 2 kap. 18 § regeringsformen. Enligt konstitutionsutskottet borde regeringen i lämpligt sammanhang och under parlamentarisk medverkan utreda frågan om lydelsen av 2:18 RF och i god tid före valet år 2002 återkomma till riksdagen med förslag i detta avseende. Regeringen beslutade den 2 september 1999 att tillkalla en parlamentarisk kommitté. Kommittén som antagit namnet 1999 års författningsutredning, har bl.a. i uppgift att föreslå en ny lydelse av stadgandet. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2000.

Riksdagsskrivelse 1997/98:295 gäller statlig förvaltningspolitik. Konstitutionsutskottet gav i betänkande 1997/98:KU31 fyra tillkännagivanden till regeringen beträffande kommittéväsandets roll, kommittéernas arbetsvillkor och arbetsformer, remisshantering av kommittérapporter och kommittéernas sammansättning. Regeringen lämnade i skrivelse 1998/99:103 Kommittébeträttelse 1999 en redovisning av pågående och planerade insatser för att skapa bättre arbetsförutsättningar för kommittéväsendet. Regeringen har i skrivelse 1999/2000:103 lämnat en redovisning av hur arbetet fortskrider. Momenten är enligt regeringen slutredovisade. I betänkandet gav utskottet regeringen ett tillkännagivande beträffande medborgarsynpunkternas roll i resultatstyrningen. Frågan bereds enligt regeringen inom ramen för pågående förvaltningspolitiskt utvecklingsarbete inom Regeringskansliet. Regeringen återkommer regelbundet, främst i budgetpropositionen, till riksdagen i denna fråga. Utskottet gav också ett tillkännagivande till regeringen om Regeringskansliets resultatredovisning. I budgetpropositionen 2000/01:1 skriver regeringen: När det gäller den interna styrprocessen pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Som ett led i detta arbete har studien Regeringskansliets dimensionering genomförts (Ds 2000:27). Verksamhetsplaneringen är numera samordnad för hela Regeringskansliet med undantag för Utrikesdepartementet. Departementet planerar mål, aktiviteter och budget som samordnas centralt av förvaltningsavdelningen. Inför den aviserade sammanslagningen av Regeringskansliets och Utrikesdepartementets förvaltningsanslag den 1 januari år 2002 pågår ett arbete med att ytterligare samordna verksamhetsplaneringen. I fråga om resultatredovisningen har regeringen i 45 § andra stycket förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet föreskrivit att Regeringskansliet inte skall lämna resultatredovisning till regeringen. Regeringskansliet har också i ett svar på en fråga från konstitutionsutskottet i ett granskningsärende motiverat varför myndigheten inte bör åläggas att till regeringen lämna resultatredovisning.

Finansutskottet bilaga 6.1 anför bl.a. Allmänt kan sägas att riksdagens beslut inom finansutskottets ansvarsområde i allt väsentligt fullföljts på det sätt som riksdagen avsåg vid beslutstillfället och genomförts i rimlig tid. Finansutskottet vill göra ett generellt påpekande beträffande regeringens återrapportering till riksdagen. I regeringens skrivelse redovisas en riksdagsskrivelse som ännu inte slutbehandlad så länge som inte vidtagna åtgärder för samtliga moment återrapporterats till riksdagen. Det går emellertid i nuvarande redovisning inte att utläsa vilka eller hur många moment som är utestående. Utskottens uppföljningsarbete skulle underlättas om det av redogörelsen också

framgick vilka moment som återstår att behandla. Enligt finansutskottets uppfattning är antalet moment sannolikt en bättre mätare på den utestående ärendemängden än antalet riksdagsskrivelser. I likhet med vad finansutskottet framhöll i förra årets yttrande är det därför önskvärt att redogörelsen kompletteras på denna punkt. Beträffande bemyndiganden anser finansutskottet att det kan övervägas om en rapportering av huruvida regeringen utnyttjat bemyndigandet eller inte bör ingå i regeringens skrivelse.

I betänkande 1997/98:FiU1 skrev finansutskottet: "Utskottet vill understrika ... att i synnerhet frågan om bedömningen av lägesfaktorerna och deras betydelse för taxeringen ges särskild prioritet. Utredaren bör så snart som möjligt, helst under första halvåret 1998, presentera resultatet av sina överväganden när det gäller lägesfaktorerna ... Detta bör ges regeringen till känna." I skrivelse 1999/2000:75 skriver regeringen: "Fastighetstaxeringsutredningen (1997:06) genomför en omfattande statistisk undersökning för att klarlägga vilka värdefaktorer som påverkar fastighetspriserna och med vilken tyngd detta sker. Lägesfaktorn är en av flera värdefaktorer som ingår i denna undersökning. Frågan om vilken inverkan olika faktorer har – enskilt eller i samspel med andra – måste bedömas i ett sammanhang. Det är därför inte möjligt att behandla frågan om lägesfaktorns betydelse för sig." Det är enligt finansutskottets mening inte klart om regeringen anser att ärendet i och med detta är slutbehandlat.

Under punkt Fi55 redovisas utfärdandet av de lagar som regeringen antagit. Momentet 3 i betänkande 1998/99:FiU25 innehöll emellertid även en dels-sats om att godkänna regeringens förslag till riktlinjer för förändringar av utjämningssystemet. Innan regeringen avslutar ärendet bör enligt utskottets uppfattning även frågan om riktlinjer för fortsatta förändringar kommenteras.

När det gäller Utvärdering av Riksgäldskontorets upplåning och skuldförvaltning 1993/94–1998 (punkt Fi59, mom. 6) anför finansutskottet: "Regeringen hänvisar i sin återrapportering tillbaka till samma skrivelse som riksdagen behandlat. Lämpligare hade varit att hänvisa till det beslut som regeringen fattade den 11 november 1999 om riktlinjer för statsskuldens förvaltning 2000 och som lämnades till Riksgäldskontoret."

Vad avser punkt Fi82 Allmänna bidrag till kommuner anför finansutskottet: "Andra dels-satsen i betänkande FiU3 mom. 1 handlar om nettoredovisningen av inkomsterna från försäljningen av Hanningebostäder medan det i regeringens redovisning handlar om regleringsbrev för anslag A2 och Bostadsdelegationen. Anslag A2 och Bostadsdelegationen behandlas även i nästa punkt under Fi82 eftersom anslaget ingår som en del av utgiftsområde 25. Regeringen anger att skrivelsen är slutbehandlad, men det får enligt utskottets bedömning anses tveksamt om regeringen har behandlat andra dels-satsen i betänkande FiU3 mom. 1."

Skatteutskottet, bilaga 6.2, anför i yttrandet att Finansdepartementets ärende 1 gäller ett tillkännagivande som gjordes år 1989 till regeringen om införande av en avdragsrätt vid arvsbeskattningen för kostnader för vård och skötsel av gravplats. Att handläggningen av detta ärende kommit att dra ut på tiden har av Finansdepartementet förklarats med att man till en början antog att frågan borde tas upp i samband med den pågående översynen av lagen

(1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Denna översyn har bedrivits med utgångspunkt i det av Arvs- och gåvoskattekommittén i november 1987 avlämnade betänkandet Ny arvs- och gåvoskattelag (SOU 1987:62). Arbetet med översynen har emellertid ännu inte lett fram till något ställningstagande av regeringen, och med hänsyn till bl.a. den långa tid som förflutit sedan riksdagen fattade sitt ovan nämnda beslut om ett tillkännagivande har Finansdepartementet nu tagit upp den aktuella frågan för sig. Inom Finansdepartementet har således utarbetats en promemoria med vissa förslag, promemorian har remissbehandlats. Avsikten är att regeringen skall ta ställning senare i höst och redovisa sitt ställningstagande i lämpligt sammanhang. Skatteutskottet har tidigare i yttranden till konstitutionsutskottet anmärkt på regeringens brist på åtgärder avseende den aktuella frågan under den långa tid som förflutit sedan tillkännagivandet gjordes. Skatteutskottet vidhåller sin kritik mot tidsutdräkten och kritiken gäller alla de regeringar och finansrespektive skatteministrar som har haft ansvar för skattefrågorna sedan dess. Skatteutskottet utgår från att regeringen kommer att redovisa sitt ställningstagande inom kort. Därför vill skatteutskottet inte nu föreslå att riksdagen gör något uttalande i frågan.

Lagutskottet, bilaga 6.3, anför bl.a. Lagutskottet har kunnat konstatera att redovisningarna i allt väsentligt ger en god bild av beredningsläget i de enskilda ärendena och att pågående beredningsarbete ligger väl i linje med riksdagens beslut. Vid behandlingen av 1998 års skrivelse noterade utskottet särskilt att det äldsta ännu inte slutbehandlade ärendet, ett tillkännagivande från riksdagens sida rörande producentskydd för sceniska och musikaliska verk, härrörde från maj 1986 (LU 1985/86:32, rskr. 293). Lagutskottet förut-satte därvid att skrivelsen skulle komma att slutbehandlas inom en snar framtid. Enligt vad lagutskottet nu erfarit kommer ärendet att läggas till handlingarna genom ett regeringsbeslut inom den närmaste tiden. När det gäller den närmare utformningen av regeringens redogörelse vill lagutskottet, i likhet med vad utskottet gjorde hösten 1999 i sitt yttrande över 1998 års skrivelse, ånyo aktualisera frågan om man från regeringens sida i framtiden inte kunde göra ifrågavarande skrivelser än mer överblickbara för riksdagen genom att redogörelserna ställdes upp utskottsvis i stället för departementsvis. Som lagutskottet anförde hösten 1999 skulle utskotten med en sådan uppställning nämligen inte behöva gå omvägen via det utskottsindelade registret för att finna de för varje utskott aktuella skrivelserna. En sådan ordning skulle dessutom göra skrivelserna mer lättillgängliga och användbara i utskottens uppföljningsarbete. I övrigt föranleder regeringens redogörelse inga ytterligare kommentarer från lagutskottets sida.

Socialförsäkringsutskottet, bilaga 6.4, anför bl.a. Socialförsäkringsutskottet har vid sin granskning av redovisningen inte funnit anledning att kritisera behandlingen av något enskilt ärende, men vill framföra en del allmänna synpunkter. Dessa synpunkter är särskilt föranledda av redovisningen för behandlingen av de två äldsta ärendena, vilka ärenden får tjäna som exempel. Ärendena, som grundar sig på riksdagsbeslut fattade under våren 1991, avser fråga om dels differentierade arbetsgivaravgifter som styrmedel för att åstadkomma bättre arbetsmiljöer (bet. 1990/91:SfU16, rskr. 1990/91:303), dels problem som gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegrep-

pen kan ge upphov till i sjuklönesystemet (bet. 1990/91:SfU18, rskr. 1990/91:372). Här kan nämnas att utskottets majoritet i betänkande 1990/91:SfU16 ansåg att regeringen snarast borde återkomma till riksdagen med förslag om differentierade arbetsgivaravgifter som kan tjäna som ekonomiska styrmedel för att åstadkomma bättre arbetsmiljöer, medan utskottets s-ledamöter i en reservation framhöll att ett sådant avgiftssystem inte fick leda till ökad utslagning och utestängning av arbetskraft och att frågan därför måste utredas och övervägas noga. Eftersom en utredning i frågan redan var aviserad ansåg reservanterna att riksdagen borde avslå motionerna. När det gäller riksdagens beslut i ärendet om arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen fattades detta samtidigt med införandet av ett lagstadgat sjuklönesystem. Det kan tilläggas att utskottet redan under det följande riksmötet i betänkande 1991/92:SfU5, i avvaktan på att gränsdragningsfrågorna kunde lösas på ett säkrare sätt, tog initiativ till en lagändring så att en enskild inte skulle drabbas vid problem med gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen. I redogörelser för behandlingen av dessa frågor har under årens lopp hänvisats till varierande beredningsåtgärder, inte minst till beredningen i olika offentliga utredningar. Ärendet om differentierade arbetsgivaravgifter har nu angivits som slutbehandlat genom att ärendet i december 1999 överlämnades till en ny utredning, medan det beträffande ärendet om arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen anges att regeringen under våren 2000 avser att ta ställning till den slutliga hanteringen. Även om den uppfattning utskottet ursprungligen gav uttryck för i de angivna ärendena inte blivit inaktuell, kan utskottet ändå konstatera att under den långa tid som förflutit sedan riksdagens beslut har ytterligare aspekter i de olika frågorna tillkommit. Det nu redovisade belyser således i första hand vikten av att regeringen skyndsamt bereder frågor som riksdagens beslut föranleder, men också att regeringen i vissa fall på ett tidigare stadium bör överväga att avsluta behandlingen av en riksdagsskrivelse. I det sistnämnda fallet bör regeringen, i en särskild skrivelse till riksdagen eller i en proposition med andra förslag på sakområdet, redovisa sin syn på frågan. Regeringen bör då tydligt ange att den anser att ett visst riksdagsbeslut därmed är slutbehandlat. Skulle utskottet ha en annan uppfattning kan utskottet ånyo lägga fram förslag om ett tillkännagivande i frågan. Utskottet vill i detta sammanhang också nämna att regeringens skrivelse med redovisning av behandlingen av riksdagens skrivelser skulle bli tydligare, särskilt i äldre ärenden, om regeringen redovisar hela beredningen av ett ärende, dvs. även de beredningsåtgärder som vidtagits tidigare år men som ändå inte lett till att ärendet slutbehandlats.

Socialutskottet, bilaga 6.5, har inga andra synpunkter än att det regeringen anfört, med anledning av riksdagsskrivelse 1997/98:307 (mom. 3) om rätt till personlig assistans efter 65-årsåldern resp. riksdagsskrivelse 1998/99:171 (mom. 45) om boende och umgänge, är missvisande förklaringar till att skrivelserna angivits som slutbehandlade. Socialutskottet noterar emellertid i sammanhanget dels att proposition 2000/01:5 Personlig assistans till personer över 65 år beslutats den 14 september 2000, dels att Socialstyrelsen fått i uppdrag, vilket också motsvarar tillkännagivandet, att genomföra studier och sammanställa kunskap om hur små barn påverkas av växelvis boende samt

att utreda hur berörda parter bäst kan få information och stöd så att barns bästa kan tillgodoses.

Miljö- och jordbruksutskottet, bilaga 6.6, konstaterar att riksdagen redan under riksmötena 1992/93 och 1993/94 gjorde uttalanden angående vissa brister i djurskyddstillsynen och organisationen av denna tillsyn. Miljö- och jordbruksutskottet anser det beklagligt att de problem som påtalats ännu inte fått någon ändamålsenlig lösning. Emellertid har det enligt miljö- och jordbruksutskottet upplysts att regeringen den 19 april 2000 har tillsatt en utredare med uppgift att se över hur djurskyddet skulle kunna organiseras i Sverige genom inrättandet av en fristående djurskyddsmyndighet. Uppdraget skall redovisas senast den 1 december 2000. Miljö- och jordbruksutskottet utgår således från att riksdagen och regeringen inom en nära framtid får underlag för fortsatta överväganden i dessa från djurskyddssynpunkt mycket viktiga frågor. I övrigt föranleder regeringens skrivelse inga kommentarer från miljö- och jordbruksutskottet.

Arbetsmarknadsutskottet, bilaga 6.7, anför bl.a. följande. Sju skrivelser som hör till arbetsmarknadsutskottet anges som ej slutbehandlade. Riksdagskrivelse 1994/95:364 avser förläggning av föräldraledigheten under dagen. Tillkännagivandet gjordes i anslutning till behandlingen av propositionen om en ny föräldraledighetslag. Arbetsmarknadsutskottet kommenterade skrivelserna i sitt yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av föregående års motsvarande regeringsskrivelse. Efter att ha tagit del av regeringens redovisning i den nu berörda skrivelsen har arbetsmarknadsutskottet ingen erinran mot att ärendet kvarstår som icke slutbehandlat. Arbetsmarknadsutskottet förutsätter dock att de av regeringen aviserade åtgärderna vidtas och att skrivelsen därmed kan slutbehandlas utan ytterligare dröjsmål. I övrigt har arbetsmarknadsutskottet ingen erinran mot att regeringen redovisar skrivelser som icke slutbehandlade.

Bostadsutskottet, bilaga 6.8, anför följande. Bostadsutskottet noterade vid behandlingen av motsvarande skrivelse under föregående riksmöte att regeringen beträffande de skrivelser om vilka det inte fanns något nytt att rapportera endast hänvisade till tidigare års redogörelser. I anslutning härtill framförde utskottet önskemål om en uttrycklig redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits. Regeringen har i år i två fall huvudsakligen hänvisat till avsnitt i budgetpropositionen för 2000 (rskr. 1989/90:209 och 1998/99:186, mom. 5). Bostadsutskottet är fortfarande av den uppfattningen att en ordning där det för alla skrivelser uttryckligen redovisas vilka åtgärder som regeringen har vidtagit är att föredra. En sådan ordning skulle innebära att riksdagen på ett enkelt sätt kunde få en aktuell bild av samtliga skrivelsernas behandling. Även om en sådan redovisning skulle öka omfattningen av regeringens skrivelse till riksdagen ligger det således enligt utskottets mening alltså ett stort värde i att få all information samlad. Slutligen noterar bostadsutskottet att regeringen i enlighet med vad utskottet förespråkade vid behandlingen av förra årets skrivelse från regeringen åter fört upp riksdagsskrivelse 1995/96: 229 på förteckningen över ärenden som ännu inte har slutbehandlats.

Konstitutionsutskottet vill även i år framhålla att regeringens skrivelse med en redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen fyller en viktig funktion i riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete.

Finansutskottet gör ett generellt påpekande beträffande regeringens återrapportering till riksdagen. I regeringens skrivelse redovisas en riksdagsskrivelse som ännu inte slutbehandlad så länge som inte vidtagna åtgärder för samtliga moment återrapporterats till riksdagen. Enligt finansutskottet går det inte i regeringens redovisning att utläsa vilka eller hur många moment som är utestående. Konstitutionsutskottet har tidigare uttalat att det, när det gäller momentindelade utskottsbetänkanden, är viktigt att det av regeringens redogörelse framgår vilka moment som har föranlett eller skall föranleda åtgärder från regeringens sida. I betänkande 1999/2000:KU10 underströk konstitutionsutskottet vikten av att redovisa moment och i förekommande fall också delmoment. Konstitutionsutskottet vill åter betona vikten av att regeringen redovisar samliga aktuella moment samt anger huruvida regeringen anser att respektive moment är slutbehandlat.

Med anledning av vad socialförsäkringsutskottet och bostadsutskottet framfört vill konstitutionsutskottet liksom vid tidigare tillfällen framföra att det av regeringens redogörelse bör framgå vilka åtgärder regeringen har vidtagit och avser att vidta när det gäller riksdagsskrivelser som ännu inte kan anses slutbehandlade. Att regeringen enbart hänvisar till tidigare års redogörelser är enligt konstitutionsutskottet inte tillfyllest.

När det gäller den närmare utformningen av regeringens redogörelse aktualiserar lagutskottet åter frågan om man från regeringens sida i framtiden inte kunde göra ifrågavarande skrivelser än mer överblickbara för riksdagen genom att redogörelserna ställdes upp utskottsvis i stället för departementsvis. Med en sådan uppställning skulle utskotten, enligt lagutskottet, inte behöva gå omvägen via det utskottsindelade registret för att finna de för varje utskott aktuella skrivelserna. Lagutskottet framförde samma önskemål vid behandlingen av regeringens skrivelse för ett år sedan. Konstitutionsutskottet anförde i betänkande 1999/2000:KU10 när det gäller redogörelsens utformning att det inte var berett att föreslå någon förändring. Utskottet gör inte heller i dag någon annan bedömning. Skulle en annan utformning av redogörelsen i detta avseende underlätta för regeringen utgår konstitutionsutskottet från att regeringen framför detta i sin kommande redogörelse.

Vad i övrigt gäller de ej slutbehandlade ärenden som utskotten kommenterat i sina yttranden finner konstitutionsutskottet – som för egen del inte företagit någon närmare granskning av dessa ärenden – inte anledning att göra någon annan bedömning än den som respektive utskott gjort.

Konstitutionsutskottet kan konstatera att det ofta är tvunget att återupprepa sina anmärkningar vad gäller regeringens redogörelse. Enligt utskottet borde inte det vara nödvändigt. Regeringens skrivelse 1999/2000:75 bör läggas till handlingarna.

Utskottet anmäler härmed för riksdagen resultatet av den i det föregående redovisade granskningen enligt 12 kap. 2 § regeringsformen samt behandlingen av regeringens skrivelse 1999/2000:75.

Stockholm den 7 december 2000

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

I beslutet har deltagit: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Mats Berglind (s), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Britt-Marie Lindkvist (s) och Per-Samuel Nisser (m).

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet Thomas Östros att från och med denna dag i respektive departementschefes ställe föredra ärenden om samordning av forskning och därmed sammanhängande budgetfrågor.

Statsministern beslutar vidare att följande myndigheter och organ skall höra till Thomas Östros ansvarsområde:

Socialvetenskapliga forskningsrådet,

Stiftelsen för vård och allergiforskning,

Skogs- och jordbrukets forskningsråd,

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning,

Byggforskningsrådet,

Kommunikationsforskningsberedningen,

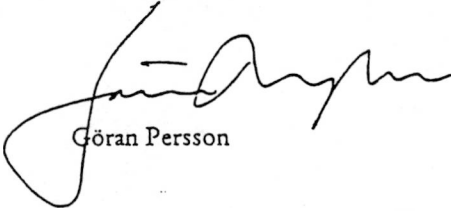
Rådet för arbetslivsforskning,

de myndigheter som skall bildas enligt förslagen i prop. 1999/2000:81
Forskning för framtiden – en ny organisation för forskningsfinansiering.

Detta förordnande skall gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Ärenden som rör de myndigheter och organ som här har angetts skall beredas i samråd med ett statsråd i det departement som myndigheten

eller organet hör till enligt förordningen (1996:1515) med instruktion
för Regeringskansliet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopiens överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

KOPIA

2000/01:KU10

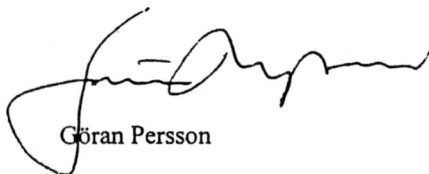
Bilaga 1.1

Beslut
2000-09-21

Dnr SB 2000/7601

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet och chefen för Justitiedepartementet Laila Freivalds.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

2000/01:KU10

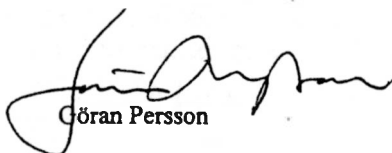
Bilaga 1.1

Förordnande
2000-09-21

Dnr SB 2000/7601

Förordnande av departementschef

Statsministern förordnar statsrådet Lena Hjelm-Wallén att vara chef för
Justitiedepartementet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopiens överensstämmelse
med originalet intygas.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

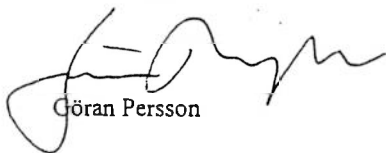
Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Beslut
2000-10-11

Entledigande av departementschef

Statsministern entledigar statsrådet och chefen för Justitiedepartementet Lena Hjelm-Wallén från uppdraget att vara chef för Justitiedepartementet med verkan fr.o.m. den 16 oktober 2000.

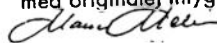

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

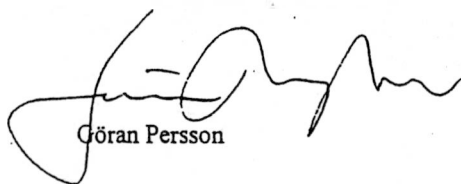
KOPIA

2000/01:KU10
Bilaga 1.1

Förordnande
2000-10-11

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Thomas Bodström att från och med den 16 oktober 2000 vara statsråd och chef för Justitiedepartementet.

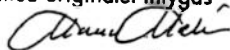

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

2000/01:KU10

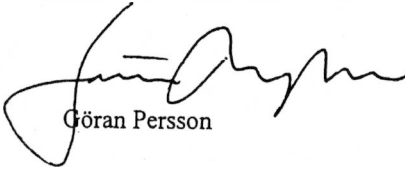
Bilaga 1.1

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Lena Hjelm-Wallén att fr.o.m. denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller de grundlagsfrågor som behandlas av kommittén (Ju 1999:13) om vissa frågor som rör regeringsformen.

Göran Persson

Kopia till

Statssrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 22 december 1998 förordnar statsministern statsrådet Britta Lejon att fr.o.m. denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

riksdagen med undantag av ärenden om Utrikesnämnden,

rikets vapen och flagga,

vallagen (1997:157),

lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval,

folkomröstningslagen (1979:369),

tryckfrihetsförordningen,

yttrandefrihetsgrundlagen,

lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,

datalagen (1973:289),

kungliga hov- och slottsstaten,

allmänna frågor om statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

övergripande frågor om informationsteknik (IT) inom statlig förvaltning,
statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,
arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning med undantag av övergripande lönepolitiska frågor,
personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen,
Sveriges administrativa indelning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,
kommuner, landsting, kommunalförbund,
frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement,
samhällsinformation.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

grundlagarna med undantag av de frågor som behandlas av kommittén (Ju 1999:13) om vissa frågor som rör regeringsformen,

riksdagsordningen, andra konstitutionella ämnen, religionsfrihet, allmänt förvaltningsrättsliga ämnen, statligt partistöd.

rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

arbetstagare i offentliga anställningar,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lejons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Datainspektionen,

Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd,

Statskontoret, Statens person- och adressregisternämnd,

Statistiska centralbyrån,

Statens utlandslönenämnd,

Statens tjänstebostadsnämnd,

Statens trygghetsnämnd,

Statens ansvarsnämnd,

Statens kvalitets- och kompetensråd,

Stats tjänstenämnden,

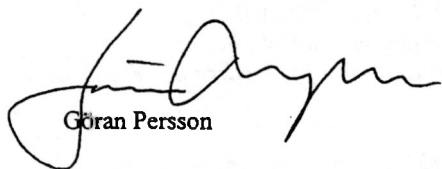
Offentliga sektorns särskilda nämnd,

Trygghetsstiftelsen,

Statens pensionsverk, Nämnden för statens avtalsförsäkringar,

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd,

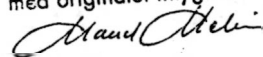
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Göran Persson

Kopia till
Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Britta Lejon att fr.o.m. denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

marknadsföring, konsumentinformation, konsumentinflytande i standardiseringsarbetet, resegarantier samt konsumentskydd och konsumentpolitiska frågor i övrigt, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

marknadsföring, konsumentinformation, konsumentinflytande i standardiseringsarbetet, resegarantier samt konsumentskydd och konsumentpolitiska frågor i övrigt med undantag av avtalsvillkor och andra frågor som hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lejons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

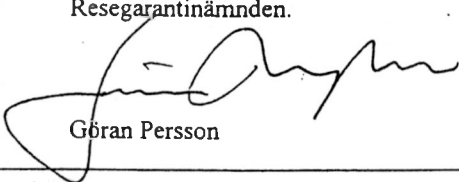
Marknadsdomstolen,

Konsumentverket med Konsumentombudsmannen,

Allmänna reklamationsnämnden,

Fastighetsmäklarnämnden,

Resegarantinämnden.

Göran Persson

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Britta Lejon att fr.o.m. denna dag i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra följande förvaltningsärenden:

föreningsväsendet i allmänhet,

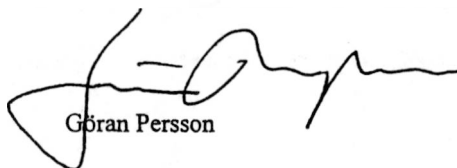
folkrörelser,

allmänna samlingslokaler, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande ungdomspolitiska frågor,

stöd ur Allmänna arvsfonden för att främja verksamhet till förmån för ungdomar.

Statsministern beslutar vidare att Ungdomsstyrelsen skall höra till statsrådet Lejons ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 december 1999 förordnar statsministern statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

länsindelningen,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

bostadsfinansiering.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

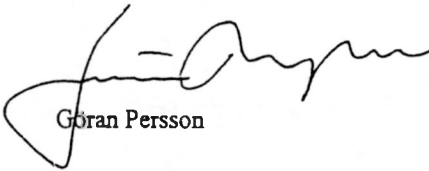
utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lövdéns ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

länsstyrelserna,

Statens bostadskreditnämnd,

Delegationen för stöd till vissa kommuner med bostadsåtaganden.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 december 1999 förordnar statsministern statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

tele- och radiokommunikationer, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

postkommunikationer,

distribution av radioprogram, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

statlig lönegaranti vid konkurs,

arbetsmiljö, arbetstid,

medbestämmande och styrelserepresentation för de anställda, arbetstvister och andra arbetslivsfrågor för arbetsmarknaden i dess helhet,

Internationella arbetsorganisationen (ILO).

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

postkommunikation,

tele- och radiokommunikation,

förbud mot rundradiosändning på öppna havet,

statlig lönegaranti vid konkurs,

arbetsmiljö, arbetstid,

förhandlingar, kollektivavtal, facklig verksamhet, medbestämmande,
styrelserepresentation för de anställda samt andra kollektivt arbetsrättsliga frågor,
arbetstvister,

anställningsskydd, ledighet från anställning, semester och andra frågor om enskilda
anställningsavtal,

arbetstagares uppfinningar,

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sahlins ansvarsområde skall höra
följande myndigheter och organ:

Post- och telestyrelsen,

Arbetslivsinstitutet,

Arbetarskyddsstyrelsen, Yrkesinspektionen,

Arbetsdomstolen,

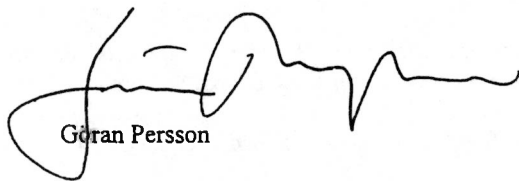
Medlingsinstitutet,

Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar,

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor,

ILO-kommittén,

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning.

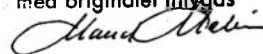

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. denna dag i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

storstadspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism med undantag av strafflagstiftning,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

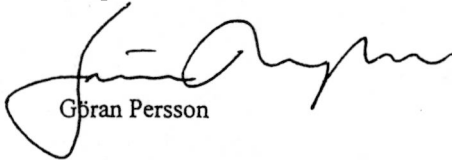
nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sahlins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

Nämnden mot diskriminering,

Integrationsverket.

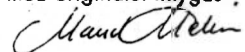

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas.

STATSMINISTERN

KOPIA

2000/01:KU10

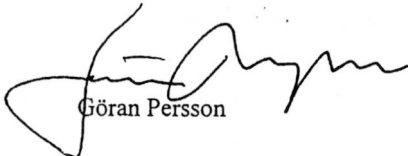
Bilaga 1.1

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 22 december 1998 förordnar statsministern statsrådet Ulrica Messing att fr.o.m. denna dag i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller idrott.

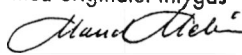

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Förordnande

2000-10-16

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ulrica Messing att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

transportbidrag,

regional näringspolitik,

konkurrensförhållanden i privat och offentlig verksamhet,

offentliga regleringars effekter på konkurrensen,

offentligt stöd till näringslivet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

regionalpolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik samt frågor rörande regional utvecklingsplanering (ESDP), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mineralfrågor, geologisk undersökning,

skogsbruk,

rekreation och turism, i den mån ärenden om turism inte hör till något annat departement,

kooperativa frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

mineralhantering, kontinentalsockeln, sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden,

konkurrensförhållanden i näringsverksamhet,

regionalpolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

skogsbruk, virkesmätning, allmänningar,

kronotorp.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Messings ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Konkurrensverket,

Sveriges geologiska undersökning,

Bergsstaten,

Skogsstyrelsen, skogsvårdsstyrelserna,

Stiftelsen Administrativ produktion i Malmfälten,

Glesbygdsverket,

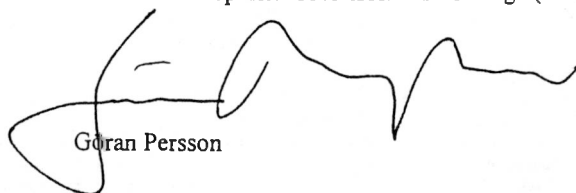
Stiftelsen Norrlandsfonden,

Statens Institut för regionalforskning,

Turistdelegationen,

Kooperativa rådet,

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet).

Göran Persson

REGERINGSKANSLIET

2000/01:KU10
Bilaga 2.2.1

2000-11-09

SB2000/8585

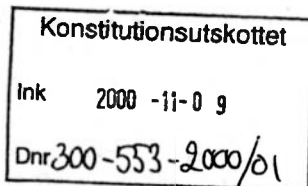
Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

KU:s granskningsärende: Regeringskansliet som myndighet

Härmed översänds en inom Statsrådsberedningen upprättad promemoria i
ovannämnda ärende.

Per Virdesten

Postadress
105 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax

E-post: registrvor@primeminister.ministry.se
J: 400; S=Registratur; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIU; C=SE
Telefax

2000-11-09

SB2000/8585

Statsrådsberedningen

Förvaltningschefens och
Rättschefens kanslierSvar till KU i granskningsärendet om Regeringskansliet som myndighet

Sedan den 1 januari 1997 pågår ett fortlöpande förändrings- och förnyelsearbete i Regeringskansliet. Utgångspunkten för arbetet utgörs av två regeringsbeslut (4 september 1997 och 15 april 1999). Regeringskansliet har i anslutning till beslutet i april 1999 lämnat en rapport till regeringen om förändringsarbetet (se bilaga).

Regeringskansliet har tidigare besvarat frågor från KU i samma ämne (SB1999/6302, 1999-11-02). I årets budgetproposition (2000/01:1, utgiftsområde 1) redovisar regeringen åter sin syn på Riksdagens revisorers förslag att Regeringskansliet i likhet med andra myndigheter skall lämna resultatredovisning till regeringen. I budgetpropositionen redovisar regeringen också arbetet med att utveckla den interna styprocessen.

I det följande redovisas svaren på utskottets frågor.

Beträffande effekterna av 1997 års reform

Fråga 1: Har den nya organisationen med Regeringskansliet som en myndighet befrämjat samverkan mellan departementen?

Regeringens beslut att från den 1 januari 1997 slå samman departementen, Statsrådsberedningen och dåvarande förvaltningskontoret till en myndighet har skapat nya förutsättningar för samordning och samarbete inom Regeringskansliet.

Organisationsförändringen har bl.a. medfört att förvaltningschefen kan besluta och utfärda föreskrifter i administrativa frågor som berör mer än ett departement. Regeringen har dessutom givit förvaltningschefen i uppdrag att driva förändrings- och förnyelsearbetet i Regeringskansliet. Arbetet styrs av de två regeringsbesluten från 1997 och 1999.

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-24 46 31

E-post: registrator@adm.ministry.se
X400: S=Registrator; O=ADM; P=Ministry; A=SIL; C=SE

I förvaltningschefens rapport till regeringen i april 1999 redovisas de åtgärder som ditills vidtagits. Av rapporten framgår att förändringsarbetet fram till och med 2001 kommer att fokuseras på följande områden:

- den interna styrningen och ledningen,
- arbetsformerna,
- de anställdas kompetens,
- den externa och interna informationen,
- den externa och interna kommunikationen,
- Regeringskansliets långsiktiga dimensionering.

Arbetet har sedan rapporten lämnats till regeringen bedrivits enligt den däri angivna inriktningen. Tonvikten har lagts på en fortsättning av det påbörjade arbetet snarare än på nya utvecklingsinsatser. Ett skäl är det begränsade ekonomiska utrymmet. Ett annat skäl är att det kommer att krävas stora insatser av Regeringskansliet under större delen av år 2000 samt första hälften av 2001 för planeringen och genomförandet av det svenska ordförandeskapet i EU.

Kortfattat kan sägas att samverkan mellan departementen har främjats genom

- den gemensamma verksamhetsplaneringen,
- den pågående översynen av Regeringskansliets och utrikesförvaltningens planeringsprocess inför sammanslagningen av förvaltningsanslagen,
- det gemensamma chefsutvecklingsprogrammet,
- den gemensamt anordnade utbildningen för olika kategorier av arbetstagare,
- effektivitetsvinsterna (t.ex. sammanslagningen av de två organisationerna för dator- och användarstöd, samordningen av biblioteken och rationaliseringen av tryckeriverksamheten),
- det samordnade och utökade stödet vid upphandling,
- den samordnade arbetsgivarpolitiken,
- den samordnade interna och externa informationen,
- inrättandet av en särskild service för de statliga kommittéerna.

Sammanslagningen av Regeringskansliets och utrikesförvaltningens anslag är ett viktigt steg i arbetet med att sammansmälta departementen till en myndighet. Fortfarande finansieras Regeringskansliets verksamhet från två skilda anslag, nämligen genom anslaget C1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget A1 Utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5. Genom en sammanslagning av anslagen underlättas styrningen och resurserna kan fördelas bättre. Detta påverkar i sin tur Regeringskansliets möjlighet att nå det övergripande målet att vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra Sverige och förverkliga sin politik.

Regeringskansliet och utrikesförvaltningen driver åtskilda och parallella processer för verksamhetsplaneringen. Inför sammanslagningen pågår arbetet med att samordna de två arbetsprocesserna (se även fråga 2).

Fråga 2: Hur har Regeringskansliets interna styrningsprocess (RISP) utvecklats?

RISP är en styrprocess under kontinuerlig utveckling. Ett betydande arbete har bedrivits för att utveckla arbetsformerna och rutinerna kring en gemensam verksamhetsplanering. Arbetet pågår med att skapa rutiner för uppföljningen av den utförda planeringen. Syftet med verksamhetsplaneringen är att få till stånd en planeringsprocess som säkerställer att regeringens prioriteringar genomsyrar arbetet i Regeringskansliet. Verksamhetsplaneringen är också avsedd att underlätta den interna styrningen av de enskilda departementen. Dessutom har ambitionen varit att planeringen skall utgöra ett stöd vid fördelningen av anslaget till Regeringskansliet.

En översyn av hur den gemensamma verksamhetsplaneringen fungerar genomförs för närvarande i Regeringskansliet. Avsikten är att översynen skall vara avslutad under november månad i år. I översynen ingår även utrikesförvaltningens process för verksamhetsplanering. Syftet med översynen är att skapa en gemensam, effektiv och verksamhetsanpassad planeringsprocess i Regeringskansliet inför sammanslagningen av förvaltningsanslagen.

Fråga 3: Har Regeringskansliet som stöd- och serviceorganisation till regeringen på det hela taget presterat ett bättre resultat i jämförelse med ordningen före den 1 januari 1997?

I samband med att Regeringskansliet blev en myndighet inrättades Förvaltningsavdelningen. Den utgör Regeringskansliets gemensamma resurs för stöd, service och utveckling. Successivt har vissa gemensamma stödfunktioner (bl.a. biblioteken, expeditionsvakterna och verksamheten för dator- och användarstöd) förts över från departementen till Förvaltningsavdelningen. Detta har medfört att organisationen har blivit mer effektiv och att den kan ge en förbättrad service. Nya gemensamma funktioner har tillkommit och förstärkts, t.ex. avseende upphandling, lokalförsörjning och service till kommittéerna.

Det pågående arbetet som syftar till att Regeringskansliet skall vara ett effektivt och kompetent stöd till regeringen har redovisats för regeringen. Redovisningen har givit regeringen en möjlighet att bedöma de vidtagna åtgärderna och en möjlighet ge riktlinjer för det fortsatta arbetet. Förändringarna i organisationen och verksamhetens inriktning gör det knappast möjligt att jämföra de resultat som nu kan redovisas med de som uppnåddes för fyra till fem år sedan inom ramen för det uppdrag som det dåvarande förvaltningskontoret hade.

I bl.a. budgetpropositionen och Regeringskansliets årsbok redovisas vissa myndighetsprestationer. Dessutom utvecklas kontinuerligt olika resultatmätt inom den administrativa verksamheten på Förvaltningsavdelningen. Ett sådant mått är t.ex. kostnaden för arbetsplatser, ett annat mått är tillgängligheten till dator- och användarstöd och ett tredje mått är tiderna för åtgärder vid avbrott i datordriften. Uppfattningen hos de som utnyttjar stödet och servicen följs inom en rad områden. Kommittéservice undersöker åsikterna om det stöd och den service som tillhandahålls hos de som är anställda hos kommittéerna. Varje intern kurs utvärderas av kursdeltagarna.

Resultatmåttan används vid utvecklingen av verksamheten och som underlag för överväganden om fördelningen inom Förvaltningsavdelningen av tillgängliga resurser. Informationen är även en del av underlaget inför regeringens beslut om fördelningen av resurserna inom Regeringskansliet.

Beträffande Regeringskansliets resultatredovisning

Fråga 1: Hur bör man principiellt se på frågan om Regeringskansliets resultatredovisning i betygsningen av de synpunkter som framförs i studien Vad kostar det att regera? (Ds 2000:27)?

Regeringen har i årets budgetproposition (2000/01:1, utgiftsområde 1) redovisat sin syn på Riksdagens revisorers förslag att Regeringskansliet i likhet med andra myndigheter skall lämna resultatredovisning till regeringen. Utredningen om Regeringskansliets dimensionering (Ds 2000:27) ändrar inte detta ställningstagande. Rapporten utgör ett underlag för övervägandena om Regeringskansliets resursbehov. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en samlad bedömning och ett preciserat förslag om Regeringskansliets dimensionering i den ekonomiska vårpropositionen 2001.

Med anledning av den s.k. tvåårsöversynen har riksdagen uttalat att redovisningen i ökad utsträckning skall avse verksamheter och i mindre grad myndighetsprestationer, inte minst beträffande statliga insatser som är sektorsövergripande (1999/00:FiU20). Tvåårsöversynen syftar till att utveckla resultatstyrningen i budgetprocessen. Detta skall ske genom att regeringens resultatredovisning till riksdagen förbättras. Mål, budget och resultat skall kopplas närmare till varandra. Redovisningen skall bli verksamhetsorienterad istället för myndighetsorienterad. Som ett första steg i utvecklingsarbetet presenteras politikområden i årets budgetproposition.

Fråga 2: Är det möjligt att anpassa regelverket för styrning och dialog mellan regeringen och Regeringskansliet på ett sådant sätt att Regeringskansliets verksamhet kan redovisas och bedömas med avseende på inre effektivitet, dvs. Regeringskansliets användbarhet för att genomföra en regerings politiska avsikter?

Frågan om möjligheterna att anpassa regelverket på ett sådant sätt att Regeringskansliets verksamhet kan redovisas och bedömas med avseende på inre effektivitet är nära förknippad med frågan om Regeringskansliet skall åläggas att till regeringen lämna resultatredovisning.

Regeringskansliet har i ett svar på en fråga från konstitutionsutskottet i ett tidigare granskningsärende motiverat varför myndigheten inte bör åläggas att till regeringen lämna resultatredovisning (1999/00:KU10, s. 12 och bilaga 2.3).

Regeringskansliet konstaterade i sitt svar i granskningsärendet att när det gäller funktion, uppgifter och relation till regeringen skiljer sig Regeringskansliet väsentligen från andra myndigheter. Det är helt enkelt svårt att praktiskt och teoretiskt skilja på Regeringskansliets resultat och regeringens.

En förändring av regelverket för regeringens styrning av Regeringskansliet skulle därför knappast bidra till att möjliggöra en bättre bedömning av Regeringskansliets användbarhet för att genomföra en regerings politiska avsikter.

bilaga

Fortsatta förändrings- och förnyelsearbetet inom RK
– RAPPORT TILL REGERINGEN

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	<i>2</i>
<i>1 Inledning</i>	<i>6</i>
<i>2 Problemställning</i>	<i>6</i>
<i>3 Övergripande mål</i>	<i>8</i>
<i>4 Styrning och ledning</i>	<i>9</i>
<i>5 Regeringskansliets interna styrningsprocess (RISP)</i>	<i>15</i>
<i>6 Kvalitetsutveckling</i>	<i>16</i>
<i>7 Juridiska chefsfunktioner</i>	<i>18</i>
<i>8 Främja effektivisering och rationalisering</i>	<i>18</i>
<i>9 Översyn av kompetensförsörjning</i>	<i>21</i>
<i>10 EU-medlemsskapet konsekvenser för dimensioneringen av Regeringskansliet</i>	<i>25</i>
<i>11 Åtgärder med anledning av regeringsombildningen</i>	<i>26</i>
<i>12 Det fortsatta arbetet</i>	<i>28</i>

Bilaga

- Internt förändringsarbete på departementen

Sammanfattning

Utgångspunkten för förnyelse- och förändringsarbetet har varit att långsiktigt bidra till att Regeringskansliet fungerar som ett kompetent och effektivt instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Regeringskansliets organisation, dess brister och förtjänster m.m. har beskrivits och analyserats ingående i flera olika utredningar. I en rapport från 1996 Regeringskansliets organisation m.m., som föregick beslutet om en ombildning av Regeringskansliet till en myndighet behandlades problem och brister med den dåvarande organisationen. Där framhölls bland annat att Regeringskansliet är starkt sektoriserat och att sektorsövergripande politiska prioriteringar har svårt att få fäste. Organisationen formades när de internationella aspekterna inte var tillräckligt starka som nu. Regeringskansliets interna utvecklingsarbete ansågs som eftersatt enligt rapporten.

I denna promemoria redovisas det arbete som bedrivits inom Regeringskansliet med anledning av regeringens beslut den 4 september 1997 om förändrings- och förnyelsearbetet. Här redovisas även förslag för det fortsatta förändrings- och förnyelsearbetet. En av de viktigaste förutsättningarna för ett framgångsrikt förändrings- och förnyelsearbete är att det bedrivs långsiktigt och uthålligt.

Inom ramen för förändrings- och förnyelsearbetet har särskilt fyra områden prioriterats. Dessa områden är styrning och ledning, information och kommunikation, kompetensförsörjning samt effektivitet.

- *Styrning och ledning.* Särskilt uppmärksamhet har riktats på statssekreterarnas roll som chefer och att de arbetar som ett samspelt lag. Ett särskilt ledarskapsprogram för statssekreterare har tagits fram. Ett motsvarande program har tagits fram för chefer och huvudmän i Regeringskansliet. Ambitionen är att under 1999 göra det möjligt för huvuddelen av de cirka 100 sakenhetscheferna att delta i programmet.

Regeringskansliets interna styrningsprocess har utvecklats genom att en gemensam verksamhetsplanering och uppföljning påbörjats inom myndigheten. De anvisningar för departementens verksamhetsplanering som skickades ut i juni 1998 har givit en gemensam struktur för verksamhetsplaneringen inom Regeringskansliet och kommer att underlätta en samordnad uppföljning.

Efter regeringsombildningen hösten 1998 har vidare flera departement bedrivit ett internt förändringsarbete i syfte att utveckla organisationen och förnya arbetsformerna.

- *Information och kommunikation.* Arbetet med att utveckla informationen har innefattat att en gemensam policy för information och kommunikation i Regeringskansliet tagits fram. Dessutom har en strategisk omvärldsanalys och en intern enkät genomförts. Spridningen av information internt inom Regeringskansliet har effektiviserats genom skapandet av ett intranät.
- *Kompetensförsörjning.* Förvaltningsavdelningen har genomfört en omfattande översyn av kompetensförsörjningen i Regeringskansliet. Översynens förslag har inriktats på frågor om rekrytering, kompetensutveckling, chefsförsörjning, personalrörlighet och lönepolitik. Särskild vikt har lagts vid insatser som stärker Regeringskansliet som en gemensam myndighet.

En attitydundersökning bland medarbetarna i Regeringskansliet genomfördes hösten 1997. Regeringskansliet fick i undersökningen bättre betyg vad gäller t.ex. fysisk arbetsmiljö, arbetsklimat och jämställdhet jämfört med övriga arbetsplatser i landet. Sämre betyg blev det vad gällde löner och förmåner samt Regeringskansliet som arbetsgivare. Resultaten i attitydundersökningen har utgjort en viktig utgångspunkt för utvecklingen av styrnings- och ledningsfrågor och kompetensförsörjning.

- *Effektivitet.* Arbetet har framför allt varit inriktat på effektivisering av administrationen och teknikstödet. Förvaltningsavdelningen har omorganiserats och ett internt effektiviseringsarbete pågår inom Förvaltningsavdelningen. Det administrativa stödet för kommittéväsendet har samordnats liksom biblioteksorganisationen. En gemensam kontoplan för redovisning har införts i Regeringskansliet. Ett omfattande arbete har genomförts för att utveckla IT-stödet i Regeringskansliet. Det omfattar bl.a. system för diarieföring och elektronisk post. Senast den 31 december 1999 skall Utrikesdepartementet ha integrerats med Regeringskansliets gemensamma IT-miljö. För att samordna IT-verksamheten inrättades vid årsskiftet 1997/98 Regeringskansliets IT-styrelse med uppgift att fatta beslut i gemensamma IT-frågor.

Vidare pågår bl.a. översyner av internrevisionen, det ekonomi- och löneadministrativa arbetet, expeditionsservice, telefonservice samt mångfaldigandeprocessen (tryckning och kopiering m.m.).

Härutöver har insatser inletts för att förbättra det tvärssektoriella arbetet mellan olika politikområden och att utveckla Regeringskansliets arbets- och beredningsformer. En översyn har genomförts för att skapa bättre

förutsättningar för kommittéernas arbete. Under våren 1998 startade Regeringskansliet steg 1 i sitt miljöledningsarbete genom miljöutredningar av den interna verksamheten.

Den verksamhetsutveckling som skett inom ramen för förändrings- och förnyelsearbetet har ett stort värde för att utveckla kvaliteten i Regeringskansliets arbete. Andra organisationer, som genomfört ett systematiserat kvalitetsarbete, har ofta fokuserat sitt utvecklingsarbete på just frågor som rör ledning, strategisk styrning, information och kommunikation samt kompetensförsörjning. Med förändrings- och förnyelsearbetet har Regeringskansliet lagt fast ett övergripande program för verksamhetsutveckling, som i sig också är ett samlat kvalitetsprogram.

Det fortsatta arbetet

Förändrings- och förnyelsearbetet inom Regeringskansliet skall fortsätta de närmaste åren. Målet för arbetet är att säkerställa att Regeringskansliet fungerar som ett kompetent och effektivt instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik. Inriktningen av förändrings- och förnyelsearbetet innebär att de målsättningar som låg bakom skapandet av Ett RK fullföljs.

En viktig fråga i det fortsatta arbetet är om 2000-talets Regeringskansli i tillräcklig omfattning har utformats för att möta de nya och större krav som regeringsarbetet efter millennieskiftet innebär. Denna fråga kommer att utgöra utgångspunkten i den fortsatta utformningen av förändrings- och förnyelsearbete som kommer att ske löpande fram till ordförandeskapet i EU har genomförts.

Förändrings- och förnyelsearbetet inriktas under de närmaste åren på fortsatt utveckling inom de fyra prioriterade områdena, dvs. styrning och ledning (inkl. verksamhetsplanering och uppföljning), översyn av kompetensförsörjning, information och kommunikation samt effektivitet.

Inriktningen av förändrings- och förnyelsearbetet kommer bl.a. att innebära satsningar på chefs- och ledarskapsutveckling. Här föreslås en fortsättning och vidareutveckling av ledarskapsprogrammet för statssekreterare samt ett fullföljande av planerna på ett utvecklingsprogram för enhetscheferna. Ett ledarskapsprogram skall nu också tas fram för övriga chefer och chefstjänstemän. Dessutom föreslås genomförande av ett introduktionsprogram för nya chefer samt ett urvals- och utvecklingsprogram för potentiella chefer. Vidare skall ett expertstöd för departementens rekrytering skapas och den attitydundersökning, som planeras under 1999, skall kompletteras med en motsvarande studie av Regeringskansliets omvärld.

Utvecklingen av den gemensamma verksamhetsplaneringen och uppföljningen fortsätter enligt den inriktning som tidigare lagts fast.

Ett särskilt program skall presenteras för projektsarbetsformen. Det påbörjade arbetet att skapa bättre förutsättningar för kommittéernas arbete kommer att fortsätta.

Den elektroniska publiceringen såväl externt som internt skall byggas ut och vidareutvecklas. En undersökning av den interna informationen och kommunikationen skall ligga till grund för utvecklandet av nya informationsåtgärder.

En samlad policy för arbetsgivar-, personal- och kompetensfrågor skall arbetas fram för Regeringskansliet. I det fortsatta arbetet skall förslag om obligatorisk och individanpassad introduktionsutbildning, karriärcenter och samlade rekryteringsomgångar övervägas och prövas.

En långsiktigt översyn av Regeringskansliets dimensionering samt kostnader och finansiering skall genomföras.

1 Inledning

Från att tidigare ha varit 15 skilda myndigheter blev Regeringskansliet en myndighet den 1 januari 1997. Därmed skapades nya möjligheter för gemensamt agerande inom myndigheten och för ett effektivare utnyttjande av myndighetens samlade resurser.

Regeringen beslöt den 4 september 1997 om utgångspunkter för det fortsatta förändrings- och förnyelsearbete inom Regeringskansliet.

I beslutet angavs att det fortsatta förändringsarbetet i Regeringskansliet bedrivs under ledning av förvaltningschefen med utgångspunkt i följande:

- Regeringskansliets övergripande mål,
- utveckling av Regeringskansliets interna styrprocess,
- styrning och ledning av departementen,
- utveckling av kvalitetssäkring,
- prövande av att föra samman de juridiska funktionerna inom departementen,
- främjande av effektivisering och rationalisering,
- översyn av kompetensförsörjningen och
- dimensionering av Regeringskansliet med anledning av Sveriges medlemskap i EU.

I denna rapport redovisas de åtgärder som vidtagits eller påbörjats inom vart och ett av de områden som nämnts ovan. Dessutom redovisas åtgärder med anledning av regeringsombildningen hösten 1998.

Avslutningsvis redovisas planeringen för det fortsatta förnyelse- och förändringsarbetet.

2 Problemställning

Regeringskansliets organisation, dess brister och förtjänster m.m. har beskrivits och analyserats ingående i flera olika utredningar under 1990-talet¹.

¹ T.ex. den s.k. Regina-utredningen "Administrationen i kanslihuset" SOU 1992:112, "Statlig personalpolitik" Riksdagens revisorers rapport 1994/95:12, "ELMA- åtgärder för att stärka resultatstyrningen" Ds 1995:6, "Ett Regeringskansli - Uppgifter och organisation för den administrativa verksamheten" Carta AB 1997-06-23 samt översynen av kompetensförsörjningen i Regeringskansliet promemoria 1998-09-30 (Dnr FA 97/976).

Problemen och bristerna behandlades också i en rapport den 14 maj 1996 Regeringskansliets organisation m.m. från den särskilda statssekreterargrupp som föregick beslutet om en ombildning av Regeringskansliet till en myndighet.

Utan att ha ambitionen att vara heltäckande lyfte den särskilda statssekreterargruppen fram följande problem och brister i Regeringskansliets organisation:

– RK är starkt sektoriserat och inom departementen ofta organiserat i små funktionella enheter, trots att helhetsyn och tvärsektoriellt tänkande borde bli allt viktigare. Det egna departementets verksamhet prioriteras framför helheten i regeringens politik.

– Organisationen är formad i en tid av tillväxt och expansion. Vi finner oss nu i en situation med mer begränsad resurser för de offentliga åtagandena. Sektoriseringens nackdelar framstår då som särskilt tydliga.

– Sektorsövergripande politiska prioriteringar har svårt att få fäste. De politiska styrsignalerna in i organisationen är i bland inte tillräckligt tydliga för att få genomslag. Det kan emellanåt vara svårt att få tjänstemannaorganisationen att verka i den riktning den politiska ledningen önskar.

– Organisationen är i grunden formad i en tid när de internationella aspekterna inte var tillnärmelsevis lika starka som nu. Idag finns de internationella dimensionerna inom snart sagt alla områden, inte minst efter Sveriges inträde i EU.

– RK:s interna utvecklingsarbete är eftersatt. Det gäller t.ex. inom områdena kompetensförsörjning och kvalitetsssäkring. Personalförhållningarna är för låga inom vissa delar i RK, medan den är för hög inom andra delar.

– RK:s lönestruktur riskerar att leda till rekryteringsvärigheter."

Statssekreterargruppen konstaterade vidare att för att åstadkomma mer bestående förändringar krävs förändrade attityder och förhållningssätt samt nya arbetssätt. En ny organisationsstruktur skapar i bästa fall förutsättningar för detta, men kan inte lösa alla problem.

En av de viktigaste förutsättningarna för ett framgångsrikt förändrings- och förnyelsearbete är att det bedrivs såväl långsiktigt som uthålligt.

Förändringsarbetets olika delar har också haft olika betydelse för att rätta till dessa problem och brister. Så till exempel syftar utvecklingen av den gemensamma verksamhetsplaneringen och uppföljningen inom Regeringskansliet till att skapa förutsättningar för att öka helhetssynen och det

tvärsektoriella tänkandet. En gemensam verksamhetsplanering har också givit möjlighet att tydliggöra politiska styrsignaler in i organisationen.

Den genomförda översynen av kompetensförsörjningen har syftat till att undvika framtida rekryteringsvärigheter och att skapa en bättre personalrörlighet. Fokuseringen på styrning och ledning är en grundförutsättning för att nå framgång i allt förändringsarbetet. I Regeringskansliet är ledningsfrågor särskilt viktiga för att få genomslag för grundtanken om en regering som stöds av ett sammanhållet regeringskansli.

Ledningsfrågor är också särskilt komplicerade i Regeringskansliet. Det är en organisation i ständig förändring och betraktas som regeringens stabsfunktion, såväl för regeringen som kollektiv som för enskilda departementschefer och statsråd.

Information och kommunikation är av central betydelse för att skapa nödvändiga förändringar av attityder och förhållningssätt. Ett bra och smidigt informationsflöde är ett huvudvillkor för att de anställda självständigt skall kunna fullgöra sina uppgifter och ta de initiativ som behövs.

3 Övergripande mål

Det övergripande målet för Regeringskansliet är att det skall vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik. Detta mål har varit vägledande i Regeringskansliets förändringsarbete. Samtliga de insatser som genomförts i förändringsarbetet har syftat till att främja en helhetssyn på arbetet inom Regeringskansliet och att öka organisationens kompetens och effektivitet. Bildandet av myndigheten Regeringskansliet har skapat nya möjligheter för att arbeta med gränsöverskridande och gemensamma frågor. För att kunna utnyttja dessa möjligheter måste de politiska målen genomsyra hela Regeringskansliets verksamhet och organisation.

4 Styrning och ledning

Det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller styrning och ledning av departementen har prioriterats. Utvecklingsarbete har startat inom flera områden: framtagande av ledarskapsprogram för statssekreterare och chefer, arbetsformer och organisation samt information och kommunikation.

Ledarskaps- och chefsutveckling

Kraven på ledarskapet har ökat i takt med att arbetsorganisation och arbetssätt förändrats. I Regeringskansliet är styr- och ledarskapsfrågorna särskilt komplicerade. Stora och ibland svårförenliga krav ställs på ledningen. Samtidigt har kraven på helhetsperspektiv ökat och sambanden mellan politikområden har fått ökad betydelse. Andra utgångspunkter innebär krav på effektivitet, kvalitet och en god kompetensförsörjning. Det finns krav på långsiktighet, etik, demokratisk fördjupning och god förvaltning parallellt med krav på förnyelse, flexibilitet och anpassning till allt mer skiftande förutsättningar i omvärlden. Arbetet i Regeringskansliet bedrivs under en allt större tidspress vilket ytterligare skärper kraven på ledningen.

Under det tidiga 90-talet har ledarskapsutvecklingen i Regeringskansliet i stor utsträckning fokuserats på ekonomiska värden och funktionell rationalitet och produktivitet. Under senare tid har frågor om den politiska demokratin, rätts-säkerheten och den offentliga etiken fått ökad aktualitet. Mot bakgrund av bl.a. den attitydundersökning som genomfördes under hösten 1997 i Regeringskansliet har insikterna stärkts att ett bra ledarskap ger engagerade medarbetare så att verksamheten kan nå sina mål på effektivaste sätt.

Bildandet av myndigheten Regeringskansliet har skärpt de politiska och administrativa krav som ställs på statssekreterargruppen. Att arbeta gemensamt för myndigheten men likafullt säkerställa att frågorna inom det egna departementet prövas allsidigt och säkerställa att värderingar av olika mål prövas mot varandra är en svår uppgift. En viktig del i förändrings- och förnyelsearbetet har därför varit att utveckla statssekreterarna i deras roll som chefer och att ge dem ökade möjligheter att arbeta som ett samspelt lag. För statssekreterarna har ett ledarskapsprogram genomförts. Syftet är att stärka statssekreterarnas chefsroll individuellt och i team genom ökad självkännedom om starka och svaga sidor som chef samt att ge bättre kännedom om den egna chefsprofilen.

Programmet har bestått av en kartläggning av organisationens krav, arbetssituationen och behoven av ett förändrat arbetssätt. Statssekreterarna har fått sina chefsprofiler beskrivna individuellt. I programmet har även ingått seminarier kring chefsprofilen i statssekreterargruppen, organisation och

ledarskap (tillsammans med näringslivsrepresentanter) samt kring team-building.

Mot bakgrund av bl.a. erfarenheterna från den genomförda attitydundersökningen har insatser påbörjats för att *förstärka chefsutvecklingen* inom Regeringskansliet. I attitydundersökningen säger sig 55 procent var nöjda med sin närmaste chefs ledarskap, vilket är något lägre än normalt. Bäst betyg får cheferna när det gäller att vara resultatinriktade (68 procent). Sämre betyg får medarbetarsamtalen och chefernas förmåga att ge återkoppling på utfört arbete. Vidare anser endast 49 procent av medarbetarna att de arbetar mot tydliga och gemensamma mål. Att tydligare kommunicera målen till medarbetarna och att skapa förutsättningar för dialog kring målen är en viktig utgångspunkt för chefsutbildningen.

Attitydundersökningen visar att det finns ett revirtänkande inom Regeringskansliet. 20 procent av de som svarat på undersökningen anger att samarbetet inom Regeringskansliet inte fungerar bra. Samarbetet fungerar dock bra inom enheterna även om det finns ett visst revirtänkande mellan medarbetarna. Samarbetet mellan enheterna och mellan departementen får lägre värden än samarbetet inom enheterna. Samarbets- och samverkansformer kommer också vara en viktig del i den nya chefsutbildningen.

Den första etappen i *det nya utvecklingsprogrammet för chefer* i Regeringskansliet påbörjades under hösten 1998. Denna del av programmet ska ge chefer möjlighet till diskussion, reflektion och problemorientering på kvalificerad nivå inom de tre områden som Regeringskansliets chefer har att hantera: ledarskapet, den inre styrningen och den yttre styrningen. Utbildningen kommer under 1999 att omfatta det hundratalet chefer som är huvudmän och ansvarar för sakenheter.

Utvecklingen av chefsförsörjningen fortsätter och under hösten skall förslag presenteras som omfattar bl.a.

- utvecklings- och urvalsprogram för potentiella chefer,
- gemensam introduktionsutbildning för chefer i Regeringskansliet,
- mentorprogram för chefer,
- ledarskapsprogram för övriga chefer och chefstjänstemän.

Arbetsformer och organisation

Flera departement har genomfört omorganisationer eller inlett ett arbete i syfte att förändra arbetsformerna. Såväl Arbetsmarknads- som Socialdepartementen genomförde under 1998 organisationsförändringar där bl.a. styrningen och ledningen inom departementen synliggjorts och effektiviserats. Andra departement har fokuserat sitt förändringsarbete i första hand på att finna nya arbetsformer, t.ex. genom att utveckla projektarbetsformen.

Förvaltningsavdelningen har genomfört en uppföljning av det lokala förändringsarbetet som före valet 1998 skett inom Socialdepartementet och förutvarande Närings- och handelsdepartementet. Uppföljningen framhöll Regeringskansliets roll som en kunskapsorganisation. För att förändringsarbete skall bli effektivt krävs engagerade medarbetare som känner delaktighet. Ledningsgrupperna på de två departementen, har haft en stor betydelse för verksamheten. Att utveckla ledningsgrupper inom fler departementen är därför angeläget. I uppföljningen betonas dessutom att förändringar bör ses som processer och att sådana ofta tar betydligt längre tid än många vill tro. Dessutom konstateras att det är långt kvar till att uppnå regeringens mål med förändrings- och förnyelsearbetet. Sektoriseringen har knappast minskat mellan departementen. Däremot hade inom Närings- och handelsdepartementet ett ökat samarbete och arbete i projekt utvecklats mellan enheterna, vilket i sin tur lett till en förbättrad helhetssyn.

Viktiga mål för förändrings- och förnyelsearbete är att förbättra det tvärsektoriella arbetet mellan olika politikområden och att utveckla Regeringskansliets arbets- och beredningsformer. Inom ramen för verksamhetsplaneringen skall departementen redovisa planerade åtgärder för att utveckla det tvärsektoriella arbetet och förnya departementens arbetsformer.

De förändringar som skett med anledning av regeringsombildningen (se även sidan 27) visar att flera departement fokuserat sitt interna förändringsarbete på att utveckla det tvärsektoriella arbetet inom departementet.

I samband med att Regeringskansliet blev en myndighet uttalade statsministern att den nya myndigheten måste få mer moderna arbetsformer, t.ex. projektarbete. Projektarbetsformen är särskilt lämplig för arbetsuppgifter där det gäller att få en allsidig betygsning, ta tillvara kunskaper och erfarenheter från hela organisationen, underlätta beredning samt för arbetsuppgifter som har en bestämd tidsrymd och som kan utföras med avgränsade resurs. Projektarbete lämpar sig mindre väl för t.ex. löpande och rutinartade arbetsuppgifter.

Arbete i projekt har blivit vanligare i Regeringskansliet. Men för att projektarbetsformen skall kunna användas optimalt i Regeringskansliets verksamheter måste den utvecklas ytterligare.

I den tidigare nämnda uppföljningen av lokalt förändrings- och förnyelsearbetet pekas på att Närings- och handelsdepartementet startat flera projekt som syftar till att utveckla departementets arbetsformer. Uppföljningen betonar att projektarbete i kärnverksamheten är en bra arbetsmetod som ger bra resultat och är stimulerande för deltagarna. Men en av de frågor som måste lösas är projektens samarbete med linjeorganisationen.

Ett exempel på ett projekt inom Regeringskansliet är utarbetandet av *den transportpolitiska propositionen*. Framtagandet av propositionen skedde i en tydlig projektarbetsform, där bl.a. ansvar, befogenheter och tidplaner var tydligt definierade. I projektet deltog, utöver Kommunikationsdepartementet, flera andra departement, såsom Finans- och Miljödepartementen. Som en del i utvecklingen av projektarbetsformen i Regeringskansliet har Förvaltningsavdelningen gjort en uppföljning av detta projekt. Uppföljningen visade bl.a. att projektet var en uppskattad arbetsform och att förankringen av propositionen skett smidigare än vid traditionellt propositionsarbete.

Uppföljningen pekade också på vissa brister med projektarbetsformen inom Regeringskansliet. Det framhålls att generella riktlinjer behövs för projektarbetet. Vidare är projektets storlek och sammansättning avgörande för hur projektformen fungerar. Det behövs en tydlig ansvar- och resursfördelning och bra kommunikation inom projektet. Uppföljningen betonar även vikten av att projektdeltagare får ökat engagemang, tydlig återkoppling och avlastning av ordinarie arbete under projektperioden samt att uppdragsgivaren ger ett tydligt politiskt mandat. Dessutom har i uppföljningen betonats vikten av att systematisk uppföljning görs efter varje avslutat projekt.

Ett annat exempel på en ny arbetsform, som i vissa avseenden ligger nära projektarbetet men som till skillnad från projektarbete närmast kompletterar linjeorganisationen, är Miljödepartementets s.k. Kyotogrupp. Gruppen är en interdepartemental arbetsgrupp med huvuduppgift att löpande ta fram svenska positioner i klimattförhandlingarna.

En annan viktig arbetsform inom Regeringskansliet är *kommitté- och utredningsväsendet*. Inom ramen för förändrings- och förnyelsearbetet har en översyn påbörjats för att skapa bättre förutsättningar för kommittéernas arbete och att utveckla kommittéväsendet. Bakgrunden är bl.a. riksdagens behandling av regeringens förslag i den förvaltningspolitiska propositionen om kommittéväsendet (prop. 1997/98:136, bet. 1997/98:KU31). Riksdagen har därvid, i anslutning till Riksdagsrevisoremas granskning (1997/98 RR 3), framfört att

regeringen bör lämna en redovisning för sina överväganden i samband med kommittéberättelsen den 1 mars 1999.

För kommittéväsendet inrättades under år 1998 en ny organisatorisk enhet, kommittéservice, i Förvaltningsavdelningen. Den svarar nu för ett samlat administrativt stöd till kommittéerna. En ny kommittéförordning har utarbetats och trädde i kraft i januari i år. Den påbörjade översynen för att utveckla kommittéarbetet kommer att resultera i en handlingsplan för kommittéfrågorna samt en ny omarbetad och förbättrad kommittéhandbok. I syfte att stärka framförhållningen och indentifiera utredningsbehov pågår ett arbete för att lyfta fram kommittéfrågorna ännu tydligare i Regeringskansliets interna verksamhetsplaneringsprocess. En redovisning av förändringsarbetet avseende kommittéväsendet har gjorts till riksdagen i samband med överlämnandet av kommittéberättelsen 1999.

Information och kommunikation

En väl fungerande intern information och kommunikation ger välinformerade medarbetare som blir effektivare i sitt arbete, mer motiverade och tryggare i sin arbetssituation. Det är också viktigt att ge de anställda en gemensam referensram för att minska revirtänkandet och stärka "vi-andan" i organisationen. I attitydundersökningen som genomfördes under hösten 1997 framkom bl.a. att många medarbetare inom Regeringskansliet har dålig kunskap om verksamheten, övergripande mål, m.m.

Samtliga departement har deltagit i arbetet att ta fram en gemensam *policy för information och kommunikation* för Regeringskansliet. Policyn ger övergripande riktlinjer för ett förhållningssätt till hur arbetet med information och kommunikation skall bedrivas. Dessutom anges principer för ansvar och befogenheter i informationsfrågor och hur de fördelas inom myndigheten.

Policyn är för närvarande under beredning inom Regeringskansliet. När den har fastställts kommer den att presenteras för och diskuteras bland anställda i hela Regeringskansliet. Utbildningsinsatser, med inriktning på hur policyn skall användas i arbetet på departementen, kommer att genomföras.

Inom Regeringskansliet pågår vidare en *undersökning av den interna informationen och kommunikationen*. Undersökningen skall ge ett konkret och användbart underlag för att utveckla interninformation så att den bidrar till en mer effektiv verksamhet i Regeringskansliet. Resultatet av undersökningen skall tillsammans med analys och förslag presenteras i mars 1999.

I syfte att kartlägga allmänhetens attityder gentemot Regeringskansliet som myndighet har en *omvärldsanalys* genomförts. I analysen ingick bl.a. att undersöka vilken uppfattning och kunskap allmänheten har om

Regeringskansliets roll och verksamhet samt analysera den efterfrågan allmänheten har av information från Regeringskansliet. Omvärldsanalysen visar att allmänheten har en dålig kunskap om Regeringskansliet och dess roll i den demokratiska processen. Samtidigt pekar den kvalitativa delen av studien på att många är frustrerade över sin egen okunskap. Avståndet mellan den enskilde medborgaren och Regeringskansliet känns så stort att det blir svårt att engagera sig och skaffa sig kunskap.

Omvärldsanalysen och informationspolicyn skall tillsammans med den interna enkäten om informationsverksamheten ligga till grund för en långsiktig handlingsplan för Regeringskansliets information och kommunikation. Planen skall i ett treårsperspektiv behandla informationsstrategiska överväganden och prioriteringar etc. Handlingsplanen skall även innehålla åtgärder som skall utgöra underlag för beredskap vid svåra påfrestningar och kriser.

Spridningen av information internt inom Regeringskansliet har effektiviserats genom skapandet av ett *intranät*. Regeringskansliets hemsida i intranätet kan snabbt och brett förse hela Regeringskansliet med information. Intranätet innehåller länkar till externa informationskällor och länkar till departementens egna hemsidor. Utvecklingen av intranätet kommer att fokuseras på att öka utbudet av gemensam information för Regeringskansliet.

Miljöledning

Regeringskansliet har inlett ett miljöledningsarbete i två steg. Under våren 1998 startades steg 1 i miljöledningsarbetet genom miljöutredningar av den interna verksamheten. Verksamheten omfattar bl.a. upphandling och val av varor och tjänster, förbrukning av kontorsmateriel, engångsmateriel och miljöfarliga produkter, elförbrukning, uppvärmning och annan resursförbrukning. Steg 1 avrapporterades den 31 juli 1998. I steg 1 har även ingått utbildningsinsatser för de projektledare och arbetsgrupper som utsetts på respektive departement. Departementen har, med stöd av Förvaltningsavdelningen, även arrangerat informationsmöten för övrig personal där information givits om miljöarbete och miljöledningssystem.

Under hösten 1998 påbörjades den interna delen av steg 2. Under våren fortsätter arbetet att ta fram policy, mål och handlingsprogram för att säkerställa ett långsiktigt hållbart miljöarbete. Samtidigt har förberedelserna för den externa delen av steg 2 påbörjats. Det innebär att kartlägga den externa verksamheten som påverkar miljö och resursanvändning genom andra aktörers agerande. Denna verksamhet omfattar t.ex. uppdrag i regleringsbrev till myndigheter där myndighetens aktiviteter, beslut och agerande kan påverka miljön.

5 Regeringskansliets interna styrningsprocess (RISP)

Syftet med att utveckla Regeringskansliets interna styrningsprocess (RISP) är att säkerställa att Regeringskansliet på ett effektivt och kompetent sätt stödjer regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik. Den interna styrningsprocessen utgår ifrån en RK-gemensam verksamhetsplanering och uppföljning. Verksamhetsplanerna skall bidra till att regeringens prioriterade politiska mål genomförs av Regeringskansliets alla verksamheter, vara ett stöd i departementens egen styrning och ledning samt att ge ett underlag för fördelning av Regeringskansliets anslag. För att verksamhetsplaneringen skall vara meningsfull är det nödvändigt att följa upp verksamheten och resursförbrukningen. Uppföljningen skall i större utsträckning knytas till regeringens övergripande politiska mål.

Hösten 1997 påbörjades en gemensam verksamhetsplaneringsprocess inom Regeringskansliet. Detta har medfört att det blivit tydligare för dem som deltar i processen att Regeringskansliet arbetar mot övergripande och gemensamma politiska mål samt att regeringen stöds av ett sammanhållet *regieringskansli*. Insikten har ökat vad gäller behovet av förnyelse och ändrade arbetsformer. Departementens resursförbrukning har gjorts synligare, vilket innebär ett bättre underlag för fördelningen av Regeringskansliets anslag. Den gemensamma verksamhetsplaneringen har också underlättat jämförelser och skapat möjlighet att omfördela resurser för att bättre svara mot regeringens övergripande politiska mål.

Utvecklingen av formerna för verksamhetsplanering och uppföljning har fortsatt under 1998. Anvisningar och mall för departementets *verksamhetsplanering* har utvecklats inför 1999. I de anvisningar som skickades ut i juni 1998 framgår bl.a. regeringens prioriterade politiska profilområden för verksamhetsåret 1999.

Som en del i den gemensamma *uppföljningen* har särskilda avstämningsmöten genomförts under våren 1998. Vidare har departementen fått månadsvisa rapporter över sitt utfall. Rapporterna har successivt utökats till att omfatta vissa nyckeltal och verksamhetsindikatorer. Tillsammans med ett pilotdepartement, Närings- och handelsdepartementet, har en modell för uppföljning av Regeringskansliets verksamhet prövats. Modellen skall utvecklas och användas för uppföljningen av Regeringskansliets verksamhet under 1999. Utgångspunkterna är att verksamhetsplanerna skall vara så operativa och så konkreta att de lätt går att följa upp. Där det är möjligt kan även någon form av resultatmått anges, t.ex. i form av kvalitetsindikatorer. Ett annat sätt är att försöka definiera kritiska framgångsfaktorer.

Finansieringen av Regeringskansliet sker från två olika utgiftsområden. Regeringskansliets anslag ingår i utgiftsområde 1 medan Utrikesdepartementet finansieras via utgiftsområde 5. Verksamhetsplaneringen sker därför åtskilt mellan Utrikesdepartementet och övriga Regeringskansliet.

Arbetet med att utveckla en gemensam uppföljning inom Regeringskansliet fortsätter. Ett projekt med syfte att utveckla interna styrtalet och resultatmått skall påbörjas. En struktur skall utarbetas och tillsammans med förslag på resultatmått utgöra viktig *ledningsinformation* för styrning av Regeringskansliets inre verksamhet.

Genom Regeringskansliets nya gemensamma kontoplan har enhetliga redovisningsprinciper skapats. Därmed finns förutsättningar för att försörja verksamhetens olika delar med relevant och jämförbar ekonomisk information.

6 Kvalitetsutveckling

Bakgrund

Kvalitet är ett svårångat begrepp. Alla är överens om att en god kvalitet är eftersträvanvärd. Men mer sällan sätts kvalitetsbegreppet in i sitt sammanhang, samtidigt som uppfattningen om vad som är "god kvalitet" varierar.

Kvalitetsarbetet har på senare år i allt större utsträckning slagit igenom inom den tjänsteproducerande sektorn och därmed inom den offentliga sektorn. En flara av olika metoder för ett systematiserat kvalitetsarbetet har prövats. Flera av metoderna har ifrågasatts och de har inte alltid varit möjliga att överföra till alla organisationer. Delvis beroende på att de är komplicerade, omfångsrika och alltför genomgripande. För att ett kvalitetsarbete skall lyckas krävs att det har ledningens fulla stöd, att det engagerar alla samt att det integreras i den dagliga verksamheten.

Men metoderna har fått ett stort genomslag och gemensamt för dem är att de bl.a. pekar på nödvändigheten av

- ökad fokusering på behoven hos dem i omvärlden som är beroende av verksamheten,
- att verksamhetens processer - och inte dess funktioner - ställs i fokus,
- att arbetet omfattar organisationens alla nivåer och funktioner samt
- att ledarskapets betydelse poängteras.

Med en bred syn på kvalitetsbegreppet kan samtliga rubriker i denna rapport innefattas under rubriken kvalitetsutveckling. Förändrings- och förnyelsearbetet med styrning och ledning, kompetensförsörjning, information,

effektivitet etc. är ett samlat kvalitetsarbete och bidrar till att höja kvaliteten i arbetet och i produkterna.

I Regeringskansliet har den juridiska granskningen satts i fokus när det gäller arbetet att utveckla kvaliteten.

Den gemensamma beredningsprocess som finns inom Regeringskansliet bidrar till kvalitetssäkring. Propositioner och andra dokument som föreläggas riksdagen har genom den gemensamma beredningen blivit föremål för en allsidig prövning och därigenom blivit kvalitetsgranskade.

Härutöver finns flera externa processer och funktioner som i sig skulle kunna karaktäriseras som kvalitetssäkring av Regeringskansliets arbete. Detta gäller t.ex. remissförfarandet av kommittébetänkanden och Lagrådets granskning av lagförslag.

Ett problem med de befintliga kvalitetssäkringsfunktionerna är att de endast delvis ingår som en integrerad del i arbetsprocesserna. Kvalitetssäkringen sker ibland sent i processen, när det är svårt att påverka grundstruktur och innehåll. Tidspress försvårar möjligheterna till en fördjupad beredning. Kvalitetssäkringen fokuseras ofta på slutprodukternas kvalitet, men mer sällan på hur produkten uppfyllt förväntade effekter eller på hur den tagits fram.

Kvalitetsarbetet hittills

Inom flera departement pågår ett utvecklingsarbete avseende kvalitet. Finansdepartementet och Kulturdepartementet har utarbetat egna kvalitetsprogram. Även Miljödepartementet har en strategi för kvalitet. Bland annat påbörjas under våren ett kvalitetsprojekt som skall leda till ett förslag till kvalitetssäkringsprogram i höst. Försvarsdepartementet har en strategi för att höja kvaliteten i lagstiftningsarbetet. Skolenheten på Utbildningsdepartementet bedriver ett särskilt informationstekniskt utvecklingsprojekt, där de första resultaten bör kunna presenteras under året.

Inom ramen för Regeringskansliets interna verksamhetsplanering skall departementen redovisa planerade åtgärder för att utveckla kvalitet och kvalitetssäkring av departementets processer och produkter, särskilt när det gäller kvaliteten i lagstiftningsarbetet och i ekonomiska frågor. Departementens redovisning av sitt planerade kvalitetsarbete är en viktig utgångspunkt i Regeringskansliets fortsatta kvalitetsutveckling.

För att bidra till en ökad kvalitet i verksamhetens processer bedrivs ett arbete för att utveckla IT-stödet för ärendehantering i olika former. Ett exempel är det s.k. RKDia projektet, som inför ett nytt och för hela Regeringskansliet gemensamt

diarieföringsystem. Det nya systemet togs vid årsskiftet i produktion vid samtliga departement utom UD.

Ett nytt och moderniserat offentligt *rättsinformationssystem* skall byggas upp². Det nya systemet kommer att omfatta lagar och andra föreskrifter samt domstolars och myndigheters rättspraxis.

7 Juridiska chefsfunktioner

Regeringen har beslutat att möjligheten att föra samman expeditionschefs- och rättschefsfunktionerna bör provas. Hittills har Försvars-, Finans-, Utbildnings-, Kultur- och Miljödepartementen sammanfört expeditionschefs- och rättschefsfunktionerna.

Socialdepartementet har genomfört en omfattande omorganisation som bland annat inneburit att dåvarande expeditions- och rättschefsfunktionerna slogs samman till en ny chefsjuristfunktion med uppgift att svara för det samlade juridiska stödet till den politiska ledningen och verksamheten i övrigt. Utöver detta samlade juridiska stöd har departementet en juridisk funktion på varje enhet. Denna svarar för författningsarbete och förvaltningsjuridiskt arbete inom de ramar som ges av rättschefen. Uppföljning av det lokala förändrings- och förnyelsearbetet på Socialdepartementet visar att sakenheterna anser sig ha fått en starkare organisation i och med att juridiska funktioner integreras i enheterna.

8 Främja effektivisering och rationalisering

I syfte att skapa utrymme för Regeringskansliets kärnverksamhet har möjligheterna till effektiviseringar av stödfunktioner tagits till vara.

Ett praktiskt utvecklingsarbete för en effektivare administration har påbörjats. Förvaltningsavdelningen har tillsammans med vissa av departementen initierat olika åtgärder för att effektivisera administrationen.

Förvaltningsavdelningen

Inom ramen för effektivisering och rationalisering har Förvaltningsavdelningen genomfört en egen omorganisation för att bättre kunna möta kraven på gemensamt agerande, flexibilitet och förnyelse. Omorganisationen har bl.a. inneburit minskat antal enheter (från tio enheter till sju), en ny ledningsorganisation med en ledningsgrupp, effektivare verksamhetsplanering och kontinuerlig resultatuppföljning.

² Arbetet utgår från de förslag som lämnades i departementspromemorian Ett offentligt rättsinformationssystem (Ds 1998:10)

Inom Förvaltningsavdelningen pågår ett arbete med att utveckla *resultatmätt för verksamheten* som skall fånga in flera olika aspekter och dimensioner av organisationens resultat. Syftet är att få en bättre styrning av helheten och ett stöd för utveckling av verksamheten. För att bättre kunna beskriva verksamheten har Förvaltningsavdelningen utvecklat fyra fokus ur vilka verksamhetens olika aspekter skall kunna mätas. Ett av dessa fokus är intressentfokus som skall mäta och följa Förvaltningsavdelningens service och stöd till departementen. För att få fram mätetal för intressentfokus har en *undersökning* genomförts internt inom Regeringskansliet. Övriga fokus gäller ekonomi, medarbetare och processernas effektivitet.

IT-frågor

Regeringskansliets *IT-styrelse* inrättades vid årsskiftet 1997/98 med uppgift att fatta beslut i *gemensamma IT-frågor*. IT-styrelsen fokuserar sitt arbete på samordning av den grundläggande tekniken samt utveckling av IT-stöd för gemensamma verksamhetsprocesser. Styrelsen prioriterar aktiviteter utifrån en årlig verksamhetsplanering och den övergripande prioriteringen 1998 har varit

- att kontinuerligt bevaka och genomföra alla förändringar inom IT-stödet som lagar och förordningar kräver,
- att även IT-verksamheten ska präglas av politiska prioriteringar. Bl.a. gäller det goda möjligheter att presentera information om regeringens arbete för allmänheten,
- att identifiera och åtgärda problem som berör många användare. Det gäller främst att nå enhetlighet i grundläggande funktioner som t.ex. elektronisk post,
- att säkerställa att problem med anledning av millennieskiftet kartläggs och åtgärdas.

Under 1998 har styrelsen satt upp målet att en gemensam IT-miljö i hela Regeringskansliet inklusive UD skall ha förverkligats senast den 31 december 1999.

Samordningen förväntas ge möjlighet för tjänstemän i alla departement att använda samma system för olika funktioner. Den externa kommunikationen med myndigheter och medborgare förväntas öka i omfattning, vilket också ställer krav på ett fortsatt samordningsarbete. En viktig del i arbetet är att hantera säkerhetsfrågor och därför har grundläggande förutsättningar för gemensamma säkerhetslösningar tagits fram.

Införandet av ett enhetligt e-postsystem har inletts under året. Information om ärenden och aktuella aktiviteter har blivit mer lättillgänglig för alla tjänstemän genom införandet av ett gemensamt diarieföringsystem och intranätet Insidan. Även allmänhetens möjligheter att ta del av officiell information har

underlättats under året bl.a. genom att hemsidan Information Rosenbad förnyats.

Vad gäller millennierelaterade problem har produkter och system i nätverket samt i fastigheter, kontorsmaskiner m.m. inventerats och analyserats för att fungera för användarna efter 2000-årsskiftet. För att skapa beredskap inför ordförandeskapet år 2001 kartläggs de övergripande behoven på IT-området.

RK IT har under 1998 utvecklat sin verksamhet genom att bland annat en tydlig budget- och redovisningsstruktur har utvecklats. De många utvecklingsprojekten samordnas och styrs på ett mer enhetligt sätt genom utvecklingen av ett internt projektkontor. Problem och störningar i IT-stödet hanteras effektivare genom utveckling av kundtjänsten. Genom tydliga interna rutiner säkerställs att behov och önskemål från departementen tas om hand. Särskilda kontaktpersoner samarbetar med systemägare och användarnas representanter i departementen.

Kommittéservice

Ett bättre stöd till kommittéväsendet har skapats genom den nya organisationen för *kommittéservice* som startade sin verksamhet i juli 1998. Kommittéservice skall ge kommittéerna ett heltäckande administrativt stöd. Hit skall de kunna vända sig med alla frågor och problem inom det administrativa området. Ett viktigt syfte är också att underlätta för utredningarna att snabbt komma igång med sitt egentliga utredningsarbete och att därmed minimera tidsåtgången för att bygga upp ett specifikt administrativt stöd för varje nystartad kommitté.

Inledningsvis har stödet givits till kommittéer som är placerade i gemensamma kommittéhus i Stockholm. Fr.o.m. den 1 januari 1999 ges ett liknande stöd till utredningar som är placerade på kommittéorterna (Jönköping, Göteborg och Malmö). Arbetet med att finna väl fungerande samarbetsformer med departementen kommer att fortsätta under 1999. I detta arbete ingår att fastställa en tydlig ansvarsfördelning mellan departementen och kommittéservice. Andra betydelsefulla arbetsuppgifter är förbättrad lokalplanering för att bl.a. minska lokalkostnaderna samt att förse kommittéväsendet med hemsida på Internet.

Informationsförsörjning

I syfte att skapa en rationell biblioteksverksamhet har UD:s och Regeringskansliets *biblioteksorganisationer* samordnats och integrerats fr.o.m. den 1 februari 1998. Verksamheten vid Förvaltningsavdelningens pressklipp har utretts och för närvarande genomförs ett förslag om inrättande av en organisatorisk funktion för *mediabevakning*. Funktionen skall ha i uppgift att

tillhandahålla mediabevakning elektroniskt till tjänstemän inom Regeringskansliet.

Registratur och arkiv

Ansvaret för såväl Regeringskansliets *diarieföring* av allmänna handlingar som dess organisation för *registratur och arkiv* är i dag uppdelad på ett antal huvudmän. Dagens ansvarsfördelning skapar vissa problem både vad gäller enhetlighet och effektivitet. Förvaltningschefen har inom Regeringskansliet remitterat förslag som innebär att verksamheten samordnas och effektiviseras. Ansvaret för den löpande verksamheten ligger kvar på departementen. Remissvaren bekräftar genomgående behovet av en samordning av verksamheten, även om bedömningen av nödvändiga förändringar skiljer sig åt. Flera departement har motsatt sig att förändringen genomförs i sin helhet.

Ekonomifrågor

En arbetsgrupp har tillsatts för att identifiera och föreslå effektiviseringar av det *ekonomi- och löneadministrativa arbetet* i Förvaltningsavdelningen och på departementen. Arbetet baseras på en kartläggning och analys av huvudprocesserna inom dessa två områden. En rapport kommer att presenteras senast den 1 juni 1999. Viktig för effektiviseringen är också införandet av *den gemensamma kontoplanen* för Regeringskansliet.

En utredning pågår om *internrevisionen* inom Regeringskansliet. Utredningen syftar till att utveckla och effektivisera internrevisionen. Här i ingår att belysa frågor och presentera förslag om att förbättra processer och rutiner samt att utveckla kompetensen.

Andra servicefunktioner

Det pågår ett omfattande arbete för att effektivisera och rationalisera även andra servicefunktioner. En utvärdering har gjorts av den *expeditionsservice* som hittills sammanförts inom vissa kvarter. Utvärderingen förordar att förslaget med en samordnad expeditionsservice fullföljs. Beredning pågår mot den bakgrunden för att kunna erbjuda kvarteren effektiv och anpassad expeditionsservice. En studie pågår även av möjlig effektivisering och rationalisering genom en ändrad organisation eller lokalisering av *telefonväxeln*. En utveckling av den samlade *processen för kopiering och offsettryck*, pågår i syfte att bättre utnyttja tekniska framsteg och samtidigt kunna minska kostnaderna. Det centrala *kontorsmateriefförrådet* har avvecklats och ersatts med lokala förråd närmare användarna.

9 Översyn av kompetensförsörjning

Regeringen och Regeringskansliet är beroende av en hög kompetens hos de anställda. Regeringskansliet är en utpräglad kunskapsorganisation. EU-

medlemskapet och särskilt då ordförandeskapet våren 2001, den allmänna internationaliseringen, teknikutveckling, avreglering och konkurrensutsättning är faktorer i omvärlden som ställer nya och delvis andra kompetenskrav på Regeringskansliet. Vägen till hög kompetens i framtiden är att behoven av kompetens kontinuerligt analyseras och anpassas till verksamhetens krav.

Kompetensöversyn

En översyn av kompetensförsörjningen i Regeringskansliet har genomförts. Översynens huvudsakliga uppdrag bestod i att, utifrån en analys av vad omvärldsförändringarna ställer för krav på kompetensen i Regeringskansliet, utarbeta ett gemensamt program för kompetensförsörjning. Programmet har en tidshorisont på fem år och inriktas på frågor om rekrytering, intern och extern rörlighet, kompetensutveckling, chefsförsörjning och lönepolitik.

Översynens ställningstaganden bygger på ett tydligt framhållande av kärnverksamhetens betydelse samt krav på ökad flexibilitet i fråga om resurser och kompetensförsörjning. Ett antal förslag om intern ansvars- och arbetsfördelning lämnas också. Särskild vikt har lagts på insatser som stärker Regeringskansliet som en gemensam myndighet.

Översynens slutsatser och förslag redovisas nedan i korthet

Kompetensförsörjningen bör tydligt kopplas till verksamhetsplaneringen (RISP).

Förvaltningsavdelningen bör utveckla instrument och ge kärnverksamhetens chefer stöd för kompetensanalys.

De gemensamma arbetsformerna bör stärkas och anställdas förutsättningar att medverka i gemensamma departementsövergripande projekt bör bli bättre. En ny karriär som ledare i sådana projekt bör skapas.

Kärnverksamhetens chefer bör ges en förstärkt roll som ansvariga närmast under den politiska ledningen för respektive sakområde. Bland annat bör de få ett vidgat mandat att förse verksamheten med vid varje tillfälle nödvändig expertis/kompetens.

Ett gemensamt expertstöd för departementens rekrytering av främst chefer bör skapas. Ett långvarigt och gemensamt chefsutvecklingsprogram, som fokuseras på frågor om det unika i att vara chef i Regeringskansliet, bör genomföras. Huvudmannarollen bör stärkas genom etablerandet av ett återkommande Huvudmannaforum.

Individuell lönesättning bör utnyttjas mer aktivt i kompetensförsörjningssyfte. Lönerna för marknadsutsatta och angelägna grupper anställda bör tillåtas öka. Goda arbetsinsatser, särskilt i gemensamt arbete, skall leda till belöning i form av ökad lön. Sambanden mellan personalrörlighet och löneutveckling bör löpande följas.

I gemensamma projekt bör ett arbete bedrivas för att utveckla de instrument som krävs för att skapa en långsiktig kompetensutveckling utvecklas. Inledningsvis bör dessa frågor inriktas på:

- Att införa en obligatorisk och individanpassad introduktionsutbildning uppbyggd i moduler.
- Att samordna extern presentation, urval och moment i genomförande i de båda aspirantutbildningarna (UD och övriga RK).
- Att utveckla program för utvecklingsstöttning i samarbete mellan Regeringskansliet, myndigheter och andra organisationer.
- Att införa nya karriärer för angelägna roller som seniora experter.

Användningen av tillsvidareförordnanden bör begränsas och en större andel av budgeten bör reserveras för visstidsanställda och andra tillfälliga resurser.

Attitydundersökningarna av personalen bör upprepas och kompletteras med en motsvarande studie av RK:s viktigaste intressenter, dvs. ett urval myndigheter och intresseorganisationer. Det bör särskilt prövas om detta kan få formen av en s.k. *problem detection study*.

En tidsbegränsat och omfattande program för kompetensväxling, syftande till att ge utrymme för rekrytering av angelägen ny kompetens, bör genomföras. Programmet bör primärt riktas mot anställda med lång anställningstid och med kompetens som inte fullt ut motsvarar dagens krav.

Kompetensöversynen har remitterats till departementen, som överlag är positiva till det föreslagna programmet för kompetensförsörjning. Flera departement stödjer uttryckligen förslagen om ett gemensamt expertstöd för rekrytering och att löne- och anställningsvillkor måste marknadsanpassas. På några punkter har departementen avvikande mening, t.ex. avvisas förslaget att kärnverksamhetens chefer (dvs. huvudmännen) skall avlastas delar av ansvaret för de anställdas långsiktiga kompetensutveckling.

Attitydundersökning

Ett flertal utredningar om Regeringskansliets organisation har genomförts under åren. Nästan uteslutande har förslagen grundats såväl på tekniska som ekonomiska analyser i kombination med intervjuer och enkäter med olika grupper av anställda i Regeringskansliet. Någon mer samlad bild av personalens attityder till organisationen och arbetsmiljön har inte genomförts tidigare. Hösten 1997 genomfördes därför en *attitydundersökning* som omfattade alla anställdas uppfattning om exempelvis verksamhetsmål, personalpolitik, information, motivation m.m. Avsikten var att få bättre kunskap om personalens inställning i dessa frågor samt visa på problem och möjligheter.

Attitydmätningen var därför ett viktigt bidrag för att kunna utveckla och förändra Regeringskansliet.

Enkäten besvarades av 2359 personer, vilket ger en svarsfrekvens om 76%. Resultaten för Regeringskansliet, för departementen samt för enheterna bygger på ett omfattande material som redovisas i flera separata rapporter. Det sammanfattande resultatet för Regeringskansliet har beskrivits av SIFO, som genomförde undersökningen, på följande sätt

" Jämfört med förvärvsarbetande i allmänhet i Sverige får RK bättre betyg vad gäller fysisk arbetsmiljö, arbetsklimat, jämställdhet och den interna informationen. Sämre betyg får Regeringskansliet när det gäller löner och förmåner samt Regeringskansliet som arbetsgivare. Sammantaget innebär detta att Regeringskansliet hävdar sig väl som arbetsplats jämfört med övriga arbetsplatser i landet. En närmare studie av trivseln visar att 79% av medarbetarna inom RK trivs bra, att detta överensstämmer med övriga förvärvsarbetande i landet och att inga grupper inom RK utmärker sig särskilt."

En mer detaljerad granskning av enskilda resultat i attitydundersökningen visar att Regeringskansliet får högre värden än samhället i övrigt också när det gäller arbetets innehåll, kompetensen, trivseln och att kunna se resultat av sina egna insatser. Lägre (sämre) värden fick Regeringskansliet när det gäller målformuleringar, förändringsarbetet, stressnivån, samarbetet, revirtänkandet, löner, information från departementsledningen samt utvecklingsmöjligheterna inom Regeringskansliet.

Genom en diskussion om resultaten i undersökningen mellan enhetschefer och deras personal och genom att använda undersökningen som underlag för åtgärder har attitydundersökningen konkret bidragit till att utveckla förändringsarbetet. Aktiviteter och projekt har dragits igång på olika nivåer inom Regeringskansliet på grundval av resultaten i attitydundersökningen inom bl.a. områdena: intern information och information från ledningen, verksamhetsplaneringsarbetet, chefsutveckling, planeringssamtal, stress, kompetensutveckling och kompetensplanering samt balanserad rörlighet.

En ny undersökning är beräknad att genomföras under sensommaren 1999. Denna är viktig för att se om någon förändring av personalens attityder mellan de två mätillfällena har skett. Vid den förnyade undersökningen skall erfarenheter tas till vara bl.a. avseende

- bättre förankring på ett tidigare stadium,
- smidigare genomförande samt
- tydligare information inför, under och efter undersökningen.

EU-frågor

Kompetensutveckling med inriktning på EU-frågor är ett kontinuerligt inslag för ett medlemsland. Det finns stora behov inom flera områden. Särskilt har kunskap om EU-institutionerna, EG-rätt, förhandlingskunskap, länderkännedom och språk identifierats som viktiga. På längre sikt är även behoven av rekryteringsinformation, stöd avseende EU:s basrekrytering, utvecklings-tjänstgöring m.m. stora.

Forum Europa bedriver en omfattande verksamhet för att stärka Europakompetensen inom Regeringskansliet, men även i statsförvaltningen i övrigt. Deltagandet i Forum Europas utbildning har ökat kraftigt under 1998 i jämförelse med tidigare år. Huvuduppgiften under den närmaste åren är att planera och genomföra kompetensutvecklingsinsatser inför ordförandeskapet år 2001. Därutöver kommer särskilda insatser att riktas mot chefer i Regeringskansliet, på förhandlingsarbete för att stärka det svenska inflytandet i EU, på medlemsländerna i syfte att förbättra det informella samarbetet samt på nya områden i EU-arbetet.

10 EU-medlemskapets konsekvenser för dimensioneringen av Regeringskansliet

Det svenska EU-medlemskapet har påtagligt påverkat såväl arbetsmängd som karaktären på arbetet i Regeringskansliet. Olika delar av Regeringskansliet påverkas, t.ex. styrning och ledning, kompetenskrav och krav på arbetsorganisationen. Ett betydande antal nya arbetsuppgifter har tillkommit. Samtidigt har en stor del av de traditionella arbetsuppgifterna förändrats.

EU-medlemskapets inverkan på arbetet i Regeringskansliet har uppskattats till bl.a. närvaro vid 3 500 formella möten per år i anslutning till ministerrådets arbete, 30 000 årligen inkommande handlingar, 5 000 tjänsteresor samt lika många hotellövernattningsnätter i Bryssel och Luxemburg. Uppskattningsvis befinner sig en vanlig arbetsdag ett 50-tal tjänstemän från Regeringskansliet på möten i Bryssel och Luxemburg. Detta oräknat de möten som de cirka 70 utsända tjänstemännen vid den svenska EU-delegationen deltar i. Bedömningar som redovisas i kompetensöversynen anger att den EU-relaterade verksamheten idag tar i anspråk omkring hälften av personalresurserna i flertalet departement och cirka en fjärdedel i de minst berörda departementen.

Inför den ekonomiska vårpropositionen 1998 gjordes en översyn av Regeringskansliets anslags struktur och dimensionering. I denna översyn konstaterades att Regeringskansliet sedan 1995 expanderat med cirka 400 tjänster. Finansieringen av tjänsterna har skett genom att anslagssparandet förbrukats. För att finansiera de permanenta utgiftsökningarna i samband med expansionen och dess följdkostnader (t.ex. lokaler och IT) föreslogs att

Regeringskansliets skulle tillföras ytterligare anslag i storleksordningen 500 mkr för 1999, 600 mkr för 2000 och 800 mkr för 2001.

Översynen bidrog till att anslaget för Regeringskansliet räknades upp med 250 miljoner kronor för budgetåret 1999. Denna uppräknings till trots kommer, på grund av minskat anslagssparande, det disponibla utrymmet för Regeringskansliet för 1999 att vara lika stort som för 1998 - cirka 2 300 mkr. I beredningen av Regeringskansliets anslag för 1999 har det visat sig att de medel som finns anvisade inte är tillräckliga för den verksamhet som Statsrådsberedningen, departementen och Förvaltningsavdelningen har planerat för. I år har anslagskrediter för första gången har lagts ut på departementen.

Som en del av *förberedelserna inför det svenska ordförandeskapet år 2001* har departementen inom ramen för sin verksamhetsplanering redogjort för hur förberedelserna kommer att inverka på verksamheten under 1999. Utöver denna redovisning har departementen även redovisat egna *analyser av förändringar* som en följd av den långsiktiga utvecklingen inom EU och hur dessa påverkar departementens arbete. De flesta departement har skapat interna arbetsgrupper som skall hantera frågor kring förberedelsarbetet, ex.vis inventera personalbehov, identifiera kompetensprofiler och inom vilka områden kompetensen måste förstärkas. Arbetsgrupperna kommer senast våren 1999 att presentera riktlinjer och underlag för de fortsatta förberedelserna.

11 Åtgärder med anledning av regeringsombildningen

I regeringsförklaringen hösten 1998 redovisades förändringar i den departementala organisationen. För att bättre uppfylla regeringens övergripande tillväxtmål och att skapa förutsättningar för bättre välfärd och ökad sysselsättning bildades det nya Näringsdepartementet. Demokratimålet fokuserades genom en förstärkning av Justitiedepartementet och tillskapandet av en ny ministerpost med ansvar för demokratifrågorna.

Förändringar skapar förutsättningar för enskilda departement att bedriva ett internt förändringsarbete i syfte att utveckla verksamheten och förnya arbetsformerna. För Regeringskansliet som helhet gäller att de mål och visioner som ligger bakom skapandet av den sammanhållna myndigheten 1997 skall fullföljas. En viktig utgångspunkt är regeringens beslut från den 4 september 1997.

En arbetsgrupp har tillsatts inom Regeringskansliet för att leda genomförandet av arbetet vad gäller organisation, personal och lokaler. Riktlinjer har även tagits fram för det interna förändringsarbete som skall bedrivas inom varje

departement. Alla departement skall genomföra en översyn i syfte att pröva behovet av förändring och förnyelse av sitt inre arbete. Departementens inre utvecklingsarbete skall därvid främja målet om ett regeringskansli. Förändringarna av departementens organisation kommer att minska behovet av personal på vissa funktioner och göra det möjligt att ompröva vilka arbetsuppgifter som behöver utföras och vilket behov av kompetens som behövs för uppgifterna.

Som stöd för departementen i omställningsarbetet har en kompetensväxlingsgrupp skapats under hösten 1998 i enlighet med kompetensförsörjningsöversynens förslag. Kompetensväxlingsgruppen har fått omfattande uppgifter vad gäller att kompetensutveckla och omplacera personal från i första hand de departement som upphörde i samband med regeringsombildningen.

Flera departement har under hösten bedrivit ett internt förändringsarbete i syfte att utveckla verksamheten och förnya arbetsformerna. I de flesta fall har organisationsförändringarna börjat gälla fr.o.m. årsskiftet eller något senare i januari 1999.

12 Det fortsatta arbetet

Ett öppnare RK

Förändrings- och förnyelsearbetet inom Regeringskansliet skall fullföljas och intensifieras de närmaste åren. Målet för arbetet är att säkerställa att Regeringskansliet fungerar som ett kompetent och effektivt instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik. Inriktningen av förändrings- och förnyelsearbetet innebär att de visioner som låg bakom skapandet av Ett RK fullföljs.

Detta innebär ett öppnare regeringskansli där mer av samverkan och samarbete sker över departementsgränserna och mellan olika politikområden. Helhetssyn skall prägla Regeringskansliets verksamhet. Det gäller bl.a. att utveckla former för samarbete kring övergripande mål och att bedriva ett konkret kvalitetsarbete.

Grunden för att skapa ett öppnare regeringskansli är att få en bättre och tydligare information och kommunikation, såväl utåt mot t.ex. allmänhet som inåt mot de anställda.

Ett öppnare regeringskansli innebär ett tydligare lagarbete mellan politiker och tjänstemän, mellan politik och förvaltning. Det är endast med gemensamma ansträngningar som målen för verksamheten kan nås.

Ett öppnare regeringskansli skall vara en spännande arbetsplats. Ökat utrymme skall skapas för personalens kreativitet och initiativförmåga.

Funktionstänkande skall ersättas med ett mer processinriktat arbetssätt. De fördelar som ryms i att arbeta med nya arbetsformer, t.ex. projektarbete skall bättre tas tillvara.

Ett öppnare regeringskansli förutsätter att kompetensförsörjningen sätts i fokus. Resurser och kompetens skall utnyttjas mer flexibelt. De anställda skall friare kunna växla mellan olika arbetsuppgifter inom hela Regeringskansliet. Rörlighet inom och mellan Regeringskansliet och andra organisationer skall stimuleras.

Regeringskansliet skall också bli öppnare för förändringar i omvärlden. Regeringens viktigaste intressenter – medborgarna, riksdagen och myndigheterna – skall sättas i fokus.

Prioriteringar och utgångspunkter

Som tidigare konstaterats kräver ett framgångsrikt förändringsarbete såväl långsiktighet som uthållighet. Det är också nödvändigt med en samverkan mellan olika nivåer och funktioner inom organisationen.

Det är viktigt att konsolidera det som uppnåtts i förändrings- och förnyelsearbetet och att gå vidare med och ytterligare utveckla påbörjade åtgärder.

Förändrings- och förnyelsearbetet kommer under de närmaste åren att inriktas på fortsatt utveckling inom de fyra områden som tidigare prioriterats högst, dvs. styrning och ledning (inkl. verksamhetsplanering och uppföljning), översyn av kompetensförsörjning, information och kommunikation samt effektivitet. Dessa fyra områden är centrala grundpelare i all verksamhetsutveckling och viktiga förutsättningar för att uppnå en hög kvalitet och god effektivitet i Regeringskansliets arbete.

Fram till och med år 2001 kommer en stor del av Regeringskansliets arbete att fokuseras på EU-ordförandeskapet. Ordförandeskapet innebär en stor utmaning för Regeringskansliet och det kommer att kräva att betydande tid och resurser avsätts för uppgiften. Utrymmet för att genomföra nya initiativ när det gäller förändrings- och förnyelsearbete kommer därför att vara begränsat.

Under perioden fram till och med år 2001 kommer en diskussion och ett arbete att initieras som syftar till att genomföra en djupare analys och planering av hur Regeringskansliet bättre skall kunna uppfylla målen för sin verksamheten. Den fråga som då kommer att hamna i fokus är om 2000-talets Regeringskansli i tillräcklig omfattning har utformats för att möta de nya och större krav som regeringsarbetet efter millennieskiftet innebär. Initiativ och underlag kommer därefter att redovisas med syftet att organisationen skall ta ytterligare steg mot visionen om Ett öppnare Regeringskansli.

Nedan redovisas utgångspunkterna för det fortsatta förändrings- och förnyelsearbetet fram till och med år 2001.

Tydliga övergripande mål

De mål mot vilka de anställda inom Regeringskansliet arbetar skall vara tydliga och engagerande. Inom ramen för Regeringskansliets interna verksamhetsplanering skall Regeringens politiska mål, som de bl.a. uttrycks i budgetproposition och regeringsförklaring, tydligt anges och kommuniceras med anställda i Regeringskansliet. Målen skall vara styrande för Regeringskansliets arbete både när det gäller verksamhetsplanering och myndighetsstyrning.

Stärkt styrning och ledning

Styrning och ledning ges en fortsatt hög prioritet inom ramen för förändringsarbetet. Kämverksamhetens chefer (dvs. huvudmännen) är ansvariga närmast under departementsledningen för respektive sakområde. Deras roll skall förstärkas i enlighet med förslag från kompetensförsörjningsöversynen.

Ett gemensamt och långsiktigt *ledarskapsprogram för statssekreterare* och ett *utvecklingsprogram för chefer och övriga chefstjänstemän* skall genomföras och fokuseras på de speciella villkor som gäller för chefer i Regeringskansliet. Programmen är en fortsättning på tidigare genomförda ledarskapsprogram. I ledarskapsprogrammen skall synpunkter som framförts i kompetensförsörjningsöversynen och framkommit i attitydundersökningarna tas tillvara. Dessa två program skall kompletteras med ett *introduktionsprogram för nya chefer* och ett *urvals- och utvecklingsprogram för potentiella chefer*.

Ett *expertstöd för departementens rekrytering* av chefer skall skapas. Stödet skall bygga på gemensamma arbetssätt, samordnat utnyttjande av olika metoder och gemensam utveckling.

Attitydundersökningen skall, i enlighet med förslag från kompetensöversynen, under 1999 kompletteras med en motsvarande studie av Regeringskansliets omvärld, dvs. ett urval myndigheter och intresseorganisationer.

Strategisk styrningsprocess

Regeringskansliets interna styrningsprocess är en strategiskt betydelsefull verksamhet inom myndigheten. Det är viktigt att inriktningen och de åtgärder som har påbörjats vad gäller *gemensam verksamhetsplanering och uppföljning* inom Regeringskansliet fortsätter. Regeringskansliets verksamhetsplanering skall bestå av flera aktiva och strategiska inslag, t.ex. delaktiga medarbetare, formulering av tydliga mål, utarbetande av strategier, kompetensanalys, resursfördelning, utvärdering, uppföljning, resultatmätt etc. För att verksamhetsplaneringen skall bli framgångsrik måste de olika inslagen knytas ihop i en tydlig och överblickbar process. Den aktiva verksamhetsplaneringsprocessen skall ses som en naturlig del av arbetet i Regeringskansliet. Inom ramen för den interna styrningsprocessen skall uppföljningen av verksamheten utvecklas.

Tydlig information och kommunikation

För att öka allmänhetens kunskap om och skapa förtroende för Regeringskansliets verksamhet är det viktigt att Regeringskansliet upplevs som en öppen och tillgänglig organisation. Den externa informationen och kommunikationen måste därför utvecklas. En öppen och tydlig intern information är en förutsättning för att skapa delaktighet och ett gemensamt agerande hos Regeringskansliets personal.

Den *elektroniska publiceringen* såväl externt som internt skall byggas ut och vidareutvecklas under det kommande året. Led i denna satsning är webb-utsändningar av presskonferenser m.m. via nätet, vidareutveckling av webbdatabasen Sverige Direkt, omstrukturering och utbyggnad av Regeringskansliets webb-plats samt bildandet av en redaktion för Regeringskansliets intranät.

Den grundläggande *basinformation* om regeringen och Regeringskansliet skall utvecklas och uppdateras löpande. Under det kommande året skall en informationsplan utarbetas för hur en *nationell krisituation* skall hanteras inom Regeringskansliet.

Under 1999 kommer en övergripande *policy för information och kommunikation* att förankras. Policyn kommer att utgöra ett arbetsredskap för att bedriva extern och intern information inom Regeringskansliet.

Utifrån en nyligen genomförd kvalitativ och kvantitativ *undersökning av internkommunikationen* inom Regeringskansliet skall konkreta åtgärder föreslås som förbättrar den interna kommunikationen och informationen.

En *plan* skall utarbetas för hur Regeringskansliet ur ett långsiktigt perspektiv skall bedriva planerat och strategiskt informations- och kommunikationsarbete.

Nya arbetsformer

Utvecklingen av arbetsformer kommer att ges en hög prioritet inom förändringsarbetet. Ett särskilt *program* skall presenteras för hur *projektarbetsformen* skall ges en ökad spridning. I programmet skall även ingå gemensamma riktlinjer för projekt inom Regeringskansliet. Samverkan med linjeorganisationen skall belysas. Detta innefattar också en belysning av risken att projekten institutionaliseras och på sikt tar över linjens ansvar.

Vidare skall Regeringskansliets *utbildning* i projektarbete breddas och utvecklas. Utbildningen skall ingå i Regeringskansliets löpande utbud av utbildningar, likväl som att utbildningar även skall kunna skräddarsys för olika projekt.

Det arbete som har påbörjats i nära samarbetet med departementen och som syftar till att skapa bättre förutsättningar för kommittéernas arbete och ett effektivare *kommittéväsande* skall fortsätta. Detta handlar bl.a. om att utveckla olika verktyg för att förbättra stödet till kommittéväsandet och kommittéernas ställning, t.ex. att ta fram utbildning för direktivskrivning och remisshantering, att utarbeta en ny kommittéhandbok samt att utveckla verksamhetsplanering och uppföljning till att tydligare omfatta även kommittéväsandet.

Offensiv kompetensförsörjning och personalpolitik

För att Regeringskansliet skall kunna möta de nya utmaningarna i omvärlden krävs en offensiv kompetensförsörjning och en personalpolitik som sätter den anställda i fokus.

Kompetensen i Regeringskansliet skall vara allsidig och kunna klara de höga och mångskiftande krav som ställs på ett modernt regeringskansli. Regeringskansliet måste därför bedriva en framtidsytande personalpolitik och kompetensförsörjning. Ett offensivt mål för kompetensförsörjningen och personalpolitiken kräver att flera aktiva åtgärder vidtas. Anställningsvillkoren måste bättre anpassas till de högt ställda kraven på kompetens. Detta innebär att den lönepolitiska målsättningen med differentierad och individuell lönesättning måste tillämpas bättre. Arbetsrättsliga avtal med de anställda som garanterar flexibilitet och offensiv kompetensförsörjning måste användas i större utsträckning. Satsningen på utveckling av de anställdas kompetens måste fortsätta. Anställda skall erbjudas alternativa karriärmöjligheter. Den kvalitets- och kompetenshöjning som kan uppnås genom ökad etnisk och kulturell mångfald bland de anställda skall beaktas. Jämställdhetsarbetet skall fortsatt ges hög prioritet. Rekryteringen till Regeringskansliet skall ske med ett professionellt stöd. Den genomförda översynen av kompetensförsörjningen skall användas som utgångspunkt för denna utveckling.

I samverkan med departementen och med utgångspunkt i kompetens-översynen skall en *samlad policy för arbetsgivar-, personal- och kompetensfrågor* arbetas fram för Regeringskansliet.

Vidare skall inom Regeringskansliet gemensamma projekt startas under 1999 för att utveckla de instrument som krävs för att skapa en långsiktig kompetensutveckling m.m. Inledningsvis skall projekten överväga och pröva:

- Att införa en obligatorisk och individanpassad *introduktionsutbildning* uppbyggd i moduler.
- Att som komplement till ordinarie rekrytering införa *samlade rekryteringsomgångar* för handläggare och eventuellt assistenter inom Regeringskansliet. En sådan rekrytering kan lämpligen ske gemensamt för myndigheten i början av våren respektive hösten.

- Att utveckla ett *karriärcenter* inom Regeringskansliet som skall fungera som stöd åt anställda som vill pröva nya karriärvägar. Sambandet med den befintliga kompetensväxlingsgruppen skall särskilt belysas.

En ny *attitydmätning* skall genomföras under augusti 1999. Erfarenheterna från den föregående undersökningen skall tas till vara avseende vad gäller bl.a. förankring, genomförande och information.

Förvaltningsavdelningen skall under 1999 fortsätta arbetet med ett program för *kompetensväxling* för att bistå dem som önskar byta arbetsuppgifter eller ta del av möjligheten till kompetensväxling samt för att ge stöd till de tjänstemän som blir utan arbetsuppgifter.

Regeringskansliets *löne- och anställningsvillkor* skall kontinuerligt anpassas till verksamhetens behov. Individuell och differentierad lönesättning skall utnyttjas än mer aktivt i kompetensförsörjningssyfte. Sambanden mellan personalrörlighet och löneutveckling skall uppmärksammas. Härvid skall beaktas kompetensöversynens förslag om att goda arbetsinsatser, särskilt i gemensamt arbete, skall leda till belöning i form av ökad lön.

Ändamålsenlig dimensionering av RK

Regeringskansliets utgifter har de senaste fyra åren varit större än det årliga anslaget i statsbudgeten. För att finansiera verksamheten har det tidigare ackumulerade anslagssparandet samt del av UD:s anslagssparande tagits i anspråk. Prognoserna för 1999 visar att anslagssparandet nästan helt förbrukats i slutet av året.

Samtidigt måste Regeringskansliets organisation och verksamhet för det EU-relaterade arbetet förstärkas. I dagsläget bedöms att Regeringskansliet (exkl. UD) måste förstärka sin organisation med uppemot ytterligare 200 personer inför EU-ordförandeskapet våren 2001. Möjligheten till projektanställningar och andra tidsbegränsade anställningar kommer att utnyttjas. Men en del av resursförstärkningarna kommer även att behövas permanent i det fortsatta EU-arbetet.

Utöver ordförandeskapet och EU-arbetet finns en rad faktorer som påverkar Regeringskansliet och ställer ökade och ändrade krav på Regeringskansliets organisation. Bland dessa kan nämnas

- IT-utvecklingen.
- Mål- och resultatstyrningen i offentlig verksamhet.
- Styrningen av kommittéväsendet.
- Informationssamballets krav.
- Internationaliseringen.

Det är nödvändigt att Regeringskansliets har de resurser som behövs för att klara av dessa faktorer och samtidigt fortsatt kunna uppfylla politiska ambitioner och prioriteringar.

Mot denna bakgrund kommer *en långsiktig övertygning av dimensioneringen av Regeringskansliet och dess anslag att genomföras.*

Bilaga

Internt förändringsarbete på departementen

Nedan redovisas organisationsförändringar med anledning av departementsombildningen.

Näringsdepartementet

Departementet har nyligen fattat beslut om en ny organisation som innebär att de departement som upphör har integrerats i det nya Näringsdepartementet.

Den nya organisationen består av tolv sakenheter:

- Regionalpolitik
- Infrastruktur och regional näringspolitik
- Transportpolitik
- Teknikutveckling och IT
- Statligt ägande
- Företags och anställdas utveckling
- Arbetsmarknadens funktionssätt
- Individens rättigheter på arbetsmarknaden
- Jämställdhet
- Energi- och naturresurser
- Analys och utredning.

Härutöver har departementet bildat en juristfunktion och en samordningsfunktion.

Miljödepartementet

Departementet har nyligen beslutat om en omorganisation utifrån en analys av omvärldens behov och verksamhetens krav. Den nya organisationen innebär färre enheter. Samtidigt har chefsfunktionen på Miljödepartementet stärkts genom att departementet utöver enhetschefer även har utsett biträdande chefer. Den nya enheterna är:

- Naturresurser.
- Miljökvalitet.
- Kretslopp och näringsliv.
- Hållbart samhällsbyggande.
- Administrativa enheten.
- Rättsenheten.
- Internationella enheten.

Utbildningsdepartementet

Departementet har genomfört en översyn av verksamhet och organisation.

Departementet har beslutat om att inrätta en ny enhet för studiestöds- och tillträdesfrågor. Vidare har tidigare budgetsamordningssekreterariatet och administrativa enheten sammanförts till ett nytt samordningssekreterariat. Ett

nytt internationellt sekretariat har bildats av EU-kansliet som bl.a. tillförts Unesco-frågorna.

Institutedepartementet

Departementet genomförde en omorganisation under början av 1998. Regeringsombildningen medförde ytterligare ändringar av departementets organisation som gäller fr.o.m. den 1 januari 1999. I samband med departementsombildningen har departementet fått nya tre nya enheter och ett nytt sekretariat.

- Enheten för förvaltningsutveckling
- Personalpolitiska enheten
- Kommunenheten
- Forsknings- och utredningssekretariatet

Övriga departement

På Jordbruksdepartementet pågår en översyn för att utvärdera tidigare organisation och vidta önskvärda justeringar. Eftersom en stor del av departementets arbete framförallt består av EU-frågor kommer detta att särskilt fokuseras i översynen. Viktiga områden i översynen är kompetensbehov och den höga personalomsättningen. Förslag skall komma i februari 1999.

Kulturdepartementet har genom departementsombildningen tillförts enheten för folkrörelsefrågor och ungdomspolitik samt enheten för integration och mångfald, till vilken också frågor om nationella minoriteter i Sverige har förts från Jordbruksdepartementet. Vidare har en ny enhet, Storstadskansliet, bildats inom departementet i samband med att Storstadsdelegationen inrättats. Kulturdepartementet har under senare år aktivt arbetat med förändrings- och förnyelsefrågor, både vad gäller intern rationalisering och effektivisering samt utveckling mot nya arbetsformer. Departementet har i omgångar genomfört en stor omorganisation under åren 1995 -96. Ett sekretariat för samordning och utveckling har bildats. Departementets löpande administration sköts av Förvaltningsavdelningen enligt avtal.

Finansdepartementet har tillförts Enheten för kommunal ekonomi, Konsumentenheten, Bostadsfinansieringsenheten och Länstyrelseenheten.

Socialdepartementet påverkades endast i liten utsträckning av regeringsombildningen, men genomförde redan under slutet av 1997 en omfattande organisationsförändring. Utrikesdepartementet har genomfört organisationsreformer av sina operativa och administrativa verksamheter 1996 resp. 1997. Försvarsdepartementet påverkades i liten utsträckning av regeringsombildningen och några organisationsförändringar är inte aktuella.

SVERIGES
RIKSDAG

KONSTITUTIONSUTSKOTTET

Hans Hegeland

Tel: 08-7864270

PM

2000-10-24

Regeringskansliets organisering för särskilda projekt

I. Bakgrund

Konstitutionsutskottet har under senare år uppmärksammat frågor av skilda slag som rör Regeringskansliets organisering för särskilda projekt och anslag till regeringens och Regeringskansliets disposition.

I en granskning av anslag till regeringens disposition 1996/97 gjorde utskottet ett antal kritiska anmärkningar (bet. 1996/97:KU25 s. 12f). Utskottet erinrade om Statsrådsberedningens anvisningar i Gula boken (Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet, då Ds 1994:70¹) om att i princip får endast sådana anslag disponeras av Regeringskansliet som gäller Regeringskansliets, utrikesförvaltningens eller kommittéväsandets administration eller som avser beredning eller uppföljning av ett regeringsärende. Andra anslagsdispositioner bör beslutas av regeringen, om beslutet kräver ett ställningstagande från regeringen som politiskt organ, och annars av myndighet under regeringen. KU:s genomgång visade att anvisningarna i Gula boken inte till fullo hade följts. Flera anslagsposter disponerades av departement för ändamål som låg utanför den interna verksamheten, berednings- och uppföljningsarbete eller informationsinsatser.

I granskningen av vissa frågor i samband med regeringens Sydafrikasatsning tog utskottet upp frågan om organisationen inom Regeringskansliet inför satsningen (bet. 2000/01:KU2). Utskottet ansåg att beslutsordningen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet genom den valda organisationen hade blivit svår att följa. Utskottet anförde vidare att samarbete över departementsgränserna självfallet är en normal del i Regeringskansliets arbete. Utskottet hade också förståelse för att särskilda projekt kräver en organisation som berör flera departement. Vid sådan projekt måste emellertid organisationen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet vara klar och tydlig. Behovet av en tydlig organisation och ansvarsfördelning bör uppmärksammas särskilt vid nyskapande projekt av den omfattning som Sydafrikasatsningen är ett exempel på.

Vid en utfrågning i samband med granskningen (Dag Klackenborg) framhölls att om det är något som man inom Regeringskansliet har lärt sig efter

¹ Den senaste versionen av Gula boken är Ds 1998:39. Det här aktuella avsnittet är oförändrat (s. 54).

Sydafrikasatsningen, är det värdet av att hålla sig till triangeln befogenhet, budget och ansvar.

Utskottet har vidare granskat upphandlingar av konsulttjänster med anledning av det så kallade Polenåret och en IT-satsning i Östersjöregionen (bet. 1999/2000:KU20 s. 72f.). IT-satsningen i Östersjöregionen var en del av den s.k. första Östersjömiljarden.

Huvudsyftet med Polenåret sades vara att tydliggöra det breda svenska engagemanget för Polen och därför skulle så många svenska intressenter som möjligt engageras. Arbetet skulle ledas av en senior handläggare biträdd av en junior handläggare och en assistent som organisatoriskt skulle placeras i Utrikesdepartementets enhet för Central- och Östeuropa. Gruppen kom att kallas för projektsekretariat för "Polen i fokus". Utöver projektsekretariatet tillkallades en styrgrupp, som leddes av en statssekreterare, och en brett sammansatt referensgrupp (bet. 1999/2000:KU20 s. 84f).

I granskningen av de båda fallen framkom att tjänster i vissa fall köpts utan att ett regelrätt upphandlingsförfarande genomförts. Utskottet anförde vidare att otillräcklig dokumentation om vad som förekommit också hade medfört att det fanns oklarheter som försvårade en bedömning i efterhand. Enligt utskottets mening gav granskningen anledning till kritik mot det sätt som dessa upphandlingar sköts på (bet. 1999/2000:KU20 s. 91).

2. Projekt

Det finns ingen enkel avgränsning av den typ av projekt och program som här står i fokus. Vad konstitutionsutskottets granskning nu bör inriktas på är de organisatoriska förhållanden under vilka vissa projekt genomförts.

I en studie av Regeringskansliets dimensionering har följande fyra kriterier använts för att beskriva en ny typ av politisk verksamhet och för att skilja dessa särskilda projekt och program för ordinarie kommittéarbete (Ds 2000:27 s. 126):

- Verksamheten kan, men måste inte, ägna sig åt att fördela anslag och projektmedel,
- Verksamheten kan, men måste inte, utgöra en plattform för debatt och opinionsbildning,
- Verksamheten bygger på intensiv samverkan med andra delar av förvaltningen och andra intressenter i samhället samt
- Verksamheten är relativt kortlivad och förväntas efter några år upplösas eller övergå i en annan organisationsform.

Enligt den nämnda studien pågick under 1998 och 1999 sammanlagt cirka 15 projekt av detta slag inom Regeringskansliet. I studien påpekades att tidsbegränsade förvaltningsorganisationer inte är något nytt fenomen.

Glesbygdsdelegationen tillsattes 1977 i syfte att samordna statens

stödinsatser i glesbygden och var en mycket liten organisation i Regeringskansliet. Efter 14 år omvandlades denna delegation till Glesbygdverket.

Det har gjorts några studier av projekt av detta slag. I det följande redovisas översiktligt studier av följande projekt och program:

Lokala investeringsprogram

Kretsloppsmiljarden

Östersjömiljarderna

Kunskapslyftet

Levande historia.

3. Projekt som fördelar medel

3.1 Det statliga stödet till de lokala investeringsprogrammen

Stödet till de lokala investeringsprogrammen omfattar 6,77 miljarder under perioden 1998 – 2001 och beslut om utbetalning av stöd fattas av regeringen efter beredning av Miljödepartementet.

Delegationen för ekologiskt hållbar utveckling tillsattes 1997, med ambitionen att Sverige skall vara pådrivande i fråga om ekologiskt hållbar utveckling. Delegationens uppgift är att bereda förslag till regeringsbeslut om fördelning av statsbidrag till lokala investeringsprogram. Delegationen består av fem statsråd, en beredningsgrupp bestående av tjänstemän som svarar för ärendehandläggningen och en grupp statssekreterare (Ds 2000:27 s. 125).

Riksdagens revisorer konstaterar i en rapport (rapport 1998/99:8) att åtgärder inom områdena byggande, boende och energi var dominerande under 1998. Revisorerna anser att målen för arbetet mot en ekologiskt hållbar utveckling bara har varit definierade på övergripande nivå vilket försvårar möjligheterna till uppföljning. Man menar att det varit svårt att identifiera entydiga kriterier för hur stödet bestäms. Kommunala förvaltningar och kommunala bolag har beviljats stöd i större utsträckning än företag och föreningar. Revisorerna menar även att förhållandet att kommunerna har konkurrerat om stöd har missgynnat gemensamma satsningar.

I rapporten påpekas att Regeringskansliet åtagit sig ärendehantering av förvaltningskaraktär. Konsekvensen har blivit att den ordinarie förvaltningen till viss mån ställs vid sidan om fördelningsprocessen. Revisorerna menar att utvecklingen strider mot den renodling av roller mellan myndigheterna och Regeringskansliet som eftersträfvats under 1990-talet. I rapporten påpekas också att sökande inte har fått veta skälen till att ansökningarna har fått avslag.

Även Svenska Naturskyddsföreningen har granskat de lokala investeringsprogrammen. I en rapporten *Konsten att använda 5,4 miljarder – En kritisk granskning av stödet till de lokala investeringsprogrammen för hållbar utveckling* (rapport 9423/98) kritiserar användningen av medlen på ett flertal punkter. Svenska Naturskyddsföreningen menar att mycket talar för att omkring hälften av projekten skulle ha genomförts även utan stöd. Dock kan stödet ha medverkat till en tidigareläggning av redan planerade åtgärder.

Svenska Naturskyddsföreningen anser att om stöd används som komplement till lagstiftning och skatter bör bidragen vara generella och hanteras av fackmyndigheterna snarare än av Miljödepartementet.

I Riksrevisionsverkets rapport *De lokala investeringsprogrammen i praktiken – en uppföljning av kommunernas arbete* (1999:37) kritiserar också tillämpningen av bidragen. RRV anger att departementets organisation för beredning av bidragsärenden är mycket liten i förhållande till de stora bidragssummorna och den stora mängden projekt. Den särskilda kompetens som krävs för att bedöma projekten i ansökningarna finns enligt RRV främst hos sektorsmyndigheterna. RRV är kritiskt till att departementet inte inhämtat behövliga upplysningar från sektorsmyndigheterna. Förordningen (1998:23) om statliga bidrag till lokala investeringsprogram lämnar enligt RRV stort utrymme för tolkning. Centrala begrepp har oprecisa definitioner. RRV anser att uppföljningen och kontrollen är otillräcklig. Regeringen förlitar sig på att kommunerna ska kontrollera de enskilda projekten trots att kommunerna saknar oberoende revision. RRV har funnit spekulativa program eller projekt som verket menar saknar substans. Syftet har varit att tillägna sig statliga bidrag.

3.2 Kretsloppsmiljarden

Riksdagen avsatte 1996 en miljard kronor för ett femårigt program för kretsloppsanpassning, den s.k. kretsloppsmiljarden. Programmet syftade till att driva på den tekniska utvecklingen och att skapa sysselsättning, främst genom kretsloppsanpassning av byggnader och teknisk infrastruktur (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15). Regeringen har prövat större ansökningar medan länsstyrelserna har beslutat om bidrag till mindre projekt. Regeringsärenden har beretts inom Miljödepartementet, med hjälp av en beredningsgrupp från Regeringskansliet och en expertgrupp. Expertmyndigheterna har använts i mycket liten omfattning (Ds 2000:27 s. 125).

Riksrevisionsverket har i en granskning av projektet kretsloppsmiljarden dragit slutsatsen att Regeringskansliet inte var särskilt väl lämpat för denna typ av myndighetsuppgifter, eftersom det är bemannat och organiserat utifrån helt andra utgångspunkter. Miljödepartementet har således inte systematiskt följt upp beviljade bidrag, och det är heller inte någon sedvanlig uppgift inom Regeringskansliet. RRV påpekar att det finns problem med prövning av bidragsansökningar inom Regeringskansliet, vilket inte lyder samma regelverk och kontrollsystem som vanliga förvaltningsmyndigheter. När regeringen fattar beslut som första instans, kan besluten inte överklagas (RRV 1998:28. Miljarden som försvann. En granskning av kretsloppsprogrammet).

3.3 Östersjömiljarden

Samtidigt som medel avsattes för kretsloppsmiljarden beslutade riksdagen om den s.k. första Östersjömiljarden (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15). Syftet var att stärka tillväxt och sysselsättning genom att anvisa medel inom bl.a. områdena livsmedel, energisystem, kunskapsutbyte, infrastruktur och miljö.

Den första Östersjömiljarden har, liksom den s.k. andra Östersjömiljarden som anslogs hösten 1998, varit föremål för olika studier (jfr promemoria från Riksdagens utredningstjänst 1999-10-27). Som nämnts ovan har KU granskat upphandlingen av en konsulttjänst för en IT-satsning i Östersjöregionen.

Riksdagens revisorer beskriver bl.a. arbetet för stärkt samarbete och utveckling genom Östersjömiljarden i en granskningspromemoria – *Svenska miljöinsatser i Baltikum* (1998/99:1). Insatser inom ramen för Östersjömiljarden bereds i Regeringskansliet och regeringen beslutar om varje projekt för sig. Revisorerna konstaterar att ansvaret för olika led i hanteringen av insatser har varit fördelat på olika departement, myndigheter och andra organ. Det har inte funnits någon självklar instans att vända sig till för den som vill få information om insatser inom Östersjömiljarden. Revisorerarna menar att möjligheterna att kontrollera och överblicka verksamheten därmed har varit något begränsade.

3.4 Kunskapslyftet

I sysselsättningspropositionen sommaren 1996 föreslogs en särskild satsning på vuxenutbildning under fem år. Förslaget härstammade från den så kallade Kunskapslyftskommittén, som bildades 1995. Ansvaret för att genomföra åtgärderna föll på kommunerna, men *delegationen för Kunskapslyftet* ledde arbetet i början genom att fördela medel mellan kommunerna och följa verksamheten. Kommittén fick ett förlängt förordnande och skall bland annat utvärdera verksamheten. Delegationen bestod av statssekreteraren i Utbildningsdepartementet samt departementsråd från Finans-, Arbetsmarknads-, Inrikes, Närings- och Utbildningsdepartementen. Till delegationen knöts ett sekretariat med organisatorisk placering i Utbildningsdepartementet. Till delegationen adjungerades också representanter för Skolverket, Arbetsmarknadsverket och Kommunförbundet.

Statskontoret menade i en utvärdering att en särskilt tillskapad organisation kan var lämplig som startmotor när den politiska ambitionen finns, men metoden inte är självklar. Regeringen kan då tillfälligt behålla frågan för att pröva sig fram till en ny praxis. Statskontoret ansåg också att en särskilt tillskapad organisation kan vara lämplig om inslaget av experiment, förhandlingar och skönmässighet är stort, och förutsättningarna för regelstyrning och likabehandling är små. En sådan organisation kan också motiveras när intressentmedverkan är önskvärd och legitim, till exempel när avgränsade program samfinansieras av flera parter.

Enligt Statskontorets studie har delegationen för kunskapslyftet arbetat effektivt, och dess sekretariat har, trots mycket begränsade resurser, bidragit till det snabba genomslaget. Dialogen med kommunerna har varit intensiv. Men i utvärderingen riktas det också förvaltningspolitiska invändningar mot modellen. Myndighetsutövningen får inte påverkas av regeringen och än mindre av enskilda statsråd. Något formellt problem uppstår visserligen inte så länge regeringen själv genom sina beslut är den utövande myndigheten, men Statskontoret menar ändå att det finns skäl att undvika gråzonen

med myndigheter eller myndighetsliknande organ inom Regeringskansliet (Statskontoret 1998:20 Kunskapslyftet som modell och metod – adhokrati och byråkrati).

4. Projekt för debatt och opinionsbildning

4.1 Levande historia

Projektet *Levande Historia* är ett projekt som skiljer sig från dem som redovisats ovan, vilka huvudsakligen tar sikte på att fördela medel. Projektet initierades 1997 i syfte att sprida kunskap om förintelsen och andra världskriget. Det var ett opinionsbildande arbete, som ville väcka diskussioner om demokrati, tolerans, medmänsklighet och människors lika värde. Projektet styrdes från Statsrådsberedningen, men det genomfördes till största delen av en projektgrupp inom Information Rosenbad. Exempel på aktiviteter var en webbplats med information om förintelsen, en konsert i Berwaldhallen till minne av dem som dog och en bok om förintelsen, "Om detta må ni berätta", som gavs ut i cirka 900 000 exemplar. Skolorna erbjöds ett särskilt filmprojekt, och lärarseminarier anordnades för tusentals läsare varje år. Ett centrum för studier om förintelsen och andra folkmord inrättades vid Uppsala universitet. I maj 1998 hölls en första internationell konferens, och i januari 2000 ägde Stockholms Internationella forum om förintelsen rum, med flera hundra deltagare från flera länder.

Under 1999 fanns det två arbetsgrupper: en för informationsprojektet *Levande Historia* och en för konferensen. Båda har under 1999 haft sex personer anställda. Det finns inte någon särskild konstnadsredovisning för de två projekten än, men arbetet kring förintelsekonferensen har budgeterats till cirka 15 miljoner kronor (Ds 2000:27 s. 122f).

5. Synpunkter från några myndigheter

Några myndigheter har i sina remissvar på studien av Regeringskansliets dimensionering lämnat synpunkter på Regeringskansliets hantering av särskilda projekt och anslag som står till regeringens och Regeringskansliets förfogande.

Ekonomistyrningsverket (ESV) påpekar att Regeringskansliet har operativa uppgifter genom anslag som det disponerar för bidrag till kommuner och andra aktörer, till exempel för projekten kretsloppsmiljarden, kommunakuten, kunskapslyftet med flera. Ansvar för denna typ av uppgifter ligger normalt på myndighetsnivå. Samtliga utredningar visar, som utredningen om Regeringskansliets dimensionering anför, att Regeringskansliet inte riktigt har den kompetens och de ledningssystem som krävs för sådana uppgifter. Dessa uppgifter bör därför enligt ESV:s uppfattning i största möjliga decentraliseras till myndigheterna.

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) pekar också på projekt- och programverksamhet inom regeringen där resurser disponeras för särskilda politiska ändamål, t.ex. Östersjömiljarden. Det innebär att myndighetsutövning bedrivs i allt större utsträckning inom regeringen. NUTEK håller lämnat Statskontoret i dess förvaltningspolitiska invändning

att detta kan leda till gråzoner mellan myndigheter och myndighetsliknande organ inom Regeringskansliet. En alternativ lösning vore att i tydliga uppdrag med väl avgränsade resurser lägga mer av pilotprojekt och –program direkt hos myndigheterna. Kompetens inom olika sakområden finns oftast ute hos myndigheterna.

Statskontoret pekar i sitt remissvar på olika inslag i den nuvarande organiseringen av Regeringskansliet som är svårförenliga med den grundläggande svenska förvaltningsmodellen. Ett exempel som Statskontoret framhåller är att Regeringskansliet har tagit på sig handläggning av bidragsärenden i stor omfattning (Kretsloppsmiljarden, Östersjömiljarden).

Sida anser att en större renodling bör ske när det gäller den rollfördelning som växt fram mellan Regeringskansliet och övriga myndigheter. Operativa förvaltningsuppgifter av typen bidragsgivning, kontroll, egendomsförvaltning (t.ex. förvaltning av statens aktier) och åtskilliga av de "särskilda projekt och program" som beskrivs i studien bör normalt överlämnas åt myndigheter med erfarenhet och kompetens på dessa områden. På så sätt kan Regeringskansliet koncentrera resurserna på sina kärnområden och därmed åstadkomma mer kostnads- och ändamålseffektiv verksamhet.

6. Riksdagens revisorers pågående granskningar av anslag till Regeringskansliets förfogande m.m.

Riksdagens revisorer genomför för närvarande en granskning av anslag till regeringens och Regeringskansliets förfogande. De projekt som ovan redovisats under projekt som fördelar medel ingår bland dem som revisorerna granskar.

En huvudfråga i revisorernas pågående granskning är vilka krav riksdagen har ställt, och bör ställa, på beslutsunderlaget när regeringen föreslår riksdagen att fatta beslut om program av detta slag. En närliggande fråga som revisorerna också tar upp är vilka krav riksdagen bör ställa på regeringen när det gäller återrapportering rörande bland annat uppföljning, utvärdering och revision av de anvisade medlen. Revisorerne kan förväntas bli klara med sin rapport kring årsskiftet. Vidare håller revisorerne på med förstudier eller granskningar av Östersjömiljarden, kommunakuten och Regeringskansliets upphandlingar.

Konstitutionsutskottets granskning avser statsrådets ansvar för de organisatoriska förhållandena.

7. Förslag till frågor

Som ett led i granskningen bör utskottet ställa vissa frågor genom en skrivelse till Regeringskansliet, förslagsvis följande:

1. Vilka organisatoriska arrangemang har vidtagits inom regeringen och Regeringskansliet för genomförandet av de projekt som berörts i denna promemoria under rubrikerna 3 och 4?
2. Vilka är fördelarna med projekt av det slag som här berörts?
3. Vilka är nackdelarna med projekt av det slag som här berörts?
4. Vilka fördelar skulle kunna vinnas genom att projekt av det slag som här berörts utfördes av andra myndigheter än Regeringskansliet?
5. Vilka förhållanden kan typiskt sett motivera arbetsformen?
6. Vilka är möjligheterna att överblicka omfattningen av verksamheten?
7. Vilka är möjligheterna att värdera verkningarna av projekt av detta slag?

Innehåll

1. Bakgrund.....	1
2. Projekt.....	2
3. Projekt som fördelar medel	3
3.1 Det statliga stödet till de lokala investeringsprogrammen	3
3.2 Kretsloppsmiljarden.....	4
3.3 Östersjömiljarden	4
3.4 Kunskapslyftet.....	5
4. Projekt för debatt och opinionsbildning	6
4.1 Levande historia	6
5. Synpunkter från några myndigheter.....	6
6. Riksdagens revisorers pågående granskningar av anslag till Regeringskansliets förfogande m.m.	7
7. Förslag till frågor.....	8

Stockholm 2000-10-26

Regeringskansliet
Statsrådsberedningen
Rättschefen Per Virdesten

Dnr 300-724-2000/01

Regeringskansliets organisering för särskilda projekt

Som ett led i den granskning som enligt 12 kap. 1 § regeringsformen ankommer på konstitutionsutskottet har utskottet beslutat att ta upp vissa frågor angående Regeringskansliets organisering för särskilda projekt.

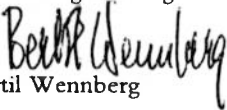
Inom utskottets kansli har en promemoria i granskningsärendet upprättats. Vid sitt sammanträde i dag har utskottet beslutat att en skrivelse med vissa frågor skall sändas till Regeringskansliet. Promemorian bifogas. Frågorna återfinns på s. 8.

Ett svar på denna skrivelse emotes till torsdagen den 16 november 2000.

Föredragande i granskningsärendet hos konstitutionsutskottet är fil. lic Hans Hegeland.

Tel. 08-786 42 70

Med vänlig hälsning

Bertil Wennberg

REGERINGSKANSLIET

2000/01:KU10

Bilaga 2.3.3

2000-11-16

SB2000/8844

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

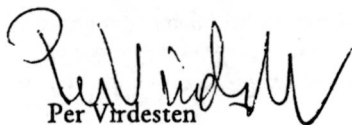
Konstitutionsutskottet

ink 2000 -11- 16

Dnr 300-724-2000/01

KU:s granskningsärende Regeringskansliets organisering för särskilda projekt

Härmed översänds en inom Regeringskansliet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Statsrådsberedningen

Departementsrådet

Bo Malmqvist

Regeringskansliets organisering för särskilda projekt

2 bilagor

Denna promemoria har upprättats med anledning av de sju frågor som KU har ställt i en skrivelse till Regeringskansliet den 26 oktober 2000.

Fråga 1: Vilka organisatoriska arrangemang har vidtagits inom regeringen och Regeringskansliet för att genomföra projekten Lokala investeringsprogram, Kretsloppsmiljarden, Östersjömiljarden, Kunskapslyftet och Levande historia?

Lokala investeringsprogram

Inriktningen av detta stöd och den huvudsakliga organisationen för beredning av stödärenden redovisades i budgetpropositionen 1998 i samband med att stödet infördes.

Regeringens och Regeringskansliets arbete med stödet styrs genom en särskild förordning som regeringen har beslutat, nämligen förordningen (1998:23) om statliga bidrag till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället. Förordningen innehåller regler om förutsättningar för bidrag, förfarandet i bidragsärenden, återrapportering om miljö- och sysselsättningseffekter m.m.

Regeringen prövar ansökningar om stöd. Bedömningskriterierna framgår av förordningen och den praxis som regeringen skapar genom sina beslut.

Stödet till lokala investeringsprogram skiljer sig från andra statliga bidrag genom det lokala perspektivet och det kommunala ansvaret. Det är kommunerna som avgör vilka åtgärder som skall ingå i programmet mot bakgrund av de lokala förutsättningarna. Om ansökan bifalls innebär det att staten ger kommunerna rätt att besluta om bidrag till åtgärder i lokala investeringsprogram. Huvudansvaret för såväl granskning av projekt som genomförande och uppföljning ligger hos kommunerna, inte hos någon statlig myndighet. Detta hindrar dock givetvis inte att staten på olika sätt följer upp och utvärderar resultaten.

För beredning och uppföljning av dessa regeringsärenden och för uppföljning av regeringsärenden om stöd från Kretsloppsmiljarden finns en särskild enhet inom Miljödepartementet. Enheten har 13 tjänstemän med kompetens i miljöfrågor, juridik, teknik, samhällsplanering, ekonomi m.m. Delegationen för en ekologiskt hållbar utveckling – som bildades efter ett beslut av regeringen den 21 januari 1997 och som när projektet inleddes hade ett ansvar för beredningen – finns inte längre.

Vid beredningen sker samråd med sektorsmyndigheter och länsstyrelser. Regeringskansliet har löpande kontakter med elva sektorsmyndigheter, nämligen Statens jordbruksverk, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket, Boverket, Byggforskningsrådet, Banverket, Vägverket, Kommunikationsforskningsberedningen, Arbetsmarknadsstyrelsen, Närings- och teknikutvecklingsverket samt Statens energimyndighet.

Beredningen inom Regeringskansliet sker i en beredningsgrupp med tjänstemän från Miljö-, Finans-, Utbildnings-, Jordbruks-, Kultur- och Näringsdepartementen.

Varje åtgärd som får bidrag finns registrerad i en databas som innehåller uppgifter om kostnaderna för åtgärden och vilka miljö- och sysselsättningseffekter som kommunen har åtagit sig att åstadkomma. Eventuella förändringar av åtgärderna skall anmälas till regeringen för godkännande.

Kommunerna är skyldiga att varje år lämna en verksamhetsrapport med en redovisning av hur tidsplanen följs, vilka miljö- och sysselsättningseffekter som uppkommit och hur mycket bidrag som betalats ut till olika projektägare.

När investeringsprogrammet är slutfört skall kommunen ge in en slutrapport till regeringen. Rapporten skall innehålla en noggrann beskrivning av hur programmet genomförts samt vilka miljö- och sysselsättningseffekter som uppkommit och som bedöms uppkomma på längre sikt som en följd av de olika åtgärderna. En redovisning av kostnader och intäkter för varje åtgärd skall också ingå. När slutrapporten granskats avgör regeringen om återstående bidragsmedel skall betalas ut eller om kommunen är återbetalningsskyldig. Ännu har inget program slutredovisats. Ett tiotal kommuner väntas lämna sina slutredovisningar i början av 2001.

De synpunkter från Riksdagens revisorer, Svenska Naturskyddsföreningen och Riksrevisionsverket som återges i KU:s kanslipromemoria gällde i huvudsak den första beslutsomgången, dvs. de beslut som fattades våren 1998. Efter dessa synpunkter har följande åtgärder vidtagits för att främja kvalitet i handläggningen:

- Sedan den första omgångens beslut om bidrag för perioden 1998–2000 har kraven skärpts i fråga om lönsamhets- och konkurrensbedömningar i kommunernas investeringsprogram.
- Samarbetet mellan Miljödepartementet och sektorsmyndigheterna har stärkts.
- Länsstyrelserna har fått en viktigare roll i beredningen av ansökningarna. Det gäller såväl samråd inför ansökan som löpande uppföljning av genomförandet och granskning av verksamhets- och slutrapporter.
- Inför ansökan om bidrag för perioden 2000–2002 har en dialog genomförts med alla kommuner som så önskat. Cirka 200 kommuner har diskuterat sina investeringsprogram med Miljödepartementet och länsstyrelsen.
- Miljödepartementet har kontinuerligt utvecklat informationen om hur en ansökan bör utformas och vad den bör innehålla, bl.a. med hjälp av en ansökningsfolder och via webbplatsen "Hållbara Sverige".
- På Miljödepartementet har en databas byggts upp med information om de investeringsprogram som beviljats bidrag. Databasen är ett viktigt redskap vid uppföljningen.
- Regeringens skäl för att avslå ansökningar om stöd till lokala investeringsprogram redovisas sedan våren 2000 på ett tydligare sätt i regeringens beslut.

Kretsloppsmiljarden

Regeringen har beslutat en särskild förordning om bidrag från Kretsloppsmiljarden (SFS 1996:1378). Enligt denna förordning prövade regeringen ansökningar om bidrag när de miljörelaterade kostnaderna för den investering som ansökan gällde uppgick till mer än 8 miljoner kronor. I övriga fall var länsstyrelsen prövningsmyndighet. De flesta ärenden där ansökan bifölls avgjordes genom länsstyrelsebeslut.

Beredningen av regeringsärendena sköttes av ett särskilt kansli inom en enhet på Miljödepartementet.

Det är inte längre möjligt att bevilja stöd av detta slag. Återstående medel drogs in av regeringen i april 1999. Uppföljning och utvärdering av de bidrag som regeringen beviljat sköts nu inom Miljödepartementets enhet för lokala investeringsprogram.

Östersjömiljarden

Regeringen beslutar om stöd från den första Östersjömiljarden inom de ramar som riksdagen lagt fast genom budgetreglering. Ett stort antal ansökningar om stöd har kommit in till Regeringskansliet från företag, organisationer och statliga organ. Hittills har ett 70-tal projekt beviljats stöd med sammanlagt cirka 840 miljoner kronor.

Organisationen i Regeringskansliet för beredning och uppföljning av dessa regeringsärenden ses över fortlöpande och anpassas till olika projekt allt eftersom dessa prövas och följs upp.

En samordningsfunktion låg först hos Statsrådsberedningen. Den överfördes i december 1997 till dåvarande Närings- och handelsdepartementet, därefter under hösten 1998 till Utrikesdepartementets enhet för exportfrämjande och inre marknaden och sedan vidare till Utrikesdepartementets enhet för Central- och Östeuropa. Under hösten 1999 bildades inom Utrikesdepartementet ett särskilt Östersjömiljardsekreteriat som samordnar uppföljning och avslutning av den första Östersjömiljarden.

Beredningen av ärenden om stöd fördelas mellan departementen efter samma regler som för andra regeringsärenden. Samtliga departement har deltagit i beredningen av stödärenden. Det departement som haft huvudansvaret för beredningen har också ansvarat för uppföljningen. Departementen skall årligen rapportera till Utrikesdepartementet, som gör sammanställningar och svarar för rapportering till riksdagen. En heltäckande lägesrapport om den första Östersjömiljarden håller på att utarbetas i Regeringskansliet och väntas bli färdigställd inom kort. En utvärdering av hela anslaget kommer att göras i samband med att samtliga insatser är slutförda.

När det gäller IT-projekt har konsultinsatser köpts från Swedfund International AB (Swedfund). Det har gällt insatser för att ta emot och utvärdera ansökningar om projektmedel och för att lämna förslag på projekt som lämpar sig för stöd. Dåvarande Kommunikationsdepartementet och Näringsdepartementet har sedan svarat för den fortsatta beredningen. Uppföljning och administration av projekten har skötts av Swedfund, som även två gånger årligen avrapporterat uppföljningen av projekten och medelsanvändningen till regeringen. Uppföljning och granskning av Swedfunds rapportering sker i Näringsdepartementet. Rapporterna sänds även till Utrikesdepartementet.

Kunskapslyftet

Medel för satsningen fördelades genom regeringsbeslut efter förslag av Delegationen för kunskapslyftet. Regler om detta fanns i förordningen (1996:1502) om statligt stöd till särskilda satsningar på gymnasial utbildning av vuxna.

Delegationen bestod av företrädare för Utbildningsdepartementet, Finansdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Närings- och handelsdepartementet. Skolministerns statssekreterare var ordförande. Till delegationen adjungerades företrädare för Statens skolverk, Arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Kunskapslyftskommittén.

Inom Utbildningsdepartementets enhet för vuxenutbildning skapades ett sekretariat till delegationen. Det bestod inledningsvis av fyra handläggare och en assistent och utökades senare med en informatör.

Denna organisation fanns under cirka ett och ett halvt år. Sedan fördes beslutanderätten och beredningsansvaret över till Statens skolverk. Det skedde genom att regeringen beslutade en förordning (SFS 1998:276) som ersatte 1996 års förordning.

Levande historia

Projektet har letts av vice statsministern med hjälp av tjänstemän i Statsrådsberedningen och Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Kostnaderna har betalats från anslaget Regeringskansliet m.m., anslagsposten Gemensamma ändamål.

Statsrådsberedningen har svarat för beredningen av de regeringsärenden som gäller projektet. Ett exempel på ett sådant ärende finns i *bilaga 1*.

Frågan om hur detta projekt skall föras vidare behandlas av Kommittén Forum för Levande historia (Ku 1999:09). Av kommittédirektiven (dir. 1999:75) framgår att verksamhet som har bedrivits inom ramen för projektet har inordnats i kommitténs verksamhet. Övriga delar av projektet leds även fortsättningsvis av vice statsministern, t.ex. arbetet med konferensen enligt bilaga 1.

Fråga 2: Vilka är fördelarna med projekt av det slag som här berörts?

Fråga 3: Vilka är nackdelarna med projekt av det slag som här berörts?

Fråga 4: Vilka fördelar skulle kunna vinnas genom att projekt av det slag som här berörts utfördes av andra myndigheter än Regeringskansliet?

Fråga 5: Vilka förhållanden kan typiskt sätt motivera arbetsformen?

Sådana arbetsformer hos regeringen som här kallas särskilda projekt har visat sig vara ändamålsenliga när regeringen vill arbeta intensivt med en fråga under en begränsad tid. Det gäller framför allt frågor som spänner över flera departements områden. Rätt använda är dessa arbetsformer smidiga och viktiga verktyg i en politik för ekologiskt hållbar utveckling, internationellt utvecklingssamarbete i Östersjöregionen, kompetensutveckling, motverkande av arbetslöshet, bekämpande av rasism och främlingsfientlighet osv.

Att regeringen och Regeringskansliet sköter dessa projekt skall ses i ljuset av att projekten omfattar frågor som kräver ställningstaganden från regeringen eller någon i regeringskretsen. Regeringskansliet skall inte bara bereda regeringsärenden utan också i övrigt biträda regeringen och statsråden i deras verksamhet. Regler om detta finns i 7 kap. 1 § regeringsformen och 1 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Behovet av att regeringen som politiskt organ styr ett projekt genom formliga beslut eller formlösa ställningstaganden kan emellertid växla med tiden. Regeringen prövar därför fortlöpande om verksamheten bör föras över till någon annan myndighet. Enligt 26 § förordningen med instruktion för Regeringskansliet är det en särskild uppgift för rättschefen i Statsrådsberedningen att uppmärksamma möjligheten att delegera ärenden till myndigheter under regeringen. Kunskapslyftet är ett exempel på ett projekt där verksamheten efter en tid fördes över till en annan myndighet. Frågan om att föra över verksamhet inom projektet Levande historia till en ny myndighet övervägs av Kommittén Forum för Levande historia.

En annan sak är att ett projekt kan ha inslag som inte behöver eller som inte skall styras av regeringen som politiskt organ, t.ex. inslag av upphandling. Detta utesluter inte att ekonomiska och praktiska skäl ibland motiverar att projektet ändå sköts hos regeringen odelat i stället för att delas upp på flera myndigheter.

I upphandlingsfrågor får departementen stöd och hjälp av den grupp specialister på upphandling som finns i Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Samordningen i upphandlingsfrågor har nyligen skärpts genom de interna föreskrifter som förvaltningschefen har beslutat och som finns i *bilaga 2*.

Förvaltningschefen leder också ett arbete med att utveckla projektarbetsformen i Regeringskansliet.

Erfarenheten visar att det kan uppstå oklarheter, missförstånd och andra oönskade effekter, om man driver ett departementsövergripande projekt i Regeringskansliet utan att ha gjort klart vem i Regeringskansliet som leder och ansvarar för projektet. Regeringen är därför noga med att på ett tidigt stadium lägga fast tydliga mål och en klar organisation och ansvarsfördelning för projekt av detta slag. Regeringsbeslut i form av förordningar av den typ som finns eller har funnits för Lokala investeringsprogram, Kretsloppsmiljarden och Kunskapslyftet är en möjlighet.

Ibland är det lämpligare med regeringsbeslut i annan form för att målen, organisationen och ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet skall bli klara och tydliga. Ett exempel är det beslut som gäller en del av Levande historia och som finns i *bilaga 1*.

När det gäller projekt som Östersjömiljarden består Regeringskansliets arbete väsentligen i att bereda och följa upp regeringsärenden. Då följer det av allmänna regler om Regeringskansliets uppgifter och organisation vem i Regeringskansliet som ansvarar för projektet.

Fråga 6: Vilka är möjligheterna att överblicka omfattningen av verksamheten?

Fråga 7: Vilka är möjligheterna att värdera verkningarna av projekt av detta slag?

Regeringen har god kontroll över projektens omfattning och verkningar. Som det föregående och bilagorna illustrerar vidtas en rad åtgärder som borgar för detta, t.ex.

- förordningsreglering eller andra skriftliga beslut när så är lämpligt för att målen, organisationen och ansvarsfördelningen skall bli klara och tydliga,
- budgetstyrning,
- fortlöpande samråd externt och internt,
- registrering och annan dokumentation som säkerställer överblick, ordning och reda,
- rapportering och redovisning av resultat.

REGERINGEN

2000/01:KU10

Bilaga 2.3.3

Statsrådsberedningen

Bilaga 1

Utdrag

Protokoll

2

vid regeringssammanträde

2000-10-19

SB2000/8500

En internationell konferens om hur man kan påverka rasistiska, antisemitiska och främlingsfientliga strömningar

Regeringen beslutar att den 29–30 januari 2001 anordna en internationell regeringskonferens om hur samhället kan påverka rasistiska, antisemitiska och främlingsfientliga strömningar inom fyra centrala områden: utbildning, lagstiftning, kommunal verksamhet och media.

Vice statsministern skall utse en generalsekreterare för konferensen. Generalsekreteraren skall under vice statsministern ansvara för, förbereda och genomföra konferensen. Vice statsministern skall efter förslag av generalsekreteraren fastställa en budget för konferensen. Kostnaderna skall betalas från anslaget Regeringskansliet m.m., anslagsposten 12 Gemensamma ändamål.

Vice statsministern utser också en referensgrupp som skall ge generalsekreteraren råd.

Utdragets överensstämmelse
med originalet intygas

Björkula Ståhl

Utdrag till
Utrikesdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registret@primeminister.ministry.se
X400: S=Registrator, O=Primeminister, P=Ministry, A=SIL, C=SE

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-723 11 71

Bilaga 2

Regeringskansliets föreskrifter

RKF 2000:11

Regeringskansliets föreskrifter om upphandling;

beslutade den 7 juli 2000

Förvaltningschefen föreskriver följande med stöd av 32 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller Regeringskansliets upphandlingar av tjänster och varor.

Föreskrifterna gäller dock inte när

1. upphandlingens värde är lägre än ett prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, eller
2. upphandlingen omfattas av sekretess enligt sekretesslagen (1980:100).

Register över upphandlingar

2 § Inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning skall det fortlöpande föras ett register över de upphandlingar som Regeringskansliet planerar och har genomfört.

Anmälan till registret

3 § Planerade och genomförda upphandlingar skall anmälas till registret.

4 § En planerad upphandling får inte genomföras innan anmälan gjorts och bekräftats. En bekräftelse skall lämnas inom högst fem arbetsdagar från det att anmälan gjordes.

Vad en anmälan om planerad upphandling skall innehålla**5 § En anmälan om en planerad upphandling skall innehålla**

1. en beskrivning av vad upphandlingen omfattar,
2. en bedömning av värdet av det som skall upphandlas,
3. en tidsplan för upphandlingen,
4. kontaktperson i departementet.

Tidsplanen skall ange när förfrågningsunderlag skall skickas ut och när leverans skall ske.

Vad en anmälan om genomförd upphandling skall innehålla**6 § En anmälan om en genomförd upphandling skall innehålla uppgifter om**

1. diarienummer,
2. vad upphandlingen omfattar,
3. värdet av det upphandlade,
4. leverantör,
5. avtalsperiod och eventuell möjlighet till förlängning av avtalet,
6. namn och telefonnummer för den som är kontaktperson hos leverantören, och
7. kontaktperson i departementet.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 september 2000.

På Regeringskansliets vägnar

Bengt Nordqvist

Rättschefens kansli
Claes Mårtensson
Telefon 08-405 46 62

Ärendegrupp	SB	Ju	UD	Fö	S	Fi	U	Jo	Ku	M	N	S:a
1. Propositioner	1	28	15	9	19	35	14	4	9	4	18	156
2. Lagrådsremisser		21	3	2	8	26		2	4	3	16	85
3. Författningar ¹	4	197	41	53	79	150	69	53	40	57	122	865
4. Kommitté- och utredningsdirektiv		26	5	8	18	17	12	2	45	39	107	279
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	6	78	255	54	428	99	294	46	293	195	290	2038
6. Anställningsärenden	9	322	291	250	117	228	90	68	130	87	217	1809
7. Överklaganden		66	61	3	15	65	10	59	52	453	209	993
8. Dispens- och övriga partsärenden	8	966 ²	11	166	212	178	191	83	26	42	275	2158
9. B-protokollärenden ³	1	26	39	81	1	3	1	1		1	29	183
10. Övriga ärenden	9	36	9	49	38	18	5	49	63	50	115	441
Totalt	38	1766	730	675	935	819	686	367	662	931	1398	9007

Anm. Summorna avser antalet nummer på ärendeförteckningarna vid regeringssammanträdena.
Under ett nummer på förteckningarna kan det finnas flera ärenden som avgjorts (dvs. flera diarienummer).

¹Inkl. författningar som kungjorts i annan författningssamling än SFS.

² Inkl. 871 nådeärenden

³ Ärenden som inte omedelbart har offentliggjorts

REGERINGSKANSLIET

2000/01:KU10
Bilaga 5.1

2000-11-02

SB2000/7602

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

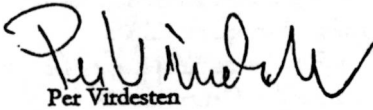
Konstitutionsutskottet

ink 2000 -11-02

Dnr 300-45-2000/01

KU:s granskningsärende: Formerna för utrikespolitiska beslut

Härmed översänds en inom Utrikesdepartementet upprättad promemoria i
ovannämnda ärende.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X: 400; S: Registratur; O: Primeminister; P: Ministry; A: SLL; C: SE
Telefax
178 20 PREMIER S

2000-10-30

Rättschefen

Formerna för utrikespolitiska beslut

Vid konstitutionsutskottets granskning av regeringens underlåtenhet att överlägga med Utrikesnämnden i fråga om förbindelserna med Österrike aviserade utskottet sin avsikt att vid ett senare granskningstillfälle närmare gå in på formerna för beslut i frågor av det aktuella slaget (bet. 1999/2000:KU20 s. 18). Utskottet har nu inlett den förutskickade granskningen. I en skrivelse till Regeringskansliet den 21 september 2000 (Dnr 300-45-2000/01) har utskottet ställt vissa frågor till Regeringskansliet som rör formerna för utrikespolitiska beslut:

- Hur överensstämmer det förhållandet att det – framför allt i utrikespolitiska frågor – kan behövas ställningstaganden av någon i regeringskretsen med principen om regeringens kollektiva beslutsfattande?
- I vilken utsträckning behandlas utrikespolitiska beslut som regeringsärenden – bortsett från propositioner och förordningar?
- Vilken utveckling har skett under de senaste decennierna när det gäller utrikespolitiska ställningstaganden från enskilt statsråds sida? Vilken betydelse har Sveriges medlemskap i EU i detta perspektiv?

Frågorna aktualiserar komplicerade överväganden kring vad som faktiskt kan anses reglerat i regeringsformen (RF) å ena sidan och vad som snarare får anses vara konstitutionell praxis å den andra. Var går i dessa sammanhang gränsen mellan formella regeringsärenden, som skall avgöras i viss ordning, och s.k. faktiskt handlande? Följande kommentarer kan efter samråd med Statsrådsberedningen och Justitiedepartementet göras till de av utskottet ställda frågorna.

2000-10-30

Hur överensstämmer det förhållandet att det – framför allt i utrikespolitiska frågor – kan behövas ställningstaganden av någon i regeringskretsen med principen om regeringens kollektiva beslutsfattande?

Enligt RF 1:6 är det regeringens uppgift att styra riket. Härmed avses inte något specifikt kompetensområde, utan uttrycket markerar summan av de funktioner som tillkommer regeringen enligt RF och andra författningar. De viktigaste befogenheterna anges i RF (jfr. Petrén/Ragnemalm, Sveriges grundlagar s. 30 ff). Den styrande makten kan också uppfattas som en restfunktion först och främst i förhållande till riksdagens funktioner (jfr. Holmberg/Stjernquist, Vår författning, elfte upplagan s.113).

Enligt RF 7:3 avgörs regeringsärenden av regeringen vid regeringssammanträde. Beslutsfattandet är kollektivt. Alla regeringsbeslut - med undantag för vissa beslut inom Försvarsdepartementets område - fattas alltså av regeringen kollektivt.

RF reglerar sålunda tydligt vilka former som skall iakttas för det formella beslutsfattandet. Av särskilt intresse i detta sammanhang är föredragande statsrådets uttalande (se prop. 1973:90 s. 184) att principen måste vara att "alla frågor som anses kräva ett ställningstagande från någon i regeringskretsen behandlas som regeringsärenden."

Detta yttrande i förarbetena till RF kan, om det inte läses i det sammanhang som det står, ge intryck av att alla typer av ställningstaganden från en statsminister eller någon annan i regeringskretsen måste bli föremål för ett kollektivt beslutsfattande i regeringen. En sådan tolkning har dock inget stöd i den politiska verkligheten och skulle av lätt insedda skäl få orimliga konsekvenser.

Mycket talar för att förarbetsuttalandet främst bör ses som ett ställningstagande i den diskussion som fördes vid nuvarande RF:s tillkomst om s.k. kollektivärenden och enmansärenden. Svea hovrätt hade som remissinstans anfört att en ordning med ensambeslut, dvs. att ett ensamt statsråd var ansvarigt för vissa typer av beslut, bättre skulle svara mot realiteterna. Föredragande statsrådet anförde emellertid flera skäl mot en sådan ordning. Bl.a. skulle samarbetet mellan departementen kunna komma att avta. Det är alltså i detta sammanhang som det ovan citerade uttalandet gjordes.

2000-10-30

Regeringsärenden är den sammanfattande beteckningen på de ärenden som enligt RF och andra författningar avgörs av regeringen. Begreppet har inte något bestämt materiellt innehåll. Vad som är regeringsärende i den mening som avses i RF 7:3 måste i första hand bestämmas formellt. Ett ärende som hänskjuts till regeringen för avgörande är ett regeringsärende. Om regeringen fattar ett formellt beslut i ett ärende, är det principen om kollektivt beslutsfattande som gäller. Det framhålls i förarbetena till RF att det förhållandet att begreppet principiellt bestäms rent formellt emellertid inte innebär att de regler som avses i RF 7:3 får urholkas genom att viktiga frågor i större mängd delegeras till t.ex. departementschef. Frågor som typiskt sett kräver ställningstagande från det organ som "styr riket" skall handläggas som regeringsärenden.

I specialmotiveringen till RF 7:3 (prop. s. 289) påpekas att "alla regeringsärenden utom kommandomål skall avgöras av regeringen som kollektivt vid regeringssammanträde... .Ordet regeringssammanträde används som beteckning på de sammanträden vid vilka regeringen fattar beslut. Dessa sammanträden torde liksom f.n. konseljerna i regel bli av enbart formellt registrerande natur. De sammanträden med regeringen vid vilka överläggning är avsedd att förekomma och där regeringsbesluten ofta fattas reellt behandlas inte i RF. För dem kan termen allmän beredning användas."

Vid sidan av RF:s bestämmelser om det formella beslutsfattandet agerar regeringen och dess medlemmar rent politiskt genom regeringsförklaringar, tal, tidningsartiklar, interpellationssvar m.m. Då gäller inte kravet på formellt kollektivt beslutsfattande.

Ämnet berördes av Verksledningskommittén (SOU 1985:40) som konstaterade (s. 95) att ett uttalande av ett statsråd i en viss fråga förutsätts ge uttryck för uppfattningar som omfattas av hela regeringskretsen. Uttalandet är inte ett uttryck endast av hans eller hennes personliga uppfattning. Kommittén påpekade vidare: "Något krav på att följa RF:s regler om avgörande i regeringsärenden finns inte vid sådana uttalanden. Bara när det är fråga om att fatta formella beslut, dvs. främst att framträda i regeringens konstitutionella roll som det organ som styr riket eller som högsta förvaltningsmyndighet, måste RF:s regler om avgörande av regeringsärenden följas."

2000-10-30

Frageställningen har i andra sammanhang tidigare analyserats i relation till regeringens agerande på det inrikespolitiska planet. Då gällde frågan i vilken utsträckning regeringen kan göra uttalanden och ställningstaganden utan att detta manifesteras genom ett formellt regeringsbeslut. Slutsatsen har blivit att regeringen har ganska vida ramar inom vilka den kan agera formlost. I betänkandet KU 1983/84:30 (s. 29f) uttalas t. ex.: "Enligt utskottets mening kan från konstitutionella synpunkter någon erinran inte riktas mot regeringens uttalanden. Någon skyldighet för regeringen att ta upp frågan i regeringsprotokoll e.d. föreligger inte. Det har under skilda regeringar förekommit att regeringen gör uttalanden i ett stort antal frågor utan att något formellt regeringsbeslut fattas. Det i detta sammanhang aktuella uttalandet har av utskottet uppfattats som en politisk markering från regeringens sida."

Av regeringsformens tionde kapitel kan man utläsa att regeringen har omfattande befogenheter i fråga om utrikespolitiken. Enligt RF 10:6 är dock regeringen skyldig att överlägga med Utrikesnämnden i alla utrikesärenden av större vikt, såvida detta inte är omöjligt av särskilda skäl. Den skall vidare hålla nämnden underrättad om det utrikespolitiska läget i den mån detta kan beröra Sverige. Med utrikesärenden förstås i detta sammanhang enligt prop. 1973:90 (s. 367) ärenden som angår rikets förhållande till främmande stat eller till mellanfolklig organisation.

Det är rimligt att förstå denna definition av "utrikesärenden" som att den omfattar inte bara sådana ärenden som är föremål för formellt beslutsfattande på så sätt som avses i RF 7:3 utan också andra frågor där regeringen vill politiskt förankra en planerad handlingslinje utan att för den skull fatta ett formellt regeringsbeslut.

Man måste hålla i minnet att ett utrikespolitiskt agerande måste kunna komma till uttryck på många olika sätt. Statsråden har att verka i en internationell miljö där de ibland måste agera snabbt. Uttalanden som görs av statsråd om olika utrikespolitiska förhållanden har ofta formen av tillkännagivanden av politiska syften. Dessa bör kunna jämföras med interpellationssvar etc. som ju har verkan som regeringens ställningstaganden utan att formella beslut fattas.

Även om principen om formellt kollektivt beslutsfattande sålunda inte är tillämplig på alla ställningstaganden som görs av regeringen och enskilda statsråd är det viktigt att framhålla att principen har stort genomslag i

2000-10-30

regeringens arbete. Detta framgår inte minst av Statsrådsberedningens promemoria "Samrådsformer i Regeringskansliet (PM 1997:4)".

I denna promemoria betonas principen om regeringens kollektiva beslutsfattande. "Genom olika former av samråd inom Regeringskansliet (gemensam beredning, allmän beredning, lunchberedning och delning) säkerställs att principen om kollektivt beslutsfattande får ett reellt innehåll och att alla statsråd faktiskt får möjligheter att utöva det inflytande över regeringsärendena som deras ansvar motiverar."

Kravet på gemensam beredning gäller såväl i ärenden som leder till formella regeringsbeslut såsom propositioner, lagrådsremisser, skrivelser till riksdagen, förordningar, kommittédirektiv, regleringsbrev, uppdrag till myndigheter som i förvaltningsärenden.

I promemorian betonas att också svar på frågor och interpellationer, meddelanden vid informationsstunder i riksdagen, liksom sådana övriga anföranden, uttalanden och tidningsartiklar som innehåller ställningstaganden till riktlinjer, principer eller förhållningssätt också skall beredas gemensamt. Här handlar det alltså inte om formella regeringsbeslut, men eftersom de på samma sätt som regeringsbesluten är ett uttryck för regeringens gemensamma ståndpunkt, gäller riktlinjerna för gemensam beredning.

Hur den gemensamma beredningen rent praktiskt skall äga rum – om det skall ske muntligen eller skriftligen, i vilken utsträckning och på vilket sätt träffade överenskommelser skall dokumenteras etc. får avgöras från fall till fall, påpekas det i promemorian.

I frågan om begreppet delning sägs att innan regeringen beslutar propositioner, lagrådsremisser, förordningar och kommittédirektiv eller utfärdar lagar skall det departement som bereder ett sådant ärende ge övriga departement tillfälle att lämna synpunkter på det utkast som har upprättats. Detta förfarande kallas delning. Även utkast till svar på interpellationer och frågor delas i viss utsträckning. En delning måste så gott som alltid föregås av kontakter med andra berörda departement. Delning får således inte ske förrän eventuell gemensam beredning har avslutats.

2000-10-30

Även svenska ståndpunkter och instruktioner i EU-frågor och andra internationella frågor omfattas av kravet på gemensam beredning. En särskild promemoria om regler för gemensam beredning i EU-frågor (UD PM 1999: 1-8) har utarbetats. Den kommenteras nedan.

I vilken utsträckning behandlas utrikespolitiska beslut som regeringsärenden – bortsett från propositioner och förordningar?

De beslut där det kan finnas inslag av utrikespolitiska överväganden och som behandlas som regeringsärenden är för Utrikesdepartementets del typiskt sett följande:

- ingående av internationella överenskommelser (inkluderande även godkännanden inför EU-beslut om gemensamma åtgärder och andra rådsbeslut inom den s.k. andra pelaren),
- ärenden om internationellt utvecklingssamarbete (bidrag, gåvor, skuldlättnader etc.),
- erkännande av stater,
- väckande av talan eller interventioner i EG-domstolen och förstainstansrätten,
- utsändande av valövervakare och militärobservatörer,
- tillstånd enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
- beslut om utlämnande av allmän handling,
- sammankallande av Utrikesnämnden,
- upprättande eller nedläggning av utlandsmyndigheter,
- instruktioner vid vissa typer av förhandlingar samt
- nominering av ordförande och ledamöter i EU-kommissionen eller utseende av domare och generaladvokater i EG-domstolen och förstainstansrätten.

Att ingående av internationella överenskommelser förutsätter regeringsbeslut är uppenbart med hänsyn till bestämmelsen i RF 10:1 att överenskommelse med annan stat eller mellanfolklig organisation ingås av regeringen. Det handlar här om i folkrättslig mening bindande beslut, som i vissa fall kräver godkännande av riksdagen (jfr. RF 10:2).

Med en *bindande* internationell överenskommelse förstås en mängd olika typer av avtal som kan ha olika namn, t.ex. traktater, konventioner, stadgor, akter, pakter, protokoll, deklarationer och skriftväxlingar. Vanligen avses en överenskommelse i skriftlig form, en traktat i den mening som avses i Wienkonventionen om traktaträtten. Även en

2000-10-30

munlig överenskommelse är emellertid folkrättsligt riktig. Den enda förutsättningen är att överenskommelsen träffas av enligt folkrätten behöriga företrädare för staterna såsom en för dem förbindande överenskommelse. Det är den manifesterade viljan att bli bunden som är avgörande.

Ärenden om internationellt utvecklingssamarbete kan i vissa fall avse internationella överenskommelser. En del av besluten kan dock snarare ses som s.k. ensidiga rättshandlingar. Detta gäller bl.a. beslut om gåvor eller bidrag. Som ensidiga rättshandlingar (unilaterala akter) betraktas i folkrätten en rad olikartade företeelser i statslivet. Gemensamt för dem är att de är ägnade att ändra eller påverka bestående rättslägen. De uppfattas som bindande i någon form. Erkännande av en stat räknas också till kategorin ensidiga rättshandlingar. Andra exempel på rättshandlingar är formella beslut om intervention i exempelvis EG-domstolen och beslut om utsändande av valövervakare eller militärövervakare.

De ensidiga rättshandlingarna skiljer sig principiellt från sådana uttalanden av innehavaren av "treaty making power" eller dennes befullmäktigade som måste uppfattas endast som tillkännagivanden av önskemål, uppfattningar eller politiska syften i allmänhet. Sådana tillkännagivanden är inte förbindande. Det gäller också motsvarande uttalanden av flera makter samtidigt, t.ex. vid eller efter förhandlingar (se Eek, Bring, Hjerner, Folkrätten, fjärde upplagan, s. 232 ff). Många utrikespolitiska ställningstaganden som görs av företrädare för regeringen kan knappast ses som förbindande och blir inte heller i praxis föremål för regeringsbeslut.

Beslut att lämna ut, eller inte lämna ut, allmänna handlingar kan ibland rymma utrikespolitiska överväganden. Att de kräver formella regeringsbeslut (om de överlämnats till regeringen för avgörande) följer av förvaltningsrätten. Av lagen (1992:1300) om krigsmateriel följer att vissa formella regeringsbeslut måste fattas vid beslut enligt den lagen.

Att beslut om sammankallande av Utrikesnämnden är regeringsbeslut följer av RF 10:7.

Ärende om upprättande eller nedläggning av utlandsmyndigheter har i praxis ansetts vara av sådan vikt att de formellt bör avgöras av regeringen.

2000-10-30

När det slutligen gäller instruktioner till olika förhandlingsdelegationer är praxis varierande beroende på vilken instruktion det gäller. Den allmänna instruktionen till ombuden vid FN:s generalförsamling har länge ansetts vara av sådan vikt att den fastställts i ett särskilt regeringsbeslut. Detsamma har gällt instruktioner inför UNCTAD-möten. Andra typer av instruktioner till beskickningar och delegationer har i allmänhet inte formen av regeringsbeslut.

Av intresse i detta sammanhang är den granskning om beslutsfattande på det utrikespolitiska området som konstitutionsutskottet gjort redan tidigare (se bet. 1986/87:KU33 s. 65). Saken gällde beslutsfattande avseende bl.a. non-grata-förklaring av utländsk diplomatisk personal. I en promemoria som upprättades av rättschefen Hans Corell i detta ärende framhölls att beslut i förvaltningsärenden är i allmänhet utformade på ett sådant sätt att den beslutet avser är skyldig att rätta sig efter det och att beslutet också kan verkställas av behöriga myndigheter. Det är frågan om att utöva offentlig makt genom beslut med rättsliga verkningar. Ett beslut om att betrakta en diplomat non grata är emellertid av en annan karaktär. Beslutet riktar sig inte i första hand till den som uppmanas att lämna landet utan till den sändande staten. Det har mera karaktären av ett tillkännagivande än ett beslut i ett förvaltningsärende.

"En sådan åtgärd (non-grata-förklaring) skiljer sig till sin natur inte mycket från andra fall då en beskickningschef kallas till departementet för att ta del av synpunkter, påpekanden eller anmodanden som departementet – ibland på initiativ av departementschefen efter diskussion i regeringskretsen – önskar framföra till beskickningschefen. Denna handläggningsordning följer en långvarig tradition. Att man i sammanhanget använder formuleringar som innefattar att regeringen uttalar en viss mening är fullt naturligt och i överensstämmelse med internationell praxis. Detta skall dock inte ges någon förvaltningsrättslig betydelse."

"Hanteringen av de nu aktuella frågorna bör mot denna bakgrund ses som s. k. faktiskt handlande inom ramen för de mångahanda kontakter som förekommer mellan Utrikesdepartementet och beskickningarna i Stockholm. Man kan också vidga perspektivet något. Paralleller kan dras med de "instruktioner" som dagligen avsänds från Utrikesdepartementet och som riktar sig till beskickningschefer, delegationschefer eller svenska

2000-10-30

ledamöter i internationella organ. Genom dessa instruktioner bestäms t.ex. att personen i fråga skall hålla ett anförande i ett internationellt organ på den svenska regeringens vägnar. I många fall uttalar sig också dessa personer i olika sammanhang på ett sådant sätt att det framstår att regeringen står bakom uttalandena. Det skulle leda till orimliga konsekvenser om varje sådan instruktion skulle behöva fastställas genom ett regeringsbeslut."

KU återkom till ärendet vid ett senare granskningstillfälle (jfr. bet. 1988/89:KU30) varvid rättschefen Corell framhöll att stor försiktighet måste iakttas i regelgivningen så att inte onödig byråkrati tillskapas. Han påpekade också att svårigheterna att finna en klar gräns mellan faktiskt handlande och handläggning av förvaltningsärenden är stora och att problemet med gränsdragning mellan faktiskt handlande och förvaltningsärenden inte på något sätt är unikt för Utrikesdepartementet utan i själva verket en generell förvaltningsrättslig fråga bl.a. för Regeringskansliet.

I den tidigare nämnda cirkulärsamlingen för handläggningen av EU-frågor (UD PM 1999:1-8) framhålls att statsministern har det övergripande politiska samordningsansvaret för EU-frågorna. Statsministern och utrikesministern företräder Sverige vid Europeiska rådet och de möten i övrigt som statsministern bestämmer.

Vidare framhålls att det enligt regeringsformen är regeringen som ingår överenskommelser med andra stater eller mellanstatliga organisationer. Det är också regeringen som företräder Sverige i sådana sammanhang enligt bestämmelserna i regeringsformen om att regeringen styr riket.

Instruktioner till svenska förhandlare har oftast formen av riktlinjer från det ansvariga statsrådet eller sakansvariga departementet men kan också vara regeringsbeslut. Sådana instruktioner skall alltid beredas gemensamt, påpekas det i promemorian.

I vissa fall krävs det att regeringen fattar beslut eller att andra internrättsliga åtgärder vidtas före ett ställningstagande eller beslut inom EU. Exempel på sådana ställningstaganden eller beslut inom EU som skall ha föregåtts av beslut i regeringen är internationella överenskommelser i form av en gemensam åtgärd enligt artikel 14 i Unionsfördraget. En sådan åtgärd kan t.ex. avse internationella

2000-10-30

sanktioner. Här nämns också de s.k. rambesluten (art 34.2 b) i Unionsfördraget på tredje pelarens område, s.k. blandade avtal i vilka även medlemsstaterna är parter, samt beslut om att nominera EU-kommissionen eller utse en domare eller generaladvokat i EG-domstolen.

Det bör tilläggas att även regeringsärenden under andra departements områden kan ha utrikespolitiska inslag. Som exempel kan nämnas ärenden om utlämning för brott (Justitiedepartementet) och ärenden om tillträde till svenskt territorium för utländska örlogsfartyg (Försvarsdepartementet).

Vilken utveckling har skett under de senaste decennierna när det gäller utrikespolitiska ställningstaganden från enskilt statsråds sida? Vilken betydelse har Sveriges medlemskap i EU i detta perspektiv?

Något uttömmande svar på denna fråga kan inte ges i detta sammanhang. Här kan emellertid hänvisas till den sedan år 1950 av Utrikesdepartementet årligen utgivna publikationen "Utrikesfrågor". Publikationen belyser den svenska utrikespolitikens bredd och visar att utrikespolitiska ställningstaganden kan förekomma i många olika former, av regeringen och av enskilda statsråd.

En särställning har regeringens utrikesdeklarationer, som traditionellt anger regeringens inställning i en rad olika utrikespolitiska frågor. Det förtjänar att påpekas att inte heller utrikesdeklarationerna antas av regeringen som ett formellt beslut vid regeringssammanträde. Däremot är deklarationerna föremål för gemensam beredning och delning.

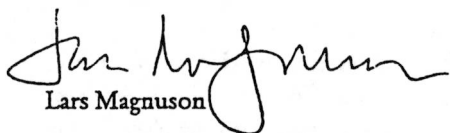
Vid sidan av dessa deklarationer görs utrikespolitiska ställningstaganden i form av anföranden, uttalanden, svar på interpellationer, svar på skriftliga frågor i riksdagen, i pressmeddelanden, tidningsartiklar m.m. I dessa sammanhang förekommer ofta ställningstaganden från enskilda statsråds sida, ställningstaganden som i varierande utsträckning varit föremål för gemensam beredning och delning.

När det gäller utvecklingen under de senaste decennierna kan konstateras att ställningstaganden från enskilda statsråds sida har varit vanliga t.ex. om Vietnamkriget och situationen i Sydafrika, alltså frågor där Sverige haft en särskild utrikespolitisk profil.

2000-10-30

En i detta sammanhang god illustration på regeringens och enskilda regeringsmedlemmars agerande i en utrikespolitisk fråga ger Utrikesfrågor 1981, s.110 ff, som redogör för hanteringen av den sovjetiska ubåten 137. Här förekommer en provkarta på formella regeringsbeslut, pressmeddelanden, protestnoter m.m. Här kan också nämnas de sedan länge återkommande kommunikéerna från de nordiska utrikesministermötena, där utrikesministern (som enskilt statsråd) tillsammans med sina nordiska kolleger gör ställningstaganden i en rad aktuella utrikespolitiska frågor.

När det gäller effekterna av EU-medlemskapet slutligen är det rimligt att anta att medlemskapet har medfört att ställningstaganden i internationella och mellanstatliga - och stundtals även överstatliga - från enskilda statsråds sida inom sina respektive politikområden förekommer i större utsträckning än tidigare.

Lars Magnuson

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 23 maj 2000 beslutat bereda samtliga utskott tillfälle att - i de delar som har samband med respektive utskotts beredningsområde - yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Utskottets överväganden

Generella synpunkter

I 2000 års redogörelse omfattas huvudsakligen sådana åtgärder som regeringen vidtagit under kalenderåret 1999 med anledning av riksdagens skrivelser. För att underlätta riksdagsutskottens möjligheter att vid sitt uppföljningsarbete få en så aktuell bild som möjligt har redovisningen även fått omfatta vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens utgång. Detta förfarande har använts om riksdagsskrivelserna därigenom har kunnat rapporteras som slutbehandlade.

Sammantaget 54 skrivelser redovisas i årets redogörelse inom finansutskottets ansvarsområde. Det skall jämföras med mellan 31 och 43 skrivelser i motsvarande redogörelser åren 1994–1996 och 1998 samt 49 skrivelser 1999. År 1997 lämnades ingen redogörelse.

Det kan också noteras att finansutskottet i sina betänkanden enligt den gällande budgetordningen numera behandlar samtliga ärenden på tilläggsbudget. Vissa skrivelser omfattar bl.a. av detta skäl ett stort antal moment. En närmare uppföljning av regeringens åtgärder har gjorts för de moment i tilläggsbudgetbetänkandena som faller inom utskottets eget ansvarsområde. Tio av de sammanlagt 54 riksdagsskrivelserna som redovisats i regeringens återrapporering avser frågor som tillhör andra utskotts ansvarsområden men som behandlats av finansutskottet i samband med tilläggsbudgetar. Av riksdagsskrivelserna är elva stycken äldre än två år och sex stycken äldre än tre år. Av dessa senare sex redovisas fyra som ännu inte slutbehandlade. Det äldsta inte slutbehandlade ärendet avser riksmötet 1994/95.

Allmänt kan sägas att riksdagens beslut inom utskottets ansvarsområde i allt väsentligt fullföljts på det sätt som riksdagen avsåg vid beslutstillfället och genomförts i rimlig tid.

Utskottet vill göra ett generellt påpekande beträffande regeringens återrapporering till riksdagen. I regeringens skrivelse redovisas en riksdagsskrivelse som ännu inte slutbehandlad så länge som inte vidtagna åtgärder för samtliga moment återrapporaterats till riksdagen. Det går emellertid i nuvarande redovisning inte att utläsa vilka eller hur många moment som är utestående. Utskottens uppföljningsarbete skulle underlättas om det av redogörelsen

också framgick vilka moment som återstår att behandla. Enligt utskottets uppfattning är antalet moment sannolikt en bättre mätare på den utestående ärendemängden än antalet riksdagsskrivelser. I likhet med vad utskottet framhöll i förra årets yttrande är det därför önskvärt att redogörelsen kompletteras på denna punkt.

Beträffande bemyndiganden anser utskottet att det kan övervägas om en rapportering av huruvida regeringen utnyttjat bemyndigandet eller inte bör ingå i regeringens skrivelse.

Synpunkter på enskilda punkter i regeringens skrivelse

I det följande redovisas ett antal punkter där utskottet funnit anledning att kommentera regeringens redovisning.

Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (punkt Fi 13, mom. 11)

I betänkande 1997/98:FiU1 skrev utskottet: "Utskottet vill understryka ... att i synnerhet frågan om bedömningen av lägesfaktorerna och deras betydelse för taxeringen ges särskild prioritet. Utredaren bör så snart som möjligt, helst under första halvåret 1998, presentera resultatet av sina överväganden när det gäller lägesfaktorerna ... Detta bör ges regeringen till känna."

I skrivelse 1999/2000:75 skriver regeringen: "Fastighetstaxeringsutredningen (1997:06) genomför en omfattande statistisk undersökning för att klarlägga vilka värdefaktorer som påverkar fastighetspriserna och med vilken tyngd detta sker. Lägesfaktorn är en av flera värdefaktorer som ingår i denna undersökning. Frågan om vilken inverkan olika faktorer har – enskilt eller i samspel med andra – måste bedömas i ett sammanhang. Det är därför inte möjligt att behandla frågan om lägesfaktorns betydelse för sig."

Det är enligt utskottets mening inte klart om regeringen anser att ärendet i och med detta är slutbehandlat.

Förändringar i utjämningssystemet för kommuner och landsting (punkt Fi 55)

Under denna punkt redovisas utfärdandet av de lagar som regeringen antagit. Momentet 3 i betänkande 1998/99:FiU25 innehöll emellertid även en delstats om att godkänna regeringens förslag till riktlinjer för förändringar av utjämningssystemet. Innan regeringen avslutar ärendet bör enligt utskottets uppfattning även frågan om riktlinjer för fortsatta förändringar kommenteras.

Utvärdering av Riksgäldskontorets upplåning och skuldförvaltning 1993/94–1998 (punkt Fi 59, mom. 6)

Regeringen hänvisar i sin återrapportering tillbaka till samma skrivelse som riksdagen behandlat. Lämpligare hade varit att hänvisa till det beslut som regeringen fattade den 11 november 1999 om riktlinjer för statsskuldens förvaltning 2000 och som lämnades till Riksgäldskontoret.

Allmänna bidrag till kommuner (punkt Fi 82)

Andra dels-satsen i betänkandet 1999/2000:FiU3 mom. 1 handlar om netto-redovisningen av inkomsterna från försäljningen av Haningebostäder medan det i regeringens redovisning handlar om regleringsbrev för anslaget A2 Bidrag till särskilda insatser i kommuner och landsting och Bostadsdelegationen. Anslaget A2 och Bostadsdelegationen behandlas även senare i samma punkt eftersom anslaget ingår som en del av utgiftsområde 25. Regeringen anger att skrivelsen är slutbehandlad men det får enligt utskottets bedömning anses tveksamt om regeringen har behandlat andra dels-satsen i betänkande FiU3 mom. 1.

Stockholm den 26 oktober 2000

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp) och Tommy Waidelich (s).

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Med anledning härav får skatteutskottet anföra följande.

Avdrag vid arvsbeskattningen för vård och skötsel av gravplats

Finansdepartementets ärende I (regeringens skrivelse s. 57) gäller ett tillkännagivande som gjordes år 1989 av riksdagen till regeringen om införande av en avdragsrätt vid arvsbeskattningen för kostnader för vård och skötsel av gravplats (bet. 1988/89:SkU22 mom. 22, rskr. 1988/89:158).

Att handläggningen av detta ärende kommit att dra ut på tiden har av Finansdepartementet förklarats med att man till en början antog att frågan borde tas upp i samband med den pågående översynen av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Denna översyn har bedrivits med utgångspunkt i det av Arvs- och gåvoskattekommittén i november 1987 avlämnade betänkandet Ny arvs- och gåvoskattelag (SOU 1987:62). Arbetet med översynen har emellertid ännu inte lett fram till något ställningstagande av regeringen, och med hänsyn till bl.a. den långa tid som förflutit sedan riksdagen fattade sitt ovan nämnda beslut om ett tillkännagivande har Finansdepartementet nu tagit upp den aktuella frågan för sig. Inom Finansdepartementet har således utarbetats en promemoria med vissa förslag, och promemorian har remissbehandlats. Avsikten är att regeringen skall ta ställning senare i höst och redovisa sitt ställningstagande i lämpligt sammanhang.

Utskottet har tidigare i yttranden till konstitutionsutskottet anmärkt på regeringens brist på åtgärder avseende den aktuella frågan under den långa tid som förflutit sedan tillkännagivandet gjordes. Utskottet vidhåller sin kritik mot tidsutdräkten och kritiken gäller alla de regeringar och finans- respektive skatteministrar som har haft ansvar för skattefrågorna sedan dess. Utskottet utgår från att regeringen kommer att redovisa sitt ställningstagande inom kort. Därför vill utskottet inte nu föreslå att riksdagen gör något uttalande i frågan.

Övriga frågor

Beträffande övriga riksdagsskrivelser av äldre datum som skatteutskottet har varit upphov till och som enligt den aktuella redogörelsen ännu inte åtgärdats vill utskottet anföra följande.

Finansdepartementets ärende 4 om ett tillkännagivande om *båtskatt* (prop. 1994/95:203, bet. 1993/94:SkU28 mom. 49, rskr. 1994/95:439) vilar i avvakten på att klarhet vinnas angående frågan om att eventuellt införa ett fritidsbåtregister. Hur det förhåller sig med den frågan redovisas i budgetpropositionen för år 2001 (utg.omr. 22 s. 76).

Även vad gäller Finansdepartementets ärende nr 9 angående ett tillkännagivande om *yrkesfiskares konkurrenssituation i förhållande till andra länder* (mot. 1996/97:Fi210 yrkande 11 m.fl., bet. 1996/97:SkU13 mom. 11, rskr. 1996/97:133) tas saken upp i budgetpropositionen. Bland annat aviseras ett förslag senare i höst om förbättrade och utökade avdragsmöjligheter (finansplanen s. 33 och s. 236).

Finansdepartementets ärenden nr 11 och 17 gäller tillkännagivanden om den s.k. *nioöringen eller schablonavdraget för biobränsleanvändning vid värmeleveranser till industrin* (mot. 1996/97:Fi210, bet. 1996/97:SkU16 mom. 6, rskr. 1996/97:156 samt bet. 1998/99:SkU18, rskr. 1998/99:75). Enligt vad utskottet erfarit är skrivelserna för regeringens del slutbehandlade genom de överväganden och ställningstaganden som redovisas i budgetpropositionen (utg.omr. 21 s. 68–70).

Vad gäller Finansdepartementets ärende nr 15 om ett tillkännagivande om *ekonomisk ersättning till personer som erhållit fingerade personuppgifter* (mot. 1997/98:Ju910 yrkande 36, bet. 1997/98:SkU5 mom. 10, rskr. 1997/98:76) har utskottet erfarit att man inom Justitiedepartementet arbetar med en proposition i ämnet som avses läggas fram till hösten 2000 eller våren 2001.

Vad slutligen gäller Finansdepartementets ärende nr 39 om ett tillkännagivande om *besparingskrav och anslagssparande inom skatteförvaltningen* (bet. 1998/99:SkU14, rskr. 1998/99:172) redovisar regeringen även i den frågan sina överväganden och ställningstaganden i budgetpropositionen (utg.omr. 3 s. 15 f.). Riksdagens skrivelse är därmed för regeringens del slutbehandlad.

Skatteutskottet anser att de nu behandlade ärendena inte kräver några ytterligare kommentarer.

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Per Rosengren (v), Helena Höij (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Ulla Wester (s), Lena Sandlin-Hedman (s), Marie Engström (v), Kenneth Lantz (kd), Catharina Hagen (m), Birger Schlaug (mp), Rolf Kenneryd (c), Johan Pehrson (fp) Per-Olof Svensson (s), Lennart Axelsson (s) och Stefan Hagfeldt (m).

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 23 maj 2000 beslutat anmoda övriga utskott att senast den 27 oktober 2000 yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

Konstitutionsutskottets anmodan föranleder följande yttrande från lagutskottet.

Utskottet

I skrivelsen 1999/2000:75 lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen åtgärder som vidtagits under tiden den 1 januari–den 31 december 1999. Vidare lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar samt arbetet med regelreformer och språkvård.

Av de riksdagsbeslut som redovisas i årets skrivelse från regeringen faller sammanlagt 27 ärenden under lagutskottets beredningsområde, varav sju ärenden anges som slutbehandlade under redovisningsperioden. I 1998 års skrivelse (skr. 1998/99:75) redovisades för lagutskottets del sammanlagt 34 skrivelser, varav 17 som slutbehandlade.

Inom lagutskottets kansli har genomförts en granskning av de i årets skrivelse upptagna riksdagsbesluten som rör utskottet. Granskningen har avsett dels redovisningen i formell mening, dels de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut. Utskottet har därvid kunnat konstatera att redovisningarna i allt väsentligt ger en god bild av beredningsläget i de enskilda ärendena och att pågående beredningsarbete ligger väl i linje med riksdagens beslut.

Vid behandlingen av 1998 års skrivelse noterade utskottet särskilt att det äldsta ännu inte slutbehandlade ärendet, ett tillkännagivande från riksdagens sida rörande producentskydd för sceniska och musikaliska verk, härrörde från maj 1986 (LU 1985/86:32, rskr. 293). Utskottet förutsatte därvid att skrivelsen skulle komma att slutbehandlas inom en snar framtid. Enligt vad utskottet nu erfarit kommer ärendet att läggas till handlingarna genom ett regeringsbeslut inom den närmaste tiden.

Enligt lagutskottets mening utgör de årliga redogörelserna som regeringen sedan år 1961 lämnar till riksdagen ett viktigt instrument för utskotten att inom sina respektive beredningsområden följa upp hur riksdagens tidigare beslut har verkställts av regeringen. När det gäller den närmare utformningen av redogörelserna vill utskottet, i likhet med vad utskottet gjorde hösten 1999

i sitt yttrande över 1998 års skrivelse (yttr. 1999/2000:LU1y), ånyo aktualisera frågan om man från regeringens sida i framtiden inte kunde göra ifrågasvarande skrivelser än mer överblickbara för riksdagen genom att redogörelserna ställdes upp utskottsvis i stället för departementsvis. Som utskottet anförde hösten 1999 skulle utskotten med en sådan uppställning nämligen inte behöva gå omvägen via det utskottsindelade registret för att finna de för varje utskott aktuella skrivelserna. En sådan ordning skulle dessutom göra skrivelserna mer lättillgängliga och användbara i utskottens uppföljningsarbete.

I övrigt föranleder regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen – såvitt avser de ärenden som omfattas av lagutskottets beredningsområde – inga ytterligare kommentarer från utskottets sida.

Stockholm den 24 oktober 2000

På lagutskottets vägnar

Tanja Linderborg

I beslutet har deltagit: Tanja Linderborg (v), Rolf Åbjörnsson (kd), Marianne Carlström (s), Stig Rindborg (m), Rune Berglund (s), Karin Olsson (s), Henrik S Järrel (m), Elizabeth Nyström (m), Marina Pettersson (s), Christina Nenes (s), Tasso Stafilidis (v), Kjell Eldensjö (kd), Berit Adolfsson (m), Anders Berglöv (s), Viviann Gerdin (c), Ana Maria Narti (fp) och Per Erik Granström (s).

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2000/01:SfU3y Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

2000/01:KU10
Bilaga 6.4

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 23 maj 2000 anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Socialförsäkringsutskottet avger följande yttrande.

Redogörelsen avser åtgärder vidtagna den 1 januari–den 31 december 1999 men även vissa regeringsbeslut därefter omfattas. I skrivelsen redovisas behandlingen av 25 riksdagsskrivelser i ärenden som grundar sig på betänkanden från socialförsäkringsutskottet. Flertalet av dessa riksdagsskrivelser är utfärdade under de två senaste riksmötena 1998/99 och 1999/2000 (dvs. hösten 1999) medan sju skrivelser avser tidigare riksmöten, av vilka de två äldsta ärendena är från 1990/91 års riksmöte. Av samtliga dessa ärenden redovisas sex riksdagsskrivelser som inte slutbehandlade medan övriga anges som slutbehandlade under perioden.

Utskottet har vid sin granskning av redovisningen inte funnit anledning att kritisera behandlingen av något enskilt ärende, men utskottet vill framföra en del allmänna synpunkter.

Dessa synpunkterna är särskilt föranledda av redovisningen för behandlingen av de två äldsta ärendena, vilka ärenden här får tjäna som exempel. Ärendena, som grundar sig på riksdagsbeslut fattade under våren 1991, avser fråga om dels differentierade arbetsgivaravgifter som styrmedel för att åstadkomma bättre arbetsmiljöer (bet. 1990/91:SfU16, rskr. 1990/91:303), dels problem som gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen kan ge upphov till i sjuklönesystemet (bet. 1990/91:SfU18, rskr. 1990/91:372). Här kan nämnas att utskottets majoritet i betänkande 1990/91:SfU16 ansåg att regeringen snarast borde återkomma till riksdagen med förslag om differentierade arbetsgivaravgifter som kan tjäna som ekonomiska styrmedel för att åstadkomma bättre arbetsmiljöer, medan utskottets s-ledamöter i en reservation framhöll att ett sådant avgiftssystem inte fick leda till ökad utslagning och utestängning av arbetskraft och att frågan därför måste utredas och övervägas noga. Eftersom en utredning i frågan redan var aviserad ansåg reservanterna att riksdagen borde avslå motionerna. När det gäller riksdagens beslut i ärendet om arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen fattades detta samtidigt med införandet av ett lagstadgat sjuklönesystem. Det kan tilläggas att utskottet redan under det följande riksmötet i betänkande 1991/92:SfU5, i avvaktan på att gränsdragningsfrågorna kunde lösas på ett säkrare sätt, tog initiativ till en lagändring så att en enskild inte skulle drabbas vid problem med gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen.

I redogörelser för behandlingen av dessa frågor har under årens lopp hänvisats till varierande beredningsåtgärder, inte minst till beredningen i olika offentliga utredningar. Ärendet om differentierade arbetsgivaravgifter har nu angivits som slutbehandlat genom att ärendet i december 1999 överlämnades till en ny utredning, medan det beträffande ärendet om arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen anges att regeringen under våren 2000 avser att ta ställning till den slutliga hanteringen.

Även om den uppfattning utskottet ursprungligen gav uttryck för i de angivna ärendena inte blivit inaktuell, kan utskottet ändå konstatera att under den långa tid som förflutit sedan riksdagens beslut har ytterligare aspekter i de olika frågorna tillkommit. Det nu redovisade belyser således i första hand vikten av att regeringen skyndsamt bereder frågor som riksdagens beslut föranleder men också att regeringen i vissa fall på ett tidigare stadium bör överväga att avsluta behandlingen av en riksdagsskrivelse. I det sistnämnda fallet bör regeringen, i en särskild skrivelse till riksdagen eller i en proposition med andra förslag på sakområdet, redovisa sin syn på frågan. Regeringen bör då tydligt ange att den anser att ett visst riksdagsbeslut därmed är slutbehandlat. Skulle utskottet ha en annan uppfattning kan utskottet ånyo lägga fram förslag om ett tillkännagivande i frågan.

Utskottet vill i detta sammanhang också nämna att regeringens skrivelse med redovisning av behandlingen av riksdagens skrivelser skulle bli tydligare, särskilt i äldre ärenden, om regeringen redovisar hela beredningen av ett ärende, dvs. även de beredningsåtgärder som vidtagits tidigare år men som ändå inte lett till att ärendet slutbehandlats.

Stockholm den 24 oktober 2000

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

I beslutet har deltagit: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Ulla Hoffmann (v), Rose-Marie Frebran (kd), Cecilia Magnusson (m), Mariann Ytterberg (s), Gustaf von Essen (m), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Sven-Erik Sjöstrand (v), Fanny Rizell (kd), Göran Lindblad (m), Kerstin-Maria Stalin (mp), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s) och Rinaldo Karlsson (s).

SOCIALUTSKOTTET

Utdrag ur:

PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2000/2001:2**

DATUM 2000-10-12

TID 09.30-10.15

§ 2 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Utskottet fortsätter behandlingen av fråga om yttrande till konstitutionsutskottet över regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Redovisningen under avsnittet Socialdepartementet föredras i de delar som rör socialutskottets beredningsområde varefter konstateras att socialutskottet inga andra synpunkter har än att det regeringen anfört beträffande nr 15 (mom. 3) resp. nr 18 (mom. 45) är missvisande förklaringar till att skrivelserna angivits som slutbehandlade. Utskottet noterar emellertid i sammanhanget dels att proposition 2000/01:5 Personlig assistans till personer över 65 år beslutats den 14 september 2000, dels att Socialstyrelsen fått i uppdrag, vilket också motsvarar tillkännagivandet, att genomföra studier och sammanställa kunskap om hur små barn påverkas av växelvis boende samt att utreda hur berörda parter bäst kan få information och stöd så att barns bästa kan tillgodoses. (Regeringens skrivelse 1999/2000:137 s. 80).

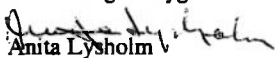
Utskottet beslutar yttra sig till konstitutionsutskottet genom utdrag ur detta protokoll.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

VID PROTOKOLLET Pia Lönnberg

JUSTERAS Ingrid Burman

Rätt utdraget intygar:

Anita Lysholm

Exp. KU
2000-10-16

DATUM

2000-10-12

TID

10.00-10.40

NÄRVARANDE

Se bilaga 1

1 § Justering av protokoll

Godkänns protokollet från utskottets sammanträde den 14 september 2000.

VID

Lena Nicander

PROTOKOLLET

JUSTERAS

2000-10-12

Ulf Björklund

Rätt utdraget intygas:

Expedierat 2000-10-17
konstitutionsutskottet

Lena Nicander

Bilaga till protokoll 2000/01:1 § 2

Utskottet beslutar avge följande yttrande till konstitutionsutskottet över regeringens skrivelse 1999/2000:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Utskottet har granskat redogörelsen i skrivelse 1999/2000:75 i de delar som omfattar Jordbruksdepartementets och Miljödepartementets verksamhetsområden. I anslutning till punkterna 2 och 3 i Jordbruksdepartementets avsnitt (skr. s. 87 - 88) konstaterar utskottet att riksdagen redan under riksmötena 1992/93 och 1993/94 gjorde uttalanden angående vissa brister i djurskyddstillsynen och organisationen av denna tillsyn. Utskottet anser det beklagligt att de problem som påtalats ännu inte fått någon ändamålsenlig lösning. Emellertid har det upplysts att regeringen den 19 april 2000 har tillsatt en utredare med uppgift att se över hur djurskyddet skulle kunna organiseras i Sverige genom inrättandet av en fristående djurskyddsmyndighet (dir. 2000:31). Uppdraget skall redovisas senast den 1 december 2000. Utskottet utgår således från att riksdagen och regeringen inom en nära framtid får underlag för fortsatta överväganden i dessa från djurskyddssynpunkt mycket viktiga frågor.

Skrivelsen föranleder i övrigt inga kommentarer från utskottets sida.

Riksdagen
Arbetsmarknadsutskottet

Utdrag ur
Protokoll 2000/01:5 (7 bil.)
Sammanträdesdag: 2000-10-24
Sammanträdestid: 11.00-13.10
Närvarande: se bil. 1

§ 5.7 Överlämnande av yttrande vad gäller Skrivelse 1999/2000:75

Utskottet beslutade att avge yttrande till konstitutionsutskottet i enlighet med bilaga 7 till protokollet.

Vid protokollet:
Charlotte Malmros

Justeras:
Sven-Erik Österberg

Rätt utdraget intygar:

Charlotte Malmros

Exp. 2000-10-26
KU

Till konstitutionsutskottet

Yttrande med anledning av Regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Konstitutionsutskottet har den 23 maj 2000 beslutat anmoda övriga utskott att yttra sig över skrivelsen.

I det utskottsindelade registret i skrivelsen redovisas under Arbetsmarknadsutskottet sammanlagt 13 riksdagsskrivelser. En av dem, 1997/98:204, gäller regionalpolitik som numera bereds i näringsutskottet. Av de återstående tolv skrivelserna är tre från år 1997 eller tidigare. Fem av dem redovisas som slutbehandlade och sju som ej slutbehandlade.

De fem skrivelser som redovisas som **slutbehandlade** avser samtliga kalenderåret 1999. I fyra fall är det fråga om utfärdande av lagar, i ett fall utfärdande av regleringsbrev.

I fråga om de sju skrivelser som anges som **ej slutbehandlade** kan följande nämnas. Inom parentes anges den punkt under vilken redovisning sker i skrivelsen.

1. (Ju 12) Riksdagsskrivelsen härrör från 1993/94 och avser JO:s och JK:s roller. Tillkännagivandet gjordes i anslutning till behandlingen av propositionen om en ny lagstiftning för statsanställda.

2. (N 3) Riksdagsskrivelsen härrör från 1994/95 och avser förläggning av föräldraledigheten under dagen. Tillkännagivandet gjordes i anslutning till behandlingen av propositionen om en ny föräldraledighetslag.

Arbetsmarknadsutskottet kommenterade båda dessa skrivelser (bilaga 2 till arbetsmarknadsutskottets protokoll 1999/2000:6) i sitt yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av föregående års motsvarande regeringsskrivelse (Skr. 1998/99:75).

Efter att ha tagit del av regeringens redovisning i den nu berörda skrivelsen har utskottet ingen erinran mot att de båda ärendena kvarstår som icke slutbehandlade. Utskottet förutsätter dock att de av regeringen aviserade åtgärderna vidtas och att skrivelserna därmed kan slutbehandlas utan ytterligare dröjsmål.

3. (N 9) Riksdagsskrivelsen härrör från 1996/97 och avser indexering av arbetslöshetsersättningen. Tillkännagivandet gjordes i anslutning till behandlingen av propositionen om en ny och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring. I skrivelsen anges att ärendet bereds och att frågan kommer att behandlas i regeringens arbetsmarknadspolitiska proposition som anmälts till riksdagen i maj 2000.

Utskottet kan konstatera att frågan berörs i den proposition om ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring (prop. 1999/2000:139) som överlämnades till riksdagen i juni i år. Propositionen kommer att behandlas i utskottet inom kort. Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som obehandlad.

4. (N 23) Riksdagsskrivelsen härrör från 1998/99 och avser anslagen på utgiftsområde 14 för 1999. I en av de berörda delarna, hemställan mom. 49 delmoment g, föreslås ett godkännande av att det införs ett flyttningsbidrag till de övriga nordiska länderna för den som är eller riskerar att bli arbetslös. Enligt skrivelsen bereds ärendet. Förhandlingar pågår och Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för arbetsmarknad och arbetsliv skall begära ett yttrande från EG-kommissionen i frågan om ett nordiskt flyttstöd är förenligt med EG-rätten. Den andra delen, samma hemställanpunkt delmoment n, avser ett bemyndigande för regeringen att träffa överenskommelse med Finland och Norge om verksamheten vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten under åren 2000-2001. Även i denna del bereds ärendet. Enligt skrivelsen är förhandlingar om ett nytt avtal i sitt slutske.

Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen inte är slutbehandlad.

5. (N 26) Riksdagsskrivelsen härrör från 1998/99 och avser ny lagstiftning mot diskriminering i arbetslivet. I den del skrivelsen inte är slutbehandlad avser den ett tillkännagivande om samordnad lagstiftning. Utskottet uttalade att en samordning av lagstiftningen på området borde övervägas, men att man av flera skäl borde låta lagarna verka under någon tid innan en utredning fick uppdraget att överväga möjligheterna till samordning. Lagarna i fråga trädde i kraft den 1 maj 1999. Regeringen avser att sätta igång ett utredningsarbete efter det att lagarna varit i kraft en tid, varför ärendet bereds vidare.

Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen inte är slutbehandlad.

6. (N 32) Riksdagsskrivelsen härrör från 1998/99 och avser undantag från turordningen.

Efter det att regeringens skrivelse överlämnats får ärendet anses ha blivit slutbehandlat genom riksdagsbeslut den 11 oktober 2000 då riksdagen antog en ändring i 22 § lagen om anställningsskydd med anledning av dels proposition 1999/2000:144, dels två motioner (2000/01:AU4, rskr. 3).

7. (N 50) Riksdagsskrivelsen härrör från 1999/2000 och avser budgeten för 2000 på utgiftsområdena 13 och 14.

I sju hänseenden är riksdagsskrivelsen ännu inte slutbehandlad. Utskottet, som under hand fått kompletterande information om anledningen, har ingen erinran mot att de tills vidare kvarstår som icke slutbehandlade.

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen i de delar som har samband med respektive utskotts beredningsområde.

Utskottet

Regeringens redogörelse upptar skrivelserna nr 117 från 1998/99 t.o.m. nr 121 från 1999/2000. Även äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har redovisats som slutbehandlade av regeringen har tagits med. Redovisningen avser huvudsakligen sådana åtgärder som har vidtagits under 1999. Även vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens slut har tagits med om skrivelserna därigenom har kunnat rapporteras som slutbehandlade.

Bostadsutskottet har gjort en genomgång av de åtgärder som regeringen har vidtagit innan skrivelserna har ansetts slutbehandlade. Utskottet har även granskat de åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som inte har redovisats som slutbehandlade.

Utskottet noterade vid behandlingen av motsvarande skrivelse under föregående riksmöte att regeringen beträffande de skrivelser om vilka det inte fanns något nytt att rapportera endast hänvisade till tidigare års redogörelser. I anslutning härtill framförde utskottet önskemål om en uttrycklig redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits. Regeringen har i år i två fall huvudsakligen hänvisat till avsnitt i Budgetpropositionen för 2000 (rskr. 1989/90:209 och 1998/99:186, mom. 5).

Bostadsutskottet är fortfarande av den uppfattningen att en ordning där det för alla skrivelser uttryckligen redovisas vilka åtgärder som regeringen har vidtagit är att föredra. En sådan ordning skulle innebära att riksdagen på ett enkelt sätt kunde få en aktuell bild av samtliga skrivelserns behandling. Även om en sådan redovisning skulle öka omfattningen av regeringens skrivelse till riksdagen ligger det således enligt utskottets mening alltså ett stort värde i att få all information samlad.

Slutligen noterar utskottet att regeringen i enlighet med vad utskottet förspåkat vid behandlingen av förra årets skrivelse från regeringen åter fört upp rskr. 1995/96:229 på förteckningen över ärenden som ännu inte har slutbehandlats.

På bostadsutskottets vägnar

Knut Billing

I beslutet har deltagit: Knut Billing (m), Bengt-Ola Rytter (s), Lilian Virgin (s), Owe Hellberg (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Sten Andersson (m), Inga Berggren (m), Anders Ygeman (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Sten Lundström (v), Annelie Enochson (kd), Carl-Erik Skårman (m), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Rigmor Stenmark (c), Yvonne Ångström (fp), Carina A Elgestam (s) och Leif Jakobsson (s).

till konstitutionsutskottets granskningsbetänkanden 1971–2000

AB Volvo och Procordia AB, affären mellan	1990/91:30 s. 94
Adoption, utredning om kostnaderna kring	1985/86:33 s. 69
Affärsbankernas stöd till forskning	1986/87:33 s. 69
Ahlenius, skrivelser från	1999/2000:20 s. 66
Aidsdelegationen, formen för reglering av verksamhet i	1991/92:30 s. 22
Akademiska sjukhuset – vissa anslagsfrågor	1981/82:35 s. 41
Aktievinstbeskattning, befrielse från	1973:20 s. 6
.....	1974:22 s. 27
Algeriet, viss kreditutfästelse avseende	1984/85:35 s. 38
Allmänna arvsfonden, utdelning ur	1989/90:30 s. 94
Allmänna förlaget	1975:12 s. 29
Allmänna handlingar	
principer för registrering av	1988/89:30 s. 14
Sveriges förhållande till EU	1998/99:10 s. 33
.....	1998/99:25 s. 97
Amalgamsanering	1996/97:25 s. 177
Angola, bistånd till	1975/76:50 s. 37
Anslagsfrågor, vissa	1991/92:30 s. 76
.....	1992/93:30 s. 115
.....	1996/97:25 s. 12
Anslagsförordningen, ändring i	1999/2000:20 s. 53
Anställningsförordningen, ändring i	1985/86:25 s. 45
Apartheid, bistånd till	1997/98:25 s. 159
Apoteksbolaget AB	1995/96:20 s. 42
Arbetskraft till biståndprojektet Bai Bang	1982/83:30 s. 43
.....	1983/84:30 s. 44
Arbetsmarknadskonflikten	
1980	1980/81:25 s. 23
1986	1986/87:33 s. 53
Arbetsplan för länsväg 297 Malung-Sälen	1999/2000:20 s. 25
ARE-bolagen, upphandling av konsulttjänster från i samband med oljebesparingskampanjen	1974:22 s. 41
Arlandabanan, beredningen av regeringsärende	1994/95:30 s. 171
Arvode för utredningsuppdrag (vissa TV-kassetfrågor)	1974:22 s. 39
ASSI i Karlsborg, avveckling av en pappersmaskin vid	1991/92:30 s. 70
Assi Domän AB	
arbetsgrupp för granskning av aktietilldelningen	1994/95:30 s. 164
försäljning av statligt ägda aktier	1994/95:30 s. 144
Asylärenden, se Utlänningsärenden	
Atle Förvaltnings AB:s köp av aktier i vissa riskkapitalbolag	1995/96:30 s. 134
Automat- och roulettspel, tillsyn och kontroll av	1973:20 s. 15
Avgångsvederlag till vissa direktörer i Nordbanken	1994/95:30 s. 88
Avlyssning med anledning av mordet på Olof Palme	1990/91:30 s. 42
Avtalsförhandlingarna på lärarområdet	1989/90:30 s. 63

B3LA-projektet.....	1978/79:30 s. 27
Bai Bang, biståndsprojektet.....	1982/83:30 s. 43
.....	1983/84:30 s. 44
Bankkrisen, vissa frågor	
Fondkommissionärsfirman Alfred Berg.....	1994/95:30 s. 98
Nordbanksfrågor.....	1994/95:30 s. 84
Gota-koncernen, Trygg-Hansa SPP Holding.....	1994/95:30 s. 96
ordförande i bankrörelsen.....	1994/95:30 s. 98
Barn- och ungdomsdelegationen, medelsutdelning	
genom.....	1991/92:30 s. 78
Basbeloppet, ändrade regler för.....	1980/81:25 s. 52
Bastionen.....	1981/82:35 s. 35
Begravningsplats, lagskydd av invigd.....	1975/76:50 s. 49
Belöning, utfästelse av.....	1987/88:40 s. 65
Bemyndigande	
inrättande av Stiftelsen framtidens kultur.....	1994/95:30 s. 216
privatisering.....	1993/94:30 s. 79
Bemyndiganden i normgivningshänseende från	
riksdagen.....	1975/76:50 s. 39
.....	1983/84:30 s. 5
.....	1985/86:25 s. 10
.....	1986/87:33 s. 12
.....	1987/88:40 s. 10
.....	1989/90:30 s. 17
.....	1990/91:30 s. 28
.....	1991/92:30 s. 21
.....	1992/93:30 s. 24
Bengbualan, särskilda s.k. jämställdhetspengar	
till filmen.....	1995/96:30 s. 143
Bensinransoneringen 1973.....	1974:22 s. 20
Beredningen av frågor om EG-direktiv.....	1999/2000:10 s. 49
Beredningen av regeringsärenden.....	1977/78:35 s. 3
.....	1984/85:35 s. 8
.....	1985/86:25 s. 7
.....	1989/90:30 s. 9
Arlandabanan.....	1994/95:30 s. 171
det nya försvaret.....	1999/2000:20 s. 35
Ds-promemorior med författningsförslag.....	1999/2000:10 s. 17
ett tredje järnvägsspår över Riddarholmen.....	1995/96:30 s. 147
högskolor i stiftelseform.....	1993/94:30 s. 173
jämställdhetsaspekter i propositioner.....	1999/2000:10 s. 39
kärnkraftspropositionen.....	1997/98:25 s. 89
lagen om den officiella statistiken.....	1999/2000:20 s. 20
lagförslag som rör det kommunala området.....	1999/2000:10 s. 35
lagrådsgranskningen.....	1999/2000:10 s. 24
remissmöten.....	1999/2000:10 s. 21
skogsavverkning.....	1997/98:25 s. 98
synpunkter av Lagrådet.....	1999/2000:10 s. 26
tandvårdstaxa.....	1997/98:25 s. 94

upphovsrätten och offentlighetsprincipen.....	1999/2000:20 s. 31
upplysningar i propositioner som behandlar EU-frågor.....	1999/2000:10 s. 38
Berglingfallet, regeringens befattning med	1987/88:40 s. 43
Beskattning av aktievinster, befrielse från.....	1973:20 s. 6
.....	1974:22 s. 27
Beslutsbefogenhet för överdirektören vid	
Statens invandrarverk	1994/95:30 s. 221
Beslutsform vid medelsutdelning till	
särskilda jämställdhetsåtgärder.....	1991/92:30 s. 78
Beslutsformer i regeringen	1980/81:25 s. 4
Beslutsmotiveringar, allmänt hållna	1990/91:30 s. 17
.....	1991/92:30 s. 24
Besvärsmotiveringar.....	1972:26 s. 9
Besvärsmotiveringar, regeringens handläggning av	1974:22 s. 31
.....	1975:12 s. 33
.....	1975/76:50 s. 5
.....	1979/80:50 s. 14
Besvärsmotiveringarnas omfattning och utvecklingen	
av antalet ärenden	1975/76:50 s. 74
Betalningar, gränsöverskridande, beredningen av EG-direktiv ..	1999/2000:10 s. 55
Betygssystemet för grundskola och gymnasium.....	1972:26 s. 15
Bevakningstjänster i Stockholms tunnelbana,	
upphandling av	1987/88:40 s. 65
Bibelkommissionen, flyttning av från	
Utbildningsdepartementet till Civildepartementet	1983/84:30 s. 44
Bibliotekspersonal, utbildningen av	1972:26 s. 15
Bildaffären (Carl Bildts resa till USA våren 1983)	1983/84:30 s. 29
Bilindustrin, regeringens kontakter med.....	1994/95:30 s. 137
Bistånd till	
Angola	1975/76:50 s. 37
Estland	1991/92:30 s. 49
Indonesien	1987/88:40 s. 64
kampen mot apartheid	1997/98:25 s. 159
Kuba och Vietnam.....	1996/97:25 s. 81
Sri Lanka (Kotmaleprojektet)	1981/82:35 s. 25
vissa radarinstallationer	1996/97:25 s. 111
Zimbabwe-Rhodesia, befrielseströrelse i	1979/80:50 s. 34
Biståndsavtal, befogenhet att underteckna vissa.....	1994/95:30 s. 255
Biståndsfrågor	1991/92:30 s. 77
Biståndskontorschef, utseende av	1993/94:30 s. 149
Biståndsprojektet Bai Bang	1982/83:30 s. 43
.....	1983/84:30 s. 44
Biståndsverksamheten, planer för.....	1975:12 s. 10
BITTS, svensk hjälp till skogsindustrin m.m. i Polen.....	1992/93:30 s. 56
Blekingen AB, direktiv till statens företrädare	1991/92:30 s. 69
Blockbetygen.....	1982/83:30 s. 39
Bodströmsaffären, UD:s rutiner vid kontakter	
med massmedier	1984/85:35 s. 29
Bofors export av Robot 70.....	1985/86:25 s. 31

Bofors medverkan vid uppförandet av fabrik i Iran.....	1985/86:25 s. 32	2000/01:KU10
Boforskomponenter till Indien.....	1997/98:25 s. 132	
Bolagsfrågor, vissa	1991/92:30 s. 69	
.....	1995/96:30 s. 42	
Bomullsföretag – avtal mellan staten och svenska bomullsföretag	1978/79:30 s. 40	
Bostadsarrende, översyn av bestämmelserna.....	1993/94:30 s. 172	
Bostadsdepartementet, handläggningstider i	1990/91:30 s. 40	
Bostadsdepartementets handläggning av vissa förvaltningsärenden.....	1989/90:30 s. 85	
BPA och algeriska staten, tvist mellan	1984/85:35 s. 38	
Brev till Rysslands president om utbåtskränkningar.....	1994/95:30 s. 107	
Brofjordenfrågan (byggandet av oljeraffinaderi).....	1971:34 s. 19	
Bromma, regeringens handläggning av fråga om jetdrivna flygplan på.....	1993/94:30 s. 162	
Brottmål, nåd i	1972:26 s. 7	
.....	1989/90:30 s. 34	
.....	1993/94:30 s. 55	
Budgetpropositionen		
1982/83, ändring av belopp i	1982/83:30 s. 44	
1990/91, utbildningsanslag	1990/91:30 s. 25	
avlämnandet av	1989/90:30 s. 21	
Bulltofta.....	1973:20 s. 16	
Burma		
krigsmaterielexport till.....	1990/91:30 s. 54	
.....	1991/92:30 s. 59	
vapenexport till.....	1983/84:30 s. 40	
.....	1991/92:30 s. 59	
Byggnadslagstiftningen, tillämpning och handläggningstider	1977/78:35 s. 18	
.....	1978/79:30 s. 19	
.....	1980/81:25 s. 28	
.....	1982/83:30 s. 41	
.....	1989/90:30 s. 83	
Cancun, internationell konferens i.....	1981/82:35 s. 40	
Carnegie fondkommission AB, PK-bankens förvärv av.....	1988/89:30 s. 88	
Cavefors, Bo, Klassiker och Förlag AB, kreditgaranti till.....	1980/81:25 s. 71	
Celsius Industrier AB, privatisering av.....	1993/94:30 s. 93	
Cementmonopolet – fusionen mellan Cementa AB och AB Gullhögens bruk	1974:22 s. 41	
Chilensk familj, utvisning av.....	1981/82:35 s. 41	
Citytunneln i Malmö.....	1997/98:25 s. 109	
Clearingfonden, bidrag från för oljeprodukter.....	1975/76:50 s. 40	
Cogéma och Svensk Kärnbränsleförsörjning (SKBF), avtal mellan.....	1980/81:25 s. 68	
Crownair AB, skyldighet för statliga myndigheter att anlita	1974:22 s. 40	
Cuba – viss skriftväxling mellan Cubas premiärminister Fidel Castro och statsminister Olof Palme	1975:12 s. 17	170

Danmark och vissa gränsdragningsförhandlingar.....	1983/84:30 s. 31	2000/01:KU10
Datafrågor		
registrering av handlingar inom Regeringskansliet.....	1997/98:10 s. 49	
regeringens handläggning av	1975/76:50 s. 38	
.....	1983/84:30 s. 21	
.....	1985/86:25 s. 22	
Datainspektionens styrelse, sammansättningen av	1985/86:25 s. 25	
Dataregister i Regeringskansliet	1989/90:30 s. 17	
Datasaab–Tercasaffären.....	1981/82:35 s. 21	
Datorer för försvaret, upphandling av.....	1973:20 s. 19	
Datorlingvistik, utnämning av professor i vid universitetet i Uppsala	1989/90:30 s. 82	
Decentralisering av beslutanderätt.....	1972:26 s. 6	
.....	1973:20 s. 5	
Dentala material, kontroll och tillsyn över	1990/91:30 s. 87	
Departementen, organisation och arbetsformer	1974:22 s. 3	
.....	1975:12 s. 4	
.....	1976/77:44 s. 8	
.....	1978/79:30 s. 5	
.....	1982/83:30 s. 5	
.....	1984/85:35 s. 5	
.....	1986/87:33 s. 4	
.....	1987/88:40 s. 4	
.....	1988/89:30 s. 5	
.....	1989/90:30 s. 6	
.....	1991/92:30 s. 7	
Departementstjänstemän i statliga företag, utseende av	1971:34 s. 19	
Devalveringen		
1977	1977/78:35 s. 28	
1982	1982/83:30 s. 33	
Diariet i departementen	1974:22 s. 29	
.....	1975:12 s. 17	
.....	1975/76:50 s. 36, 49	
.....	1978/79:30 s. 38	
.....	1984/85:35 s. 15	
.....	1988/89:30 s. 17	
Näringsdepartementet	1999/2000:20 s. 29	
skrivelser från Inga-Britt Ahlenius	1999/2000:20 s. 66	
Diariet i Regeringskansliet	1983/84:30 s. 9, 30	
Digitalavkodare, kulturminister Marita Ulvskogs handläggning av frågan om subventioner	1999/2000:20 s. 37	
Digital TV, sändningstillstånd	1998/99:25 s. 66	
Direktavvisningar till Polen under 1990	1990/91:30 s. 71	
Dispens		
Sydafrikalagen.....	1980/81:25 s. 60	
tätbebyggelseförbud.....	1982/83:30 s. 321	
.....	1999/2000:10 s. 16	
Dispensfrågor, allmänt.....	1971:34 s. 9	
Dispens till folk tandvård	1998/99:25 s. 40	

DIVAD (vapenexport till USA).....	1982/83:30 s. 24	2000/01:KU10
Domartjänst, tjänstledighet från viss	1984/85:35 s. 54	
Domartjänster, tillsättning av ordinarie	1990/91:30 s. 78	
Domstolsverket – tjänsteförslagsnämnden,	1975/76:50 s. 48	
se Tjänstetillsättningar.....	1987/88:40 s. 59	
Domänverkets s.k. Italienaffärer.....	1982/83:30 s. 26	
Drivmedelsransonering, beslut om införande av	1974:22 s. 20	
Ds-promemorior	1999/2000:10 s. 17	
EES, information till riksdagen	1994/95:30 s. 116	
EG-direktiv, beredningen av frågor	1999/2000:10 s. 49	
EG-frågor		
ansökan om EG-medlemskap	1991/92:30 s. 46	
beredningen av det europeiska integrationsarbetet	1989/90:30 s. 96	
insyn i	1990/91:30 s. 32	
regeringens förberedelser för rekrytering till tjänster inom EG/EU-institutioner	1993/94:30 s. 148	
Elavbrottet december 1983, kraftledningar i östra Svealand	1983/84:30 s. 42	
EMU:s tredje fas, olika regeringars uttalanden.....	1995/96:30 s. 127	
Energipolitiken	1976/77:44 s. 32	
.....	1977/78:35 s. 26	
.....	1978/79:30 s. 26	
.....	1980/81:25 s. 68	
.....	1986/87:33 s. 78	
Entledigande av högre tjänsteman i Regeringskansliet.....	1984/85:35 s. 57	
Entledigande av landshövdingen i Kopparbergs län.....	1974:22 s. 39	
Entledigande av ledamot i Utrikesdepartementets antagningsnämnd (Hugo Lindgren).....	1984/85:35 s. 31	
Ersättning, enskilt fall		
Halvar Alvgard	1991/92:30 s. 85	
Tony Bodmark	1976/77:44 s. 38	
Evald Hallisk	1994/95:30 s. 100	
Ersättning för personskada på grund av brott	1974:22 s. 25	
Ersättningssystemet för vuxentandvård, proposition om.....	1994/95:30 s. 34	
Estland, oljebistånd till	1991/92:30 s. 49	
Etablering för tillverkning av oljeutvinningsplattformar	1975:12 s. 32	
Etableringsrätt för läkare, besvär angående	1979/80:50 s. 37	
.....	1979/80:52 s. 13	
Etnografiskt centralmuseum i Göteborg	1996/97:25 s. 140	
EU-avtalet, Broschyren	1994/95:30 s. 133	
EU-frågor		
allmänna handlingar	1995/96:30 s. 27	
.....	1998/99:10 s. 33	
miljöminister Anna Lindhs agerande i EU i en fråga om växthusgaser	1997/98:25 s. 48	
regeringens användning av medel till Europainformation.....	1997/98:25 s. 51	
regeringens beslut om sekretess beträffande en studie om Sveriges genomförande av vissa direktiv på miljöområdet.....	1997/98:25 s. 40	

regeringens organisation.....	1995/96:30 s. 26
.....	1998/99:10 s. 19
.....	1999/2000:10 s. 59
statsrådet Leif Pagrotsky's handläggning av en fråga i	
EU om samarbetet inom turismpolitiken	1997/98:25 s. 33
vissa regeringsuttalanden.....	1995/96:30 s. 122
EU-handlingar, utlämnande av	1994/95:30 s. 135
.....	1998/99:25 s. 99
EU-medlemskap	
konsekvensutredningar inför	1994/95:30 s. 121
information till hushållen inför.....	1994/95:30 s. 128
medel för informationsinsatser	1992/93:30 s. 129
medel för informationsinsatser inför folkomröstningen	1994/95:30 s. 131
medel för informationsinsatser inför folkomröstningen	1994/95:30 s. 131
EU-nämnden, justitieministerns samråd med	1996/97:25 s. 129
EU:s institutioner, nomineringen av svenska	
befattningshavare vid.....	1994/95:30 s. 236
Europadomstolen	
Torgny Gustafsson.....	1998/99:25 s. 21
regeringens organisation för handläggning av mål	1999/2000:10 s. 59
Europakommissionen – sekretessen i	
förlikningsförhandlingar	1986/87:33 s. 69
Expeditionsministärs befogenheter och	
sammansättning	1989/90:30 s. 10
Export av Viggenplanet, viss garantiutfästelse	1976/77:44 s. 39
Export av örlogsfartyget Göta Lejon till Chile	1973:20 s. 19
Exportfrämjande åtgärder	1984/85:35 s. 34
Exportkontrollrådet, tillsättning av ledamöter	1995/96:30 s. 61
Exportkreditgarantier (Algeriet, Nicaragua,	
Vietnam m.fl. länder)	1973:20 s. 19, 25, 193
.....	1974:12 s. 196
.....	1984/85:35 s. 33, 35, 38
Falsterbo – Fotevikens våtmarksområde, bevarande av	1989/90:30 s. 84
Familjepolitiken, vissa frågor	1975/76:50 s. 49
Fastighetsstrukturen i skogsmark, viss försöksverksamhet	1975:12 s. 29
Fermaffären	
se även Handhavandet av viss hemlig handling.....	1983/84:30 s. 30
FFV, se Förenade fabriksverken	
Finansinspektionen, byte av chef.....	1993/94:30 s. 139
Fjällnära skogar	1986/87:33 s. 84
Flygplanskapningen på Bulltofta.....	1973:20 s. 16
Flygplats, regeringens beslut att medge polismyndighet rätt	
att mot ersättning utföra säkerhetskontroll på.....	1993/94:30 s. 173
Flygtrafik, koncession för.....	1985/86:25 s. 37
Flyguppvisningar, försvarsministerns och	
Försvarsdepartementets roll i.....	1993/94:30 s. 118
Flyktingar via Tyska demokratiska republiken (DDR).....	1985/86:25 s. 28
Flyktingpolitiken	1992/93:30 s. 93
FN-alliansen, krigsmateriel till länder som deltog i.....	1990/91:30 s. 59

FN:s konvention om barnets rättigheter.....	1995/96:30 s. 94	2000/01:KU10
Fond för stöd till industriellt utvecklingsarbete	1974:22 s. 29	
Forskarutbildningens meritvärde – regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut	1984/85:35 s. 24	
Forskningsstiftelser, utbildningsministerns åtgärder	1994/95:30 s. 233	
Frågor och interpellationer	1977/78:35 s. 16	
.....	1979/80:50 s. 13	
.....	1980/81:25 s. 19	
Främmande fartyg, avvisande av på svenskt territorialvatten.....	1975:12 s. 32	
Fyren Märket – gränsdragning mellan Sverige och Finland.....	1982/83:30 s. 23	
Fällan, arbetsplan för Nynäsvägen.....	1973:20 s. 18	
Fältsjukhus, det svenska	1990/91:30 s. 60	
Förenade fabriksverken (FFV)		
export av vapen.....	1983/84:30 s. 40	
krigsmaterielexport.....	1990/91:30 s. 49	
uppgifter rörande	1972:26 s. 14	
viss export.....	1991/92:30 s. 52	
Föreningsverksamhet i myndighets lokal	1974:22 s. 38	
Företagsdemokrati vid organisationsförändringar i statsförvaltningen	1973:20 s. 12	
Förmåner, statsministerns tjänsteresor.....	1998/99:25 s. 127	
Förmögenhetsinnehav, statsråds	1983/84:30 s. 36	
.....	1992/93:30 s. 42	
.....	1993/94:30 s. 157	
.....	1994/95:30 s. 202	
.....	1996/97:25 s. 28, 30	
Förordning om rätt för vissa asylsökande att få stanna i Sverige. 1994/95:30 s. 209		
Förordning, utfärdande av i visst fall (behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvård)	1986/87:33 s. 13	
Försvarsbeslut, utlännande av underlag rörande kommande	1994/95:30 s. 245	
Försvarsfrågor, vissa.....	1991/92:30 s. 59	
Försvarsministern och Försvarsmaktens ekonomiska problem	1997/98:25 s. 18	
Försvarsväsendet, krediter för investeringar i rationaliseringssyfte inom.....	1976:12 s. 30	
Förvaltningen, regeringens ansvar för	1999/2000:20 s. 53	
Förvaltningsbeslut, normgivning genom	1990/91:30 s. 29	
Förvaltningsbyggnaden Bastionen.....	1981/82:35 s. 35	
Förvaltningsmyndigheterna, internationella översenskommelser.....	1992/93:30 s. 29	
Förvaltningsärende, återtagande av återkallelse i	1987/88:40 s. 60	
Förvaltningsärenden, vissa	1999/2000:10 s. 15	
Förvar av barn, asylsökande	1990/91:30 s. 70	
Garantiutfästelse (export av Viggenplanet)	1976/77:44 s. 39	
GATT – notifiering till om jordbrukspolitiken.....	1989/90:30 s. 102	
GATT-rapport om Sveriges handelspolitik	1996/97:25 s. 137	
Gemensamma EES-kommittén, information till riksdagens EES/EFTA-delegation och utskott före beslut i.....	1994/95:30 s. 116	
Generaldirektörer – utnämningar av åren 1976–1986	1986/87:33 s. 66	
Gota-koncernen, statsrådets kontakter med Trygg-Hansa		

SPP Holding	1994/95:30 s. 96
Gramma AB, Utbildningsdepartementets anlitan- de av.....	1994/95:30 s. 80
Granskningsexemplar av tryckt skrift till universitetsbiblioteket i Umeå	1974:22 s. 37
.....	1975:12 s. 33
Gryt, sambandscentralen i	1986/87:33 s. 81
Gränsdragningsförhandlingar med Danmark.....	1983/84:30 s. 31
Gränsvärdet för radon i dricksvatten, statsråden Winbergs och Åhnbergs hantering av frågan om fastställande.....	1997/98:25 s. 30
Gränsoverskridande betalningar, beredningen av EG-direktiv ..	1999/2000:10 s. 55
Guldmynt, prägling av.....	1973:20 s. 19
Gulfkriget, Sverige och.....	1990/91:30 s. 57
Gåvor och förmåner	
gåvor till försvarsminister Anders Björck.....	1997/98:25 s. 156
statsministerns lån av hus i Spanien	1997/98:25 s. 153
Göta Lejon, försäljning till Chile.....	1973:20 s. 19
Hallandsåsen, tunnelprojektet genom.....	1997/98:25 s. 120
Hallisk, Evald, ersättningsanspråk.....	1994/95:30 s. 100
Handelsförbudet mot Sydafrika, undantag från.....	1992/93:30 s. 118
Handhavandet av viss hemlig handling (Fermaffären).....	1984/85:35 s. 14
Handläggningsfrågor, utlänningslagen	1990/91:30 s. 74
Handläggningstider	
i Bostadsdepartementet.....	1990/91:30 s. 40
i Regeringskansliet, viss ansökan förfallen.....	1990/91:30 s. 17
i utlänningsärenden.....	1990/91:30 s. 64
Hastighetsbegränsningar, beslut om vissa	1989/90:30 s. 106
Herbicidresistent raps, utlämnande av EU-handlingar om	1994/95:30 s. 135
Hornborgasjön, restaurering av	1987/88:40 s. 62
Hus i Spanien, statsministerns lån av	1997/98:25 s. 153
Hylte Bruk, utbyggnaden av	1972:26 s. 15
Hälso- och miljöfarliga varor, tillämpning av lagen om.....	1981/82:35 s. 39
Hälso- och sjukvårdsfrågor.....	1990/91:30 s. 85
sjukvård i krig.....	1986/87:33 s. 76
Högskolan för lärarutbildning, lokalisering av	1992/93:30 s. 39
Högskoleplatser, ökning av antalet.....	1992/93:30 s. 115
Högskolor i stiftelseform, regeringens beredning.....	1993/94:30 s. 173
Hörnefors massafabrik, utvärdering	1981/82:35 s. 11
IB-affären	1974:22 s. 6
Idrottshögskolan i Stockholm, anslag till	1992/93:30 s. 117
Inbjudan till Kinas president.....	1996/97:25 s. 123
Indien, krigsmaterielexport till	1991/92:30 s. 59
Indonesien	
bistånd till.....	1987/88:40 s. 64
krigsmaterielexport till.....	1993/94:30 s. 130
Industridepartementet och Statens industriverk.....	1979/80:30 s. 37
Industridepartementet – särskilda delegationer inom	1978/79:30 s. 37
Industrifonden, statsrådet Anders Sundströms ansvar	1999/2000:20 s. 41
Information till riksdagen i EES-frågor.....	1994/95:30 s. 116
Informationsinsatser inför folkomröstningen om	

svenskt EU-medlemskap	1994/95:30 s. 128	2000/01:KU10
Informationsinsatser om europeisk integration, medel för	1992/93:30 s. 129	
Injektionslagen, ändring i	1985/86:25 s. 45	
Inlandsbanan, beslut om	1991/92:30 s. 72	
Integration, Regeringskansliet	1999/2000:10 s. 8	
Internationell konferens i Cancun.....	1981/82:35 s. 40	
Internationella kasinon, finansminister Erik Åsbrinks agerande i	1999/2000:20 s. 24	
Internationella studentfonden i Genève	1980/81:25 s. 66	
Internationella överenskommelser	1988/89:30 s. 19	
.....	1991/92:30 s. 33	
förvaltningsmyndigheternas 1992–1993.....	1992/93:30 s. 29	
genomgång 1985–1986.....	1988/89:30 s. 19	
genomgång 1987–1990.....	1991/92:30 s. 33	
publicering.....	1991/92:30 s. 36	
regler och praxis vid ingåendet av	1975:12 s. 7	
Interpellationer och frågor.....	1977/78:35 s. 16	
.....	1979/80:50 s. 13	
.....	1980/81:25 s. 19	
Interpol, utseende av rådgivare vid (Holmér).....	1989/90:30 s. 81	
Invandrarverket, beslutsbefogenhet för överdirektören	1994/95:30 s. 221	
Investeringsavgift, befrielse från för oprioriterade byggen.....	1971:34 s. 19	
Irak krigsmaterielexport till.....	1990/91:30 s. 55	
sanktionerna mot	1991/92:30 s. 50	
Iraks president, statsministerns brev till	1990/91:30 s. 60	
Iran, krigsmaterielexport till	1991/92:30 s. 58	
Iranier, utbildning av i Sverige	1984/85:35 s. 47	
IT-satsning i Östersjöregionen.....	1999/2000:20 s. 88	
Jakträtt, handläggningen av ärende.....	1998/99:25 s. 82	
Japanska bilar, import av	1988/89:30 s. 90	
JAS-projektet politiskt sammansatt kommission efter haveriet år 1989.....	1993/94:30 s. 110	
redovisning till riksdagen 1986–1988 av den tekniska utvecklingen	1993/94:30 s. 111	
vissa frågor med anknytning till	1993/94:30 s. 109	
JO:s skrivelser till regeringen, behandlingen.....	1998/99:10 s. 43	
Jordbrukspolitiska frågor, sträfkortningsmedel och spannmålsbeslut	1987/88:40 s. 63, 64	
Jordförvärvslagens tillämpning i visst fall.....	1985/86:25 s. 35	
.....	1989/90:30 s. 89	
Journalistmiddagen med utrikesminister Lennart Bodström, UD:s rutiner vid kontakter med massmedier	1984/85:35 s. 29	
Mugoslavien, krigsmaterielexport till.....	1991/92:30 s. 57	
Justitiedepartementet, information från angående ny vårdnadslagstiftning 1976.....	1977/78:35 s. 32	
Justitiekanslern, förordning med instruktion för.....	1984/85:35 s. 56	176

Jämförande reklam, beredningen av EG-direktiv	1999/2000:10 s. 53
Jämställdhetsfrågor, Regeringskansliet m.m.	1983/84:30 s. 20
.....	1984/85:35 s. 19
.....	1985/86:25 s. 20
.....	1986/87:33 s. 56
.....	1988/89:30 s. 69
.....	1994/95:30 s. 19
.....	1999/2000:10 s. 6
Jämställdhetsombudsmannen, förordning med instruktion för.....	1984/85:35 s. 56
Jämställdhetsåtgärder, beslutsform vid medelsutdelning.....	1991/92:30 s. 78
Järnförädling AB i Hälleforsnäs, stöd till.....	1978/79:30 s. 32
Jäv för statsråd.....	1978/79:30 s. 36
.....	1981/82:35 s. 38
.....	1992/93:30 s. 42
.....	1995/96:30 s. 30
.....	1996/97:25 s. 28, 30
Jäv, departementstjänstemän	1998/99:10, s. 9
Kalmar Varv AB, statligt stöd till.....	1980/81:25 s. 64
Kapitalbeskattningen, förslag till höstriksdagen 1975	
om ändring i.....	1975/76:50 s. 49
Kapningen av ett svenskt flygplan på Bulltofta.....	1973:20 s. 16
Karolinska sjukhuset, fråga om remiss av utredningen om överförande av huvudmannaskapet för sjukhuset till	
Stockholms läns landsting	1979/80:50 s. 34
Kashmir, regeringens åtgärder med anledning av kidnappning.....	1991/92:30 s. 48
Kockum Construction AB, bidrag till.....	1981/82:35 s. 37
Kockums AB, anslag till.....	1986/87:33 s. 83
Kollektiva försäkringar, regeringsbeslut om.....	1984/85:35 s. 52
Kollektivanslutning till politiskt parti.....	1975/76:50 s. 31
Kommittédirektiv, visst	1996/97:25 s. 186
Kommittésekreterare, tillsättning av.....	1992/93:30 s. 108
Kommittéväsendet.....	1972:26 s. 11
.....	1975:12 s. 20
.....	1975/76:50 s. 18
.....	1976/77:44 s. 11
.....	1992/93:30 s. 10
.....	1993/94:30 s. 11
.....	1994/95:30 s. 22
.....	1995/96:30 s. 12, 21
.....	1996/97:25 s. 32
Kommundelningar (Botkyrka, Vaxholm, Vara, Norsjö, Vännäs).....	1981/82:35 s. 32
Kommunikationsdepartementets handläggning av ett överklagat beslut av Vägverket	1993/94:30 s. 8
Kommunministern – vissa uttalanden angående delning av kommuner.....	1977/78:35 s. 31
Koncessioner för vissa kraftledningar i östra Svealand.....	1983/84:30 s. 42
Konjunkturstimulerande åtgärder, förslag till.....	1974:22 s. 23
Konsekvensanalyser i propositioner.....	1990/91:30 s. 23

.....	1993/94:30 s. 41
Konsekvensutredningarna inför ett svenskt EU-medlemskap	1994/95:30 s. 121
Konseljbeslut	
motivering av	1972:26 s. 10
offentliggörande av	1971:34 s. 5
.....	1972:26 s. 2
.....	1973:20 s. 3
Konsulttjänster	
Regeringskansliets upphandling	1994/95:30 s. 43
upphandling 1992	1992/93:30 s. 8
upphandling åren 1990–1993	1994/95:30 s. 66
upphandling i samband med energibesparingskampanjen 1973 ...	1974:22 s. 41
Utbildningsdepartementets upphandling åren 1992–1994	1994/95:30 s. 79
Polenåret	1999/2000:20 s. 84
Konstitutionella aspekter på samarbetet mellan den social- demokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet	1999/2000:20 s. 131
Konsumentombudsmannen, förordning med instruktion för	1984/85:35 s. 56
Kooperativa rådet, formen för reglering av verksamhet i	1991/92:30 s. 22
Kosovo, information i Utrikesnämnden	1999/2000:20 s. 14
Kotmaleprojektet i Sri Lanka, bistånd till	1981/82:35 s. 25
Kraftledning i östra Svealand, koncession för	1983/84:30 s. 42
Kreditgaranti till Bo Cavefors Klassiker och Förlag AB	1980/81:25 s. 71
Kreditupplysningslagen, tillämpningen av	1984/85:35 s. 57
Krigsmateriel till länder som deltog i FN-alliansen	1990/91:30 s. 59
Krigsmaterielexport	
AB Bofors export av Robot 70	1985/86:25 s. 31
AB Bofors medverkan vid uppförandet och driften av en fabrik i Iran	1985/86:25 s. 32
.....	1987/88:40 s. 14
.....	1988/89:30 s. 23
.....	1989/90:30 s. 38
.....	1990/91:30 s. 48
.....	1991/92:30 s. 52
ansvaret för praxisutvecklingen	1998/99:25 s. 92
befogenhet att underteckna vissa samarbetsavtal	1994/95:30 s. 225
Boforskomponenter till Indien	1997/98:25 s. 132
den rådgivande nämndens roll i krigsmaterielexportfrågor	1985/86:40 s. 31
den rådgivande nämndens roll i krigsmaterielexportfrågor	1995/96:30 s. 57
FFV:s affärer	1990/91:30 s. 49
.....	1991/92:30 s. 52
FFV:s s.k. Engelsksavtal	1987/88:40 s. 24
.....	1991/92:30 s. 55
följleveranser	1996/97:25 s. 39
godkännande av licenstillverkningsavtal, samarbetsavtal och komponentleveranser	1995/96:30 s. 65
krigsmaterielbegreppet	1987/88:40 s. 34, 42
Medborgarkommissionens rapport	1989/90:30 s. 38
meddelade domar	1991/92:30 s. 54
Nobelkrut	1990/91:30 s. 48

organisationen för tillstånd	1995/96:30 s. 56
praxisutvecklingen.....	1996/97:25 s. 39
till Burma.....	1983/84:30 s. 40
.....	1990/91:30 s. 54
.....	1991/92:30 s. 59
till Chile – örlogsfartyget Göta Lejon.....	1973:20 s. 19
till Gulfstaterna.....	1996/97:25 s. 78
till Indien	1987/88:40 s. 27, 37
.....	1989/90:30 s. 53
.....	1991/92:30 s. 59
.....	1999/2000:20 s. 113
till Indonesien	1980/81:25 s. 71
.....	1986/87:33 s. 40
.....	1987/88:40 s. 33, 41
.....	1993/94:30 s. 130
till Indonesien	1996/97:25 s. 63
till Irak	1990/91:30 s. 55
till Iran	1986/87:33 s. 50
.....	1991/92:30 s. 58
till Iran – patrullbåtar.....	1987/88:40 s. 35
till Jugoslavien.....	1991/92:30 s. 57
till Oman.....	1995/96:30 s. 74
till Pakistan	1975/76:50 s. 45
till Singapore	1986/87:33 s. 32
till Storbritannien (de s.k. Engelsavtalen).....	1987/88:40 s. 24, 36
till Thailand	1990/91:30 s. 50
.....	1993/94:30 s. 136
till USA – luftvärnssystemet DIVAD (Division Air Defence).....	1982/83:30 s. 24
till USA – lyftkranar	1987/88:40 s. 35
till Västra Gulfstaterna.....	1993/94:30 s. 133
tillstånds- och kontrollfrågor	1987/88:40 s. 20, 40
.....	1989/90:30 s. 41
Krigspropaganda, lagstiftning mot	1971:34 s. 19
Krisuppgörelserna i september 1992	1993/94:30 s. 172
Kronförsvaret.....	1996/97:25 s. 173
.....	1997/98:25 s. 168
.....	1999/2000:20 s. 163
Kränkning av svenskt farvatten	1975:12 s. 32
Kränkning av svenskt luftrum den 9 augusti 1984	1984/85:35 s. 27
Kulturminnesärende	1998/99:10 s. 67
Kvinnliga präster – fråga om prästvigning av kvinnor	1972:26 s. 143
Kärnbränsle, utförsel av använt	1982/83:30 s. 25
Kärnenergi – import och export av klyvbara radioaktiva produkter.....	1986/87:33 s. 79
.....	1988/89:30 s. 86
Kärnkraftens avveckling, behandling av propositionen.....	1997/98:25 s. 89
Kärnkraftsfrågan.....	1976/77:44 s. 32
.....	1977/78:35 s. 25

.....	1978/79:30 s. 26	2000/01:KU10
.....	1980/81:25 s. 68	
.....	1982/83:30 s. 14, 25	
.....	1984/85:35 s. 51	
.....	1986/87:33 s. 79	
Kärnkraftsreaktorer, laddning av	1984/85:35 s. 51	
Kärnvapenfri zon i Europa	1982/83:30 s. 14	
Körkort, dispens rörande indragning av	1971:34 s. 9	
Lagen om den officiella statistiken, Statsrådet Britta Lejons beredning av	1999/2000:20 s. 20	
Lagrådet, remisser till	1972:26 s. 6	
.....	1973:20 s. 10	
.....	1974:22 s. 28	
.....	1975:12 s. 21	
.....	1975/76:50 s. 19	
.....	1976/77:44 s. 15	
.....	1977/78:35 s. 8	
.....	1978/79:30 s. 7	
.....	1979/80:50 s. 7	
.....	1980/81:25 s. 6	
.....	1981/82:35 s. 6	
.....	1982/83:30 s. 8	
.....	1983/84:30 s. 6	
.....	1984/85:35 s. 10	
.....	1985/86:25 s. 5	
.....	1986/87:33 s. 6	
.....	1987/88:40 s. 7	
.....	1988/89:30 s. 8	
.....	1989/90:30 s. 18	
.....	1990/91:30 s. 18	
.....	1991/92:30 s. 12	
.....	1992/93:30 s. 12	
.....	1993/94:30 s. 12	
.....	1994/95:30 s. 25	
.....	1999/2000:10 s. 24	
Lagrådet, underhandsföredragning i	1982/83:30 s. 8	
.....	1983/84:30 s. 6	
.....	1984/85:35 s. 11	
.....	1991/92:30 s. 16	
.....	1992/93:30 s. 18	
.....	1993/94:30 s. 24	
.....	1994/95:30 s. 31	
Lagrådet, utskottsremiss om ersättningssystemet för vuxentandvård.....	1994/95:30 s. 34	
Lagrådet, utskottsremisser till.....	1984/85:35 s. 11	
.....	1991/92:30 s. 17	
.....	1992/93:30 s. 18	
.....	1993/94:30 s. 24	
.....	1994/95:30 s. 32	

.....	1997/98:10 s. 28
Lagrådets synpunkter, regeringens beaktande av	1993/94:30 s. 22
.....	1999/2000:10 s. 24
Landshövding i Norrbottens län, utnämning av.....	1992/93:30 s. 112
Leander vs Sverige	1997/98:25 s. 148
Ledamotskap i UD:s antagningsnämnd (Hugo Lindgren)	1984/85:35 s. 31
Lekmannainslaget i länsstyrelserna	1972:26 s. 15
Leopardstridsvagnar	1998/99:25 s. 7
Likströmskabel mellan Sverige och Polen.....	1997/98:25 s. 69
LKAB-aktier	
försäljning.....	1991/92:30 s. 69
till teknikbrostiftelserna	1993/94:30 s. 172
Lokalisering av det nya Plan- och bostadsverket.....	1987/88:40 s. 55
Lottförsäljningsautomat, regeringens beslut om tillstånd	1995/96:30 s. 139
Luftfartstillstånd	1998/99:10 s.67
Läkemedelsindustridelegationen, direktiv till.....	1975/76:50 s. 48
Länsbostadsdirektör i Blekinge län, utnämning av	1989/90:30 s. 81
Länsläkarorganisationens avveckling	1981/82:35 s. 38
Länsstyrelses styrelse, val av ledamöter till.....	1976/77:44 s. 41
Länsväg 297 Malung-Sälen, Näringsminister Björn Rosengrens handläggning av.....	1999/2000:20 s. 25
Lärarkonflikten hösten 1989.....	1989/90:30 s. 63
Löner och arvoden till ledningarna i de statliga bolagen	1994/95:30 s. 168
Löntagarfondernas styrelser, val till	1984/85:35 s. 56
Löntagarfondsmedel, upprättande av stiftelser	1994/95:30 s. 217, 229
Massmedierna, departementens uppgiftslämnande till	1983/84:30 s. 45
Massmedierna, rådet för mångfald	1994/95:30 s. 250
Materielbeställningar 1990 och 1991 till militära försvaret.....	1991/92:30 s. 59
Medbestämmandelagen (MBL)	
förberedelser för tillämpningen av på den	
offentliga sektorn.....	1976/77:44 s. 25
tillämpningen av vid högre tjänstetillsättningar.....	1979/80:50 s. 25
vid beredningen av regeringsärenden	1978/79:30 s. 13
.....	1983/84:30 s. 14
vid organisationsförändringar i statsförvaltningen	1973:20 s. 12
Medborgarskapsärenden.....	1972:26 s. 15
.....	1973:20 s. 8
Militära flygplan, regleringen av luftvärdighet m.m.....	1993/94:30 s. 114
Militära försvaret, materielbeställningar 1990 och 1991	1991/92:30 s. 59
Militära underrättelsetjänsten, regeringens kontroll	1990/91:30 s. 34
Mordet på statsminister Olof Palme	
kontakter med åklagarna.....	1988/89:30 s. 57
kontakterna mellan regeringen och spaningsledningen	1986/87:33 s. 17
.....	1988/89:30 s. 55
ny organisation av mordutredningen	1986/87:33 s. 20
olovlig avlyssning.....	1990/91:30 s. 42
regeringens kontakter med den s.k. Ebbe Carlsson-affären	1988/89:30 s. 47
regeringens åtgärder.....	1986/87:33 s. 14
.....	1987/88:40 s. 10

.....	1988/89:30 s. 24, 34
telefonavlyssning på kriminalvårdsanstalt	1988/89:30 s. 39
Motorfordonsavgaser, beredningen av EG-direktiv.....	1999/2000:10 s. 50
Motorvägsbygget mellan Stenungsund och Ljungkile	1988/89:30 s. 80
Musikaliska akademiens bibliotek, tillsättning av vikariat som överbibliotekarie	1980/81:25 s. 15, 18
Myndighets anslagsanvändning, begränsning i	1971:34 s. 19
Myndighets rätt att meddela föreskrifter, begränsningar i	1971:34 s. 19
Myndighets skyldighet att vid trycksaksframställning samråda med Allmänna förlaget.....	1975:12 s. 29
Myndighetsuppgifter, regeringens.....	1998/99:10 s. 52
Myndighetsutövning i tillfälliga organ under regeringen	1992/93:30 s. 27
Märket, Fyren – gränsdragning mellan Sverige och Finland	1982/83:30 s. 23
Naturvården inom de svenska fjällområdena.....	1986/87:33 s. 84
NCB, stöd till.....	1980/81:25 s. 54
.....	1982/83:30 s. 26
NJA, regeringens åtgärder	1977/78:35 s. 23
Nobelkrut, krigsmaterielexport.....	1990/91:30 s. 48
Nominering av svenska befattningshavare vid EU:s institutioner.....	1994/95:30 s. 236
Non grata-förklaring av utländsk diplomatisk personal.....	1986/87:33 s. 64
.....	1989/90:30 s. 17
se även Rysk regeringsdelegation, besök av Nordbanken	
avtal om avgångsvederlag.....	1994/95:30 s. 88
grundläggande information.....	1994/95:30 s. 84
ledningsfrågor i.....	1990/91:30 s. 93
nyemission i, m.m.....	1991/92:30 s. 61
statens stöd	1994/95:30 s. 85
utövande av statens ägande.....	1994/95:30 s. 90
Nordisk passkontrollöverenskommelse	1979/80:50 s. 24
.....	1979/80:52 s. 1
Nordiska bataljonens uppgifter i Bosnien, ÖB:s pressmeddelande om den.....	1995/96:30 s. 112
Nordiskt musikkonservatorium	1979/80:50 s. 36
Normgivning genom förvaltningsbeslut	1990/91:30 s. 29
Normgivningsmakten, regeringens utövning av	1979/80:50 s. 11
.....	1980/81:25 s. 13
.....	1983/84:30 s. 5
.....	1987/88:40 s. 10
.....	1988/89:30 s. 13
.....	1990/91:30 s. 28
.....	1991/92:30 s. 21
.....	1992/93:30 s. 24
.....	1993/94:30 s. 33
Norra länken	1996/97:25 s. 160
Norrbottens järnverk – regeringens åtgärder	1977/78:35 s. 23
Norrländska Skogsägares Cellulosa AB (NCB), stöd till.....	1980/81:25 s. 54
.....	1982/83:30 s. 26

Normmalmstorgsdramat, augusti 1973	1974:22 s. 17
Notifieringen till GATT om jordbrukspolitiken	1989/90:30 s. 102
Nyemission i Nordbanken m.m.	1991/92:30 s. 61
se även Nordbanken	
Nyemission i UV Shipping	1988/89:30 s. 91
Nynäsvägen, arbetsplan för	1973:20 s. 18
Nåd i brottmål	1981/82:35 s. 8
.....	1989/90:30 s. 34
.....	1993/94:30 s. 55
Näringsfrihetsombudsmannen, instruktion för	1984/85:35 s. 56
Näringshjälp, Arbetsmarknadsstyrelsens handläggning av visst ärende	1974:22 s. 40
Närradioverksamhet, kulturministerns uttalanden om	1992/93:30 s. 127
Nödsituationer, regler för regeringens handlande i	1973:20 s. 16
.....	1975/76:50 s. 32
Ockupationen av västtyska ambassaden i Stockholm	1975/76:50 s. 32
Offentliga utredningar	1972:26 s. 11
.....	1975:12 s. 20
.....	1975/76:50 s. 18
.....	1976/77:44 s. 11
Offentlighet och sekretess, tillämpning av reglerna	1990/91:30 s. 30
Oljebistånd till Estland m.m.	1991/92:30 s. 49
Oljekrisen 1973–1974	1974:22 s. 20
Oljetransit AB, försäljning av statens aktier i	1986/87:33 s. 84
Oljeupphandling i Iran	1984/85:35 s. 45
Oljeutvinningsplattformar, etablering för tillverkning av	1975:12 s. 32
Ombudsmannainstitutioner under regeringen	1984/85:35 s. 56
Onkologi, radiologisk, beslut om	1984/85:35 s. 24
Pakistan, vapenexport till	1975/76:50 s. 45
Parlamentarismen och regeringens beslutsformer	1980/81:25 s. 4
Partiledaröverläggningar	1990/91:30 s. 8
Partnerskap för fred (PFF), svensk medverkan i samarbetet inom	1995/96:30 s. 101
Pensionsarbetsgruppen, statsrådet Bo Könbergs ledning av	1994/95:30 s. 207
Permutationsärenden	
SJ/BV-personalens förmånsfond	1998/99:25 s. 78
Stiftelsen Bostadskooperationens Garantifond	1997/98:25 s. 55
.....	1998/99:10 s. 69
Personalkontroll, vid kommendering av värnpliktiga	1991/92:30 s. 60
Personalkontrollfråga – tjänstetillsättningsärende vid Tullverket	1984/85:35 s. 52
Personalkontrollsystemets tillämpning	1986/87:33 s. 74
.....	1987/88:40 s. 47
Personalpolitik, statlig	1990/91:30 s. 80
Personalsituationen i Regeringskansliet	
årsskiftet 1990/91	1990/91:30 s. 11
årsskiftet 1991/92	1991/92:30 s. 9
årsskiftet 1992/93	1992/93:30 s. 8
årsskiftet 1993/94	1993/94:30 s. 9

årsskiftet 1994/95	1994/95:30 s. 19
årsskiftet 1995/96	1995/96:30 s. 11
årsskiftet 1997/98	1999/2000:10 s. 3
Personregister, upprättande av (Reader's Digest AB).....	1975/76:50 s. 256
PK-bankens förvärv av Carnegie fondkommission AB.....	1988/89:30 s. 88
Plan- och bostadsverket, lokalisering av.....	1987/88:40 s. 55
Plan- och bygglagsärenden.....	1998/99:10 s. 68
Polen	
direktavvisningar till under 1990.....	1990/91:30 s. 71
svensk hjälp till skogsindustrin m.m.....	1992/93:30 s. 56
Polenkabeln, näringsministerns handläggning.....	1997/98:25 s. 69
.....	1998/99:25 s. 35
Polenåret, upphandling av konsulttjänster.....	1999/2000:20 s. 84
Polisingripanden i september 1989, VM-kvalmatchen i fotboll	1990/91:30 s. 84
Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet	1994/95:30 s. 21
.....	1995/96:30 s. 11
.....	1997/98:10 s. 5
.....	1999/2000:10 s. 5
Post- och järnvägsterminal till Solna, lokalisering av.....	1976/77:44 s. 34
Posten AB, statens ägarroll.....	1997/98:25 s. 127
Posten, lön till vd.....	1994/95:30 s. 169
Pressmeddelande	
Nordiska bataljonen.....	1995/96:30 s. 112
rörande portot	1996/97:25 s. 193
Prismärkning, beredningen av EG-direktiv	1999/2000:10 s. 51
Prisregleringslagen, tillämpningen av.....	1971:34 s. 112
.....	1973:20 s. 18
Prisstoppet	
1970.....	1971:34 s. 19
1973.....	1973:20 s. 18
Privatiseringen av Celsius Industrier AB.....	1993/94:30 s. 93
Privatiseringen av statliga företag.....	1993/94:30 s. 79
Procordia AB, affären mellan AB Volvo och.....	1990/91:30 s. 94
.....	1992/93:30 s. 127
Propositioner, konsekvensanalyser.....	1990/91:30 s. 23
.....	1993/94:30 s. 41
Propositionernas redovisning av lagrådsyttrandena.....	1993/94:30 s. 14
.....	1994/95:30 s. 26
Propositionsavlämnandet till riksdagen	1971:34 s. 17
.....	1975:12 s. 24
.....	1975/76:50 s. 26
.....	1976/77:44 s. 21
.....	1977/78:35 s. 10
.....	1978/79:30 s. 8
.....	1979/80:50 s. 7
.....	1980/81:25 s. 7
.....	1981/82:35 s. 6
.....	1982/83:30 s. 13
.....	1983/84:30 s. 7

.....	1984/85:35 s. 12
.....	1985/86:25 s. 12
.....	1986/87:33 s. 10
.....	1987/88:40 s. 9
.....	1988/89:30 s. 11
.....	1989/90:30 s. 21
.....	1990/91:30 s. 21
.....	1991/92:30 s. 18
.....	1992/93:30 s. 19, 130
Prosolvia AB, Statsrådet Anders Sundströms ansvar för	
Industrifondens engagemang	1999/2000:20 s. 41
Prägling av guldmynt.....	1973:20 s. 19
Publicering av regeringsbeslut.....	1975/76:50 s. 256
Radiologisk onkologi, beslut om	1984/85:35 s. 24
Raineraffären, utnämning av statsråd	1983/84:30 s. 34
Reader's Digest AB – tillstånd för upprättande av centralt personregister.....	1975/76:50 s. 256
Regelbeståndet och regelregistreringen	1992/93:30 s. 33
.....	1993/94:30 s. 30
Regeringens agerande i Torgny Gustafsson-målet i	
Europadomstolen	1998/99:25 s. 21
Regeringens beaktande av Lagrådets synpunkter	1993/94:30 s. 22
Regeringens befogenhet att överlämna vissa museala tillgångar som gåvor	1975:12 s. 18
Regeringens behandling av riksdagens skrivelser	1999/2000:10 s. 66
Regeringens behandling av skrivelser från riksdagens ombudsmän	1998/99:10 s. 43
Regeringens förhållande till revisionen.	1999/2000:20 s. 68
Regeringens förhållande till riksdagen	1997/98:25 s. 10
.....	1998/99:25 s. 7
.....	1999/2000:20 s. 6
Regeringens handlande i nödsituationer	1973:20 s. 16
.....	1975/76:50 s. 32
Regeringens kontakter med bilindustrin	1994/95:30 s. 137
Regeringens kontroll av säkerhetspolisens verksamhet se säkerhetspolisens (säpo) verksamhet	
Regeringens myndighetsuppgifter på förvaltnings- området	1998/99:10 s. 52
Regeringens normgivningsbemyndiganden, registrering av	1993/94:30 s. 33
Regeringens rätt att ingå överenskommelse med annan stat eller med mellanfolklig organisation	1988/89:30 s. 19
.....	1991/92:30 s. 33
Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation...	1985/86:25 s. 1
.....	1986/87:33 s. 4
.....	1989/90:30 s. 6
.....	1990/91:30 s. 6
.....	1991/92:30 s. 7
.....	1992/93:30 s. 7
.....	1993/94:30 s. 6

.....	1994/95:30 s. 13
.....	1995/96:30 s. 8
.....	1998/99:10, s. 3
.....	1999/2000:10 s. 3
Regeringens tillämpning av 3 kap. 2 § tredje stycket riksdagsordningen	1980/81:25 s. 8
Regeringens tillämpning av svensk lag i förhållande till FN:s konvention om barnets rättigheter	1995/96:30 s. 94
Regeringens utnyttjande av anslag som står till regeringens egen disposition	1996/97:25 s. 12
Regeringens utnämningsspolitik	
se även Tjänstetillsättningar och Utnämning	
av statsråd till visst ämbete	1988/89:30 s. 73
.....	1996/97:25 s. 36
.....	1997/98:25 s. 107
Regeringsarbetet den 1/3–13/3 1986	1986/87:33 s. 16
Regeringsbeslut	
den språkliga utformningen av	1991/92:30 s. 25
om utlämning, utformningen av	1990/91:30 s. 13
publicering av	1975/76:50 s. 14
rättelse av	1991/92:30 s. 26
Regeringskansliet	
jäv, departementstjänstemäns	1998/99:10, s. 9
kostnadsansvaret för resor företagna av statsråd och	
politiskt tillsatta tjänstemän	1994/95:30 s. 215
politiskt tillsatta tjänstemän	1993/94:30 s. 18
.....	1994/95:30 s. 21
.....	1997/98:10 s. 5
registrering av handlingar och den nya tekniken	1997/98:10 s. 49
revisionen	1995/96:30 s. 24
som myndighet	1999/2000:10 s. 9
statistik och andra redovisningar	1989/90:30 s. 14
.....	1990/91:30 s. 11
.....	1991/92:30 s. 9
.....	1992/93:30 s. 8
.....	1993/94:30 s. 9
.....	1994/95:30 s. 19
.....	1995/96:30 s. 11
.....	1999/2000:10 s. 3
Regeringskansliets organisation och arbetsformer	1974:22 s. 3
.....	1975:12 s. 4
.....	1976/77:44 s. 8
.....	1978/79:30 s. 5
.....	1982/83:30 s. 5
.....	1984/85:35 s. 5
.....	1986/87:33 s. 4
.....	1987/88:40 s. 4
.....	1988/89:30 s. 5
.....	1989/90:30 s. 6

.....	1991/92:30 s. 7
.....	1992/93:30 s. 8
.....	1993/94:30 s. 6
.....	1994/95:30 s. 13
.....	1995/96:30 s. 8, 26
.....	1996/97:25 s. 11, 19
.....	1998/99:10 s. 5, 19
för handläggning av mål enligt Europakonventionen och mål i EG:s domstolar	1999/2000:10 s. 59
Regeringsprotokoll, formell granskning	1993/94:30 s. 7
.....	1994/95:30 s. 16
.....	1995/96:30 s. 10
.....	1997/98:10 s. 8
.....	1999/2000:10 s. 14
Regeringsskiftet	
1976	1976/77:44 s. 4
1978	1978/79:30 s. 3
1979	1979/80:50 s. 4
1981	1981/82:35 s. 3
1982	1982/83:30 s. 3
1986 (med anledning av statsminister Olof Palmes död).....	1985/86:25 s. 3
1990	1989/90:30 s. 7
1991	1991/92:30 s. 5
1994	1994/95:30 s. 10
1996	1996/97:25 s. 8
Regeringsuttalanden i vissa EU-frågor	1995/96:30 s. 122
Regeringsärenden, handläggning enligt 7 kap.	
3 § andra meningen regeringsformen	1991/92:30 s. 25
.....	1993/94:30 s. 7
Regeringsärendenas antal, utvecklingen av	1971:34 s. 2
.....	1972:26 s. 2
.....	1973:20 s. 2
.....	1974:22 s. 2
.....	1975:12 s. 3
.....	1981/82:35 s. 2
.....	1983/84:30 s. 3
.....	1984/85:35 s. 4
.....	1985/86:25 s. 4
.....	1986/87:33 s. 5
.....	1987/88:40 s. 6
.....	1988/89:30 s. 6
.....	1989/90:30 s. 16
.....	1990/91:30 s. 12
.....	1991/92:30 s. 11
.....	1992/93:30 s. 11
.....	1993/94:30 s. 6
.....	1994/95:30 s. 15
.....	1995/96:30 s. 9
.....	1999/2000:10 s. 14

Regeringsärendenas beredning	1977/78:35 s. 3
.....	1984/85:35 s. 8
.....	1985/86:25 s. 7
.....	1989/90:30 s. 9
i fråga om Arlandabanan	1994/95:30 s. 171
Regionalpolitiskt stöd	1977/78:35 s. 32
.....	1985/86:25 s. 41
Regleringsbrev, expediering av	1971:34 s. 18
Regleringsbrev för budgetåret 1981/82	1982/83:30 s. 44
Reklam, jämförande, beredningen av EG-direktiv	1999/2000:10 s. 53
Rekrytering till tjänster inom EG/EU-institutioner	1993/94:30 s. 148
Religionsundervisning, befrielse från	1972:26 s. 15
.....	1973:20 s. 19
Remissbehandling av besvärärenden	1974:22 s. 31
.....	1975:12 s. 33
.....	1975/76:50 s. 5
.....	1979/80:50 s. 14
Remissförfarande, beslutsmotiveringar, handläggning av	1990/91:30 s. 14
Remissmöten i Regeringskansliet	1999/2000:10 s. 21
Remissyttranden i propositioner, redovisningen av	1972:26 s. 12
.....	1973:20 s. 11
Resning, möjlighet till i ärende som avgjorts av regeringen	1980/81:25 s. 15
Revision i Regeringskansliet	1995/96:30 s. 24
Riddarholmen, beredning av frågan om byggandet av ett tredje järnvägsspår	1995/96:30 s. 147
Rikets säkerhet	
målet Leander vs Sverige	1997/98:25 s. 148
säkerhetspolisens register	1997/98:25 s. 135
Riksbanken, samråd med regeringsföreträdare om penningpolitiken	1991/92:30 s. 80
Riksbanksfullmäktige, dröjsmål vid tillsättning av ordförande	1975:12 s. 31
Riksdagens bemyndiganden i normgivningshänseende, redovisning av	1975/76:50 s. 39
.....	1983/84:30 s. 5
.....	1985/86:25 s. 10
.....	1986/87:33 s. 12
.....	1987/88:40 s. 10
.....	1989/90:30 s. 17
.....	1990/91:30 s. 28
.....	1991/92:30 s. 21
.....	1992/93:30 s. 24
.....	1993/94:30 s. 31
Riksdagens privatiseringsbemyndigande, regeringens handläggning med anledning av	1993/94:30 s. 79
Riksdagens skrivelser, regeringens behandling av	1971:34 s. 20
.....	1972:26 s. 5
.....	1973:20 s. 14
.....	1974:22 s. 29

.....	1975:12 s. 26
.....	1975/76:50 s. 31
.....	1976/77:44 s. 24
.....	1977/78:35 s. 15
.....	1978/79:30 s. 13
.....	1979/80:50 s. 27
.....	1979/80:52 s. 1
.....	1980/81:25 s. 26
.....	1981/82:35 s. 10
.....	1983/84:30 s. 4
.....	1984/85:35 s. 22
.....	1985/86:25 s. 39
.....	1986/87:33 s. 78
.....	1987/88:40 s. 60
.....	1988/89:30 s. 23
.....	1989/90:30 s. 24
.....	1990/91:30 s. 38
.....	1991/92:30 s. 27
.....	1992/93:30 s. 31
.....	1993/94:30 s. 33
.....	1994/95:30 s. 38
.....	1995/96:30 s. 16
.....	1997/98:10 s. 8
.....	1998/99:10 s. 37
.....	1999/2000:10 s. 66
Riksdagsledamots tjänstledighet från statlig befattning.....	1985/86:25 s. 46
Riksdagsordningen 3 kap. 2 § tredje stycket, regeringens tillämpning av.....	1980/81:25 s. 8
Riktlinjer för yrkesmässig trafik.....	1975:12 s. 32
ROT-verksamheten, regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut	1992/93:30 s. 40
Rutiner för avvisande av främmande fartyg på svenskt territorialvatten	1975:12 s. 32
Rysk regeringsdelegation, besök av	1991/92:30 s. 49
Rysslands president, brev om utbåtskränkningar till	1994/95:30 s. 107
Rådet för exportkontrollfrågor.....	1995/96:30 s. 57
Rådet för mångfald inom massmedierna	1994/95:30 s. 250
Rådgivande nämnden/Exportkontrollrådet	1995/96:30 s. 57
Rättspsykiatriska undersökningar	1988/89:30 s. 74
Rörelsehindrade elevers gymnasiestudier.....	1988/89:30 s. 93
Saab-Scania AB, tillstånd att anlägga en bilindustri på Kockums område i Malmö.....	1987/88:40 s. 61
Samarbetsavtal på krigsmaterielområdet, befogenhet att underteckna	1994/95:30 s. 225
Samer, utbildningsministerns sammanträffande med	1992/93:30 s. 56
Samhällsägda utvecklingsbolag, inrättande av	1980/81:25 s. 26
 Sammansatt finans- och skatteutskott – handläggningen av skattefrågor	 1975/76:50 s. 49

Samråd mellan regeringsföreträdare och Riksbanken	
om penningpolitiken	1991/92:30 s. 80
Sanktionerna mot Irak	1991/92:30 s. 50
SAS – de s.k. frikorterna	1977/78:35 s. 29
SCA, stöd till	1998/99:25 s. 75
Schein, Harry – arvode för utredningsuppdrag	1974:22 s. 39
Scientologikyrkan, sekretessfrågan	1997/98:25 s. 84
Sekretess	
studie om Sveriges genomförande av vissa direktiv	
på miljöområdet	1997/98:25 s. 40
Scientologikyrkan	1997/98:25 s. 84
Skrivelse från Europeiska kommissionen	1998/99:25 s. 98
Sekretesskyddad handling, landstings utlämnande av	
till statlig myndighet	1974:22 s. 39
Sekretesslagens tillämpning i Utrikes-	
och Försvarsdepartementen	1985/86:25 s. 15
.....	1988/89:30 s. 17
.....	1990/91:30 s. 30
Serafimerlasarettet	
placering av medicinska forskartjänster vid nedläggning	1979/80:50 s. 35
portalbyggnader, överlåtelse till Stockholms kommun	1982/83:30 s. 37
Sjuk- och tandvårdersättning	1996/97:25 s. 177
Sjukjournaler, utlämnande av från landstingskommunalt	
organ till statlig myndighet (besvärsgörande)	1974:22 s. 39
Sjukvårdsfrågor, hälso- och	1990/91:30 s. 85
Sjöhistoriska museet	1999/2000:20 s. 19
Skadestånd till en f.d. handelssekreterare	1975:12 s. 32
Skattefri ersättning, statsråds kännedom	1997/98:25 s. 103
Skeppsankaret AB, direktiv till statens företrädare	1991/92:30 s. 69
Skeppsholmsbrons bevarande	1997/98:25 s. 66
Skogsavverkning	1997/98:25 s. 98
Skogsbrukares trygghetsförsäkring	1984/85:35 s. 25
Skogsindustrin m.m. i Polen, svensk hjälp till	1992/93:30 s. 56
Skoimporten, inskränkningar i	1975/76:50 s. 37
Skolans kommunalisering år 1990	
statsrådet Göran Perssons uppgifter vid utfrågningen	1997/98:25 s. 10
Skolbyggen, lånetillstånd för finansiering av	1971:34 s. 20
Skolöverstyrelsen	
Birgitta Ulvhammars förordnande som generaldirektör	1981/82:35 s. 36
Slopandet av beteckningen Kunglig i namnet på	
statliga myndigheter	1975:12 s. 31
Småbåtshamn, våtmarkskonvention om	1989/90:30 s. 86
Socialdemokraterna och åsiktsregistrering	1998/99:25 s. 16
Socialdepartementet, regeringsprotokoll	1994/95:30 s. 18
Socialutredningen, direktiv till	1976/77:44 s. 41
Socionomutbildningen och vuxenutbildningen, vissa frågor	1972:26 s. 15
Sovjetunionen, uppgift om svensk underrättelseverksamhet	
på 1950-talet	1994/95:30 s. 99
Spannmålsbeslut, 1985 års	1987/88:40 s. 64

Spannmålshandeln, reglering av underskott i	1985/86:25 s. 41	2000/01:KU10
Språkgranskning av vissa UD-dokument	1983/84:30 s. 33	
SSAB – vissa frågor rörande den ekonomiska uppgörelsen		
i samband med bildandet av Svenskt Stål AB	1982/83:30 s. 36	
Stadsplan		
för kvarteret Bryggeriet i Lund	1981/81:25 s. 31	
för kvarteret Triangeln i Malmö	1985/86:25 s. 43	
Stasidokument, regeringens agerande i frågan om att utfå		
vissa handlingar från myndigheter i annat land	1993/94:30 s. 166	
Statens konstmuseer, regeringens handläggning av		
fråga om bevakning och säkerhet vid	1993/94:30 s. 171	
Statens strålskyddsinstitut		
handläggning av skrivelse från	1978/79:30 s. 39	
utseende av styrelse	1995/96:30 s. 151	
Statens stöd till Nordbanken	1994/95:30 s. 85	
Statlig personalpolitik	1990/91:30 s. 80	
Statliga företag		
förhållandet till regeringen	1995/96:30 s. 35	
försäljning av aktier i Assi Domän AB	1994/95:30 s. 144	
löner och arvoden till ledningarna	1994/95:30 s. 168	
privatiseringen av	1993/94:30 s. 79	
ägandet av Nordbanken	1994/95:30 s. 90	
Statliga verk och företag, statstjänstemän som styrelseledamöter i	1971:34 s. 19	
.....	1972:26 s. 13	
.....	1986/87:33 s. 71	
Statsföretag AB, ledningen av	1971:34 s. 19	
.....	1982/83:30 s. 26	
Statsminister Bildts anförande		
Sverige och de baltiska länderna den 17 november 1993	1993/94:30 s. 153	
brev till Rysslands president	1994/95:30 s. 107	
uttalande i fråga om sovjetiska spionerianklagelser	1994/95:30 s. 99	
Statsminister Carlssons brev till Iraks president	1990/91:30 s. 60	
Statsminister Palmes brevväxling med Kubas premiärminister	1975:12 s. 17	
.....	1975/76:50 s. 36	
Statsråd		
innehav av värdepapper	1992/93:30 s. 42	
.....	1993/94:30 s. 157	
jäv för	1978/79:30 s. 36	
.....	1981/82:35 s. 38	
.....	1992/93:30 s. 42	
.....	1995/96:30 s. 30	
.....	1996/97:25 s. 28, 30	
kontakter med Gotakoncernens huvudägare		
Trygg-Hansa SPP Holding	1994/95:30 s. 96	
vissa uttalanden av	1991/92:30 s. 43	
.....	1992/93:30 s. 93, 104, 127	
.....	1993/94:30 s. 60	

.....	1994/95:30 s. 244
.....	1995/96:30 s. 122
Statsråd och politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet,	
konstnadsansvaret för resor	1994/95:30 s. 215
Statsrådets tjänsteresor	1985/86:25 s. 47
Statsråds beslutanderätt	1976/77:44 s. 12
.....	1977/78:35 s. 5
Statsråds förmögenhetsinnehav	1983/84:30 s. 36
.....	1992/93:30 s. 42
.....	1993/94:30 s. 157
.....	1994/95:30 s. 202
.....	1996/97:25 s. 28
Statsrådsberedningen, uttalande av angående	
boken Industrispionage.....	1984/85:35 s. 30
Statsrådsgrupperna, de nya	1990/91:30 s. 7
Statsrådsprotokoll, offentliggörande av	1971:34 s. 3
Statsrådsprotokoll, redovisning av innehåll i	1974:22 s. 2
.....	1975:12 s. 3
Stiftelsen framtidens kultur	
bemyndigande att inrätta.....	1994/95:30 s. 216
utbyte av styrelseledamöter	1994/95:30 s. 230
Stiftelser, agerande mot vissa	1994/95:30 s. 229
Strategiska produkter.....	1995/96:30 s. 56
Stråförkortningsmedel, användning av	1987/88:40 s. 63
Strålskyddsinstitutet, utseende av styrelse.....	1995/96:30 s. 151
Studiestödsförordningen avseende Nordiskt	
musikkonservatorium	1979/80:50 s. 36
Stålverk 80-projektet	1976/77:44 s. 28
.....	1977/78:35 s. 23
Stöd till SCA	1998/99:25 s. 75
Svensk författningssamling (SFS), utgivningen av.....	1971:34 s. 15
.....	1972:26 s. 4
.....	1973:20 s. 13
.....	1974:22 s. 33
.....	1975:12 s. 22
.....	1975/76:50 s. 20
.....	1976/77:44 s. 17
.....	1977/78:35 s. 12
.....	1978/79:30 s. 10
.....	1979/80:50 s. 8
.....	1980/81:25 s. 9
.....	1981/82:35 s. 8
.....	1983/84:30 s. 8
.....	1984/85:35 s. 13
.....	1985/86:25 s. 14
.....	1986/87:33 s. 9
.....	1987/88:40 s. 7
.....	1988/89:30 s. 9

.....	1989/90:30 s. 19
.....	1990/91:30 s. 20
.....	1991/92:30 s. 20
.....	1992/93:30 s. 21
.....	1993/94:30 s. 26
.....	1994/95:30 s. 36
.....	1995/96:30 s. 13
.....	1997/98:10 s. 14
Svensk kustfart, utländska fartyg i.....	1989/90:30 s. 101
Svensk medverkan i samarbetet inom Partnerskap för fred (PFF).....	1995/96:30 s. 101
Svenska Dagbladet	
tryckfrihet och sekretess	1983/84:30 s. 33
tryckfrihetsåtal mot.....	1986/87:33 s. 73
kulturministerns agerande i fråga om försäljning	1998/99:25 s. 62
Svenska fältsjukhuset	1990/91:30 s. 60
Sverige och Gulfkriget.....	1990/91:30 s. 57
Sveriges lantbruksrepresentation i utlandet	1974:22 s. 29
Sveriges Radio AB, vissa frågor.....	1992/93:30 s. 130
Sveriges Radio-koncernen, ordförande och styrelseledamöter inom.....	1991/92:30 s. 80
Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, medel till riksomfattande sysselsättningsprojekt	1997/98:25 s. 63
Sveriges turistråd.....	1991/92:30 s. 76
Swedish Ordnance AB, bildandet av	1991/92:30 s. 71
Sydafrika, undantag från handelsförbudet	1992/93:30 s. 118
Sydafrikalagen, dispens från.....	1980/81:25 s. 60
Säkerhetsfrågor, regeringens befattning med	1987/88:40 s. 47
.....	1991/92:30 s. 60
Säkerhetsfrågor, skrivelse om vissa.....	1993/94:30 s. 173
Säkerhetskontroll på flygplats, regeringens beslut att medge polismyndighet rätt att mot ersättning utföra	1993/94:30 s. 173
Säkerhetspolisens register.....	1997/98:25 s. 135
Säkerhetspolisens (säpo) verksamhet beträffande	
sjukvårdsförvaltningen i Göteborg	1975/76:50 s. 42
regeringens kontroll av	1978/79:30 s. 33
.....	1979/80:50 s. 34
.....	1982/83:30 s. 41
.....	1988/89:30 s. 60
Säkerhetspolitiska frågor, statsminister Bildts agerande i vissa	1994/95:30 s. 99
Sändningstillstånd för digital-TV	1998/99:25 s. 66
Särskilda organ för utredning, rådgivning och förvaltning.....	1995/96:30 s. 21
Södra Skogsägarna AB, statligt engagemang i	1984/85:35 s. 48
Tandläkarutbildning för iranier.....	1984/85:35 s. 47
Tandvård, dispens till folktandvård	1998/99:25 s. 40
Tandvårdstaxa.....	1997/98:25 s. 94
Tandvårdstaxan – tillämpningen av tandvårdsförsäkringen	1975:12 s. 30
.....	1990/91:30 s. 90
Taxitrafiken i Lerum.....	1979/80:50 s. 37

.....	1979/80:52 s. 6
TCO-konflikten våren 1985.....	1985/86:25 s. 17
Teknikbrostiftelserna, tillförandet av LKAB-aktier.....	1993/94:30 s. 173
Tekofrågor, regeringens handläggning av med anledning av riksdagsbeslut.....	1981/82:35 s. 11
Telia–Telenor-affären, vissa frågor i samband med	1999/2000:20 s. 92
TELUB-ärendet – utbildning i Sverige av libyska medborgare.....	1979/80:50 s. 30
.....	1979/80:52 s. 4
.....	1980/81:25 s. 31
.....	1981/82:35 s. 39
Terroristbestämmelser, utvisning enligt	1990/91:30 s. 72
Terroristlagstiftningen, tillämpningen av	1975/76:50 s. 43
.....	1977/78:35 s. 32
.....	1980/81:25 s. 70
.....	1984/85:35 s. 15
Terrängkörningslagen – bemyndigande till regeringen	1975/76:50 s. 39
Thailand, krigsmaterielexport till	1990/91:30 s. 50
.....	1993/94:30 s. 136
Tillfälliga organ under regeringen, myndighetsutövning i	1992/93:30 s. 27
Tillståndsplikt enligt miljöskyddslagen i fråga om vägar och flygplatser	1975/76:50 s. 31
Tjeckoslovakiska medborgare, utvisning av.....	1986/87:33 s. 64
Tjernobylnaturkatastrofen 1986.....	1986/87:33 s. 51
Tjänstebrev och distribution av visst informationsmaterial från intresseorganisation.....	1975:12 s. 32
Tjänsteman i flygvapnet, överförande av till disponibilitet	1985/86:25 s. 47
Tjänsteresor, statsministerns.....	1998/99:25 s. 127
Tjänstetillsättningar	
biståndskontorschef	1993/94:30 s. 149
Domstolsverket	1975/76:50 s. 48
.....	1987/88:40 s. 59
dröjsmål i fråga om tillsättning av viss landshövding.....	1974:22 s. 39
generaldirektör vid Skolöverstyrelsen	1981/82:35 s. 36
EG/EU-institutioner, rekrytering till tjänster inom	1993/94:30 s. 148
Finansinspektionen, byte av chef.....	1993/94:30 s. 139
generaldirektörer åren 1976–1986	1986/87:33 s. 66
kommittésekreterare	1992/93:30 s. 108
krigsmaterielinspektör	1995/96:30 s. 58
landshövding i Norrbottens län.....	1992/93:30 s. 112
ledamöter i Exportkontrollrådet.....	1995/96:30 s. 61
politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet.....	1993/94:30 s. 10
politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet.....	1995/96:30 s. 11
kyrkliga tjänster	1972:26 s. 15
lektor i organisk kemi vid Lunds universitet (Hellmersärendet)	1975/76:50 s. 49
.....	1976/77:44 s. 41
.....	1981/82:35 s. 42
länsbostadsdirektör i Blekinge län.....	1989/90:30 s. 81
medbestämmandelagens tillämpning vid tillsättning	

av högre tjänster	1979/80:50 s. 25
ordförande i Riksbanksfullmäktige.....	1975:12 s. 31
Postverket	1984/85:35 s. 56
professor i datorlingvistik vid Universitetet i Uppsala	1989/90:30 s. 82
professor i musikvetenskap vid Lunds universitet.....	1986/87:33 s. 68
.....	1987/88:40 s. 60
regeringens praxis i förhållande till jämställdhetslagen.....	1983/84:30 s. 20
.....	1984/85:35 s. 19
Regeringsrätten.....	1987/88:40 s. 59
rådgivare vid Interpol, m.m.	1989/90:30 s. 81
skoldirektör i Lomma	1979/80:50 s. 35
Tullverket	1984/85:35 s. 52
styrelse för Statens strålskyddsinstitut.....	1995/96:30 s. 151
styrelseledamöter, Vägverket och Trafiksäkerhetsverket	1992/93:30 s. 113
universitetslektor i fysik vid Lunds universitet.....	1986/87:33 s. 67
utlandsmyndigheter, svenska, chefer för	1987/88:40 s. 57
verkschefer	1986/87:33 s. 66
.....	1987/88:40 s. 57
.....	1989/90:30 s. 79
.....	1990/91:30 s. 77
verkställande direktör i Svensk Bilprovning AB	1985/86:25 s. 35
vikariat som överbibliotekarie vid Musikaliska akademiens bibliotek	1980/81:25 s. 15, s. 18
verkschefer	1988/89:30 s. 73
chefsposter inom EU:s institutioner.....	1999/2000:20 s. 59
ny svensk EU-kommissionär	1999/2000:20 s. 60
chef för Riksrevisionsverket	1999/2000:20 s. 61
chef för Kommunikationsforskningsberedningen (KFB)	1999/2000:20 s. 62
Tjänstledighet från viss domartjänst.....	1984/85:35 s. 54
Tobaksrökning, åtgärder mot.....	1971:34 s. 20
.....	1976/77:44 s. 40
Torgny Gustafsson-målet	1998/99:25 s. 21
Trafiksäkerhetsverket, utnämning av styrelseledamöter i.....	1992/93:30 s. 113
Trafiktillstånd för viss busstrafik.....	1975/76:50 s. 46
se även Yrkestrafikförordningen	
Trav- och galoppskolans framtida lokalisering.....	1995/96:30 s. 153
Tredje spåret över Riddarholmen	1995/96:30 s. 147
Triangeln i Malmö, stadsplan för.....	1985/86:25 s. 43
Trygg-Hansa SPP Holding, statsråds kontakter.....	1994/95:30 s. 96
Trygghetsförsäkring för skogsbrukare	1984/85:35 s. 25
Tulltaxa, rättelse i lagen om.....	1981/82:35 s. 40
Turismpolitiken i EU	1997/98:25 s. 33
Tätbebyggelseförbud, undantag från	1980/81:25 s. 31
.....	1982/83:30 s. 41
Ubåt 137 – grundstötning i Blekinge skärgård	1981/82:35 s. 12
Ubåtsincidenten i Gåsefjärden.....	1981/82:35 s. 12
Ubåtsincidenten i Hårsfjärden	1982/83:30 s. 23
Ubåtskränkningar, brev till Rysslands president	1994/95:30 s. 109
Ubåtsskyddskommissionen	

diarieföringen av det s.k. Fermbrevet	1983/84:30 s. 30	2000/01:KU10
ledamoten Carl Bildts resa till USA	1983/84:30 s. 29	
UD:s antagningsnämnd, visst ledamotskap i	1984/85:35 s. 31	
UD:s rutiner vid kontakter med massmedier	1984/85:35 s. 29	
Umeå universitetsbibliotek, granskningsexemplar av tryckt skrift till	1974:22 s. 37	
.....	1975:12 s. 33	
Underrättelse- och säkerhetsfrågor, vissa	1991/92:30 s. 60	
se även Personalkontroll och Värnpliktiga		
Underrättelseverksamhet mot Sovjetunionen på 1950-talet	1994/95:30 s. 99	
Ungdomslagen, tillämpningen av	1983/84:30 s. 43	
Uppgiftslämnande till massmedierna.....	1983/84:30 s. 45	
Upphandlingsfrågor		
Crownair AB	1974:22 s. 40	
ARE-bolagen	1974:22 s. 41	
konsulttjänster.....	1974:22 s. 41	
bevakningstjänster i Stockholms tunnelbana	1987/88:40 s. 65	
av datorer för försvaret	1973:28 s. 19	
konsulttjänster.....	1994/95:30 s. 43	
Regeringskansliets riktlinjer	1994/95:30 s. 47	
Näringsdepartementet.....	1999/2000:20 s. 72	
IT-satsning i Östersjöregionen.....	1999/2000:20 s. 88	
Polenåret.....	1999/2000:20 s. 84	
Utbetalning av visst skadestånd till f.d. handelssekreterare	1975:12 s. 32	
Utbildningsanslag i budgetpropositionen 1990/91	1990/91:30 s. 25	
Utbildningsdepartementet		
administration	1995/96:30 s. 24	
.....	1996/97:25 s. 16	
anlitande av Gramma AB	1994/95:30 s. 80	
anslagsfrågor.....	1992/93:30 s. 115	
regeringsprotokoll.....	1994/95:30 s. 17	
upphandling av konsulttjänster	1994/95:30 s. 79	
”Utflaggningsärende” – tillstånd till överlåtelse av fartyg.....	1979/80:50 s. 32	
Utländssvenskarnas rösträtt	1975/76:50 s. 47	
Utlämnande av underlag rörande kommande försvarsbeslut.....	1994/95:30 s. 245	
Utlämning, utformningen av regeringsbeslut om	1990/91:30 s. 13	
Utländska fartyg i svensk kustfart	1989/90:30 s. 103	
Utländskt fastighetsförvärv.....	1983/84:30 s. 43	
Utlänningsnämnden, förordnande av ledamöter i	1991/92:30 s. 83	
Utlänningsärenden		
angående de s.k. Åselefamiljerna	1995/96:30 s. 97	
asylsökande från Bosnien	1993/94:30 s. 75	
asylsökande från Republiken Makedonien	1994/95:30 s. 209	
avvisning av vissa peruanska medborgare	1992/93:30 s. 103	
.....	1993/94:30 s. 70	
avvisningsbeslut av asylsökande med såväl bosniskt som kroatiskt medborgarskap	1995/96:30 s. 91	
barns rättigheter	1990/91:30 s. 69	
behandlingen av asylansökningar från kosovoalbaner.....	1993/94:30 s. 77	196

direktavvisningar till Polen under 1990.....	1990/91:30 s. 71
förvar av barn	1987/88:40 s. 53
.....	1990/91:30 s. 70
.....	1990/91:30 s. 74
handläggningstider.....	1982/83:30 s. 10
.....	1984/85:35 s. 15
.....	1987/88:40 s. 50
.....	1988/89:30 s. 63
.....	1989/90:30 s. 72
.....	1990/91:30 s. 64
invandrarministern, visst uttalande	1987/88:40 s. 55
.....	1992/93:30 s. 93
Invandrarverket, regeringens kontakter med	1992/93:30 s. 93
medborgarskap.....	1973:20 s. 7
regeringens praxis i asylärenden.....	1990/91:30 s. 65
.....	1993/94:30 s. 64
Schengenavtalet.....	1992/93:30 s. 103
terroristbestämmelserna.....	1987/88:40 s. 52
.....	1988/89:30 s. 66
.....	1990/91:30 s. 72
tillämpningen av utlänningslagen	1977/78:35 s. 32
.....	1979/80:50 s. 20
.....	1979/80:52 s. 1
.....	1980/81:25 s. 70
.....	1982/83:30 s. 10
.....	1983/84:30 s. 11
.....	1984/85:35 s. 15
.....	1996/97:25 s. 166
utländskt medborgarskap, befrielse från	1990/91:30 s. 75
utvisningsärenden, praxis i	1987/88:40 s. 50
.....	1988/89:30 s. 64
.....	1989/90:30 s. 74
viseringspraxis	1989/90:30 s. 77
vissa handläggningsfrågor	1990/91:30 s. 74
visumplikt, införande av	1992/93:30 s. 93
Utnämning av statsråd till visst ämbete	
(Ove Rainer till justitieråd).....	1983/84:30 s. 34
Utnämning av verkställande direktörer.....	1992/93:30 s. 114
Utnämningar av generaldirektörer och verkschefer m.fl.	
se Tjänstetillsättningar	
Utnämningar, ordinarie domartjänster.....	1990/91:30 s. 78
Utnämningsspolitik, regeringens.....	1995/96:30 s. 52
.....	1997/98:25 s. 107
.....	1999/2000:20 s. 58
Utrednings- och remissväsendet	1972:26 s. 11
.....	1975:12 s. 20
.....	1975/76:50 s. 18
.....	1976/77:44 s. 11
Utrikesdepartementets organisation.....	1975:12 s. 5

Utrikesdepartementets rutiner vid kontakter med massmedierna	1984/85:35 s. 29
Utrikesfrågor, vissa.....	1991/92:30 s. 46
Utrikesförvaltningen	
extra utbetalning till anställda.....	1996/97:25 s. 168
Utrikesnämnden	
regeringens information.....	1996/97:25 s. 118
regeringens information om Sveriges insatser i Kosovo.....	1999/2000:20 s. 14
regeringens underlåtenhet att överlägga i frågan om Österrike	1999/2000:20 s. 10
regeringens skyldighet att överlägga med.....	1999/2000:20 s. 6
vissa frågor rörande	1975/76:50 s. 36
Uttalanden av Ingvar Carlsson m.fl. om Socialdemokraterna och åsiktsregistrering.....	1998/99:25 s. 16
Uttalanden av statsråd	
ifrågasatt överensstämmelse med regeringens uppfattning.....	1993/94:30 s. 63
om rättsavgöranden.....	1993/94:30 s. 61
statsminister Bildt om viss underrättelseverksamhet	1994/95:30 s. 102
utrikesminister Lena Hjelm-Wallén om vetorätten inom EU	1995/96:30 s. 122
finansminister Erik Åsbrink om överbefälhavaren	1998/99:25 s. 118
näringsminister Anders Sundström om stöd till Gällivare och Överkalix	1998/99:25 s. 118
näringsminister Björn Rosengren om vd i Samhall	1998/99:25 s. 116
statsminister Göran Perssons brev till partiledare om förhandlingarna i Skånes regionfullmäktige	1998/99:25 s. 115
statsrådet Margareta Winberg om mäns kriminalitet	1998/99:25 s. 126
finansminister Bosse Ringholms uttalande om räntepolitiken	1999/2000:20 s. 119
statsminister Göran Perssons uttalande om Barsebäcksmålet	1999/2000:20 s. 123
statsrådet Ingegerd Wärnerssons uttalande om Färnebo folkhögskola	1999/2000:20 s. 125
vissa uttalanden	1991/92:30 s. 43
.....	1992/93:30 s. 93, 104, 127
.....	1994/95:30 s. 244
.....	1995/96:30 s. 38
.....	1996/97:25 s. 126, 189, 197
Utvisning enligt terroristbestämmelserna	1990/91:30 s. 72
Utvisning på grund av brott.....	1983/84:30 s. 11
UV Shipping, fördelning av aktier i samband med nyemission.....	1988/89:30 s. 91
Vapenexport	
se Krigsmaterielexport	
Vapenvägrare – nåd i brottmål	1981/82:35 s. 8
Varvsfrågor	
Kockums AB, visst anslag till	1986/87:33 s. 83
statligt stöd till Öresundsvarvet, Kalmar Varv AB och Kockum Construction AB	1980/81:25 s. 63

.....	1981/82:35 s. 37
Vellinge kommun, omläggning av väg 100 i.....	1989/90:30 s. 86
Verksamhetstid för 1979 års kyrkomötes utredningsnämnd.....	1979/80:50 s. 36
Verkschefers bisysslor.....	1986/87:33 s. 72
Verkschefsfrågor	
Datainspektionen – Socialstyrelsen – Riksrevisionsverket.....	1985/86:25 s. 33
Verksledningsbeslutet och myndighetsinstruktionerna	1989/90:30 s. 32
Verkställande direktörer, utnämning av.....	1992/93:30 s. 114
Vetebiståndet till svältande länder.....	1975/76:50 s. 47
Vietnam och viss skuldreglering	1984/85:35 s. 43
Viggenplanet, export av och garantifrågor	1976/77:44 s. 39
Villkorslagen, tillämpningen av.....	1978/79:30 s. 26
Viseringsfrågor inom UD	1988/89:30 s. 22
VM-kvalmatchen i fotboll, polisingripanden i	
september 1989 i	1990/91:30 s. 84
Volvo AB och Procordia AB, affären mellan.....	1990/91:30 s. 94
.....	1992/93:30 s. 127
Volvo–Renault-affären	1994/95:30 s. 137
Volvoärendet – principavtal mellan AB Volvo och den	
norska staten om bildandet av svensk-norsk concern	1978/79:30 s. 29
Vuxentandvård, ersättningssystemet för.....	1994/95:30 s. 34
Vuxenutbildningen och socionomutbildningen	1972:26 s. 15
Vårdhemmet Majgården i Gnesta, kommunikationsministerns	
engagemang i.....	1992/93:30 s. 55
Våtmarkskonvention om småbåtshamn och omläggning av	
väg 100 i Höllviken i Vellinge kommun	1989/90:30 s. 86
Vägenslag, disposition av	1976/77:40 s. 40
Vägomläggning vid Sätra i Skaraborgs län, arbetsplan för	1985/86:25 s. 47
Vägverket	
regeringens kontroll av	1998/99:25 s. 102
tillsättande av styrelseledamöter i	1992/93:30 s. 113
överklagat beslut av	1993/94:30 s. 8
Vägärenden.....	1998/99:10 s. 65
Värdepapper, statsråds innehav av	1992/93:30 s. 42
.....	1994/95:30 s. 202
Värnpliktiga	
personalkontroll i samband med kommendering av	1991/92:30 s. 60
regeringsbeslut att avbryta pågående försök med	
förkortad grundutbildning av	1991/92:30 s. 60
regeringsbeslut om mobiliserings- och förplägnadstjänst.....	1993/94:30 s. 170
Värnpliktsvägrare – nåd i brottmål.....	1981/82:35 s. 8
Västra Gulfstaterna, krigsmaterielexport till.....	1993/94:30 s. 133
Västtyska ambassaden, ockupation av i april 1975	1975/76:50 s. 32
Växthusgaser	1997/98:25 s. 48
Yrkesmässig trafik med buss, riktlinjer för	1975:12 s. 32
Yrkestrafikförordningen – Försvarets civilförvaltnings	
dispens från reglerna i (försöksverksamhet beträffande fria	
värnpliktsresor med chartrade bussar).....	1975/76:50 s. 46
Åselefamiljerna, regeringens handläggning av	

utlänningsärendet.....	1995/96:30 s. 97	2000/01:KU10
Åsiktsregistrering	1998/99:25 s. 17	
Äldreomsorgens organisation, hälso- och sjukvård	1990/91:30 s. 85	
ÖB:s pressmeddelande om den nordiska bataljonens uppgifter i Bosnien	1995/96:30 s. 112	
Öresundsbron		
beslutsunderlag för	1991/92:30 s. 74	
fast förbindelse över	1990/91:30 s. 95	
redovisning till riksdagen av de ekonomiska förutsättningarna för	1994/95:30 s. 191	
Öresundsvarvet i Landskrona, fråga om nedläggning	1980/81:25 s. 63	
Österrike	1999/2000:20 s. 10	
Överförande av straffverkställighet, ärenden om.....	1999/2000:10 s. 15	
Överläggningar med partiledarna	1990/91:30 s. 8	

Inledning.....	1
Sammanfattning.....	1
1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation	3
1.1 Regeringen	3
2 Regeringskansliet.....	4
2.1 Personal.....	4
Politiskt tillsatta tjänstemän	6
Jämställdhetsfrågor	6
Utskottets bedömning.....	7
2.2 Regeringskansliet som myndighet	8
Allmän bakgrund.....	8
Tidigare granskning av Regeringskansliet	8
Uppgifter i Regeringskansliets årsbok 1999.....	10
Uppgifter i budgetpropositionen för 2001	10
Riksdagens revisorers förstudie Myndigheten Regeringskansliet.....	11
Utgångspunkter för årets granskning	11
Begreppet kostnadseffektivitet	11
Effekterna av 1997 års reform.....	12
Regeringskansliets resultatredovisning	13
Frågor till Regeringskansliet	14
Beträffande effekterna av 1997 års reform.....	14
Beträffande Regeringskansliets resultatredovisning.....	14
Utskottets bedömning.....	16
2.3 Regeringskansliets organisering för särskilda projekt.....	16
2.3.1 Inledning	16
2.3.2 Projekt	17
Synpunkter från några myndigheter	18
Det statliga stödet till de lokala investeringsprogrammen.....	19
Projektet	19
Tidigare studier.....	19
Regeringskansliets svar	20
Kretsloppsmiljarden	22
Projektet	22
Tidigare studier.....	22
Regeringskansliets svar	22
Östersjömiljarden	23
Projektet	23
Tidigare studier.....	23
Regeringskansliets svar	23
Kunskapslyftet.....	24
Projektet	24
Tidigare studier.....	24
Regeringskansliets svar	25
Levande historia	25
Projektet	25

Regeringskansliets svar	25
Regeringskansliets generella kommentarer	26
Utskottets bedömning.....	27
3 Regeringsprotokollen.....	28
3.1 Statistik	28
3.2 Formell granskning av regeringsprotokollen	29
4 Vissa förvaltningsärenden	29
4.1 Utskottets granskning.....	29
4.2 Resultat av genomgången av ärenden som gäller dispens från arvs- och gåvoskatt	30
4.3 Resultat av genomgången av ärenden som gäller dispens från stämpelskatt	30
4.4 Undantag enligt 6 kap. 17 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling	30
Utskottets bedömning.....	32
5 Formerna för utrikespolitiska beslut.....	32
Ärendet	32
Bakgrund.....	33
Gällande regler	33
Regeringskansliärenden och departementsärenden	33
Ärendehantering eller s.k. faktiskt handlande	34
Former för samråd inom Regeringskansliet	35
Formerna för hanteringen av frågor inom ramen för interna- tionella förhandlingar	36
Europeiska rådet.....	36
Tidigare granskning	36
Promemoria från Regeringskansliet.....	38
Utskottets bedömning.....	42
6 Regeringens behandling av riksdagens skrivelser.....	42
Inledning	42
Årets redogörelse	42
Konstitutionsutskottets granskning.....	43
Konstitutionsutskottets bedömning	50
Utskottets anmälan	51
Bilaga 1.1 Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen.....	52
Bilaga 2.2.1 PM från Regeringskansliet om Regeringskansliet som myndighet	73
Bilaga 2.3.1 PM "Regeringskansliets organisering för särskilda pro- jekt"	115
Bilaga 2.3.2 Frågor till Regeringskansliet rörande organisering för särskilda projekt.....	124
Bilaga 2.3.3 PM från Regeringskansliet rörande organisering för särskilda projekt.....	125
Bilaga 3.1 Avgjorda regeringsärenden år 1999	136
Bilaga 5.1 PM från Regeringskansliet rörande formerna för utrikes- politiska beslut.....	137
Bilaga 6.1 Finansutskottets yttrande, 2000/01:FiU1y.....	149
Bilaga 6.2 Skatteutskottets yttrande, 2000/01:SkU3y.....	152

Bilaga 6.3 Lagutskottets yttrande, 2000/01:LU2y	155
Bilaga 6.4 Socialförsäkringsutskottets yttrande, 2000/01:SfU3y	157
Bilaga 6.5 Protokollsutdrag, Socialutskottet	159
Bilaga 6.6 Protokollsutdrag, Miljö- och jordbruksutskottet.....	160
Bilaga 6.7 Protokollsutdrag, Arbetsmarknadsutskottet.....	162
Bilaga 6.8 Bostadsutskottets yttrande, 2000/01:BoU3y	165
Sakregister 1971-2000.....	167

2000/01:KU10